This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

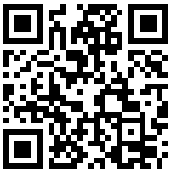

Digitized by Google

R. BIBLIOTECA CASANATENSE
C.C
E
VIII
56
ROMA

Digitized by Google

E.VIII.56 inc

Digitized by Google

Digitized by Google

ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ

ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ἅπαντα.

NOVI TESTAMENTI

OMNIA.

VENETIIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσαν πουπόλεως τοῦ χρυσοστόμου ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν εὐαγγελιστήν.

Δει μὴ ἡμᾶς μηδὲ λέγειν κατὰ τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας, ἀλλ' οὔ τω βίον ἀκριβέχεσθαι καθαρὸν, ὡς τοῦ πνεύματος τὴν χάριν. οὐ τὶ βιβλίων γενέσθαι τοῖς ἡμετέραις ψυχαῖς. καὶ καθάπερ ταῦτα ἐκεῖνα μέλανος, ὅτω τὰς καρδίας τὰς ἡμετέρας διὰ πνεύματος ἐγγεγράφθαι. ἐπειδὴ δὲ ταύτην διαπρουσάμεθα τὴν χάριν, φέρε καὶ τὸν λοιπὸν ἀσφαλισώμεθα πλοῦν. ἐστὶ ὅπου τὸ πρότερον ἀμείνον, μὴ διὰ ὧν εἶπε, καὶ διὰ ὧν ἐποίησεν, ἐδίδαξεν ὁ θεός. μὴ γὰρ τῷ νῷ καὶ τῷ ἀβραὰμ μὴ τοῖς ἐγγόνοις τοῖς ἐκείνου, μὴ τῷ ἰωβ, μὴ τῷ μωϋσεῖ οὐ διὰ γραμμάτων διελέγετο, ἀλλ' αὐτὸς διὲαυτοῦ καθαρὰν ἀρίσκων αὐτῶν τὴν διάνοιαν. ἐπει

Digitized by Google

δὴ δὲ εἰς αὐτὸν τῆς κακίας ἐνέστησε τὸ συν-
μένα ἄνωθεν ἔρχων ὁδήμος, ἀναγκαίως
λοιπὸν γράμματα καὶ πλάκες, καὶ ἡ διὰ τού-
των ὑπόμνησις. καὶ τοῦτο οὐκ ἐκεῖ τὰ αὐτὰ πα-
λαιὰ ἁγίων, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα τῶν αὐτῶν καινὰ
συμβαίνει ἰδεῖν τισὶν ἄν. οὐδὲ γὰρ τοῖς ἀποστό-
λοις ἔδωκέ πω γράπτον ὁ θεὸς, ἀλλὰ ἀντὶ
γραμμάτων τὴν τοῦ πνεύματος ἐπηγγείλα-
το δώσειν χάριν. ἐκεῖνος γὰρ ὑμᾶς ὑπομ-
νήσει φησὶ πάντα. καὶ ἵνα μάθῃς ὅτι τοῦτο
πολὺ ἄμεινον ἦν, ἔκαστον διὰ τοῦ προφήτου,
τί φησι. διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην κα-
νὴν, διδοὺς νόμους μου εἰς διάνοιαν αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ καρδίας γράψω αὐτούς, καὶ ἔσον-
ται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. καὶ ὁ παῦλος ἐν
ταύτῃ ἐνδεικνύμενος τὴν ὑπεροχὴν ἔλε-
γεν οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις,
ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. ἐπειδὴ
δὲ τοῦ χρόνου προϊόντος ἐξώκειλαν, οἱ μὲν
δογμάτων ἕνεκεν, οἱ δὲ βίου καὶ τρόπου, ἐ-
δέησε πάλιν τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων ὑπο-
μνήσεως. ἐννόησον οὖν ἡλίκον ἐστὶ κακὸν τοὺς
οὕτως ὀφείλοντας ζῆν καθαρῶς, ὡς μηδὲ

δεῖ δὲ γραμμάτων, ἀλλ' ἀντὶ βιβλίων πε
ρέχειν τὰς καρδίας τῷ πνεύματι, ἐπειδὴ
τὴν τιμὴν ἀπωλέσαμεν ἐκείνην, καὶ κατέ
σκληνται τούτων χρείαν, μηδὲ τῷ δευ
τέρῳ πάλιν κεχρῆσθαι φαρμάκῳ εἰς δέον.
εἰ γὰρ ἔκλαιεν τὸ γραμμάτων δεηθῆναι, νῦ
μὴ τὸ πνεύματος ἐπαισθάσασθαι χάριν,
σκότωσον ἡλίκη κατηγορία τὸ μὴ δὲ μετὰ
τὴν βοήθειαν ταύτην ἐθέλειν κερδαίνειν
ἀλλ' ὡς εἰκῆ καὶ μάτην κεῖμενα τὰ γράμμα
τα περιορᾶν, μὴ μείζονα ἐπισάσασθαι τὴ
κόλασιν. ὅπερ ἵνα μὴ γένηται, προσέχωμεν
μετὰ ἀκριβείας τοῖς γεγραμμένοις. καὶ μά
θωμεν πῶς ὁ παλαιὸς ἐδόθη νόμος. πῶς
ἡ καινὴ διαθήκη. πῶς οὖν ὁ νόμος ἐκεῖνος
ἐδόθη τότε, καὶ πότε, νῦ ποῦ; μετὰ τὸν τῶν
αἰγυπτίων ὄλεθρον ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῷ ὄρει
σινᾶ, νῦ τῷ καπνοῦ; καὶ τοῦ πυρὸς ἀνιόντος
ἀπὸ τοῦ ὄρους, σάλπιγγος ἠχῆς, βροντῶν νῦ
ἀστραπῶν γενομένων, τοῦ μωϋσέως εἰς αὐτὸ
εἰσιόντος τὸ γνόφου. Ἐν τῇ καινῇ δὲ οὐχ
οὕτως, οὔτε ἐν ἐρήμῳ, οὔτε ἐν ὄρει, οὔτε με
τὰ καπνοῦ, νῦ σκότους, νῦ γνόφου, καὶ θυέλ

Digitized by Google

λης, ἀλλ' ἀρχομένης ἡμέρας ἐν οἰκίᾳ τῶν συγκαθημένων μετὰ πολλῆς τῆς ἡμερότητος πάντα ἐγένετο. τοῖς μὲν γὰρ ἀλογωτέροις καὶ σωματικῆς ἐδέησε φαντασίας, οἷον ἐρημίας, ὄρους, καρποῦ, σάλπιγγος ἠχῆς, καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων. τοῖς δὲ ὑψηλοτέροις καὶ καταπεπαθέσι καὶ τὴν σωμάτων ἔννοιαν ἀναβεβηκόσιν, οὐδενὸς ἦν τούτων χρεία. εἰ δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἦχος ἐγένετο, οὐ διὰ τοὺς ἀποστόλους, ἀλλὰ διὰ τοὺς πέριξ Ἰουδαίους, διὰ οὓς καὶ αὐτὸς πυρὸς ὤφθησαν γλῶσσαι. εἰ γὰρ μὴ μετὰ τοῦτο ἔλεγον, ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσὶ, πολλῷ μᾶλλον εἰ μηδὲν τούτων εἶδον, ταῦτα ἂν εἶπον. καὶ ὥσπερ μὲν τῆς παλαιᾶς μωσέως ἀνιχθέντος, οὕτως ὁ θεὸς κατέβη. ἐνταῦθα δὲ τῆς φύσεως τὰ ἡμέτερα εἰς τὸν οὐρανὸν, μᾶλλον δὲ εἰς τὸν θρόνον τὸν ἐκείνου ἀνενεχθέντος, οὕτω τὸ πνεῦμα κάτεισιν. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα ἔλαττον, οὐκ ἂν μείζονα ἦν τὰ γενόμενα καὶ θαυμαστότερα. καὶ γὰρ αἱ πλάκες αὗται πολλῷ βελτίους, ἢ τὰ κατορθώματα λαμπρότερα. οὐ γὰρ ἐξ ὄρους κατῆσαν

σπλάς φέροντες λιθίνας ἐπὶ τῶν χειρῶν οἱ ἀπόστολοι, καθάπερ μωϋσῆς, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἐν τῇ διανοίᾳ περιφέροντες, μὴ θησαυρόν τινα, καὶ πηγὴν, καὶ δογμάτων καὶ χαρισμάτων, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν οἶνον βλύζοντες, οὕτω πανταχοῦ περιήεσαν βιβλία καὶ νόμοι διὰ τῆς χάριτος ἔμψυχοι. οὕτω τοὺς τριχιλίους, ὅτω τοὺς πεντακισχιλίους, οὕτω τοὺς τῆς οἰκουμένης ἐπεσπάσατο δήμους, τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς ἐκείνων γλώττης τοῖς πρόσθεν ἅπασι διαλεγομένου. ἐφ' οὗ καὶ ὁ μακάριος τοῦ πνεύματος ἐμπλησθεὶς, ἔγραψεν ἅπερ ἔγραψε, μακάριος ὁ τελώνης. οὐ γὰρ αἰσχύνομαι καλῶν αὐτὸν ἀπὸ τῆς τέχνης, οὔτε τοῦτον, οὔτε τοὺς ἄλλους. τοῦτο γὰρ μάλιστα δείκνυσι τὴν τοῦ πνεύματος χάριν, καὶ τὴν ἐκείνων ἀρετήν. διὸ γέλιον δὲ αὐτοῦ τὴν πρόσχυσιν εἰκότως ἐκάλεσε. καὶ γὰρ κολάσεως ἀνοίρεσιν, καὶ ἁμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἁγιασμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, καὶ κληρονομίαν τῶν οὐρανῶν, καὶ συγγένειαν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, πᾶσιν ἦλθεν ἀπὸ τῆς

Digitized by Google

φέλλων, τοῖς ἐχθροῖς, τοῖς ἀγνώμοσι, τοῖς
ἐν σκότῳ καθημένοις. τί ποτ' οὖν ἴσον γένοι
τ' ἄν; θεὸς ἀνθρώποις ἢ οὐρανῷ μὴ
πάντα ἀναμίξ. ἀγγελοι συνεχέρασον ἀνθρώ
ποις. ἄνθρωποι τοῖς ἀγγέλοις ἐκοινώνουν,
καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἄνω δυνάμεσι. καὶ
ἵν' ἴδῃν τὸν χρόνιον λυθέντα πόλεμον, ἢ
καταλλαγὰς θεοῦ πρὸς τὸ ἡμέτερον γε
γενημένας φύσιν, δίχεολον ἀμφιῶμένον
δαίμονας δραπετάσαντας, θάνατον δεδε
μένον, παράδεισον ἀνοιγόμενον, κατάραν
ἠφανισμένην, ἁμαρτίαν ἐκποδὼν γεγενημέ
νην, πλάνην ἀπελαμένην, ἀλήθειαν ἐπα
νελθοῦσαν, τῆς ἀσεβείας τὸν λόγον παντοφ
χῦ καταπαυόμενον, καὶ κομῶντα. τὸ τὴ
ἄνω πολιτείαν ἐπὶ τῆς γῆς πεφυτευμένην.
μετὰ ἀδείας τὰς δυνάμεις ἐκείνας ὁμιλῶ
σας ἡμῖν. καὶ τῇ γῇ συνεχῶς ἀγγέλους ἐπι
χωριάζοντας. καὶ πολλὴν ἐκ τῶν μελ
λόντων τὸ ἐλπίδα οὖσαν. ἧς τοῦτο ἀγγ
έλιον τὸ ἱστορίαν ἐκάλεσεν, ὡς τἄγε ἄλ
λα πάντα ῥήματα μόνον ἐστὶ πραγμάτων
ἔρημα, οἷον χρημάτων περιουσία, δυνάσ-

Digitized by Google

ως μέγεθος, καὶ ἀρχὴ, καὶ δόξα, καὶ τιμὴ, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα παρὰ ἀνθρώποις ἀγαθὰ εἶναι νομίζονται. τὰ δὲ παρὰ τῶν ἀλιέων ἀπαγγελθέντα γνησίως τε καὶ κυρίως ἀναγέλια ἂν καλοῖντο, οὐκ ἔστιν ἡ βέβαια καὶ ἀκίνητα μόνον ἐστὶν ἀγαθὰ, καὶ ἀσφαλῆ τῶν ἀξίων τῶν ἡμετέρων, ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ ἀνολίας ἅπασης ἡμῖν ἐδόθη. οἱ δὲ γε τονέσαντες καὶ ἱδρώσαντες, οὐ καμόντες καὶ τοῦ λοιποῦ ἀπορηθέντες, ἀλλὰ ἀγαπηθέντες παρὰ τοῦ θεοῦ μόνον ἔλαβον, ἅπερ ἔλαβον. καὶ τί δήποτε τοσούτων ὄντων τῶν μαθητῶν δύο γράφουσιν ἐκ τῶν ἀποστόλων μόνοι, καὶ δύω ἐκ τούτων ἀκολουθοῦσι; ὁ μὲν γὰρ παύλου, ὁ δὲ πέτρου μαθητὴς ὢν μετὰ ἰωάννου καὶ μετὰ τοῦτο τὰ ἀναγέλια ἔγραψαν. ὅτι οὐδὲν πρὸς φιλοτιμίαν ἐποίουν, ἀλλὰ πάντα πρὸς χρείαν. τί οὖν; οὐκ ἦρκει εἷς ἀναγγελιστὴς πάντα εἰπεῖν; ἦρκει μέν. ἀλλὰ καὶ τέσσαρες οἱ γράφοντες ὦσι, μήτε κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, μήτε ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, μήτε συνελθόντες, καὶ διαλεχθέντες ἀλλήλοις, εἶτα ὥσπερ ἀφ' ἑνὸς στόματος

Digitized by Google

πάντα φθέγγονται, μεγίστη τῆς ἀληθείας ἀπόδειξις τοῦτο γίνεται. μὴ μὴν τοὐναντίον σωίεβη φησί. πολλαχοῦ γὰρ διαφωνοῦντες ἐλέγχονται. αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο μέγιστον δεῖγμα τῆς ἀληθείας ἐστίν. εἰ γὰρ πάντα συνεφώνησαν μετὰ ἀκριβείας, καὶ μέχρι καιροῦ, καὶ μέχρι τόπου, καὶ μέχρι ῥημάτων αὐτῶν, οὐδεὶς ἂν ἐπίστευσε τῶν ἐκτὸς, ὅτι μὴ συνελθόντες ἀπὸ συμβάσεώς τινος ἐψευσάμενοι ἔγραψαν, ἅπερ ἔγραψαν. οὐ γὰρ ἦν τῆς ἁπλότητος τὸ τοσοῦτον συμφωνεῖν. νυνὶ δὲ καὶ ἡ δοκοῦσα ἐν μικροῖς εἶναι διαφωνία πάσης ἀπορρήτου κρείττων τοὺς ὑπὲρ σοφίας, καὶ λαμπρῶς ὑπὲρ τοῦ τρόπου τῶν γραφόντων ἀπολογεῖται. εἰ δέ τι περὶ καιρῶν ἢ τόπων διαφόρως ἀπήγγελται, τοῦτο οὐδὲν βλάπτει τῶν εἰρημένων τὴν ἀλήθειαν. καὶ τοῦτο δέ, ὡς ἂν ἐν τῷ παρόντι, παρέρχομαι προϊόντες ἀποδεῖξαι, ἐκεῖνο μετὰ τῶν εἰρημένων ἀξιοῦντες ἡμᾶς πεῖσαι, ὅτι ἐν τοῖς κεφαλαίοις τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὴν ζωὴν, καὶ τὸ κήρυγμα συγκροτοῦσιν οὐδαμοῦ τίς αὐτῶν οὐδὲ

μικρὸν διαφωνήσας ἀρίσκεται. τίνα ἢ τοῦτό ἐστιν; οἷον ὅτι ὁ θεὸς ἄνθρωπος ἐγένετο, ὅτι θαύματα ἐποίησεν, ὅτι ἐσταυρώθη, ὅτι ἐτάφη, ὅτι ἀνέστη, ὅτι ἀνῆλθε, ὅτι μέλλει κρίνειν, ὅτι ἔδωκε σωτηρίου δόγματα ἐντολάς, ὅτι οὐκ ἐναντίον τῷ παλαιῷ νόμον εἰσήνεγκεν, ὅτι υἱός, ὅτι μονογενής, ὅτι γνήσιος, ὅτι τῆς αὐτῆς οὐσίας τῷ πατρὶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. περὶ μὲν γὰρ πάντα πολλὴν εὑρήσομεν αὐτοῖς συμφωνίαν. εἰ δὲ ἐν τοῖς θαύμασι μὴ πάντες πάντα εἶπον, ἀλλ' ὁ μὲν ταῦτα, ὁ δὲ ἐκεῖνα, τοῦτό σε μὴ θορυβείτω. εἴτε γὰρ εἷς πάντα εἶπε, περιουσὸν ἦν ὁ τῶν λοιπῶν ἀριθμός. εἴτε πάντα ἐξιλλαγμένα, καὶ κοινὰ πρὸς ἀλλήλους ἔγραψαν, δῆλον ἦν ἐφάνη τὴν συμφωνίας ἡ ἀπόδειξις διὰ τοῦτο καὶ κοινὰ πάντες διηλέχθησαν, μὴ ἕκαστος αὐτῶν ἴδιόν τι λαβὼν εἶπεν, ἵνα μὴ περιουσὸς εἶναι δόξῃ, καὶ προσερρίφθαι ἁπλῶς, μὴ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων, ἀνεβὴ πιθανότατον ἡμῖν. ὁρᾷς δὲ λοιπὸν, καὶ τὴν αἰτίαν φησὶ, δι' ἣν ἐπὶ τὴν γραφὴν ἔρχεται. ἵνα ἔχῃς γάρ φησι τοῦτο

Περὶ εὐαγγελίου

ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν, ὅτε σε σωεχῶς ὑπομιμνησκόμενος τὴν ἀσφάλειαν ἔχῃς, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ μένῃς. ὁ δὲ ἰωάννης αὐτὸς μὲν ἐσίγησε τὴν αἰτίαν, ὡς δὲ λόγος ἔχει ἄνωθεν ἐκ πατέρων εἰς ἡμᾶς καταβάς, οὐ δὲ αὐτὸς ἁπλῶς ἐπὶ τὸ γράφειν ἦλθεν. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖς τρισὶν ἱκανὸν δὴ γέγονε τῷ τῆς οἰκονομίας ἐνδιατρίψαι λόγῳ, καὶ τὸ τῆς θεότητος ἐκινδύνευεν ἀνθρωπίνοις πάθεσι δόγμασι, τοῦτο κινήσαντος αὐτὸν λοιπὸν οὕτως ἦλθεν ἐπὶ τὴν εὐαγγελικὴν συγγραφήν. ἐκ τούτου δῆλον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας, ἐκ τε τοῦ εὐαγγελίου προοιμίου. οὐ δὲ γὰρ ὁμοίως τοῖς λοιποῖς κάτωθεν ἔρχεται, ἀλλ' ἄνωθεν πρὸς ὅπερ ἠπείγετο. καὶ διὰ τοῦτο τὸ τῶν βιβλίων σεσώθηκεν. οὐκ ἐν τοῖς προοιμίοις ἢ μόνον, ἀλλὰ ἐκ διαπαντὸς τοῦ εὐαγγελίου τῶν ἄλλων ἐστὶν ὑψηλότερος. λέγεται δὲ ἐκ ματθαίου, τῶν ἐξ ἰουδαίων πεπαυσάντων προσελθόντων αὐτῷ καὶ παρακαλεσάντων, ἅπερ εἶπε διὰ ῥημάτων, ταῦτα ἀφεῖναι διὰ γραμμάτων αὐτοῖς, καὶ τῇ τῶν ἑβραίων φωνῇ.

Digitized by Google

σωσθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. καὶ μάρκος δὲ
ἐν αἰγύπτῳ τῶν μαθητῶν παρακαλεσάν-
των αὐτὸν αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. διὰ δὴ τοῦ
το, ὁ μὲν ματθαῖος ἅτε ἑβραίοις γράφων,
οὐδὲν πλέον ἐζήτησε διαξαι, ἢ ὅπ ἀπὸ ἀ-
βραὰμ καὶ δαβὶδ ἦν. ὁ ὃ λουκᾶς ἅτε κοι-
νῇ πᾶσι διαλεγόμενος ἀνωτέρω τὸ λόγον
ἀνάγει, μέχρι τοῦ ἀδὰμ προϊών. ὁ μὲν ἀπὸ
τῆς γενέσεως ἄρχεται. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀνέ-
παυε τὸν ἰουδαῖον, ὡς τὸ μαθεῖν αὐτὸν,
ὅτι τοῦ ἀβραὰμ μὴ δαβίδ ἔγγονος ἦν ὁ χρι-
στός. ὁ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἑτέρων πλειόνων
μέμνηται πραγμάτων, καὶ τότε μὲν τὴν γε
νεαλογίαν ποιεῖσι. τὴν δὲ συμφωνίαν αὐ-
τῶν, τὴν ἀπὸ τῆς οἰκουμένης παρασκαομέ-
της δεξαμένης τὰ εἰρημένα, καὶ ἀπ' αὐτῶν
τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν. καὶ γὰρ πολλαὶ
μετ' ἐκείνους αἱρέσεις ἐτέχθησαν, ἐναντίαν
δοξάζουσαι τοῖς εἰρημένοις. μὴ οὐ μὲν πάν
τα κατεδέξαντο τὰ λεχθέντα, αἱ δὲ μέχρι
τῶν εἰρημένων ἀποκόψασαι τῶν λοιπῶν,
οὕτω πρὸς ἑαυτοῖς ἔχουσιν. εἰ δὲ μάχη τις
ἦν ἐν τοῖς εἰρημένοις, οὐκ ἂν αἱ πάναντίαι

Digitized by Google

λέγουσαι ἅπαντα ἂν ἐδέξαντο, ἀλλὰ μέρος τὸ δοκοῦν αὐτοῖς συνάδειν. οὔτ' ἂν αὖ μέρος ἀπολαβοῦσαι διηλέγχθησαν ἀπὸ τοῦ μέρους, ὡς μὴ ᾖ τὰ κόμματα αὐτὰ λανθάνειν, ἀλλὰ βοᾶν τῷ πρὸς τὸ ὅλον σώματι συγγένειαν. καὶ καθάπερ ἂν ἐπὶ πλευρᾶς λάβῃς τὶ μέρος, καὶ ἐν τῷ μέρει τὰ πάντα ἀνήσεις, ἀφ' ὧν τὸ ὅλον ζῶον συνέστηκε, νεῦρα, καὶ φλέβας, καὶ ὀστᾶ καὶ ἀρτηρίας, καὶ αἷμα, καὶ ὁλοκλήρου, ὡς ἂν εἴποι τις, τοῦ φυράματος δεῖγμα. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν γραφῶν ἔστιν ἰδεῖν ἑκάστῳ τῶν εἰρημένων μέρει τὴν τοῦ παντὸς συγγένειαν διαφαινομένην. εἰ δὲ διεφώνουν, οὔτ' ἂν τοῦτο ἐδέχθη, οὔτ' αὐτὸ πάλαι ἂν διελύθη τὸ δόγμα. πᾶσαι γὰρ βασιλείαι φησὶν ἐφ' ἑαυτῆς μερισθεῖσαι οὐ σταθήσεται. νυνὶ δὲ κἂν τούτῳ τοῦ πνεύματος ἡ ἰσχὺς λάμπει, πάσας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀναγκαιοτέρας καὶ κατεπείγοντας γενομένους, μηδὲν εἶναι τῶν μικρῶν τούτων βλάπτεσθαι. ἔνθα μὲν οὖν ἕκαστος διαιρέσεων ἔγραψεν, οὐ σφόδρα ἡμῖν δεῖ ἰσχυρίσασθαι, ὅτι οὐδὲ κατ' ἀλλήλων ἐστὶν

σαν, τοῦτο διὰ πάσης τῆς πραγματείας δεικνύμενος ἀποδείξω. σὺ δὲ ταυτὸν ποιεῖς διαφωνίαν αἰτιώμενος, ὥσπερ ἂν εἰ μὴ ῥήμασι τὰ αὐτὰ ἐκέλευες εἰπεῖν, μὴ τρόποις λέξεων. καὶ οὔπω λέγω ὅτι μὴ οἱ μέγα ἐπὶ ῥητορικῇ καὶ φιλοσοφίᾳ κομπάζοντες, πολλοὶ πολλὰ βιβλία γράψαντες περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων, οὐ μόνον οὐ πάντως διεφώνησαν, ἀλλὰ μὴ ἐναντίως ἀλλήλοις εἶπον. καὶ γὰρ ἕτερόν ἐστι διαφόρως εἰπεῖν, καὶ μαχομένους εἰπεῖν, οὐδὲν τούτων λέγω. μήμοι γένοιτο ἐκ τῆς ἐκείνων παρανοίας σωφρονεῖν ἀπολογίαν. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ ψεύδους ἐπὶ ἀλήθειαν συνήσχυμαι βαδίζειν. ἀλλ' ἐκεῖνο ἦν λέως ἂν ἐροίμην, πῶς ἐπισάθη τὸ διαφωνοῦντας, πῶς ἐκράτησε, πῶς ἐναντία λέγοντες ἐθαυμάζοντο; ἐνεκηρύττοντο παντὶ τῇ οἰκουμένῃ. καίτοι πολλοὶ οἱ μάρτυρες τῶν λεγομένων ἦσαν, πολλοὶ δὲ καὶ οἱ ἐχθροί, οἱ πολέμιοι. ἀπὸ γὰρ ἐν γωνίᾳ μιᾷ γράψαντες οὐ τὰ κατώρυξαν, ἀλλὰ πολλαχοῦ τῆς γῆς καὶ θαλάττης ἔπλωσαν ὑπὸ ταῖς πάντων ἀκοαῖς, καὶ ἐχθρῶν παρόντων τοῖς

τε ἀνεγινώσκετο, καθάπερ καὶ νυνί. καὶ ὃ
δεῖνα οὐδὲν τῶν εἰρημένων ἐσκανδάλισε,
καὶ μάλα εἰκότως. θεία γὰρ δυνάμις ἦν, ἡ
πάντα ἐποῦσα καὶ κατορθοῦσα παρὰ πᾶ
σιν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτο ἦν, πῶς ὁ τελώνης καὶ
ἁλιεὺς καὶ ἀγράμματοι τοιοῦτοι ἐφιλοσό
φει; ἃ γὰρ οὐδὲ ὄνειρ οἱ ἔξωθεν φαντασθῆ
ναι ἠδυνήθησάν ποτε, ταῦτα οὗτοι μετὰ
πολλῆς τῆς πληροφορίας, καὶ ἀπαγγέλλου
σι καὶ πείθουσι, καὶ οὐχὶ ζῶντες μόνον, ἀλ
λὰ καὶ τελευτήσαντες. οὐδὲ δύο νῦν εἴκοσιν
ἀνθρώποις, οὐδὲ ἑκατὸν καὶ χιλίοις καὶ
μυρίοις, ἀλλὰ πόλεσι, καὶ ἔθνη, καὶ δήμους,
καὶ γῆν, καὶ θάλατταν, καὶ ἕλλάδα, καὶ τὴν
οἰκουμένην καὶ ἀοίκητον, καὶ περὶ πραγμά
των σφόδρα τῶν ἡμετέρων ὑπερβαινόντων
φύσιν. τῶν γὰρ γῆν ἀφέντες πάντα περὶ
τῶν ἐν οὐρανοῖς διαλέγοντα, ἕτεραν ἡμῖν
ζωὴν εἰσάγοντες καὶ βίον ἄλλον, καὶ πλοῦ
τον καὶ πενίαν, καὶ ἐλευθερίαν, καὶ δουλεί
αν, καὶ ζωὴν, καὶ θάνατον, καὶ κόσμον καὶ
πολιτείαν. οὐ καθάπερ πλάτων, ὁ τῶν κα
τηγέλασον ἐκείνην πολιτείαν σωθεὶς, καὶ

ζήνων

Digitized by Google

ζήνων, καὶ εἴ τις ἕτερος πολιτείαν ἔγραψεν,
ἢ νόμους συνέθηκε. καὶ γὰρ αὐτόθεν ἅπαν-
τες ἐλείποντο οὗτοι, ὅτι πνεῦμα πονηρὸν,
καὶ δαίμων τις ἄγριος τῶν ἡμῶν τῇ
φύσει, καὶ σωφρόσυνης ἐχθρὸς, καὶ ὅταν
ἐξίῃς πολέμιος, πάντα ἄνω καὶ κάτω ποι-
εῖν εἰώθασιν αὐτῶν τῇ ψυχῇ. ὅταν γὰρ
καινὰς πόλεις τοὺς γυμνοῖκας ποιῶσι, μὴ πορ-
θένους γυμνώσαντες ἐπὶ τῆς παλαίστρας ἄ-
γουσιν ἐπὶ θέαν ἀνθρώπων, καὶ λατρεύ-
ους καταστάζουσι γάμους, πάντα ὁμοῦ
χρήματα μιγνύντες καὶ τιμιτὰ πάντες, καὶ
τοὺς ὅρους τῆς φύσεως ἀναστρέποντες, τί
ἕτερόν ἐστιν εἰπεῖν; ὅτι γὰρ δαιμόνων ἐκεῖ-
νοι ἅπαντα ἀρήματα καὶ πικρὰ φύσιν τὴν
λεγομένην, καὶ αὐτὴ μαρτυρήσειεν ἂν ἡμῖν
ἡ φύσις, οὐκ οὖσα τῶν εἰρημένων. καὶ
ταῦτα οὐ μετὰ διωγμῶν, οὐ μετὰ κινδύ-
νων, οὐ μετὰ πολέμων, ἀλλὰ μετὰ ἀσφα-
λείας καὶ ἐλευθερίας ἁπάσης γραφόντων, καὶ
πολλοῖς πολλαχόθεν καλλωπιζόντων. τοὺς
δὲ τῶν ἀλιέων, ἐλαυνομένων, μαστιζομένων,
κινδυνευόντων, καὶ ἰδιωτῶν καὶ σοφῶν,

Digitized by Google

καὶ πλούσιοι, καὶ ἐλεύθεροι καὶ βασιλεῖς καὶ σχετιῶται, καὶ βάρβαροι καὶ ἕλληνες, μετὰ πάσης ἐδέξαντο τῆς διανοίας. καὶ οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὅτι διὰ τὸ μικρὰ εἶναι ταῦτα καὶ χαμαίζηλα, διὰ τοιαῦτα δέκτα γέγονεν ἅπασι. καὶ γὰρ πολλῷ ταῦτα ἐκείνων ὑψηλότερα. παρθενίας μὲν γὰρ ἐκεῖνοι, οὐδὲ ὄνειρον ὄνομα ἔφκεν τέθηκαν, οὐδὲ ἀκτημοσύνης, οὐδὲ νηστείας, οὐδέ τινος ἄλλου τῶν ὑψηλῶν. οἱ δὲ παρ' ἡμῖν, οὐκ ἐπιθυμίαν ἐξορίζουσι μόνον, οὐδὲ πρᾶξιν κολάζουσι, ἀλλὰ καὶ ὄψιν ἀκόλαστον, ῥήματος ὑβριστικὰ, καὶ γέλωτος ἄτακτον, καὶ σχῆμα καὶ βάδισμα, καὶ κραυγὴν, καὶ μέχρι τῶν μικροτάτων προάγουσι τὴν ἀκρίβειαν, καὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν τῷ τῆς παρθενίας ἐνέπλησαν φυτῷ. μὴ τοίνυν θεοῦ ταῦτα φιλοσοφεῖν τιθέντες, μὴ τὰ ἐν οὐρανοῖς πράγματα, μὲ μηδεὶς μηδέποτε ἐκείνων μηδὲ εἰς νοῦν λαβεῖν ἴσχυσε. πῶς γὰρ οἱ κινωδούλων μὴ θηρίων χαμαὶ ἑρπόντων καὶ ἑτέρων ἀτιμοτέρων εἰκόνες θεατὰ σκιαὶ, ἀλλ' ὅμως μὴ ἔλεγχον, μὴ ἔπος ἀθλητοῦ ὑψηλοτέρου δεῖ,

γμεσθαι καὶ ἐκάστην ἀνθεῖναι τὴν ἡμέραν,
καὶ ἐπισίδωσι τοὺς ἐκείνων, οἴχεται καὶ
ἀπόλωλεν ἀρχαίων ἀνολοτέρους ἀφεικὼς
δέντας, μὴ μάλα εἰκότως. δαίμονες γὰρ τοῦ
τοι δικηφόρου μὸ μὴ μετὰ δ' ἀσελγείας, μὴ
πολυὺ ἔχειν τὸ ζόφον, μὴ πλείω τὸν τόπον. τί
γὰρ ἂν γένοιτο καταγελαστότερον τῆς πολι
τείας ἐκείνης, ἢν μὴ μετὰ τὰ εἰρημένων μυρίους
ἀνακλώσας σίχους ὁ φιλόσοφος, ὥστε δικαιο
δῦναι δεῖξαι, τί ποτέ ἐστι τὸ δίκαιον, μα
τὰ τῆς μακρηγορίας, καὶ ἀσαφείας πολλῆς
τὰ εἰρημένα ἀνέπλησεν. ὅπερ εἰ καίτι συμ
φέρον εἶχεν, σφόδρα ἂν χρήσιμον ἔμελλεν εἶναι
τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ. εἰ γὰρ ὁ γεωργὸς,
καὶ ὁ χαλκοτύπος, καὶ ὁ οἰκοδόμος, καὶ ὁ
κυβερνήτης, καὶ ἕκαστος ἀπὸ τῆς τὰ χειρῶν
τρεφόμενοι ἐργασίας μέλλοι τὰ τέχνης μὴν
ἀφίσασθαι, μὴ τὰ δικαίων πόνων, ἀνακλίσειεν
ἢ ἔτι τόσα μὴ τόσα, ὥστε μαθεῖν τί ποτε ἐστὶ
τὸ δίκαιον, μὴ πρὶν ἢ μαθεῖν πολλάκις φθέ
σῃ λιμῷ διαφθαρεὶς, καὶ ἀπελάσειεν ἀπὸ
τὸ δίκαιον τοῦτο, μήτε τὰ ἄλλων τὰ χρησίμων
μηδὲν μαθὼν, καὶ βιοὺς θανάτῳ κατελὼν

Digitized by Google

σας τὸν βίον. ἀλλ' οὐ τὰ ἡμέτερα τοιαῦτα. ἀλλὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρέπον, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἐν ἔργοις, καὶ σαφέσι συλλαβὼν ῥήμασιν ἔδειξεν ἡμᾶς ὁ χρυσός. τοτὲ μὲν λέγων, ὅτι ἐν δυσὶν ἐν πολαῖς ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται, τουτέστι, τῇ τοῦ θεοῦ ἀγάπῃ καὶ τῇ τοῦ πλησίον. τοτὲ δὲ λέγων, ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται, ὃ περ καὶ γνώμῃ, καὶ οἰκέτῃ, καὶ γυναικὶ χήρᾳ, καὶ παντὶ οὕτω, καὶ τῷ σφόδρα ἀνοήτῳ δοκοῦντι εἶναι, πάντας ἀνεμέσητα καὶ ἐξάδικα καταμαθεῖν. τοιοῦτα γὰρ τὰ τῆς ἀληθείας, καὶ μαρτυρεῖ τὰ πραγμάτων τὸ τέλος. πάντες γοῦν ἔμαθον τὰ πρακτέα, καὶ οὐκ ἔμαθον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐζήλωσαν, καὶ οὐκ ἐν τοῖς πόλεσι μόνον, οὐδὲ ἐν μέσαις ταῖς ἀγοραῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς κορυφαῖς τῶν ὀρῶν καὶ μετὰ πολλῆς ὄντως τῆς φιλοσοφίας ὅσαι, καὶ χοροὺς ἀγγέλων ἐν ἀνθρωπίνῳ σώματι λάμποντας, καὶ τὴν τῶν οὐρανῶν πολιτείαν ἐν τούτῳ δεικνυ-

Digitized by Google

μένην, ἡ πολιτεία ἐγραψεν ἡμῖν οἱ ἁλιεῖς,
οὐκ ἀπὸ παύλου κελεύσαντες λαμβάνε-
σθαι, καθάπερ ἐκεῖνοι, οὐδὲ τόσων καὶ τό-
σων ἐτῶν νομοθετοῦντες εἶναι τὸν ἀνάξει-
τον, ἀλλ' ἁπλῶς πάσῃ διαλεγόμενοι ἡλι-
κίᾳ, ἐκεῖνα μὲν γὰρ παύλου παίγνια, καὶ
τὰ δὲ, πραγμάτων ἀλήθεια. καὶ τόπον δὲ
ἀπέδωκεν τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ, τὸν οὐρα-
νὸν, ἡ τῇ τέχνῃ αὐτῆς τὸν θεὸν εἰσήγαγον,
καὶ νομοθέτην τὸν ἐκεῖ νόμων. ὥσπερ οὖν ἡ
ἐχρῆν τὰ ἔπαθλα τῆς πολιτείας, οὐ φύλ-
λα ἀλάφνης, οὐδὲ κότινος, οὐδὲ ἡ σὺν πρυτα-
νείῳ τίτησις, οὐδὲ εἰκόνες χαλκαῖ, τὰ ψυ-
χρὰ τούτων ἡ ἀτελῆ, ἀλλὰ ζωὴ τέλος ἔκ-
ειν ἔχουσα. καὶ τὸ θεοῦ γενέσθαι παῖδας, καὶ
τὸ μετ' ἀγγέλων χορεύειν, καὶ τῷ θρόνῳ πα-
ρεστάναι τῷ βασιλικῷ, καὶ συνεκοῦς εἶναι
μετὰ τοῦ χριστοῦ. δημαγωγοὶ γ' τῆς πολιτεί-
ας εἰσὶ ταύτης, τελῶναι; ἁλιεῖς καὶ σκηνο-
ποιοὶ, οὐκ ἐν χρόνῳ ζήσαντες ὀλίγῳ, ἀλ-
λὰ ἡλίου πάντας ζῶντες. ἡλίου τοῦτο καὶ μετὰ
τελευτὴν τοὺς πολιτευομένους τὸ μέγι-
στον ὠφελοῦσαν ἄν. ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ πρὸ

Digitized by Google

λεμ(ε)ν οὐ πρὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρὸς δαί-
μονας καὶ τὰς ἀσωμάτους δυνάμεις ἐκεί-
νας ἐστί. διὸ μὴ χρατικὸς αὐτοῖς, οὐκ ἀνθρώ-
πων, οὐδὲ ἀγγέλων οὐδεὶς, ἀλλ' αὐτὸς θε-
ὸς. μὴ τοι δὲ ὅπλα δὲ τ' τούτων μιμεῖται τὸ
πολέμου τὴν φύσιν οὐδὲ γὰρ ἔστι δίκαιος
τος καὶ σιδήρου κατεσκευασμένα εἰσὶν, ἀλ
λ' ἐξ ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης καὶ πίσε
ως, καὶ φιλοσοφίας ἁπάσης. ἐπεὶ οὖν τοῦ
τῆς πολιτείας ταύτης καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο
γέγραπται, καὶ ἡμῖν πρόκειται νῦν εἰπεῖν,
προσέχωμεν ἀκριβῶς τῷ μαθόντι, τοῦ
τοῦτο τρανῶς διαλεγομένῳ. οὐ γὰρ αὐτὸς,
ἀλλὰ τὸ τ' πολιτείαν νομοθετήσοντ(ε) χρε
ὼν. πάντες ἐσὶ τὰ λεγόμενα. προσέχωμεν
δὲ, ἵνα καὶ ἐγγραφῆναι δυνηθῶμεν εἰς αὐ
τὴν, καὶ λάβωμεν μετὰ τῶν ἤδη πολιτευ-
σαμένων, καὶ τοὺς ἀμαρτόντους ἐκείνους
ἐκδεχομένων σεφάνους. καίτοιγε πολλοῖς
ἄκολος ὁ λόγ(ε) οὗτος εἶναι δοκεῖ, τὰ δὲ
τῶν προφητῶν δυσκολίαν ἔχει. ἀλλὰ μὴ
τοῦτο, ἀγνοουμένων ἐσὶ τὸ βάθος τ' ὧν ἀπο-
κειμένων αὐτοῖς νοημάτων. διὸ παρακαλῶ

Digitized by Google

μετὰ πολλῆς ἡμῖν ἐπιδείκνυται τῆς ἀκριβείας, ὥστε εἰς αὐτὸ τὸ πέλαγος τῶν γεγραμμένων ἀσφαλῶς εἰσελθεῖν, τοῦ χριστοῦ προηγουμένου τούτοις ἡμῖν τῆς εἰσόδου. ὥσπερ ἡ ἀμαθὲς ἕτερον γενέσθαι τὸν λόγον, δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων γραφῶν πεποιήκαμεν, προλαμβάνειν τὴν περικοπὴν τῆς γραφῆς, ἣν ἂν μέλλωμεν ἐξηγεῖσθαι, ἵνα τῇ ἀναγνώσει ἡ σύνεσις προσδιδοῦσα ᾖ. ὃ μὴ ἡμῖν τοῦτο συνέβη γενέσθαι, μὴ πολλὴν παρέχοι τὴν ἀκολουθίαν ἡμῖν. μὴ γὰρ τὰς ζητουμένας, πολλὰς καὶ ἐπαλλήλους. ὄρεξαι γοῦν ἀρχὴν ἐν προοιμίοις τοῦ εὐαγγελίου αὐτοῦ, πόσας ἄν τις ἐπιζητήσειε. πρῶτον μὲν, τίνος ἕνεκεν ὁ ἰωσὴφ γενεαλογεῖται, οὐκ ὢν τοῦ χριστοῦ πατήρ. δεύτερον δὲ, πόθεν ἔστω δῆλος ἡμῖν, ὅτι τοῦ δαβὶδ κατάγων τὸ γένος, τῆς μερίδος ἀφ' ἧς ἐτέχθη τῆς τῶν προγόνων ἀγνοουμένων. οὐ δὲ γὰρ ἐγενεαλογήθη ἡ παρθένος. τρίτον, τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν ἰωσὴφ, ὁ μηδὲν συντελῶν πρὸς τὴν γέννησιν, γενεαλογεῖται. ἡ δὲ παρθένος ἡ καὶ μήτηρ γενομένη, οὐ δεδήνυται τίνα τρόπον καὶ

Digitized by Google

πάππων καὶ ἐπιπάππων ἐστὶ. μετὰ τούτων
ἄξιον καὶ ἐκεῖνο ζητῆσαι, τί δήποτε ὁ τῶν
εὐαγγελίων προάγων τὴν γενεαλογίαν, ἐμνήσθη
καὶ γυναικῶν. καὶ ἐπὶ δὴ τοῦτο οὐ τῷ ἔθει
οὐ τούτους τέθεικε τοὺς γυναικας, ἀλλὰ
τοὺς ἀδοκίμους παραδραμών, οἷον τὸν σάρ-
ραν, τὸν ῥεβέκκαν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τοὺς
ἀδόκιμα βεβαμένους, τούτους εἰς μέσον
ἤγαγεμόνον, οἷον εἴ τις πόρνη, καὶ μοιχαλὶς, εἴ
τις ἐκ παρανόμων γάμων, εἴ τις ἀλλόφυλος
καὶ βάρβαρος ἦν. καὶ τῆς τοῦ οὐρίου δὲ καὶ
τῆς θάμαρ, καὶ τῆς ῥοὺθ ἐμνημόνευσεν, ὧν
ἡ μὲν ἀλλογενὴς ἦν, ἡ δὲ πόρνη, ἡ δὲ τῷ πε-
θεσῆ προσεφθάρη, καὶ οὐδὲ τοῦτο νόμῳ γά-
μου, ἀλλὰ κλέψασα τὸν μίξιν, καὶ πόρνης
περιθεμένη πρόσωπεῖον ἑαυτῇ. καὶ τὸν οὐρίου
δὲ οὐδεὶς ἀγνοεῖ διὰ τὸν περιφάνειαν τοῦ
τολμήματος. ἀλλ' ὅμως πάσας τὰς ἄλλας
ἀφεὶς ὁ εὐαγγελιστὴς, ταύτας ἐνέθηκε τῇ γε-
νεαλογίᾳ μόνας. καὶ εἰ μηνοῦν ἦν καὶ γυναικῶν
ἔθος, πασῶν ἐχρῆν. εἰ δὲ μὴ πασῶν, ἀλλ'
ἁπλῶς τὰς ἀρετῇ, οὐ τὰς ἁμαρτήμασι βεβα-
μένας. εἰδέναι πόσης ἡμῖν δεῖ προσοχῆς

ἐν τοῖς προοιμίοις ἀθέως. καίτοι δοκεῖ σαφέστερον εἶναι τὰ ἄλλων τὸ προοίμιον, τὰ χαὶ πολλοῖς καὶ περιαυτὸν, δηλῶ τὸ ὀνομάτων ἀριθμὸν εἶναι μόνον. μετὰ τοῦτο ἄξιον καὶ κεῖνο ζητῆσαι, τίνος ἕνεκεν τρεῖς παρέδραμε βασιλεῖς. εἰ μὲν γὰρ ὡς σφόδρα ἀσεβῶν ἅπτεσθαι παρρησίαν, οὐδὲ τὰ ἄλλων τοιούτων μνησθῆναι ἔδει. νῦν μὲν νῦν τοῦτο ἕτερόν ἐστι ζήτημα. δεκατέσσαρας μὲν ἐπὶ πᾶν γενεὰς, ἐν τῇ τρίτῃ μερίδι τὸν ἀριθμὸν οὐ διέσωσε. καὶ τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν λουκᾶς ἑτέρων ἐμνημόνευσεν ὀνομάτων, καὶ οὐ μόνον ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἁπάντων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν πλείόνων· ὁ δὲ ματθαῖος, καὶ ἐλαττόνων, καὶ ἑτέρων. καίτοι γε εἰς τὸν ἰωσὴφ νῦν αὐτὸς τε ἀνέπλασε, καὶ εἰς ὃν νῦν ὁ λουκᾶς κατέλεξεν. ὁρᾷς τε ὅσης ἀγχινοίας ἡμῖν χρεία, οὐκ εἰς τὸ λῦσαι μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μαθεῖν τινα χρὴ λῦσαι. οὐ γὰρ τοῦτο μικρὸν, τὸ τοῦ ὅπη πορεύεσθαι δεῖ νοῆσαι ἀρχήν. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνο ἄτοπον, πῶς ἡ ἐλισάβετ ἀπὸ τῆς λευϊτικῆς φυλῆς οὔσα, συγγενὴς ἦν τῆς μαρίας. ἀλλ' ἴσως μὲν κατακεχώσθω ὑμῶν τὸν γνώ

μὴν πολλὰ σωφρονοῦντες, οὐτωσὶ θεοῦ τὸν λόγον σπάσωμεν. ἄρκει γὰρ ἡμῖν εἰς τὸ διεγερθῆναι, καὶ τὰ ζητούμενα οὐτωσὶ μαθεῖν. εἰ δὲ καὶ τὴν λύσεως ἐρᾶτε, καὶ τοῦτό παρὰ τῶν λόγων τῶν ἡμετέρων ὑμεῖς κύριοι. οὐ μὴν γὰρ ἵνα διεγερθέντες καὶ ἐπιθυμοῦντες μαθεῖν, παρήσομεν καὶ τὴν λύσιν ἐπαγαγεῖν. ἂν γὰρ κατηφεῖς καὶ μὴ προσέχοντας, ἀπορρύψομεν καὶ τὰ ζητήματα καὶ τὴν λύσιν, θεῷ νόμῳ πειθόμενος. μὴ δότε γάρ φησι τὰ ἅγια τοῖς κυσὶ, μηδὲ ῥίψητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, ἵνα μὴ καὶ καταπατήσωσι τοῖς ποσὶν αὐτῶν. τίς δέ ἐστιν ὁ καταπατῶν; ὁ μὴ τίμια ταῦτα ἡγούμενος καὶ σεμνά. καὶ τίς οὕτως ἀθλιός φησὶν, ὡς μὴ σεμνὰ ταῦτα, καὶ πάντων ἡγεῖσθαι τιμιώτερα; ὁ μὴ ὢν τοσαύτην παρέχων αὐτοῖς χολὴν, ὅσην τοῖς πόρνοις γυμνοῦσθαι ἐν τοῖς καταγωγίοις θεάτροις. ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ διημερεύουσιν οἱ πολλοὶ, καὶ πολλὰ τῶν ἰδίων ἐκεῖ; οἰκίας προσδιδόασι, καὶ τὸ ἔσχατον κέρμα λίαν τούτῳ, καὶ μετὰ ἀκριβείας ὅπερ ἂν ἀκούσωσι, κατέχουσι καὶ τρώγουσι μὲν λύμη

τ ἑαυτῶν ψυχῆς φυλάττοντες, αὐτοῦ θα οὐδὲ μικρὸν ἀνέχονται παραμεῖναι χρόνον. Διάτοι τοῦτο οὐδὲν κοινὸν ἔχομεν πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἀλλὰ μέχρι ῥημάτων ἡμῖν ἡ πολιτεία. καίτοιγε, μὴ γέεννα ἀλλὰ τοῦτο ἠπείλησεν ὁ θεὸς, οὐχ ἵνα ἐμβάλῃ, ἀλλ' ἵνα πείσῃ φυγεῖν τ χαλεπὴν σωμάθειαν ταύτην, δ' ἂν ἀκούομεν, μὴ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, πρὸς τ ἐκεῖ φέρεσθαι ὁδὸν τρέχομεν. μὴ τοῦ θεοῦ κελεύοντος μὴ μόνον ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ποιεῖν τὰ λεγόμενα, οὐκ ἀκοῦσαι θὰ ἐχόμεθα. πότε οὖν πράξομεν, εἰ πέμοι, τὰ κελευόμενα, καὶ τ ἔργων ἀψόμεθα, ὅταν μὴ ὑ τοὺς ἐνθάδε τούτων λόγους ἀκούειν θὰ ἐχώμεθα; ἀλλὰ ἀφαιρούμεθα μὴ ἀλύωμεν πρὸς τὴν αὐτῶν θα διατριβήν, καίτοι βραχεῖαν οὖσαν σφόδρα. εἶται ἡμεῖς μὲν πολὺ ψυχρῶν διακειμένοι πραγμάτων, ἂν τοὺς συγκαθημένους μὴ προσέχοντας ἴδωμεν, ὕβριν τὸ πρᾶγμα φαμέν. τὸν θεὸν δὲ οὐχ ἡγούμεθα παροξύνειν, ὅταν αὐτῷ περὶ τοιούτων διακειμένου, καταφρονήσαντες τ λεγομένων, ἑτέρωσε βλέπωμεν. ἀλλ' ὁ μὲν γεγραφὼς

κῶς, καὶ πολλὴν ἐπελθὼν γῆν, μὴ σαθμίων ἀριθμὸν, μὴ πόλεων θέσεις, καὶ χώματα, μὴ λιμένας, καὶ χώρας, μετὰ χειρὸς ἡμῖν ἀπαγγέλλει πάσης. αὐτοὶ γ', οὐδὲ ὅσον ἀπέχομεν τῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς πόλεως ἴσμεν. οὐ γὰρ ἂν μὴ ἐπιστάμεθα ἐπιτεμεῖν τὸ μῆκος, εἰ τὸ διάστημα ἔγνωμεν. οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμῶν ἀφέστηκεν ἡ πόλις ἐκείνη, ὅσον οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν τὸ μέσον, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλέον, ἐὰν ἀμελῶμεν. ὥσπερ οὖν ἐὰν σπουδάζωμεν. καὶ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ ἐκεῖ τὰς πύλας αὐτῆς ἥξομεν, οὐ γὰρ μήκει τόπων, ἀλλὰ γνώμῃ τρόπων τὸ διάστημα ταῦτα ὥρισται. σὺ γὰρ τὸ μὲν τοῦ βίου πράγματα μετὰ ἀκριβείας οἶδας, μὴ τὰ νέα, μὴ τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὰ παλαιὰ, μὴ ἄρχοντας ἀριθμεῖν δύνασαι, οἷς ἐξεταίσω τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, καὶ ἀγωνοθέτην, μὴ ἀθλοφόρους, καὶ στρατηγούς, τὰ μηδέν σοι διαφέροντα. τίς δὲ ἄρχων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γέγονεν, ἢ πρῶτος, ἢ δεύτερος, ἢ τρίτος, ἢ πόσον ἔκτος χρόνον, ἢ τί κατορθώσας μὴ ἐργασάμενος, οὐδὲ ὄνομα ἐφαντάσθη πω-

Digitized by Google

τὲ νόμων δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κειμέ-
νων, οὐδὲ ἑτέρων λεγόντων, ἀκούσομαι, καὶ
προσέχειν νοήσω μένοις. πῶς οὖν εἰπέ μοι
προσδοκᾷς τάξεσθαι τὲ ἐπηγγελμένων ἀν-
γκαίων, μὴ ὄντοις λεγομένοις προσέχων; ἀλ-
λ' εἰ μὴ μὴ πρότερον, νοῦν γοῦν τοῦτο ποιεῖν
μέν. καὶ γὰρ εἰς πόλιν μέλλομεν εἰσιέναι,
ἐὰν ὁ θεὸς ἐπιτρέπῃ χρυσῶν, καὶ χρυσοῦ
παντὸς τιμιωτέρου. καταμάθωμεν οὖν αὐ-
τῆς τὰ θεμέλια, τὰς πύλας τὰς ὑπὸ σκη-
φείου μὴ μαργαριτῶν συγκειμένας. μὴ γὰρ
ἔχομεν ἀρίστου χειραγωγὸν τὸν μαθησόμε-
νον. ἦλθε γὰρ τῆς αὐτοῦ πύλης εἰσιμεν νοῦν. καὶ
δεῖ πολλῆς ἡμῖν τῆς σοφίας. ἂν γὰρ ἴδῃ
τινὰ μὴ προσέχοντα, ἐκβάλλει τ' πόλεως.
καὶ γάρ ἐστι βασιλικωτάτη ἡ πόλις, καὶ πε-
ριφανής, οὐχ ὥσπερ οὐ σαφὲς ἡμῖν, εἰς ἐγ-
ρὰν καὶ βασίλεια διηρημένη, ἀλλὰ πάντα
βασίλεια τὰ ἐκεῖ. οὖν ἀναπετάσωμεν τοίνυν
τὰς πύλας τῆς διανοίας. οὖν ἀναπετάσωμεν
τὴν ἀκοήν. καὶ μετὰ φρίκης πολλῆς μέλ-
λοντες ἐπιβαίνειν τῶν προθύρων, προσκυνή-
σωμεν τὸν ἐν αὐτῇ βασιλέα. καὶ γὰρ οὐδέ-

Digitized by Google

ως ἡ πρώτη προσβολὴ κατεπλήξαν ἅπαντα τὸν θεατήν. κεκλεισμένας γὰρ εἶσιν ἡμῖν αἱ πύλαι. ὅταν ἴδωμεν αὐτὰς ἀνεῳγμένας θεασώμεθα, τότε γάρ ἐστιν ἡ τῶν ζητημάτων λύσις, τότε ὀψόμεθα πολλὴν ἔνδον τὴν ἀρχιτεκτονικήν. καὶ γὰρ τοῖς τῷ σώματι ὀδυνωμένοις ὀφθαλμοῖς πάντες σοι ἐπαγγέλλεται διακωλύσαι ὁ τελώνης οὗτος. πρὸ μὲν ὁ βασιλεὺς κάθηται, καὶ τίνες αὐτῷ τὴν τῶν πραγμάτων παρεσκεύασται, καὶ ποῦ μὲν ἄγγελοι, ποῦ δὲ ἀρχάγγελοι, καὶ τίς τοῖς νέοις πολίταις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τόπος ἀφώρισται, καὶ ποίαν ἕκαστος ἕδρας, καὶ τίνα ἔλαβον λῆξιν οἱ πρῶτον πολιτευόμενοι ἐκεῖ, καὶ οἱ μετ' ἐκείνους, καὶ οἱ μετὰ τούτους. καὶ ὅσα τῶν δήμων ἐκείνων τάγματα, καὶ ὅσα τῆς βουλῆς. καὶ πόσα ἀξιωμάτων διαφοραί. μὴ ταῦτα μετὰ θορύβου καὶ ταραχῆς εἰσίωμεν, ἀλλὰ μετὰ σιγῆς μυστικῆς. ἐὰν γὰρ ἐν θεάτρου πολλῆς σιγῆς γενομένης, τότε τὰ τοῦ βασιλέως ἀναγινώσκεται γράμματα, πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ πόλεως ταύτῃς, ἐφ' ἅπαντας ἀεὶ κατεσάλθαι, καὶ

Digitized by Google

ὑ τοῦμνημα.

ὀρθοῦς ταῖς ψυχαῖς καὶ τοῖς ἀκοαῖς ἡ ἐυ
φημία. οὐ γὰρ ἐπιγαίου τινὸς, ἀλλὰ τῶν ἀγ
γέλων ἑκαστότου τὰ χράμματα ἀναγινώ-
σκεσθαι μέλλει. ἂν οὖτως ἑαυτοὺς ῥυθμίσω
μεν, καὶ αὐτὴ τῷ πνεύματι ἡ χάρις δόξη
γάσει μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἡμᾶς, καὶ
πρὸς αὐτὸν ἥξομεν τὸν ἔρωτα τὸν βασιλι-
κὸν, καὶ πάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν
χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. ᾧ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ
ἁγίῳ πνεύματι, νῦν
καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν
αἰώνων.
ἀμήν.

Digitized by Google

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΥΑΓ

γελισοῦ ματθαίου κατὰ σοφρόνιον.

ΜΑτθαῖος ὁ καὶ λευὶ, ἀπόστολος ὢν τὸ τελωνῶν, ἐν τῇ ἰουδαίᾳ πρῶτος ἦλθε τοὺς ἐκ περιτομῆς πιστεύσαντας εὐαγγέλιον τὸ χριστοῦ γράμμασιν, καὶ ῥήμασιν ἑβραϊκοῖς συνέταξεν, ἀγνοουμένου τοῦ μετὰ ταῦτα εἰς ἑλληνικὸν τοῦτο μεταφράσαντος. Τὸ δὲ ἑβραϊκὸν ἄχρι τήμερόν ἐστι ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ καισαρείας τῇ παρὰ θεμφίλου μάρτυρος περιεσπουδάκοτος καταπαυσάμενος. Ἐμοὶ δὲ παρὰ τῶν ναζωραίων τῶν ἐν βεροίᾳ τῆς συρίας τοῦτο κεχρημένων, οὐδεμία παρενέπεσε τούτου μεταγραφῆς. ὅτι οὖν ἐστὶν ἀκριβῶς παθῶν χωρὶς ἔνθα ἂν ὁ εὐαγγελιστὴς εἴτε ἐκ προσώπου οἰκείου, εἴτε ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ σωτῆρος δοὺς μαρτυρίαις κατεκέχρηται τῶν παλαιῶν γραφῶν, μὴ ἀκολουθεῖν τῇ αὐθεντίᾳ τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνευτῶν, ἀλλὰ τῇ ἑβραϊκῇ, ἀφ' ὧν τὰ δηλούμενα ἐστὶν ἐκεῖνα. ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. καὶ ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΑΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Κατὰ ματθαῖον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται ἐπειδὴ αὐτὸ ὁ ματθαῖος συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο. διηγεῖται δὲ ἐξ ἀρχῆς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ σωτῆρος τοῦ ἐκ σπέρματος τοῦ δαβὶδ. διὸ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν γενεαλογίαν κατάγει ἕως τοῦ χριστοῦ γενεὰς τεσσαρακοντατρία. περιέχει δὲ καὶ τὸ βάπτισμα ἰωάννου καὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει πρὸς τοῦ διαβόλου πειρασμούς. καὶ σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα γενόμενα παρὰ τοῦ σωτῆρος. πάντε τῶν μαθητῶν ἐκλογήν. καὶ τὴν τοῦ μυστηρίου παράδοσιν. καὶ τέλος ὅτι πλάτιο παρεδόθη καὶ ἐσταυρώθη τῷ σώματι μὴ τὸ σῶμα ἐτέθη ἐν μνημείῳ. καὶ οἱ μὲν γραπτῶται διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. αὐτὸς δ' ἐν τρισὶ ἡμέραις ἀνέστη καὶ ἐτελέλητο τοῖς μαθηταῖς μαθητεύσαι πάντα τὰ ἔθνη καὶ βαπτίζειν

Digitized by Google

αὐτούς. ἐπαγγειλάμενος εἶναι μετ' αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

α. Περὶ γενεαλογίας τοῦ χριστοῦ.
β. Περὶ τῶν μάγων, καὶ τῶν ἀνῃρεθέντων παίδων.
γ. Πρῶτος Ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
δ. Περὶ πειρασμοῦ τοῦ χριστοῦ.
Περὶ τῆς τοῦ πέτρου, καὶ ἀνδρέου, καὶ τῶν υἱῶν τοῦ ζεβεδαίου κλήσεως.
ε. Περὶ τῶν μακαρισμῶν.
Περὶ τοῦ μὴ φιλονεικεῖν πρὸς τὸν πλησίον.
Περὶ τοῦ μὴ μοιχᾶσθαι.
Περὶ τοῦ μὴ ἀπολύειν τὴν γυναῖκα.
Περὶ τοῦ μὴ ὀμόσαι ὅλως.
Περὶ τοῦ τὰς ὕβρεις ἀνέχεσθαι, καὶ μὴ ἀντιπίνειν τῷ πονηρῷ.

Digitized by Google

Περὶ τῦ ἀγαπᾶν τοὺς ἐχθρούς.

ε. Περὶ ἐλεημοσύνης, προσευχῆς, καὶ νηστείας.

Περὶ τῦ καταφρονεῖν τῶν τῦ κόσμυ.

ζ. Περὶ τῦ κρίνειν μηδένα.

Περὶ τῦ αἰτεῖν, καὶ ζητεῖν.

Περὶ τῦ προσέχειν ἀπὸ τ ψευδοπροφητῶν.

η. Περὶ τῦ λεπροῦ.

Περὶ τῦ ἑκατοντάρχου.

Περὶ τ πενθερᾶς πέτρου.

Περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.

Περὶ τῦ μὴ ἐπιτρεπομένυ ἀκολουθεῖν.

Περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.

Περὶ τῶν δαιμονιζομένων, ὧν τὸ δαιμόνια εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων ἐξεβλήθη.

θ. Περὶ τῦ παραλυτικοῦ.

Περὶ τῦ ματθαίυ.

Περὶ τῦ σωτῆρος μετὰ τῶν τελωνῶν ἐσθίοντος.

Περὶ τῆς θυγατρὸς ἀρχισυναγώγου.

Digitized by Google

Περὶ τῆς αἱμορροούσης.
Περὶ τῶν δύο τυφλῶν.
Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ
ι. Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διατάξεως.
ικ. Περὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ Ἰωάννου.
κβ. Περὶ τῶν μαθητῶν τοῖς σάββασι τιλλόντων τοὺς στάχυας.
Περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.
Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου τυφλοῦ καὶ κωφοῦ.
Περὶ τῶν αὐτοψίτων σημείων.
Περὶ μικροῦ, καὶ μεγάλων.
κγ. Περὶ τῶν παραβολῶν τοῦ σπείραντος, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.
κδ. Περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρῴδου.
Περὶ τῶν ε΄ ἄρτων καὶ τῶν β΄ ἰχθύων
Περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου τοῦ Ἰησοῦ.
κε. Περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.
περὶ τῆς Χαναναίας.
περὶ τῶν διεστραμμένων ὄχλων.
περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.

Digitized by Google

ιε. Περὶ τ ζύμης τῶν φαρισαίων.
περὶ τ ἐν ναιναρεὶτ ἐπερωτήσεως.
περὶ τ ἐπιτιμήσεως τῶ πέτρω, ὅπως
μὴ χρισὸς ϖάθη.
ις. Περὶ τ μεταμορφώσεως τῶ χρισοῦ.
περὶ τῶ σεληνιαζομένου.
περὶ τ κὐτοιώτων τὸ δίδραχμε.
ιη. Περὶ τῶν λεγόντων, τὶς μείζων.
περὶ τῶ μὴ σκανδαλίζειν.
περὶ τ ἐ προβάτων παραβολὴ.
περὶ τ ἐλέγξεως τῶ πλησίον.
περὶ τ δυνάμεως τῶ δεῖν καὶ λύειν.
περὶ τῶ ὀφείλοντος μύρια τάλαντα.
ιθ. Περὶ τ ἐπερωτώντων εἰ ἔξεστιν ἀπολύ-
σαι τ γυναῖκα.
περὶ τῶ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν
ἰησοῦν.
κ. Περὶ τ μισθωμένων ἐργατῶν.
περὶ τῶν υἱῶν τῶ ζεβεδαίου.
περὶ τ δύο τυφλῶν.
κα. Περὶ τ ὄνου καὶ τῶ πώλου.
περὶ τῶν χωλῶν καὶ τυφλῶν.
περὶ τ ξηρανθείσης συκῆς.

Λ κ ιη

Digitized by Google

περὶ τῶν ἐπερωτώντων τ̃ κύριον ἀρχ/
ιερέων μὴ πρεσβυτέρων.
περὶ τῶν δύο ἰῶν παραβολή.
περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
κϐ. περὶ τ̃ καλουμένων εἰς τ̃ γάμον.
περὶ ἐπερωτησάντων δι᾽ τ̃ κῆνσον.
περὶ τῶν σαδδουκαίων.
περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
περὶ τ̃ τοῦ κυρίου ἐπερωτήσεως.
κγ. περὶ τοῦ ταλαντισμοῦ τ̃ φαρισαίων.
κδ. περὶ τ̃ συντελείας, ἡμέρας, καὶ ὥρας.
κε. περὶ τῶν δέκα παρθένων.
περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων.
περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ χριστοῦ.
κς. περὶ τ̃ ἀλειψάσης τ̃ κύριον μύρῳ.
περὶ τοῦ πάσχα.
περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου.
περὶ τ̃ προφητεύσεως τοῦ χριστοῦ.
περὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ πέτρου.
κζ. περὶ τοῦ ἡγεμόνος πιλάτου.
περὶ τ̃ ἰούδα μεταμελείας.
περὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ καὶ τιμωρίων τοῦ χρι
στοῦ, καὶ σταυρώσεως.

Digitized by Google

περὶ τ̃ ἀναστάσεως τ̃ῦ σώματος τ̃ῦ κυ/
ρίου. καὶ φυλάκων τ̃ῦ τάφου.
κη. περὶ τ̃ τ̃ῦ κυρίου ἀναστάσεως.
περὶ τ̃ φυλάκων τ̃ῦ τάφου μαρτύρων,
τ̃ῆς ἀναστάσεως.
περὶ τ̃ῆς ἐμφανίσεως τ̃ῦ χριστ̃ῦ τοῖς
ἀποστόλοις καὶ γνωρίσει τ̃ῶν γαλιλαίων.

Digitized by Google

Μακεδόνων τόδε ἔργον ἀριστοτόκειον τε-
λέσου.
Ὅς τόκον ἔφασκε θεῶν ἀπαρογάμοις γυ-
ναιξίν.
Ἦ τέκεν ἄστορον υἱόν, ὃν οὐ χάδεν οὐρα-
νὸς ἀρούς,
Χρισὸν ἀεὶ ζώοντα θεόν, βροτὸν αὖ-
τὸν ἐόντα.

Digitized by Google

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

ΒΙβλος γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ, ὑοῦ δαυὶδ, ὑοῦ ἀβραάμ. ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ. ἰσαὰκ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἰακώβ. ἰακὼβ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. ἰούδας δὲ, ἐγέννησε τὸν φαρὲς, καὶ τὸν ζαρὰ, ἐκ τῆς θάμαρ. φαρὲς δὲ, ἐγέννησε τὸν ἑσρώμ. ἑσρὼμ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἀράμ. ἀρὰμ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ. ἀμιναδὰβ δὲ, ἐγέννησε τὸν ναασσών. ναασσὼν δὲ, ἐγέννησε τὸν σαλμών. σαλμὼν δὲ, ἐγέννησε τὸν βοὸζ, ἐκ τῆς ῥαχάβ. βοὸζ δὲ, ἐγέννησε τὸν ὠβὴδ, ἐκ τῆς ῥούθ. ὠβὴδ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί. ἰεσσαὶ δὲ, ἐγέννησε τὸν δαυὶδ τὸν βασιλέα. δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς, ἐγέννησε τὸν σολομῶνα, ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου. σολομὼν δὲ, ἐγέννησε τὸν ῥοβοάμ. ῥοβοὰμ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἀβιά. ἀβιὰ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἀσά. ἀσὰ δὲ, ἐγέννησε τὸν ἰωσαφάτ. ἰωσαφὰτ δὲ, ἐγέννησε τὸν

λβ. γ.
γεν. κα.
γεν. κθ.
γεν. κθ.
γεν. λα.
α. παρ.
β.
ξουθ. δ.
β. βασι.
α. β.
α. παρ.
γ.

Digitized by Google

ἰωράμ· ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν ὀζίαν· ὀζί-
ας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωάθαμ· ἰωάθαμ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν ἄχαζ· ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐζεκί-
αν· ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν μανασσῆ· μα-
νασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμών· ἀμὼν δὲ ἐγέν-
νησε τὸν ἰωσίαν· ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν
β. παρα. ἰεχονίαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς
λς. μετοικεσίας βαβυλῶνος· μετὰ δὲ τὴν με
α. παρ. γ. τοικεσίαν βαβυλῶνος, ἰεχονίας ἐγέννησε
τὸν σαλαθιήλ· σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν ζο-
ροβάβελ· ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀβι-
ούδ· ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιακείμ· ἐλια-
κεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀζώρ· ἀζὼρ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν σαδώκ· σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀ-
χείν· ἀχεὶν δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιούδ· ἐλιοὺδ
δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλεάζαρ· ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννη-
σε τὸν ματθάν· ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰα-
κώβ· ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσὴφ, τὸν
ἄνδρα μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰησοῦς, ὁ λε-
γόμενος χριστός· πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ, ἀπὸ
ἀβραὰμ ἕως δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· καὶ ἀπὸ δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας
βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· ἡ δὲ

Digitized by Google

τῆς μεταναστάσεως βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες. τοῦ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρίας τῷ ἰωσὴφ, πρὶν συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων. ἰωσὴφ υἱὸς δαβὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν μαρίαμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν. αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου, διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος. ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. διεγερθεὶς δὲ ὁ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου

λαον. β.

ἀναλ. ζ.

Digitized by Google

γένου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
ΙΒ. αὐτοῦ Ἰησοῦν. ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέν
τος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις
Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνα
τολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέ
γοντες. ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰου
δαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ
ἀνατολῇ. καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
ἀκούσας δὲ Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη
καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. καὶ συ
ναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμ
ματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν,
ΜΑ. ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ. ἐν
Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. οὕτως γὰρ γέγραπται
διὰ τοῦ προφήτου. καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰού
δα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν
Μιχ. ε. Ἰούδα. ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται ἡγούμε
Ἰω. ζ. νος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.
τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους,
ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαι
νομένου ἀστέρος. καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βη

θλεὲμ, εἶπον. πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετά-
σατε περὶ τοῦ παιδίου. ἐπὰν δὲ εὕρητε,
ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προ-
σκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βα-
σιλέως, ἐπορεύθησαν. καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ,
ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς,
ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω, οὗ ἦν τὸ παιδίον.
ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν με- τοβ.β.
γάλην σφόδρα. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν,
εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μη-
τρὸς αὐτοῦ. καὶ πεσόντες προσεκύνησαν
αὐτῷ. καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐ-
τῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ
λίβανον, καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες φαλ.ος.
κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην,
διʼ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώ-
ραν αὐτῶν. ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ
ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰω-
σὴφ, λέγων. ἐγερθεὶς, παράλαβε τὸ παιδί-
ον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴ-
γυπτον. καὶ ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοι. μέλ-
λει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπο-
λέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παι-

Digitized by Google

παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἦν ἐκεῖ, ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου. ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου, διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος. ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. τοῦ δὲ Ἡρῴδου ἰδόντος ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας, ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς, καὶ κατωτέρω κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος. φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη. θρῆνος, καὶ κλαυθμὸς, καὶ ὀδυρμὸς πολύς. Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων. ἐγερθεὶς, παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ. τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς, παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν

Ματθ. ιβ. Ἱερ. λα.

Digitized by Google

Ἰσραὴλ. ἀκούσας δέ, ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν, κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται. ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, καὶ λέγων. μετανοεῖτε. ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες, καὶ μέλι ἄγριον. τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

III. μαρ. α. λου. γ. ἠσα. κα. λα. με. ζαχ. κε. ἠσα. μ. ἰω. α. μαρ. α.

Digitized by Google

λθ. γ. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων καὶ
σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐ
τοῦ, εἶπεν αὐτοῖς. γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τ μελλούσης
ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς
μετανοίας. καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς,
πατέρα ἔχομεν τ Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν,
ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τ λίθων τούτων ἐγεῖ
ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς
τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν
μέρ. α. δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκό-
λαν. γ. πτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν
ἰω. α. βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν. ὁ δὲ
ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστά-
σαι. αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁ-
λθ. γ. γίῳ καὶ πυρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συ-
νάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ
μέρ. α. δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Τό-
λαν. γ. τε παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τ γαλιλαί
ας ἐπὶ τὸν ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάννην, τοῦ
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰωάννης διε-
κώλυεν

κωλυεν αὐτὸν, λέγων. ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ
σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; ἀπο
κριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτόν. ἄφες
ἄρτι. οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν, πληρω-
σαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐ
τὸν, καὶ βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς, εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ
τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθησαν αὐ-
τῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον β. πετ.
ἐπ' αὐτόν. καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, α.
λέγουσα. οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα. ΤΟΤΕ ὁ ἰησοῦς IIII.
ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα- μάρ. α
τος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νη λκ. δ.
στεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας
τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν. καὶ προ-
σελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν. εἰ υἱὸς εἶ
τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γέ-
νωνται. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. γέγραπται,
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος ἀλλ δ. μ.
ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στό-
ματος θεοῦ. τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ
διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν

Digitized by Google

αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει
αὐτῷ. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλλεσε αὐτὸν κά-
ψαλ. 5. τω. γέγραπται γάρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρῶ-
σίσε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸ πό-
δα σου. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. πάλιν γέ-
δαν. 5. γραπται, οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος
εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ
πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν
δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτῷ. ταῦτά σοι
πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς
μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ὕπαγε σα-
τανᾶ. γέγραπται γάρ, κύριον τὸν θεόν σου
δαν. 5. προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος. καὶ ἰδοὺ
ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
μάρ. α. Ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἰωάννης παρεδό-
λου. δη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ κα-
ἰω. δ. ταλιπὼν τὴν ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν
μάρ. α. εἰς καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν
λού. δ. ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ, ἵνα πλη-
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέ-

Digitized by Google

γοντ☉. γῆ ζαβουλὼν καὶ νεφθαλίμ, ὁδὸν ματ. δ.
θαλάσσης, πέραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία
τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ☉ σκότει,
εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώ-
ρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐ-
τοῖς. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν
καὶ λέγειν, μετανοεῖτε, ἤγγικε γὰρ ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν. Περιπατῶν δὲ ὁ ἰησοῦς πα μάρ. α.
ρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας εἶδεν δύο λυ. ε.
ἀδελφούς, σίμωνα τὸν λεγόμενον πέτρον,
καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλον-
τας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν. ἦσαν
γὰρ ἁλιεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς. δεῦτε ὀπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
οἱ δὲ ἀφέντες ἀθέως τὰ δίκτυα, ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλ-
λους δύο ἀδελφούς, ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβε-
δαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν
τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐ-
τῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ
ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ ἀθέως ἀφέντες τὸ
πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ. καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν

Digitized by Google

κν ὁ ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τ βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νό-
σον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. καὶ
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τ συρίαν,
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κα-
κῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασά-
νοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ
σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθε-
ράπευσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ, ἀπὸ τ γαλιλαίας, καὶ δε-
καπόλεως, καὶ ἱεροσολύμων, καὶ ἰουδαίας,
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου. ΙΔΩΝ δὲ τοὺς
V. ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσαν-
τος αὐτὸν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
λου.5. τοῦ. καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν
αὐτοὺς, λέγων. μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύ-
ματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τ οὐρα-
νῶν. μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ πα-
ρακληθήσονται. μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐ-
τοὶ κληρονομήσουσι τ γῆν. μακάριοι οἱ πει-
νῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι
αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμο-

Digitized by Google

νές, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν πέτρ. γ.
δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας, τοὺς πρὸ ὑμῶν. μάρ. θ.
ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς, ἐὰν δὲ τὸ ἅλας λθ. ιδ.
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. οὐδὲ καίουσι λύχνον, ματθ. δ.
καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' λθ. κ
ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς καὶ ια.
ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μὴ νομί-

Digitized by Google

λου. 15. εἶπε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας. οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πλη-
ρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρ-
έλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν, ἢ μία κε-
ραία, οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν
πάντα γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν
ματ. β. ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδά-
ξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθή-
σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ὃς δ'
ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθή-
σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ
ὑμῖν, ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύ-
νη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων,
οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ
φονεύσεις. ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ
ξε. κα. κρίσει. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργι-
ζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται
τῇ κρίσει. ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ. ὃς δ' ἂν
εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ
πυρός. ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς, ὅτι

ὁ ἀδελφός σου ἔχῃ τί κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ
τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου,
καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελ-
φῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶ-
ρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου τα-
χύ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μή- λε. ιβ.
ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κρι-
τῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ,
καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ἀμὴν λέγω σοι,
οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸ
ἔσχατον κοδράντην. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ἐξ. κ.
τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις. ἐγὼ δὲ λέγω ἐκκ. ιδ.
ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ
ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου μάρ. θ.
ὁ δεξιὸς σκανδαλίζῃ σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ. συμφέρει γάρ σοι, ἵνα
ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ
σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δε-
ξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐ-
τὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. συμφέρει γάρ σοι,
ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ
ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. ἐξέ-

Digitized by Google

ματ.κθ. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ,
μοιχᾶται. πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς
ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ
τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. ἐγὼ δὲ λέγω
ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ,
ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ, μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι
ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μήτε εἰς
Ἱερουσαλήμ, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βα-
σιλέως. μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι
οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαι-
ναν ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί,
οὒ οὔ. τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ
ἐκ.κε. ἐστιν. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ
ματ.ιθ. ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ἐγὼ
λα.κθ. δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ, ἀλλ'
λγ.ς. ὅστις σε ῥαπίσει εἰς τὴν δεξιάν σου
σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. καὶ τῷ
θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου
λγ. ιθ. λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. καὶ ὅστις

Digitized by Google

σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ λου. 5.
δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα
σε ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς.
ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλη-
σίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ
λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν,
εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς
ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύ-
χεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ δι-
ωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐ-
τοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ
βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ λου. 5.
ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα
μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
ποιοῦσιν; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελ-
φοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ
καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν
ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν. ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ VI.
τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν, μὴ ποιεῖν ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐ-
τοῖς. εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ

Digitized by Google

περὶ ὑμῶν, τῷ ἐν δράμασις. ὅτ' ἂν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. καὶ ὅτ' ἂν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δέ, ὅτ' ἂν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου, τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί. δοκοῦσι γὰρ, ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-

Digitized by Google

θήσεσθε καὶ μὴ ὡς ὑμοιωθῆτε αὐτοῖς. οἶδεν
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ
τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύ λουκ. ιε.
χεσθε ὑμεῖς. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου. γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸ
ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄφες ἡμῖν
τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίε-
μεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ. ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύ-
ναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ἐὰν
γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώ-
ματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ οὐράνιος. ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις ματθ. ιε
τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ἐκκ. κη.
ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. ὅταν
δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑπο-
κριταὶ σκυθρωποί. ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρό-
σωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώ-
ποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέ-
χουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων, ἄλειψαι

Digitized by Google

ψαύσου τ κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νη-
στεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου, τῷ ἐν τῷ κρυ-
πτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυ-
λθ'.ιβ. πτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Μὴ θη-
σαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς,
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσιν. θη-
λγ. ιε. σαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ,
ὅπου οὔτε σὴς, οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπ-
τουσιν. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ
ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. ὁ λύχνος τοῦ σώ-
ματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλ-
μός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φω-
τεινὸν ἔσται. ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονη-
ρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκό-
λδ.15. τος πόσον; οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτε-
ρον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέ-
ρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δου-
λεύειν καὶ μαμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,

μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, λϛ. ιβ.
μὴ τὶ πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύ πέτρ. ε.
σησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ ψαλ. νϛ
τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θε
ρίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας καὶ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. οὐχὶ
ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐν
δύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρί
να τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει, οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ
νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ σολομὼν ἐν
πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν
τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον
ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον,
ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλ
λον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε,
λέγοντες, τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί πε
ριβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπι
ζητεῖ. οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος,
ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ
πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δι

κειοσύνην αὐτῶ, ἵνα τοῦτο πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

VII. λϑ.ς. ρίμαστ. ῤίνετε, ρισθήσεσθε, καὶ ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβαλῶ τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί. μηδὲ βάλλετε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν. ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε. κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι

Digitized by Google

σπι ἐὰν αἰτήσῃ. ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄν-
θρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, ιακ. α.
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἐὰν ἰχθῦν αἰ-
τήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς
πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδο-
ναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει
ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; πάντα οὖν ὅσα λζ. 5.
ἂν θέλητε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς. οὗτος γάρ πβ. ηδ.
ἐστιν ὁ νόμος ἢ οἱ προφῆται. εἰσέλθετε διὰ λζ. ιγ.
τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐ-
ρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώ-
λειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι᾽
αὐτῆς, ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ
ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλί-
γοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. προσέχετε δὲ
ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχον-
ται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,
ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. ἀπὸ τῶν
καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι
συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν; ἢ
ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον λζ. 5.

Digitized by Google

ἀγαθὸν, καρποὺς καλοὺς ποιεῖ. τὸ δὲ σα-
πρὸν δένδρον, καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ
δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονη-
ροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρ-
ποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποι-
οῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται. ἀρά γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν
ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι
κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλεί-
λουκ. ιγ. αν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί
μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. κύριε κύριε οὐ τῷ
σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν; καὶ τῷ σῷ
ψαλ. ϛ. ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν; καὶ τῷ σῷ
κάτω. ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;
κε. καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέπο-
λουκ. ιγ. τε ἔγνων ὑμᾶς. ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ, οἱ ἐρ-
λουκ. ϛ. γαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. πᾶς οὖν ὅστις
ρω. β. ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ
ἰακ. α. αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ,
ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
πέτραν, καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ
ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προ-
σέπεσαν

Digitized by Google

σὲ πέσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν.
ἐτεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ
ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν
αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις
ᾠκοδόμησεν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμ-
μον, καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ πο-
ταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέ-
κοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν
ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. καὶ ἐγένετο, ὅτε μάρ. α.
ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξε λου. δ.
πλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν
ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. ΚΑ. VIII
Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθη μάρ. α.
σαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς λδ. ε.
ἐλθὼν, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων. κύριε, ἐὰν
θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτεί-
νας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέ-
γων. θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκα-
θαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς. ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε, σεα-
υτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ
δῶρον, ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον

Digitized by Google

λυ.ιδ. αὐτοῖς. Εἰσελθόντι δὲ τῷ ἰησοῦ εἰς κα-
λυ.ξ. περναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρ-
χος, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων. κύριε
ὁ παιμου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυ
τικὸς, δεινῶς βασανίζόμενος. καὶ λέγει αὐ
τῷ ὁ ἰησοῦς. ἐγὼ ἐλθὼν θεραπάσω αὐ
τόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος, ἔφη.
κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν σέ
γην εἰσέλθῃς, ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ
ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρω
πός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ
πορεύεται. καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται. καὶ
τῷ δούλῳμου, ποίησον τοῦτο καὶ ποιεῖ. ἀ-
κούσας δὲ ὁ ἰησοῦς, ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς
ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. λέγω
δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ
δυσμῶν ἥξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται με-
τὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασι-
λείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
τερον, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς

Digitized by Google

τῶν ὀθόνιων· καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι· καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν μάρ. α. Πέτρου, εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός. μάρ. α. καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Ὀψίας δὲ λυ. δ. γενομένης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα τῷ λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἰσα. νγ. ἐθεράπευσεν, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβεν, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ·

τῷ. κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν
καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νε-
κροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. καὶ ἐμ-
μάρ. δ. βάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέ-
λου. κ. γας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖ-
ον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων. αὐτὸς
δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ,
αὐτὸν ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες. κύριε, σῶσον
ἡμᾶς, ἀπολύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς. τί δει-
λοί ἐστε ὀλιγόπιστοι. τότε ἐγερθεὶς, ἐπετίμη-
σε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν,
λέγοντες. ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνε-
μάρ. ε. μοι, καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ; καὶ
λυ. κ. ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν, εἰς τὴν χώραν τῶν
Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμο-
νιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλε-
ποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν
διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέ-
γοντες. τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ,
ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

Digitized by Google

ὧν ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολ-
λῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκά-
λουν αὐτὸν, λέγοντες. εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς,
ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην
τῶν χοίρων. μὴ επιν αὐτοῖς ὑπάγετε. οἱ δὲ
ἐξελθόντες, ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν μαρ. γ.
χοίρων. καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη λδ. ιβ.
τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ
δὲ βόσκοντες, ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς
τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν
δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις
ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ, καὶ ἰδόν-
τες αὐτὸν, παρεκάλεσαν, ὅπως μεταβῇ
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ΚΑΙ ἐμβὰς ὁ ἰησοῦς IX.
εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν μάρ. β.
ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ λου. ε.
παραλυτικὸν, ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ
ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ
παραλυτικῷ. θάρσει τέκνον, ἀφέωνταί
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἰδού τινες τῶν γραμ-
ματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς. οὗτος βλασφη-
μεῖ. καὶ εἰδὼς ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,

Digitized by Google

εἶπον. ἵνα τί ὑμεῖς διαλογίζεσθε ἐν τοῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας. τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ. ἐγερθείς, ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερθείς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι, ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον, ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς, ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ. καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει, καὶ πίνει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς. οὐ χρείαν ἔχουσιν

μέρ. β. λου. ε. ἀκολ. ε.

οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες·
πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότερα συντηροῦνται. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἷς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλ-

α. πμ.
α.
μάρ. β. λε. ε.
μάρ. ε.
λου. π.

Digitized by Google

λαὶ ἐλθὼν ἐπίθες τ χειρά σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται· καὶ ἠγέρθη ὁ ἰησοῦς, ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, λέγει, αὐτοῖς· ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. καὶ παρέχοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες, καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ δαβίδ. ἐλθόντι δὲ αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι

Digitized by Google

δυνάμεθα τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, ναὶ κύριε. τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων. κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων. ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελθόντες, διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν, δαιμονιζόμενον, καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες. ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον. ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ, καὶ πολλοὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα,

κάτω. ιβ. μέρ. γ. λδ. ια. μέρ. ς. λδ ι.

Digitized by Google

τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X. μέρ.γ. λόγ.ε. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα. πρῶτος σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος, καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. ἰάκωβος ὁ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. φίλιππος καὶ βαρθολομαῖος. θωμᾶς, καὶ ματθαῖος ὁ τελώνης. ἰάκωβος ὁ τοῦ ἀλφαίου, καὶ λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς θαδδαῖος. σίμων ὁ καναναίτης, καὶ ἰούδας ὁ καὶ. ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων. εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε. πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ. καὶ

ἐνόρμισι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, ὅτι ἤγ-
γικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦν-
τας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νε-
κροὺς, ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε, δω-
ρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. μὴ κτήσεσθε
χρυσὸν, μηδ' ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς
ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο λβ. ι.
χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον. α. τιμ. ε.
ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν.
εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξε-
τάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν, κἀκεῖ μεί-
νατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. καὶ ἐὰν μὲν
ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ'
αὐτήν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς
ὑμᾶς ἐπιστρεφέτω. καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται
ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερ-
χόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης,
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. παρα. ιγ.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σο-
δόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ λου. ι.
τῇ πόλει ἐκείνῃ. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς
ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν

φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
λϐ.ς. περιστεραί. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώ
ἰω.ιγ. πων. παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέ
καὶ.ιε. δρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μα
στιγώσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρ
τύριον αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ
παραδίδωσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε, πῶς
ἢ τί λαλήσετε. δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκεί
νῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε. οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε
οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. παραδώσει δὲ
ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πα
τὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ
γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσε
λϐ.ιϐ. σθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνο
μά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σω
θήσεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πό
λει ταύτῃ, φεύγετε εἰς ἑτέραν. ἀμὴν γὰρ
τις διώκωσιν ὑμᾶς φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην.
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς
πόλεις τοῦ ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου. οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδά

μαθητῇ, οὐδὲ δοῦλος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ.
ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα γένηται ὡς ὁ διδά-
σκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύ- μάρ. δ.
ριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην βεελζεβοὺλ λθ. ν.
ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐ- καὶ. β.
τοῦ; μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. οὐδὲν γάρ
ἐστι κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσε-
ται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω
ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί. καὶ
ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δω-
μάτων. καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεί-
νόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυνα-
μένων ἀποκτεῖναι. φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν
δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ τὸ σῶμα
ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσα-
ρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται
ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶ-
σαι ἠριθμημέναι εἰσί. μὴ οὖν φοβηθῆτε.
πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. πᾶς μάρ. ι.
οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν λθ. θ.
ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμ- καὶ. ιβ.
προσθεν τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Digitized by Google

λϛ. ιβ. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπρο-
σθεν τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νο-
μίσητε, ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν
γῆν. οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μά-
χαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ
μιχ. ξ. τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς
λουκ. ιϛ. αὐτῆς. καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκια-
κοὶ αὐτοῦ. ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ
κάτω. ιϛ. ἐμέ, οὐκ ἔστί μου ἄξιος. καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ
λουκ. θ. θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστί μου ἄξιος. καὶ
ιϛ. ιξ. ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκο-
λουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστί μου ἄξιος. ὁ εὑρὼν
ἰω. ιβ. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν. καὶ ὃς
λϛ. ι. ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ,
εὑρήσει αὐτήν. ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέ-
χεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν
ἀποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος προφήτην
εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λή-
μψ. ι. ψεται. καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνο-
μα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται. καὶ ὃς
ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτή-

Digitized by Google

φον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε. τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

XI. λθ. ξ.

ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστίν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος, ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν. καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, καὶ λέγουσιν, ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθε γὰρ Ἰωάννης, μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν, δαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων,

μελλ. γ. λου. 15. μελλ. δ. λου. ξ.

Digitized by Google

σον, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν, καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς. τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. οὐαί σοι χοραζίν, οὐαί σοι βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ καπερναούμ, μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν. ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἔμπρο-

λγ. ι.

λγ. ι.

Digitized by Google

λδ. 1. δέν σου· πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ
πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν,
εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τίς ἐπιγινώ
σκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς
ἀποκάλυψαι. Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κο
πιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀνα
παύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑ-
ιερ. 5. μᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶός εἰμι,
καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνά
παυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ὁ γὰρ ζυγός
μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν
XII. ἐστιν. ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ
μάρ. β. ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων·
λδ. 5. οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαν
τὸ τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ φαρι-
σαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθη-
ταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σα-
βάτῳ· ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνω
α. βασι. τε τί ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐ-
κα. τὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφα
γεν, οὓς οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς
μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; ἢ οὐκ

Digitized by Google

οὐκ ἐγνώατε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκειτε, τί ἐστιν, ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν, τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες. εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ. ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἐξελθόντες, συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. ὁ δὲ ἰησοῦς γνοὺς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ

ἀρ. κα. ὁσιέ. ς μαρ. γ. λϛ. ε.

Digitized by Google

τῷ ὄχλοι πολλοί, μὴ ἐξεραίνεσθαι αὐτὸν ἐκ-
πέσωσι, μὴ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φα-
νερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν, ὅπως πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·
κεφ. μβ. ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἐξελεξάμην, ὁ ἀγαπητός
μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. θήσω
τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς
ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κρα-
γάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις
τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλαμον συντετριμμέ-
νον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ
σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρί-
σιν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦ-
σιν. Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζό-
κεφ. θ. μενος, τυφλὸς καὶ κωφός, καὶ ἐθεράπευ-
μάρ. γ. σεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν, καὶ
λουκ. ια. λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες
οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
Δαβίδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶ-
πον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια,
εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμο-
νίων. εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία με-

Digitized by Google

χωλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆναι εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπελθεῖν. ἐρρέθη δὲ, ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται. πάλιν ἀκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο· τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου προσεύξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν τίων χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τὰ παραπτώματα ὑμῶν· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. μὴ γίνεσθε

Digitized by Google

αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλὸν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ γὰρ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου κατακριθήσῃ. Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων, λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν

Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ. καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶντος. καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶντος ὧδε. ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει, τότε λέγει. ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἕπτα ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ. καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, χείρονα τῶν πρώτων

ιω.γ.

γ.βασι.ι. β.παρα. ϑ.

Digitized by Google

μέρ.γ. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
λεν.κ. ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεσαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπε δέ τις αὐτῷ. ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν τῷ εἰπόντι αὐτῷ. Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν. ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII. μέρ.δ. λεν. α. ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν, καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ

τὸ σύριγγον καὶ κατέφαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ
ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε
γῆν πολλὴν, καὶ αὐτίκα ἐξανέτειλε διὰ τὸ
μὴ ἔχειν βάθος γῆς. ἡλίου δὲ ἀνατείλαν-
τος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥί-
ζαν, ἐξηράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ
ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκα-
τὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. καὶ προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ. διὰ τί ἐν παρα-
βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς. ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι
τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, κἀκεί-
νοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δο-
θήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται. ὅστις
δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-
τοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λα-
λῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκού-
οντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. καὶ ἀνα-
πληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου
ἡ λέγουσα. ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆ- Ἡσαΐ. ϛ.

μάρ.δ. τε, καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδη-
λδ.κ. τε: ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
ἰω.ιβ. καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ
πρ.κκ. τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μή
ρωμ.ια. ποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠ-
λδ.ι. σὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι,
καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. ὑμῶν
δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι,
καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. ἀμὴν γὰρ λέ-
γω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι
μάρ.δ. ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶ-
λου.ι. δον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκου-
σαν. ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν
τοῦ σπείροντος. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον
τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ
πονηρὸς, καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν
σπαρείς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗ-
τός ἐστιν, ὁ τὸν λόγον ἀκούσας, καὶ εὐθὺς μετὰ
χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν. οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν
ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι. γενο-
μένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λό-
γον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας σπαρείς, οὗτός ἐστιν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων,

Digitized by Google

καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, οὗτός ἐστιν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα. ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων. ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐπέσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ. κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς. ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ. θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ ἔφη. οὔ. μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

Digitized by Google

ἄφετε αμφότερα συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι
τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ
τοῖς θερισταῖς. συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζά-
μάρ. δ. νια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ
κατακαῦσαι αὐτά. τὸν δὲ σῖτον συναγά-
γετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. ἄλλην παραβο-
λὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων. ὁμοία ἐστὶν
ματ. ιγ. ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως,
ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ, ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν
σπερμάτων. ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν
λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε
ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατα-
λουκ. σκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. ἄλλην παρα-
βολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λα-
βοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
μάρ. δ. τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. ταῦτα πάντα
ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς
ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει
αὐτοῖς. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ
ψαλ. οξ. προφήτου, λέγοντος. ἀνοίξω ἐν παραβο-
λαῖς τὸ στόμα μου. ἐρεύξομαι κεκρυμμένα

ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. τότε ἀφεὶς τοὺς
ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ ἰησοῦς. καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγον-
τες. φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζι-
ζανίων τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τοῖς. ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν, ὁ κό-
σμος. τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ
τῆς βασιλείας. τὰ δὲ ζιζάνιά, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ
πονηροῦ. ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρων αὐτά, ἐστὶν
ὁ διάβολος. ὁ δὲ θερισμός, συντέλεια τοῦ
αἰῶνός ἐστιν. οἱ δὲ θερισταί, ἄγγελοί εἰσιν. ἀπολ. ιδ.
ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυ-
ρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντε-
λείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέ-
ξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ
σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομί-
αν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον
τοῦ πυρός, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ-
γμὸς τῶν ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψου- σοφ. γ.
σιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς
αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω, ἀκουέτω.

Digitized by Google

πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας, ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ, ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφορίσουσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων· λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, ναὶ κύριε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο

πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν, ὁμοιός ἐστιν ἀνθρώ-
πῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θη-
σαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά. καὶ ἐγέ μάρ. ε.
νετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τὰς παραβο- λου. ζ.
λὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. καὶ ἐλθὼν εἰς ἰω. ζ.
τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν
τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι
αὐτοὺς καὶ λέγειν. πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕ-
τη, καὶ αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ
τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται ἰω. ε.
μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ
ἰωσὴς καὶ σίμων καὶ ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελ-
φαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πό-
θεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; καὶ ἐσκαν-
δαλίζοντο ἐπ' αὐτῷ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς. οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ
οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν ΧΙΙΙΙ. μάρ. ε. λυ.
ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ. οὗτός
ἐστιν ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, αὐτὸς ἠγέρθη

μέρ.ς. ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά-
λου. γ. μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ὁ γὰρ ἡρῴδης πρα-
τήσας τὸν ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, καὶ ἔθε-
το εἰς φυλακὴν διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖ-
κα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ
αὐτῷ ὁ ἰωάννης. οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐ-
τήν. καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβή-
θη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν
εἶχον. γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρῴδου,
ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς ἡρωδιάδος ἐν
τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ ἡρῴδῃ. ὅθεν μετ'
ὅρκου ὡμολόγησεν, αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
αἰτήσηται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς
μητρὸς αὐτῆς, δός μοι φησὶν ὧδε ἐπὶ πί-
νακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ
ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς. διὰ δὲ τοὺς ὅρκους,
καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆ-
ναι αὐτῇ. καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν
ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφα-
λὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορα-
σίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ προ-
σελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦραν τὸ σῶμα,
καὶ ἔθαψαν αὐτό. καὶ ἐλθόντες ἀπήγγει-

λαν τῷ

Digitized by Google

λουν τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνε- λϐ. Δ.
χώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τό-
πον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, μάρ. ϛ.
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. ἰϐ. ϛ.
καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδεν πολὺν ὄχλον,
καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευ-
σε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν. ὀψίας δὲ γενομέ-
νης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέ-
γοντες. ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη
παρῆλθεν, ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα
ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν
ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς.
οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν, δότε αὐτοῖς
ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ. οὐκ ἔχο-
μεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους, καὶ δύο ἰχθύ-
ας. ὁ δὲ εἶπεν. φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. καὶ
κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ
τοὺς χόρτους, καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρ-
τους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν, καὶ κλάσας, ἔδω-
κε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθη-
ταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ
ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν

Digitized by Google

πλακημάτων, δώδεκα κοφίνους πληρεις. καὶ
οἱ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισ-
χίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ
μάρ. 5. εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς
ἰω. 5. αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν
αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς
ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη
εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψί-
ας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον
ἤδη μέσην τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμε-
νον ὑπὸ τῶν κυμάτων. ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ
ἄνεμος. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς
ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, περιπατῶν
ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦν-
τα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, ὅτι φάντασμά
ἐστι, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθέως δὲ
ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων. θαρσεῖ-
τε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐ-
τῷ ὁ πέτρος, εἶπεν. κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευ-
σόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ
εἶπεν. ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ
πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλ-

Digitized by Google

θεὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη. καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων. κύριε, σῶσόν με. εὐθέως ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ. ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες, προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες. ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. καὶ διαπερά- μέρ. 3.
σαντες, ἦλθον εἰς τὴν γῆν γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν. XV.

ΤΟΤΕ προσέρχονται τῷ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι, λέγοντες. διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς. διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνε- μέρ. ξ. ἐξο. κ.

Digitized by Google

τε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδο
ιε. σιν ὑμῶν; ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο, λέγων. τί
ε. μα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. καὶ ὁ κακο
ξ. λογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευ
α. τάτω. ὑμεῖς δὲ λέγετε. ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πα
χ. τρὶ ἢ τῇ μητρὶ δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφε
θῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ
ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐν
τολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
κδ. ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν
Ἡσαΐας, λέγων. ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ
στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρ
δία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. μά
ην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδα
ρ. σκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. Καὶ προ
σκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς.
ἀκούετε καὶ συνίετε. οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς
τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκ
πορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον. τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ, οἶδας ὅτι οἱ φαρισαῖοι
ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;
ιγ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν. πᾶσα φυτεία, ἣν

Digitized by Google

οὐκ ἔφυτευσεν ὁ πατήρμου ὁ οὐράνιος, ἐκρι μέρ. β.
ζωθήσεται. ἄφετε αὐτούς, ὁδηγοί εἰσι τυ
φλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδη
γῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ. φρά
σον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. ὁ δὲ ἰη
σοῦς εἶπεν αὐτῷ. ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνε
τοί ἐστε, οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰς στόμα
εἰσερχόμενον εἰς τὸν κόιλιαν χωρεῖ, καὶ
εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπο
ρευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας
ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ
πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ,
ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦτά ἐστι
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. τὸ δὲ ἀνίπτοις μέρ. ξ.
χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ
ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς
τὰ μέρη τύρου καὶ σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ
χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελ
θοῦσα, ἔκραζεν αὐτῷ, λέγουσα. ἐλέησόν με
κύριε, υἱὲ δαβὶδ, ἡ θυγάτηρμου κακῶς δαι
μονίζεται. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον.

Digitized by Google

μὴ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῷ, ἠρώτων
αὐτὸν, λέγοντες. ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κρά-
ζει ὄπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν.
οὐκ ἀπεστάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προ-
σεκύνησεν αὐτῷ, λέγουσα. κύριε, βοήθει μοι,
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν. οὐκ ἔστι καλὸν λα-
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπεν. ναὶ κύριε. καὶ γὰρ
τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πι-
πτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐ-
τῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐ-
τῇ. ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις. γενηθήτω
σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
μάρ. ξ. ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖ-
θεν ὁ ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς
γαλιλαίας. καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκά-
θητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον πρὸς αὐτὸν ὄχλοι
πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυ-
φλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολ-
λούς. καὶ ἔῤῥιψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας
ἰσαΐ. λε. τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, ὥστε τοὺς
ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς λα-

Digitized by Google

λοιῶντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν ἰσραήλ. ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν. σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσιν. καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μή ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον. ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγδαλά.

Digitized by Google

XVI. ΚΑΙ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδ-
μέρ. κ. δουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
λουκ. σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς. ὀψίας γε-
νομένης λέγετε, αὐδία. πυρράζει γὰρ ὁ οὐρα-
νὸς, καὶ πρωΐ, σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ
στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;
ἰουν. β. γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
μέρ. κ. ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ
μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ κατα-
λιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθεν. καὶ ἐλθόντες οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο
ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς.
ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελο-
λγ. ιβ. γίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες, ὅτι ἄρτους
οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐ-
τοῖς. τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς ὀλιγόπι-
στοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; οὔπω νοεῖ-
τε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν
πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβε-

Digitized by Google

τε; οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων; τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, μαρ. η.
ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς λυ. θ.
τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων. Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον. οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ, Ἰερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς. ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν. σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ. μακάριος εἶ Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.

Digitized by Google

καὶ δώσωσοι τὰς κλεῖς τ βασιλείας τῶν
οὐρανῶν. ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὃ ἂν λύ-
σης ἐπὶ τ γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς. τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ἰη-
σοῦς ὁ χριστός. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς
δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐ-
τὸν ἀπελθεῖν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ
παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιε-
ρέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι,
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι, καὶ προσλα-
βόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
αὐτῷ, λέγων· ἵλεώς σοι κύριε, οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπεν τῷ πέτρῳ·
ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάνδαλόν μου
εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν
ἀνω. ι. ἀνθρώπων. τότε ὁ ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μα-
μάρ. κ. θηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
λα. θ. ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν στα-
ἰω. ιβ. ρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν
θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ

ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς μωσῆς καὶ ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος, εἶπεν τῷ ἰησοῦ. κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ μωσῇ μίαν, καὶ ἠλίᾳ

ξω. κε. μάρ. θ. λθ. θ.

XVII. μάρ. θ. λθ. θ.

πετ. κε.

μίου. ἐπ αὐτῷ λαλοῦντ, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα. οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς, ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν, ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον. καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων, μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες. τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, μαρ. θ. μαλα. δ. ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' μάρ. θ. αὐτῶν. τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ

ἰωάννου τῷ βαπτιστῇ εἶπεν αὐτοῖς. καὶ ἐλ
θόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν λου. θ.
αὐτῷ ἄνθρωπός τις γονυπετῶν αὐτῷ, καὶ
λέγων. κύριε ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σελη
νιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει. πολλάκις γὰρ
πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕ
δωρ, καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθη
ταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θερα
πεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν, ὦ
γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. καὶ ἐπετί
μησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον. καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆ
ς ὥρας ἐκείνης. τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
τῷ ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον. διὰ τί ἡμεῖς
οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ ἰη
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς. διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν.
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς λου. ιβ
κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, με
τάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται,
καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γέ
νος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ μάρ. θ.

λδ. ϑ. νησείᾳ. σὺν αὐτοῖς ἐφαμένων ἡ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ἐλθόντων ἡ αὐτῶν εἰς καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ πέτρῳ, καὶ εἶπον. ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει, ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων. τί σοι δοκεῖ σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τὰ τέλη ἢ κῆνσον, ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος, ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα, ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII. μέρ. ϑ. ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ, λέ-

Digitized by Google

γοντες. τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ λδ.θ.
τῶν οὐρανῶν ; καὶ προσκαλεσάμενος ὁ
ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐ-
τῶν, καὶ εἶπεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στρα-
φῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ
εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παι-
δίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασι- μάρ.θ.
λείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παι- λκ.ιζ.
δίον τοιοῦτον ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ
δέχεται. ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν
μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμ-
φέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν
τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. οὐαὶ τῷ κόσμῳ
ἀπὸ τῶν σκανδάλων. ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλ- ἄνω.ε.
θεῖν τὰ σκάνδαλα. πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ μάρ.θ.
ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. εἰ
δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε,
ἔκκοψον αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόν
σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν
ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχον-
τα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ ἐὰν

ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν
καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόν σοί ἐστι μονόφθαλ-
μον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλ-
μοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
πυρός. ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν
μικρῶν τούτων. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγ-
γελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέ-
πουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐ-
λου.ιθ. ρανοῖς. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζη-
λου.ιε. τῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. τί ὑμῖν δο-
κεῖ; ἐάν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν
πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν; οὐχὶ
ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐπὶ τὰ ὄρη, πο-
ρευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται
εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει
ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεν-
νέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἔστι
λα.ιξ. θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν
λου.ιθ. οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τού-
των. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός
σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ
ιη.ιθ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
κ.ε. ἀδελφόν σου. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε

μετὰ

μενοὶ σοῦ ἕτι ἔνα ἢ δύο, ἵνα μὴ τρόμοι Θ. λυ.ιθ.
δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. β.κορ.
ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλη- ιγ.
σίᾳ. ἐὰν δὲ μὴ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ ἑβρ.ι.
ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ἰω.κ.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τ ἰω.κ.
γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν
τῷ οὐρανῷ. πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο
ἐξ ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, περὶ
παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γε
νήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ
ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συν
ηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέ
σῳ αὐτῶν. Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέ λθ.ιξ.
τρος, εἶπεν· κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς
ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως
ἑπτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι
ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις
ἑπτά. διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶ
ν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνα
ραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμέ
νου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ

Digitized by Google

τῷ εἰς ὀφθαλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος ἐκεῖνος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων. κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων. ἀπόδος μοι ὅτι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύ-

Digitized by Google

ξμας αὐτῶν, μὴ μετ' αὐτῶν. σπουδὴ πᾶσα δίδοται, ποιῆ-
σαι τὸν ὀφειλόμενον ἑκάστῳ ἀφιλικόν σοι, ὅτι καὶ
πατρικὸς λόγος μὴ οὐκ ἔδωκεν ἐξ σὲ ἐλεῆσαι ὡς
τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σε ἠλέησα
σε; καὶ ὠργίσθη ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδω-
κεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀπο-
δῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. οὕτω καὶὁ
πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν,
ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα
αὐτῶν. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ΧΙΧ.
ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ μέρ. Α
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς
Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευ-
σεν αὐτοὺς ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φα-
ρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγον-
τες αὐτῷ· εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνω γεν. α.
τε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ γεν. β.
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; καὶ εἶπεν· ἕνεκεν ἐφ. ε.
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα

Digitized by Google

κ. κορ. ζ. ἑαυτῷ καὶ τῇ μητρί, καὶ προσκολληθή-
μ. κ. σ. σεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶ
δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέ-
ζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγουσι
αὐτῷ τοῦτο οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βι-
βλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;
λέγει αὐτοῖς, ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκλη-
ροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦ-
σαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ
ἄγιο. ε. γέγονεν οὕτως. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπο-
μάρ. ι. λύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορ-
λκ. ι. νείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. καὶ ὁ
ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται. λέγου-
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ
αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ
συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. οὐ
πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς
κ. κορ. ξ. δέδοται. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοι-
λίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν
εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες
εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶ-

Digitized by Google

βρονῶν. ὁ δὲ ἰωάννης ἐν χώρᾳ τινὶ, χωρεῖν μὲς. ι.
τὸν. τότε προσιόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, ἵνα λϛ.
τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται
καὶ. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ
δὲ ἰησοῦς εἶπεν. ἄφετε καὶ προσέλθειν μοι μὴ
κωλύετε αὐτοὺς ἐλθεῖν πρός με. τῶν γὰρ τοιού-
των ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπι- μὲς. ι.
θεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἐπορεύθη ἐκεῖθεν λον.
καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν, εἶπεν αὐτῷ. διδά-
σκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα
ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. τί με
λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὴ εἷς ὁ
θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τή-
ρησον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ, ποίας; ὁ δὲ
ἰησοῦς εἶπεν. τὸ, οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύ- ἐξο. π
σεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις·
τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγα-
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει
αὐτῷ ὁ νεανίσκος. πάντα ταῦτα ἐφύλαξα
ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕ-
παγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ
δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρα-

Digitized by Google

νῦν, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὧδε, ἀκούσαντες δὲ
οἱ μαθηταὶ τὸν λόγον, ἐπιλάθου μενοι
νος. ἦν γὰρ ἔχων πήρας πολλάς, ὁ δὲ Ἰη
σοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ἡμὶν λέ
γω ὑμῖν, ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύ
σεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πά
λιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμη
λον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ
πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελ
θεῖν. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξε
πλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες. τίς ἄρα δύ
ναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶ
πεν αὐτοῖς. παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύ
νατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά
ἐστι. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν
αὐτῷ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ
ἠκολουθήσαμέν σοι. τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ πα
λιγγενεσίᾳ. ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν
θρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσε
σθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνον
τες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ

Digitized by Google

πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. μέρ. ι. λου. ιγ.

ΟΜΟΙΑ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, ΧΧ.

καὶ ὁ ὢν ἐν ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ. ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοὺς ἐκλεγμένους ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως τῶν ἄκρων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίσκοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος ἐλθεῖν, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἔσθῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι καὶ πέντε μωραί. αἱ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν, πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυτοῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀπὸδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἔκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἰληφὼς εἶπε· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ τὰς δέκα ταλάντους ἔχοντι· τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡς ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἔρια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ἄνω. ιθ. μέρ. ι. λγ. ιγ. μέρ. ι. λγ. ιν.

Digitized by Google

τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ
ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πα
ραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ γραμμα
τεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ
παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμ
παῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι, καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. τότε προσηλ μέρ. α
θεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου με
τὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰ
τοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ. τί
θέλεις; λέγει αὐτῷ. εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν
οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου,
καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν. οὐκ οἴδατε
τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ
ἐγὼ μέλλω πίνειν; καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ
ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; λέγουσιν αὐ
τῷ. δυνάμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς. τὸ μὲν
ποτήριόν μου πίεσθε. καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ
ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε, τὸ δὲ κα θή
σασθαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἀριστερῶν μου, οὐκ
ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ

Digitized by Google

τῆς πατρός μου. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ
μάρ.ι. δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶ-
λουκ.κβ. πεν. οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν, κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατ-
εξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δὲ ἔσται
ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας
γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος. καὶ ὃς ἐὰν
θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦ-
λος. ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε
διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦ-
ναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν·
μάρ.ι. καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἰεριχὼ, ἠκο-
λούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ
λουκ.ιη. δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν,
ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν
λέγοντες. ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, υἱὲ δαβίδ.
ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπή-
σωσιν. οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες. ἐλέ-
ησον ἡμᾶς κύριε, υἱὲ δαβίδ. καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς
ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπεν. τί θέλετε ποιή-
σω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ. κύριε, ἵνα ἀνοι-
χθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. σπλαγχνισθεὶς δὲ

ὁ ἰησοῦς, ἵλατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ
ἀνέβλεψαν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἤγγισαν ΚΕΦ.
εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἦλθον εἰς βηθφαγὴ μέρ. του.
πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ ἰησοῦς ἀπέ λουκ. ιθ.
στειλε δύο μαθητὰς, λέγων αὐτοῖς. πορεύ
εσθε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ
εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον
μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ
ἐάν τις ὑμῖν τι εἴπῃ, ἐρεῖτε, ὅτι ὁ κύριος αὐ
τῶν χρείαν ἔχει. εὐθέως δὲ ἀποστέλλει αὐ
τούς. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, εἴπατε
τῇ θυγατρὶ σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχε- ματθ. κε.
ται σοι πραΰς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ὑπὶ ζαχ. θ.
ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. πορευθέν ιω. ιβ.
τες δὲ οἱ μαθηταὶ, καὶ ποιήσαντες καθὼς
προσέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν
ὄνον, καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπά
νω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισαν
ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρω
σαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ. ἄλλοι
δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων,

καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ· οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκρα-
φαλ. ιβ. ζον, λέγοντες· ὡς νῦν τῷ υἱῷ Δαυὶδ ὡσαννά·
λογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου,
μέρ. ια. ὡς νῦνα ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόντος
λδ. ιθ. αὐτοῦ εἰς Ἱερουσάλημ, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πό-
λις, λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλε-
γον· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ
ναζαρὲτ τῆς γαλιλαίας. καὶ εἰσῆλθεν ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάν-
τας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολυβι-
στῶν κατέστρεψεν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν
ματθ. κα. πωλούντων τὰς περιστερὰς· καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται, ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευ-
μαρκ. ια. χῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ
τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν,
καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ
καὶ λέγοντας, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, ἠγα-
νάκτησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι

λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Καὶ οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ. πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασεν. καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐὰν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε, ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε. καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς

ψαλ. μέρ. ιηδ.

μέρ. ιθ.

μέρ. ιε.

ἕω. ξ. μέρ. ικ. λδ. κ.

σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐ θέλω. ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθεν. καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἐγώ κύριε. καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν αὐτῷ· ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησ-

ματ. κα'.

σθῦς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ. ὑμεῖς δὲ ἰδόντες, οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. ἀλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης· ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς. οὗτός μάρ. ιβ. λδ. κ. ματθ. κ. ε. ιερ. β.

Digitized by Google

ἔξιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν, καὶ κατσχῶμεν τὴν κληρονομίαν
αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω
τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. ὅτ' οὖν
ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει
τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ·
κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμ-
πελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτι-
νες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν
τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ψαλ. ιχ. οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον
πρφ. δ. ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
α. πέτ. β. οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ
κύ. ἐ. κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφ-
θαλμοῖς ἡμῶν; διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀφ-
αιρεθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ
δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς
ἡσαΐ. κθ. αὐτῆς. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον,
συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικ-
μήσει αὐτόν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ,
ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. καὶ ζητ-
οῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς

ὄχλους

Digitized by Google

ὄχλους, ἐπιδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, πάλιν εἶ- XXII.
πεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων. ὁμοιώ- λϛ. ιδ.
θη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βα ἀπο. ιϐ
σιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέ-
σαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ
οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλ-
λους δούλους, λέγων, εἴπατε τοῖς κεκλημέ
νοις, ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταύ
ροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάν-
τα ἕτοιμα, δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμε-
λήσαντες, ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀ-
γρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ. οἱ δὲ λοι
ποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρι
σαν καὶ ἀπέκτειναν. ἀκούσας δὲ ὁ βασι-
λεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρα
τεύματα αὐτοῦ, ἀπόλεσε τοὺς φονεῖς ἐκεί-
νους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. τότε
λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ. ὁ μὲν γάμος ἕ-
τοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄ-
ξιοι. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν
ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε, καλέσατε εἰς

Digitized by Google

τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεί-
νοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας ὅ-
σους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ
ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. εἰσελθὼν
δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμέ-
νους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμέ-
νον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει αὐτῷ. ἑτα-
ῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα
γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς τοῖς διακόνοις. δήσαντες αὐτοῦ πό-
δας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλ-
λετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλε-
μάρ. ιβ. κτοί. τότε πορευθέντες οἱ φαρισαῖοι συμ-
βούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσω-
λγ. κ. σιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς
μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν, λέ-
γοντες. διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς
εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδά-
σκεις, οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός. οὐ γὰρ
βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. εἰπὲ
οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆ-

σου καίσαρι, ἢ οὔ; γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπεν. τί με πειράζετε ὑποκριταί. ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον: καὶ λέγει αὐτοῖς. τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγουσιν αὐτῷ, καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς. ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες. διδάσκαλε, μωσῆς εἶπεν, ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτὴν

ἐω. ηγ.

μάρ. ηγ. λϐ. κ.

πρόκ. ηγ. δω. κε.

τὴν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς.
πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ
τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει
οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς
ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσί. περὶ δὲ τῆς
ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ
ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, λέγοντος. ἐγώ εἰ
ἐξο. γ. μι ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ
ὁ θεὸς ἰακώβ. οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς, θεὸς νεκρῶν,
ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. οἱ δὲ φαρι-
μάρ. ιβ. σαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς σαδ-
δουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπη-
λου. ιβ. ρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, πει-
ράζων αὐτὸν, καὶ λέγων. διδάσκαλε, ποία
ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ ἰησοῦς ἔ-
δευ. ε. φη αὐτῷ. ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου
ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυ-
χῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη
ἐστὶν πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ
λευ. ιθ. ὁμοία αὐτῇ. ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
μάρ. ιβ. ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντο-
λαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ

σου. συναγμένων δὲ τῶν φαρισαίων, ἐπη
ρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων. Τί ὑμῖν λϛ. κ.
δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέ
γουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβίδ. λέγει αὐτοῖς. πῶς
οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν. καὶ
λέγει; λέγων; εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, ψαλ. ρι.
κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ
θρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. εἰ
οὖν Δαβὶδ κύριον αὐτὸν καλεῖ, πῶς υἱὸς αὐ
τοῦ ἐστίν; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆ
ναι λόγον. οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς
ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. Τότε XXIII.
ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη
ταῖς αὐτοῦ λέγων. ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας
ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι.
πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τη
ρεῖτε καὶ ποιεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ
ποιεῖτε. λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύ λϛ. κα.
ουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ
ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώ
πων, τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι
κινῆσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. μάρ. ιβ.

Digitized by Google

πλατυνοῦσι γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ
κδ. ιε. μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων
κεφ. κ. αὐτῶν. φιλοῦσί τε τὰς πρωτοκλισίας ἐν
ἰακ. γ. τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων ῥαββεὶ ῥαββεί. ὑμεῖς δὲ μὴ κλη-
θῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς
ὁ χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς·
εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς. μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, εἷς γὰρ ὑμῶν
ἐστὶν ὁ καθηγητὴς, ὁ χριστός. ὁ δὲ μείζων
λουκ. ιδ. ὑμῶν, ἔστω ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει
καὶ ιη. ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται. καὶ ὅστις ταπει-
νώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. οὐαὶ δὲ ὑμῖν
γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμ-
προσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰ-
σέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε
εἰσελθεῖν. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρι-
μάρ. ιβ. σαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκί-
λουκ. κ. ας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσ-

ἀποκρινόμενοι, ἢ ἐκ τούτου λάβητε περισσότερον κρίμα. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν; καὶ ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ. καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν. καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύ- λβ. μ

Digitized by Google

μινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀδικίας. φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων

ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ
αἵματι τῶν προφητῶν, ὥστε μαρτυρεῖτε
ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς
προφήτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον
τῶν πατέρων ὑμῶν. ὄφεις, γεννήματα ἐχι-
δνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς
γεέννης; διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς
ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμμα-
τεῖς, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυ-
ρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς
συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλε-
ως εἰς πόλιν, ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα
δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ
αἵματος Ἅβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος γεν. δ.
Ζαχαρίου, υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μετ' ἔβρ. ιε.
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω β. παρα.
ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύ- κδ.
την. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί- λδ. μ.
νουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέ-
λησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρό-
πον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ
τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; ἰδοὺ ἀφί-

Digitized by Google

φθαρτὸν ὕμῖν ὁ οἶνος ὑμῶν ἔρημος· λέγω γὰρ
ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν ἔλ-
θητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόμα-
XXIIII. τι κυρίου. ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐπο-
μάρ. ιγ. ρεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ προσῆλθον οἱ μα-
λουκ. κα. θηταὶ αὐτοῦ, ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδο-
λε. ιθ. μὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ
βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ
καταλυθήσεται. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν
πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς
φε. ε παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶ-
κολ. β. νος; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολ-
λοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέ-
γοντες· ἐγώ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλα-
νήσουσι· μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ
ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ
γὰρ ταῦτα πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ
τέλος· ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λοι-

Digitized by Google

μοὶ λιμοὶ καὶ σφαγαὶ κατὰ τόπους. πάν-
τα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. τότε παρα- ἰω. κ.
δώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, καὶ ἀποκτεί- ις. κ.
νουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάν-
των τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τό- ἀνω. ιδ.
τε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλή-
λους παραδώσουσι καὶ μισήσουσιν ἀλλή-
λους. καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθή-
σονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. καὶ διὰ
τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται
ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσε-
ται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ
τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνε-
σιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. ὅταν οὖν ἴδητε μάρ. ιγ.
τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν λου. ιβ.
διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ἐν τόπῳ δαν. ι.
ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων, νοείτω. τότε οἱ ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη. ὁ ἐπὶ
τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραι τὰ ἐκ
τῆς οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπι-
στρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐ
δὲ τοῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θη-

Digitized by Google

λαζόμενοι εἰς ἐκείνους τοὺς ἡμέρας. προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ σαββάτῳ. ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ. διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσθαι εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ, μὴ ἐξέλθητε, ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ

μάρ. ιγ. λϛ. ιζ.

μάρ. ιγ. λϛ. ιϐ. ἔζε. λϐ. ἠκαϊ. ιγ.

Digitized by Google

ἐδωῦτου ἀπὸ τῦ οὐρανῦ, μὴ αἱ δυνάμεις τῶν
οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φανή- ἰωλ.γ.
σεται τὸ σημεῖον τῦ υἱοῦ τῦ ἀνθρώπου ἐν ἀπο.α.
τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυ
λαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τῦ ἀνθρώ-
που ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τῦ οὐρα
νῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. καὶ
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτῦ μετὰ σάλ-
πιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι
τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέ-
μων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.
ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβο-
λήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται
ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε
ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν
ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς
ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι μὴ πα
ρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα
γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσον- μάρ.ιγ.
ται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ λκ.ιβ.
δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς
οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ γεν.ζ.
πατήρ μου μόνος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τῦ

καὶ, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου. ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγον-
δευτ. τες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζον-
τες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτὸν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατα-
κλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ
μάρ. ιγ. ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο
λκ. ιβ. ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς παραλαμβάνε-
ται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται. δύο ἀλήθουσαι ἐν
τῷ μύλωνι, μία παραλαμβάνεται, καὶ μία
ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ
ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γι-
νώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, ποίᾳ
φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν
καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐ-
δευτ. τοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ
ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε-
ται. τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρό-
νιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θε-
ραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τρο-
φὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος,
ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ, εὑρήσει ποιοῦντα

ρῦτας ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἔσθιειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τοὺς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν μωραὶ, καὶ αἱ πέντε φρόνιμοι. αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἐαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον. αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονε, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς

XXV.

Digitized by Google

ἀπάντησιν αὐτῷ. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν. δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν, πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι. κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα

ΔΒ. 18.

λαβών.

Digitized by Google

λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. οὕτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον, καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων. κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐν αὐτοῖς. ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπεν. κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν, κύριε,

ἔγνωσε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων
ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
διεσκόρπισας, καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυ-
ψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ, ἴδε ἔχεις
τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶ-
πεν αὐτῷ. πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις
ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω
ὅθεν οὐ διεσκόρπισα, ἔδει οὖν σε βαλεῖν
τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ
ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν
τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον,
καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. τῷ
γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισ-
θήσεται. ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ δο-
κεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρεῖ-
ον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
τερον, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων. Ὅτε δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ
θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται
ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφο-
ρίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὃν τρόπον ὁ ποιμὴν

ἅγιο. ιγ. μέρ. δ. λϛ. ν. καὶ. ιθ.

ἀφορίζει τοὺς πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,
καὶ στήσει τοὺς μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τοὺς δὲ ἐρίφους ἐξ ἀριστερῶν. τότε ἐρεῖ
ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. δεῦτε οἱ
εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε
τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με. ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με. γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με. ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με. ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες. κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἀριστερῶν μου. πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι

ἡσαΐ. νδ.
ἐξε. ιη.
ἔκπ. ξ.
ψάλ. φ

ἄνω.ζ. εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ
λδ.ιγ. διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν.
ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με. ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με. γυμνὸς, καὶ
οὐ περιεβάλετέ με. ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ, λέγοντες. κύριε,
πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ
ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ
οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ'
ἰω.ε. ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. ΚΑΙ ἐγένετο
XXVI. μάρ.ιδ ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
λου.κβ. τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
τὸ σταυρωθῆναι. τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως

Digitized by Google

τῶ λεπροῦ καὶ ἅψαι, μὴ συνεβλήθη αὐτῶ,
ἵνα τὸν ἰησοῦν κρατήσωσι πάλιν, καὶ ἀπο
κτείνωσιν. ἔλεγον δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα
μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῶ λαῶ. τὸ δὲ ἰη. ἰω. ιβ.
σοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ σίμω μάρ. ιδ.
νος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῶ γυνὴ ἀλά
βαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κα
τέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμέ
νου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανά
κτησαν, λέγοντες. εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη
ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολ
λοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ ἰη
σοῦς, εἶπεν αὐτοῖς. τί κόπους παρέχετε
τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς
ἐμέ. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ'
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. βαλοῦ
σα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώμα
τός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγ
γέλιον τοῦτο, ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ λαληθή
σεται, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυ μάρ. ιδ.
νον αὐτῆς. τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης πρὸς τοὺς λα. κβ.

Digitized by Google

ἀρχιερεῖς, εἶπον. τί θέλετέ μοι δοῦναι,
κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστη-
σαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. καὶ ἀπὸ
τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παρα-
μάρ. δῷ. τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλ-
λουκβ. θον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ·
ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πά-
σχα; ὁ δὲ εἶπεν. ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν
πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ. ὁ δι-
δάσκαλος λέγει. ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν,
πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέτα-
μάρ. ιδ. ξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα. ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ
λουιβ. τῶν δώδεκα μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν. ἀμὴν
ἰωιγ. λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώ-
σει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο
λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν. μήτι ἐγώ εἰμι
κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. ὁ ἐμβάψας
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός
με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. οὐαὶ
δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ

Digitized by Google

ἀνθρώπου παραδίδοται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπεν. μήτι ἐγώ εἰμι ῥαββί, λέγει αὐτῷ. σὺ εἶπας. ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ ἔδιδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπεν. λάβετε, φάγετε. τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων. πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ, πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω

κα. κς. ιϛ. μϛ. ιθ. λϛ. κβ. ιω. ιη. ιω. ιε. ζαχ. ιγ.

Digitized by Google

μάρ.ιδ. ξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἀπελεύσε-
καὶ.ις. σθε. ὁ δὲ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ. εἰ καὶ πάντες
μάρ.ιδ. σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ δὲ οὐδέ-
λου.κβ. ποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς. ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυ-
ἰω.ιγ. κτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς με ἀπαρ-
νήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος. κἂν δέῃ με
μάρ.ιδ. σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσο-
λκ.κβ. μαι. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶ-
πον. τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς
χωρίον λεγόμενον γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς
μαθηταῖς. καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελ-
θὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. καὶ παραλαβὼν τὸν
πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς ζεβεδαίου, ἤρ-
ξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. τότε λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή
μου ἕως θανάτου, μείνατε ὧδε καὶ γρηγο-
ρεῖτε μετ' ἐμοῦ. καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέ-
γων. πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθέ-
τω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν οὐχ ὡς
ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς
μαθητὰς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας,

Digitized by Google

μὴ λέγητε τῷ πέτρῳ. οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν
ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρα-
σμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν, προ-
σήυξατο λέγων. πάτερμου, εἰ οὐ δύναται
τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ,
ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
καὶ ἐλθὼν, εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύ-
δοντας. ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βε-
βαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν
πάλιν, προσήυξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λό-
γον εἰπών. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς. καθεύδετε τὸ
λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε, ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ
ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδο-
ται εἰς χεῖρας ἁμαρτολῶν. ἐγείρεσθε, ἄγω-
μεν, ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με. καὶ μάρ. ιδ.
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ἰούδας εἷς τῶν λϛ. κε.
δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πο- ἰω. ιη.
λὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ὁ
δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ση-

Digitized by Google

φῆσον, λέγων. ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν, κρατήσατε αὐτόν. καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν. χαῖρε ῥαββί. καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ἀπόστρεψόν σου
γεν. ϑ. τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ
ἀπεκ. ιγ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσεταί μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; ἐν ἐκείνῃ
ἀποκ. νγ. τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις. ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με. καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον γέ-

ἡμῶν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, καὶ οὐχ εὗρον. καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες, εἶπον· οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ, τί οὗτοί σου κατὰ μαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

μάρ. ιδ. λϛ. κβ.

ἰωαν. ι.

ἰω. β.

Digitized by Google

λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, συ εἶπας. πλὴν λέ-
γω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνά-
μεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ λέγων, ὅτι ἐβλασφήμησε, τί ἔτι
ἐσκ. ν. χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἰδοὺ νῦν ἠκού-
σατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ, τί ὑμῖν δο-
κεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον. ἔνοχος θα-
νάτου ἐστί. τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν. οἱ δὲ
ἐρράπισαν, λέγοντες, προφήτευσον ἡμῖν
μάρ. ισ. χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; ὁ δὲ πέτρος
λου. κβ. ἔξω ἐκαθέζετο ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσῆλθεν
ἰω. ιη. αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα. καὶ σὺ ἦσθα
μάρ. ισ. μετὰ Ἰησοῦ τοῦ γαλιλαίου. ὁ δὲ ἠρνήσατο
λβ. κβ. ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων, λέγων. οὐκ οἶ-
ἰω. ιη. δα τί λέγεις. ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν
πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει αὐτὸς
τοῖς ἐκεῖ, καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ να-
ζωραίου. καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου, ὅτι
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ μικρὸν δὲ
προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ πέτρῳ.

Digitized by Google

ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά
σου δῆλόν σε ποιεῖ. τότε ἤρξατο καὶ
καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα
τὸν ἄνθρωπον, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνη-
σε. καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰη-
σοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. καὶ ἐξελ-
θὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς. ΓΙΓ Πρωΐας δὲ XXVII.
γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρ- μέρ. ιε.
χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ λβ. κγ.
τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἰω. ιη.
δήσαντες αὐτόν, ἀπήγαγον καὶ παρέδω-
καν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. τό-
τε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτόν, ὅτι
κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς, ἀπέστρεψε τὰ
τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
τοῖς πρεσβυτέροις, λέγων. ἥμαρτον, παρ-
εδόμην αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπαν. τί πρὸς
ἡμᾶς; σὺ ὄψει. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν
τῷ ναῷ ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγ- πρά. κ.
ξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύ-
ρια, εἶπον. οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. συμβού-

Digitized by Google

χαν δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν
ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ
ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος·
ιεχ. κα. καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια τὴν τι-
μὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ
υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀ-
γρὸν τοῦ κεραμέως, καθὼς συνέταξέ μοι κύ-
ριος. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμό-
ματθ. κζ. νος, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμών, λέ-
λω, ια. γων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ
δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ
κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· οὐκ ἀκούεις
πόσα σοῦ καταμαρτυροῦσι; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. κατὰ δὲ ἑορτὴν,
εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ
δέσμιον, ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον
ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμέ-
νων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος·

Digitized by Google

τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν, ἢ
Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; ἤδει γὰρ, ὅτι
διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. καθημέ-
νου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς
αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα. μηδὲν σοὶ καὶ
τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ. πολλὰ γὰρ ἔπαθον σή-
μερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους,
ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰη-
σοῦν ἀπολέσφσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγε- μάρ. ιε
μὼν, εἶπεν αὐτοῖς. τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν λου. κγ
δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον Βαρα-
βᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος. τί οὖν ποιή- ἰω. ιη
σω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγου- ιθ. ιδ
σιν αὐτῷ πάντες, σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἡγεμὼν
ἔφη. τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραζον, λέγοντες, σταυρωθήτω. ἰδὼν δὲ
ὁ Πιλᾶτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλ-
λον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενί-
ψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέ-
γων. ἀθῷός εἰμὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δι-
καίου τούτου, ὑμεῖς ὄψεσθε. καὶ ἀποκρι-
θεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπεν. τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ'

Digitized by Google

ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὸ τέλος ἡμερῶν. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα, τοῦτον ἠγγάρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστι λεγόμενος κρανίου τόπος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον

μάρ. ιε. ιθ.

μάρ. κ λυ. κγ. μάρ. ιε λσ. κγ. ιω. ιθ.

Digitized by Google

γραμμένον καὶ γαστρίμαργον, οἶνον ἤθελε πιεῖν. σαυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν. οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ φαρισαίων, ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ· πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεὸν, ῥυσάσθω

μαθ.κε. λδ.κγ. ἰω.ιθ. ψαλ.κθ. ἰω.β. σοφ.β

σοφ β. κωῦ αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ, ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον αὐτόν. ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων. ἠλὶ, ἠλὶ, λιμᾶ σα-

ψαλ. κα. βαχθανί. τοῦτέστιν, θεέ μου, θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον, ὅτι ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. καὶ αὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον. ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλίας σώσων αὐτόν. ὁ δὲ ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη, καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ

ἐφανίσθησαν πολλοῖς. ὁ δὲ ἑκατόνταρ-
χος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν ἰησοῦν,
ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφο-
βήθησαν σφόδρα, λέγοντες. ἀληθῶς θεοῦ
υἱὸς ἦν οὗτος. ἦσαν δὲ ἐκεῖ καὶ γυναῖκες
πολλαὶ, ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτι-
νες ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλι-
λαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ. ἐν αἷς ἦν μα-
ρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου,
καὶ ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζε-
βεδαίου. ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄν- μάρ. ιε.
θρωπος πλούσιος ἀπὸ ἀριμαθαίας, τοὔνο λου. κγ.
μα ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ ἰω. ιθ.
ἰησοῦ. οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ἠτή-
σατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. τότε ὁ πιλᾶτος
ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. καὶ λα-
βὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ
σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ
καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ
πέτρᾳ. καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ
θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. ἦν δὲ ἐκεῖ μα-
ρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία, κα-
θήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. τῇ δὲ ἐπι-

Digitized by Google

σῶριον, ὅπις ἔστι μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον, λέγοντες. κύριε, ἐμνήσθημεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, ἔχετε κουστωδίαν, ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες, ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

XXVIII. μάρ. 15 ἰω. β. Ὀψὲ δὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας. ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ

Digitized by Google

φόβου αὐτῶν ἐσείωσαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγέ
νοντο ὡσεὶ νεκροί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος,
εἶπεν ταῖς γυναιξί. μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς. οἶδα
γὰρ ὅτι ἰησοῦν, τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε, οὐκ
ἔστιν ὧδε. ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν. δεῦτε
ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος. καὶ τα
χὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐ
τοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
ὄψεσθε, ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι τα
χὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθη
ταῖς αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁ ἰησοῦς ἀπήν
τησεν αὐταῖς, λέγων. χαίρετε. αἱ δὲ προ
σελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας,
καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐ
ταῖς ὁ ἰησοῦς, μὴ φοβεῖσθε. ὑπάγετε, ἀπαγ
γείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν
εἰς τὴν γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται. πορευ
θέντων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστω
δίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς
ἀρχιερεῦσι πάντα τὰ γενόμενα. καὶ συ

νυχθέντες μετὰ τ πρεσβυτέρων., συμβού-
λιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν
τοῖς στρατιώταις, λέγοντες. εἴπατε ὅτι οἱ μα-
θηταὶ αὐτῦ νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐ-
τὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο
ἐπὶ τῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ
ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες
τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ
διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις
μέχρι τῆς σήμερον. οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ
ἐπορεύθησαν εἰς τ Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ
ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἰδόντες αὐτὸν
προσεκύνησαν αὐτῷ, οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ
μάρ. ις. προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέ-
γων. ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ
καὶ ἐπὶ γῆς. πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε
πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάν-
τα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς
συντελείας τοῦ αἰῶνος ⊛.

Τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου.

Digitized by Google

ΒΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ἐκ τῆς τοῦ ἁγιωτάτου μάρτυρος καὶ Τυρίων Ἐπισκόπου Σωσθένους.

ΜΑΡΚΟΣ ὁ εὐαγγελιστὴς, καὶ πρῶτος Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, Ἀλεξανδρεῦσιν πάσῃ τῇ περιχώρῳ αὐτῆς ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ κυρίου, ὅθεν καὶ αὐτοῦ πλησίον ἐστὶ πανσεπόλεως. ἐν δὲ τῇ βασιλείᾳ τῆς τριετίας αὐτοῦ, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κάλων λαβὼν, κατὰ τὸ τραχήλου καὶ σπεῖς ἀπὸ τῶν καλουμένων βουκόλων τόπων, ἕως τῶν καλουμένων ἀγγέλων, ἐκεῖ ἐκάη, πυρὶ, ὑπὸ τῶν εἰδωλομανῶν, μὴν φαρμουθὶ λεως, καὶ ἐκεῖ ἐτάφη ἐν τῷ βουκόλου.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου.

Κατὰ μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. ἐπειδὴ οὗτος ὁ μαθητὴς πέτρου μὲν ἑρμηνεύσας παύλου, συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο. λέγεται δὲ ἐξ ἀρχῆς λέγων. ἀρχὴ εἶναι τοῦ εὐαγγελίου, τὸ τοῦ ἰωάννου κήρυγμα καὶ βάπτισμα λαβὼν τὸ μαρτύριον παρὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου. σημαίνει δὲ καὶ οὗτος ὅτι ἐπεφάνη ἐν τῷ ὄρει. οὐ καταλέγει δὲ τοὺς πάθους μούς, ἀπαγγέλλει δὲ τὴν τῶν μαθητῶν ἐκλογήν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα ποιούμενος. πάντα τοῦ μυστηρίου παραλύσαντος, καὶ τέλος ὅτι παρελήφθη πλάτων καὶ ἐστομώθη τῷ σώματι καὶ αἵματι χριστοῦ μεμερίσθαι τοὺς ἰδίους αὐτοῦ, τὸ δὲ σῶμα τεθεῖναι ἐν μνημείῳ, ἠγέρθη ἐν τριημέρῳ. καὶ τοῦτο τοῖς γυναιξὶν ὁ καταβὰς ἄγγελος ἀπήγγειλεν, ἵνα καὶ αὗται ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς.

Digitized by Google

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑ-
τὰ μᾶρκον εὐαγγελίου.

κ. Περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτίστου τὸν κύ-
ριον ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.
Περὶ τῆς τοῦ πνεύματος καὶ ἐν εἴδει, καὶ
τῆς ἐκ θεοῦ γενομένης κλήσεως.
Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.
Περὶ τῆς πενθερᾶς τοῦ πέτρου.
Περὶ τῶν ἰασθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
Περὶ τοῦ λεπροῦ.

β. Περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
Περὶ τοῦ ἐκ τελωνίου συνκαλέσαντος τὸν ἐ-
πὶ τέλεσι.
Περὶ τῶν μαθητῶν πλουσίων τοὺς σά-
ββασι τιλλοντας.

γ. Περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος χεῖρα.
Περὶ τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
Περὶ μητρὸς καὶ ἀδελφῶν.

δ. Περὶ τοῦ σπόρου παραβολῆς.
Περὶ τῶν ἐπιτιμίσεως τῶν ὑδάτων.

ε. Περὶ τοῦ λεγεῶνος.
Περὶ τῆς συγκαμψούσης τὸ ἀρχισυναγώγου.

Digitized by Google

Περὶ τ̃ αἱμορῤ̃ούσης.
ε. Περὶ τῆς τ̃ ἀποστόλων διασπορᾶς.
Περὶ ἰωάννου καὶ ἡρώδου.
Περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων καὶ τῶν ὀλίγων ἰχθύων.
Περὶ τοῦ ὑπὸ θαλάσσαν περιπάτου.
ζ. Περὶ τ̃ μαχητ̃ ἀνίπποις χερσὶ ἐσθιόντων.
Περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ὑπολῆς τοῦ θεοῦ.
Περὶ τ̃ συροφοινικίσσης.
Περὶ τοῦ σκεβεώτου.
η. Περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
Περὶ τ̃ ζητουμένων σημείων.
Περὶ τ̃ ζύμης τῶν φαρισαίων.
Περὶ τοῦ τυφλοῦ.
Περὶ τ̃ ὑπὸ καισαρείαν ἐπερωτήσεως.
Περὶ τῆς ἐπισημάσεως πέτρου.
θ. Περὶ τ̃ μεταμορφώσεως τοῦ ἰησοῦ.
Περὶ τοῦ σεληνιαζομένου
Περὶ τ̃ διαλογιζομένων τίς μείζων.
Περὶ τοῦ ἀφελεῖν τὸ σκάνδαλον.
ι. Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα.

Digitized by Google

Περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
Περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
Περὶ τοῦ βαρτιμαίου.
ιαϛ. Περὶ τοῦ πώλου.
Περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.
Περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν πωλούντων.
Περὶ τοῦ θάρσους πρὸς τὸν θεόν.
Περὶ τῆς μεμψιμοιρίας.
Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν κύριον ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων.
ιβ. Περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν κύριον διὰ τὸν κῆνσον.
Περὶ τῶν σκληροκαρδίων
Περὶ τοῦ γραμματέως.
Περὶ τῆς τοῦ κυρίου, ἐπερωτήσεως.
Περὶ τοῦ τοὺς ὑποκριτὰς ἀλλαβεῖν.
Περὶ τῆς τῶν δύο λεπτῶν.
ιγ. Περὶ τῆς συντελείας
Περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
ιαϛ. Περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ κυρίου μύθου.

Digitized by Google

Περὶ τοῦ πάχους.
Περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ πυρώσεως.
Περὶ τῆς ἀρνήσεως Πέτρου,
Περὶ τῶν τῷ κυρίῳ πρὸς τῷ ἀρχιερεῖ
ἐπιτεθεισῶν αἰτιῶν.
μ. Περὶ ἐκείνων ἃ ἀπὸ τοῦ πλάτους ἔπαθεν.
Περὶ ἔθους.
Περὶ τῆς ἀπάτης τοῦ σώματος τοῦ κυρίου
Περὶ τῆς ταφῆς.
ν. Περὶ τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναστάσεως.
Τίσι μετὰ τὴν ἔγερσιν ὁ κύριος ὤφθη.
Πῶς τοῖς ἀποστόλοις τὴν τοῦ εὐαγγελίου
κήρυξιν διέταξεν.

Ὅσα περὶ χριστοῦ θεηγόρος ἔθνεα Πέτρου.
Κηρύσσων ἐδίδαξεν ἀπὸ σωμάτων ἐριτίμων.
Ἐνθάδε Μάρκος ἄγειρε καὶ ὠν σελίδεσιν
ἔθηκε.
Τοὔνεκα καὶ μερόπεσιν ἀγγελος ἄλλος
ἐδείχθη
ἔργον ἀριπρεπὲς ἐκ μεγάλου πέτρου μυθεῖσθαι
Μάρκος ἔτευξε τόδε πνεύματος ὠι σοφίῃ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύοντο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον, καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύ-

I. ματ. γ. λυ. γ. .λμα. γ.

ματ. γ. λυ. γ

Ἰω.α. ψας λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
ματ.γ. αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι,
λου.γ αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν
Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰωάννου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.
καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶδεν
σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦ-
μα ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν.
καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα. καὶ
ματ.δ. εὐθέως τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν
λϛ.δ. ἔρημον. καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσ-
σεράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ,
καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι
διηκόνουν αὐτῷ. μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι
ματ.δ. τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
λϛ.δ. κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ
ἰω.δ. θεοῦ, καὶ λέγων· ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, μετα-
νοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. περι-
ματ.δ. πατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
λαίας, εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν

Digitized by Google

φιὸν αὐτοῦ τὸν σίμωνος βάλλοντας ἀμφίβλη-
στρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀν-
θρώπων· καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα
αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ προελθὼν ἐκεῖ-
θεν ὀλίγον, εἶδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου,
καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς
ἐν τῷ πλοίῳ κατασκευάζοντας τὰ δίκτυα,
καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέν-
τες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ
πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπί- ματ. δ.
σω αὐτοῦ· καὶ εἰσπορεύονται εἰς καπερνα- λδ. δ.
οὺμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν μαρ. ζ.
εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκεν· καὶ ἐξε- λδ. δ.
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ δι-
δάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ
ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν· καὶ ἦν ἐν τῇ συ-
ναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀ-
καθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, λέγων· ἔα, τί ἡμῖν
καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ, ἦλθες ἀπολέσαι
ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ· καὶ
ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων· φιμώ-

Digitized by Google

ὄπτι, καὶ ἐξελθὲ ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν
αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον. καὶ κρά-
ξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ
ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς
αὐτοὺς, λέγοντες, τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδα-
χὴ ἡ καινὴ αὕτη; ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς
πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ
ὑπακούουσιν αὐτῷ; ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐ-
τοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς γαλι-
μαρκ. α. λαίας. καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελ-
λουδ. θόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ
Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ἡ δὲ
πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα,
καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ
προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς
χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρε-
τὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ὀψίας δὲ
γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐ-
τὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς
δαιμονιζομένους. καὶ ἦν πόλις ὅλη ἐπισυ-
ηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐθεράπευ-
σε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νό-
σοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ

ἤφιε

ἤρξατο λαλεῖν τοὺς δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν
αὐτὸν χριστὸν εἶναι. καὶ πρωῒ ἔννυχον λί
αν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἰη-
σοῦς εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο
καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν ὁ σίμων, καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ. καὶ εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐ-
τῷ, ὅτι πάντες ζητοῦσί σε. καὶ λέγει αὐ-
τοῖς. ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις,
ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω. εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυ
θα. καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαι
μόνια ἐκβάλλων. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν μαρ. κ.
λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ γονυπετῶν λθ. ε.
αὐτῷ, καὶ λέγων αὐτῷ, ὅτι ἐὰν θέλῃς δύ-
νασαί με καθαρίσαι. ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνι
σθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ
λέγει αὐτῷ θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέ-
ως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέ-
πρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ ἐμβριμησάμενος
αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτὸν, καὶ λέγει αὐ
τῷ. ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπα-
γε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγ
κε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, ἃ προσέτα-

Digitized by Google

ξε μοσπῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐξελ-
λα,ισ. θὼν, ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ διαφη-
λουδ. μίζειν τὸν λόγον ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνα-
σθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔ-
ξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς
II. αὐτὸν πανταχόθεν. ΚΑΙ πάλιν εἰ-
ματ.θ. σῆλθεν εἰς καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκού-
λου.ε. σθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι, καὶ εὐθέως συνήχθη
σαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν, μηδὲ τὰ
πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λό
γον. καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν παραλυτι-
κὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων,
καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν,
καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον,
ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν δὲ
ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παρα-
λυτικῷ. τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι σου. ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων
ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν, τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλα
σφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτί-
ας, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς

Digitized by Google

ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἀὸ
τοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐ-
τοῖς. τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ
παραλυτικῷ, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ
εἰπεῖν ἔγειρε καὶ ἆρον σου τὸν κράβαττον, καὶ
περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς
ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ. σοὶ λέ-
γω, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη εὐθέ-
ως, καὶ ἆρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐνώ-
πιον πάντων ὥστε ἐξίστασθαι πάντας,
καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν, λέγοντας, ὅτι οὐ-
δέποτε οὕτως εἴδομεν. καὶ ἐξῆλθεν πά- ματ. θ.
λιν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος λου. ε.
ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.
καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς, εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ
Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς
ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κα-
τακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολ-
λοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο

τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ἦσαν γὰρ
πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμ
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίον
τα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν,
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. τί, ὅτι μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;
καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς. οὐ χρείαν
ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κα
κῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους
ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. καὶ ἦ-
σαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρι- α. τιμ. α.
σαίων νηστεύοντες, καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσι μαρ. β.
αὐτῷ. διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ λουκ. ε.
οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μα
θηταὶ οὐ νηστεύουσι; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη
σοῦς. μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος
ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶ, νηστεύειν;
ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμ
φίον, οὐ δύνανται νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμ
φίος καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις. καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνά
φου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ. εἰ δὲ

μὴ, αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτῷ τὸ καινὸν τῷ παλαιῷ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. μὴ οὖν βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς. εἰ δὲ μὴ, ῥήγνυται ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται, ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. καὶ ἐγένετο παρεπορεύετο μετ. ιβ.
διὰ αὐτῶν ἐν τοῖς σάββασιν ἡμέρᾳ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν, τίλλοντες τοὺς στάχυας, καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ. ἴδε τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι; καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς. οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι; καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον, ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. Καὶ πάλιν ιβ. ιγ.

μετ. δὲ βι πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ
λου. ς. ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.
καὶ παρετήρουν αὐτὸν, εἰ τοῖς σάββασι θε-
ραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ ἐξηραμμένην
ἔχοντι τὴν χεῖρα. ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. καὶ
λέγει αὐτοῖς. ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν
ποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι,
ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπουν. καὶ περι-
βλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπού-
μενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν,
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ. ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου,
καὶ ἐξέτεινε. καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ
τῆ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρι-
σαῖοι, εὐθέως μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν συμ-
βούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν
ἀπολέσωσι. καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν.
καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκο-
λούθησεν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ
ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαί-
ας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ οἱ περὶ Τύ-
ρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες

Digitized by Google

νες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε λέγοντα. ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι. καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν. καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. καὶ ἐπέθηκε τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον. καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα βοανηργές, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς. καὶ ἀνδρέαν, καὶ φίλιππον, καὶ βαρθολομαῖον, καὶ ματθαῖον, καὶ θωμᾶν, καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ἁλφαίου, καὶ θαδδαῖον, καὶ σίμωνα τὸν κα-

μαρ. 1.

λε. 5.

μετ. δ. ποιήσειν, καὶ ἰδοὺ ἀποστελῶ τὸν υἱόν μου τὸν
κγ ιβ. ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται ἐρχόμενον
λδ. ιε. πρὸς αὐτούς. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον
πρὸς ἑαυτούς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία
αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ
ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;
λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς,
οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς
καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε
ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν
οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; διὰ τοῦτο λέγω
μετ. ιβ. ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
λουκ. ιβ θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς
αὐτῆς.

Digitized by Google

καὶ βλασφημίαι, ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν. ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ματ. ιβ. λου. η. ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως. ὅτι ἔλεγον, πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἔξω ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν, καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτὸν, εἶπον δὲ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσί σε. καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψάμενος τοὺς κύκλῳ περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφὴ μου, καὶ μήτηρ ἐστί. IIII.

ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ δι- ματ. ιγ. λου. η.

ἀκοὴ αὐτοῦ. ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν
ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ ἀθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ῥίζαν, ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ
συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ
ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. ὁ
ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. ὅτε δὲ ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ
αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν,
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. ὑμῖν δέδοται γνῶναι
τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ἐκείνοις
δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γί-
νεται, ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδω-
σι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶ-

ἐσαΐ. 5. μκτ. ιγ. λου. η.

Digitized by Google

ὅτι, μή ποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα; μὴ λέγει αὐτοῖς; οὐκοῦν εἰ ἐκ τοῦ παραβαλεῖν τὸν σπόρον; μὴ ὡσεὶ πόρνους τοὺς παραβολοὺς γνώσεσθε; ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. οὗτοί εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν; ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, αὐθέως ἔρχεται ὁ σατανᾶς; καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως, οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, αὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, αὐθέως σκανδαλίζονται. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθους σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι, συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. καὶ οὗτοί εἰσιν, οἱ ἐπὶ τὴν καλὴν σπειρόμενοι, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν

Ἰω. ιβ. πρακ. κα. ξ. ω. ιδ. μαθ. ιγ. λζ. κ. μ. α

φερῶσιν, ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ
ἓν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ὁ λύ-
χνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ; ἢ
λουκ. ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυ-
χνίαν ἐπιτεθῇ; οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν, ὃ
ἐὰν μὴ φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυ-
ματ. ζ. φον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. εἴ τις ἔχει
λου. ε. ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
ματ. ιγ. βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε,
κγ. κε. μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑ-
λου. η. μῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὃς γὰρ ἂν ἔχει, δοθή-
καὶ. ιβ. σεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ δοκεῖ
ἔχειν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βά-
λῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ καὶ
ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος
βλαστάνῃ, καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐ-
τός. αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶ-
τον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον
ματ. ιγ. ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς
λκ. ιγ. εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι πα-
ρέστηκεν ὁ θερισμός. καὶ ἔλεγε, τίνι ὁμοιώ-
σωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; ἢ ἐν τίνι

Digitized by Google

παραβολῇ παραβολῶμεν αὐτήν; ὡς κόκ
κου σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς
μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν
ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει,
καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων,
καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. καὶ τοιαύταις πα
ραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον,
καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν. χωρὶς δὲ παρα
βολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς. κατ' ἰδίαν δὲ μκτ.ν.
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα. καὶ λέ λου.ν.
γει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομέ
νης. διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες
τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν
ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν
μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου με
γάλη, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖ
ον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι, καὶ ἦν αὐτὸς
ἐπὶ τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον
καθεύδων. καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέ
γουσιν αὐτῷ. διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι,
ὅτι ἀπολύμεθα; διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ

Digitized by Google

ἀνέμῳ, καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.

V. κατ. κ. λουκ. κ. Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι. καὶ οὐδὲ ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι· διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυσε δαμάσαι· καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπεν· τί ἐμοὶ

κλίσοι ἰησοῦ ἡὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ἐρκὲ ζωσε τὸν θεὸν, μήμε βασανίσῃς. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ. ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν. τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη, λέγων. λεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὸ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες. πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν. ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους, ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός. καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα, καὶ

ἐφοβήθησαν. καὶ προσῆλθον δὲ αὐτοῖς καὶ
ἰδόντες, ὅτι ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ,
καὶ τοῦτο τῶν χοίρων, καὶ ἤρξαντο παρα-
καλεῖν αὐτὸν, ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν. καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον,
παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἵνα μετ'
αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλ-
λὰ λέγει αὐτῷ. ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου
πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς, ὅ-
σα σοι ὁ κύριος πεποίηκε καὶ ἠλέησέ σε. καὶ
ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκα-
πόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
πάντες ἐθαύμαζον. καὶ διαπεράσαντος τοῦ
Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συ-
νήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἦν πα-
ρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν
ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν
αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ πα-
ρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ, λέγων. ὅτι τὸ θυ-
γάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπι-
θῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ καὶ ζήσε-
ται. καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ. καὶ ἠκολούθει
αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

μαρ. θ. λδ. κ

καὶ

καὶ γυνὴ τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι. καὶ αὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ αὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, τίς μου ἥψατο; καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο πεποιηκυῖαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ

τῆς μάστιγός σου. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ. μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε, καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς. τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει, καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀποκείμενον, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ. ταλιθὰ κοῦμι, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει. ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς ἐκ-

γαλὴν μεγάλην καὶ διεσάλευτο αὐτοῖς τὸ πλοῖον, ὥστε γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

VI. Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι· καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι· διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπακέναι τὰς ἁλύσεις ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι· καὶ οὐδεὶς ἰσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν· τί σοι ὄνομα; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγεών μοι ὄνομα, ὅτι πολλοί ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαιμονιζόμενοι λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ οἱ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός. καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν ὁ δαιμονισθεὶς καὶ ἤρξατο παρακαλεῖν αὐτὸν ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκε καὶ ἠλέησέ σε. καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

μετ. ιγ. λυ. δ. ἰω δ.

μετ. 1.

λου.θ. δεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκὸν, ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται σοδόμοις καὶ γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον, ἵνα μετανοήσωσι, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον. καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἡρῴδης τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ. φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν, ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων, ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ἄλ-

πρα. ιγ

ματ. ιδ. λου.θ.

λοι ἔλεγον, ὅτι ἠλίας ἐστίν. ἄλλοι δὲ ἔλε-
γον, ὅτι προφήτης ἐστὶν, ὡς εἷς τῶν προφη-
τῶν. ἀκούσας δὲ ὁ ἡρῴδης, εἶπεν, ὅτι ὃν
ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ἰωάννην, οὗτός ἐστιν, κὰν μκτ.ιδ.
τὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρῴ-
δης ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν ἰωάννην, κὴ
ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ ἡρῳδιά λου.γ.
δα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
τοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. ἔλεγε γὰρ ὁ ἰωάν-
νης τῷ ἡρῴδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν
γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ ἡρῳ-
διὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, κὴ ἤθελεν αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδυνάτο. ὁ γὰρ ἡρῴδης
ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα
δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτὸν, κὴ
ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει, κὴ ἡδέως αὐ-
τοῦ ἤκουεν. καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου,
ὅτε ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ κὴ τοῖς χιλιάρ
χοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς γαλιλαίας, κὴ
εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τ ἡρῳ-
διάδος καὶ ὀρχησαμένης, κὴ ἀρεσάσης τῷ
ἡρῴδῃ, καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ

βασιλεῖ τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσομαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτίσου. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτίσου. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι. καὶ εὐθέως ἀπεστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα, ἐπέλευσεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθών, ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ· καὶ ἐλθόντες οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ

Matt. 14. Luc. 9.

Digitized by Google

καὶ ἐδίδασκεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. δεῦτε
ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ
ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχό-
μενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φα
γεῖν εὐκαίρουν. καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τό
πον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. καὶ εἶδον αὐτοὺς
ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν
πολλοὶ, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλε
ων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς,
καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐξελθὼν
εἶδεν ὁ ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ μαϲτ.θ.
χνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν
αὐτοὺς πολλά. καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γε μαϲτ.ιδ.
νομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ
τοῦ, λέγουσιν, ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ
ἤδη ὥρα πολλή, ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἰω.ϛ.
ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώ λου.θ.
μας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους, τί γὰρ
φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
πεν αὐτοῖς. δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ
λέγουσιν αὐτῷ ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν
δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν

Digitized by Google

αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς. πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες, λέγουσι. πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλιθῆναι πάντας, συμπόσια συμπόσια, ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες. καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εἶδεν

μαρκ. ιδ. ἰω. ς.

αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν. ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον. οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις. ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη. καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν γεννησαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν, περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ, καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν

μαρκ. 1ο.

τοὺς ἀθετοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τῷ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

VII. μετ. ιε. ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτέστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο. οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων. καὶ ἀπ' ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι. καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν. Ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διὰ τί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Ἡσαΐ. κθ. οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ,

Digitized by Google

ἡ ἡ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ, μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. καλῶς, ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. μωσῆς γὰρ εἶπεν. τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου. καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. ὑμεῖς δὲ λέγετε, ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ κορβᾶν, ὅ ἐστι, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφεληθῇς. καὶ οὐκ ἔτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς. ἀκούετέ μου πάντες καὶ συνίετε. οὐδέν ἐστιν, ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται αὐτὸν

ἐξο.κ. δω.ε. ἐφε.ς. ἐξο.κα. λω,κ. παρ.κς. ματ.ιε.

τὸν κοινῶσαι, ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτῶν, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς, καὶ λέγει αὐτοῖς. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ὅτι οὐκ εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰσπορεύεται ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; ἔλεγε δέ, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος,

μετ. πε.

νης, καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθε
λεγνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. ἀκού
σασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ
θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλ
θοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐ
τοῦ. ἦν δὲ ἡ γυνὴ ἑλληνὶς, συροφοίνισσα
τῷ γένει. καὶ ἠρώτα αὐτὸν, ἵνα τὸ δαιμό
νιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ. ἄφες πρῶτον χορ
τασθῆναι τὰ τέκνα. οὐ γὰρ καλόν ἐστι λα
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις. ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐ
τῷ. ναὶ κύριε. καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑπο
κάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχί
ων τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ. διὰ
τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθε τὸ δαι
μόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. καὶ ἀπελθοῦ
σα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ δαιμόνιον
ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημέ
νην ἐπὶ τῆς κλίνης. καὶ πάλιν ἐξελθὼν ὁ
Ἰησοῦς ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος,
ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας,
ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως, καὶ φέ-

ρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τ χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ. ἐφφαθά. ὅ ἐστι, διανοίχθητι. καὶ αὐτοῦ διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν. ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες. καλῶς πάντα πεποίηκε, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν. ΕΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς. σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι. καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ

γεν. κ. ἐκκ. λθ. VIII. ματ. ιε.

ὄχλῳ. τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἦκον-
καὶ ἀπεπειρῶντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
πόθεν τούτους ἀγοράσετέ τις ὧδε χορτά-
σαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; καὶ ἐπηρώτα τοὺς
αὐτούς. πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον.
ὅπου. μὴ παρήγγελε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι. καὶ πα-
ρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλί-
γα, καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ
αὐτά. ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ
ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυ-
ρίδας. ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακι-
σχίλιοι, καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. καὶ εὐθέως ματ. 15.
ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ- λουκ. 9
τοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά· καὶ
ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζη-
τεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. καὶ
ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει. τί
ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημ. ματ. 12.

μεθ' ὧν καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ἐμβὰς πάλιν εἰς
πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἐπελά-
θοντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λαβεῖν ἄρτους, καὶ
εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ
πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων. ὁρᾶ-
τε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαί-
ων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. καὶ διελογίζοντο
πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν; καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς.
τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε. οὔ-
πω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμέ-
νην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς
ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ
ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε, ὅτε τοὺς πέν-
τε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους,
πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρα-
τε; λέγουσιν αὐτῷ, δώδεκα. ὅτε δὲ τοὺς
ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσας σπυ-
ρίδας πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ
δὲ εἶπον. ἑπτά. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. πῶς
οὐ νοεῖτε; καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν, καὶ
φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦ-
σιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. καὶ ἐπιλαβό-

μενος

Mk. 15.

μβρος τῆς χειρὸς τῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐ-
τὸν ἔξω τῆς κώμης. καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμμα-
τα αὐτῦ, καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπη-
ρώτα αὐτὸν, εἴ τι βλέπει. καὶ ἀναβλέψας,
ἔλεγε. βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς
δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. εἶτα πά-
λιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι,
καὶ ἀπεκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς
ἅπαντας. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν
οἶκον αὐτῦ, λέγων. μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλ-
θῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. καὶ ἐξῆλ-
θεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτῦ εἰς τὰς μαρ. ιγ.
κώμας καισαρείας τῆς φιλίππου. καὶ ἐν τῇ λου. θ.
ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτῦ, λέγων
αὐτοῖς. τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;
οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν,
καὶ ἄλλοι ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφη-
τῶν. καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς. ὑμεῖς δὲ τί-
να με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος,
λέγει αὐτῷ. σὺ εἶ ὁ χριστός. καὶ ἐπετίμη-
σεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτῦ.
καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν

ἢ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀπο-
δοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ
ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτα-
θῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι,
καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει· καὶ προσ-
λαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτι-
μᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ πέτρῳ, λέ-
γων. ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, ὅτι οὐ φρο-
νεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
ματ. ιϛ. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς
καὶ ι. μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς. ὅστις θέ-
λου. θ. λει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω
κὴ. ιϛ. ιζ. ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἰω. ιβ. ἀκολουθήτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. ὃς δ'
ματ. ι. ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ
λου. θ. καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ
κὴ. ιβ. ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κό-
σμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ
τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυ-
χῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς
ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχα-

Digitized by Google

Ἰδοὺ καὶ ἀμαρτωλοὶ πολλοὶ καὶ τελῶναι ἦλθον καὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· τί ὅτι μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσι τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν οὐ δύνανται νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκοὺς καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότερα συντηροῦνται. καὶ οὐδεὶς παλαιὸν θέλει νέον εὐθέως· καὶ οὐ μὴ πίῃ νέον παλαιόν· καὶ οὐ μὴ βάλῃ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· καὶ οὐ μὴ πίῃ παλαιὸν εὐθέως θέλει

υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον,
μαρκ. ιζ. ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες, τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες.
μαλ. δ. ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς,
κατ. ιγ. ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς. Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα. καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ. ἀλλὰ λέγω
μαλ. δ. ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ'
μαρκ. ιζ. αὐτόν. καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμ-
λουδ. ματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς, καὶ ἐξαίφνης πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν, ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες, ἠσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς. τί συζητεῖτε πρὸς

αὐτοὺς; καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τῶν ὄχλου, εἶπεν. διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται. καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει. ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν. καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν. παιδιόθεν, καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε, καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτὸν, ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. τὸ, εἰ δύνασαι, πίστευσον, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων, ἔλεγε. πιστεύω κύριε, βοήθησόν

τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἐπιδραμὼν πρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ. τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον, καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ σπαράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν, ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη. μὴ εἰσελθόντος αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; μὴ εἶπεν αὐτοῖς. τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ μὴ νηστείᾳ.

μαρκ. ιζ. λου. θ. καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες, παρεπορεύοντο διὰ τῆς γαλιλαίας, μὴ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ. ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, μὴ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, μὴ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. μὴ ἦλθεν εἰς καπερναούμ. μὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ γε-

μαρκ. ιη. λθ. θ.

Digitized by Google

βάλλω σε, ἐπερώτησον αὐτούς, τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; οἱ δὲ ἐσιώπων. πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. καὶ καθίσας, ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς. εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ συναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς. ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰωάννης, λέγων. διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ ἐστιν, ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέ-

α. κορ. 12.

κατ. 8.

Digitized by Google

ματ.ιη. σει τὸν μισθὸν αὐτοῦ. καὶ ὃς ἂν σκανδαλί
λου.ιζ. σῃ ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ,
καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται λί
θος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
ματ.ιη. βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἐὰν σκαν
δαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν. καλόν
σοί ἐστι, κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελ
θεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν
εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅ
που ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκαν
δαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν. καλόν ἐστί σε
εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο
πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν,
εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐ
τῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε,
ἔκβαλε αὐτόν. καλόν σοί ἐστι, μονόφθαλμον
εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο
ἰσαΐ.ξς. ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν
να τοῦ πυρός, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
ματ.ε. τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. πᾶς
γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία

ἀλλήλοις θύσεται. καλὸν τὸ ἅλας. ἐὰν δὲ τὸ λθ. ιδ.
ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. ΚΑΚΕΙΘΕΝ ἀναστὰς, ἔρ χεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας διὰ τοῦ πέ ραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτὸν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν, εἰ ἔξεστιν ἀν δρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐ τόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς. τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς; οἱ δὲ εἶπον. Μωσῆς ἐπέ τρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπο λῦσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐ τοῖς. πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγρα ψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. ἀπὸ δὲ ἀρ γ. α. χῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ γ. β. τοὺς ὁ θεός. ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄν θρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέ α. κορ. 5. ρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μί ἐφε. 5. αν, ὥστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ

χωρίζετω. μὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.
καὶ λέγει αὐτοῖς. ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται
ἐπ' αὐτήν. καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄν-
δρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.
καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψη-
ται αὐτῶν. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς
προσφέρουσιν. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἠγανάκ-
τησεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἄφετε τὰ παιδία
ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ
τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, τι-
θεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, εὐλόγησεν αὐ-
τά. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσ-
δραμών τις, καὶ γονυπετήσας αὐτόν, ἐπη-
ρώτα αὐτόν. διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιή-
σω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ. τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς
ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. τὰς ἐντολὰς
οἶδας, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς μὴ κλέ-

ματ. ιθ. λθ. ιν.

κεφ. ζ. ματ. ιθ. λθ. ιν. μ. ξ. ο. κ.

Digitized by Google

ψης, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ. διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἕν σοι ὑστερεῖ. ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν. ὁ δὲ συγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς. τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς. καὶ τίς

δυνατα ἐστιν παρα ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρα τῷ θεῷ. πάντα γαρ δυνατα ἐστι παρα τῷ θεῷ. καὶ ἤρξατο ὁ πέτρος λέγειν αὐτῷ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα, νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν ὁ ἰησοῦς πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα

μαρκ. ιθ. μαρκ. κ. λουκ. ιη.

Digitized by Google

μος, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες. διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ὑμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ. δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω; ἢ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ. δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε. τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἀριστερῶν μού, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. μαρκ. κ.

καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ὁ δὲ
λζ.κβ. Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς. οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν, κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν ὑμῶν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν. καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
μκτ.κ. πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυ-
λζ.ιη. χὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν. ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ. ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. καὶ

φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ. θάρ
σει, ἔγειραι, φωνεῖ σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν. καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
τί θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν
αὐτῷ. ῥαββουνὶ, ἵνα ἀναβλέψω. ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ, ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσω-
κέ σε. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ XI.
Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. ΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερο- ματ. κϛ.
σόλυμα, εἰς Βηθσφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀπο- λϛ. 13.
στέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς. ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναν-
τι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐ-
τὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐ-
δεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν, λύσαντες αὐ-
τὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, τί ποιεῖ-
τε τοῦτο; εἴπατε αὐτῷ, ὅτι ὁ κύριος αὐ-
τοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ
ὧδε. ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον πῶλον δεδε-
μένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου,
καὶ λύουσιν αὐτόν. καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκό-
των, ἔλεγον αὐτοῖς. τί ποιεῖτε λύοντες τὸν

πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς, καθὼς ἐνε-
ἰω.ιβ. τείλατο ὁ ἰησοῦς. καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ
ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐπέ-
βαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθι-
σεν ἐπ αὐτόν. πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐ-
τῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν. ἄλλοι δὲ στι-
βάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἔστρω-
νυον εἰς τὴν ὁδόν. καὶ οἱ προάγοντες, καὶ
οἱ ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον, λέγοντες. ὡσαν-
νά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυ-
ρίου, εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν
ματ.κα. ὀνόματι κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαυΐδ,
λδ.ιθ. ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσῆλθεν
εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς καὶ εἰς τὸ ἱε-
ρόν, καὶ περιβλεψάμενος πάντα. ὀψίας
ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελ-
θόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας, ἐπείνασε.
καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν ἔχουσαν φύλ-
λα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ. καὶ ἐλ-
θὼν ἐπ αὐτῇ, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα.
οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰη-
σοῦς, εἶπεν αὐτῇ. μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶ-
να μηδεὶς

Digitized by Google

ὑπὸ μηδενὸς οὐκέτι φαγοι. καὶ ἦλθον εἰς
βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.
καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ,
ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης. καὶ πτύσας
εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
αὐτῷ ἐπηρώτα αὐτὸν εἰ τι βλέπει. καὶ ἀνα-
βλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι
ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν
ἔθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
καὶ διέβλεψε· καὶ ἀπεκατεστάθη, καὶ ἐνέβλε-
πεν τηλαυγῶς ἅπαντα. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν
εἰς οἶκον αὐτοῦ, λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην
εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. καὶ
ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων
αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;
οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λέγοντες· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ ὅτι
εἷς τῶν προφητῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτοὺς·
ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς
ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστός. καὶ
ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ
αὐτοῦ. καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ
τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ
ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνα-
στῆναι. καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει.
καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο
ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ,
καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω
μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι.
ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει
αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον κερδῆσαι
τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ; τί γὰρ δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με
καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν
τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁγίων
ἀγγέλων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων οἵτινες οὐ
μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ἴσαι. ν. ἱερε. ζ.

μαρκ. κθ.

Digitized by Google

ἀρθητι, καὶ βληθητι εἰς τὴν θάλασσαν, μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πι-
μαρ. ζ. στεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ
μκ. κβ. ἐὰν εἴπῃ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν. πάντα ὅ-
σα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε
λθ. ια. ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. καὶ ὅτ' ἂν
μαρ. ε. στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε
ἑκκ. κη. κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς, ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώμα-
ματα ὑμῶν. εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πα-
λου. κ. τὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παρα-
πτώματα ὑμῶν. καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς
ἱεροσόλυμα, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦν-
τος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι,
καὶ λέγουσιν αὐτῷ. ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦ-
τα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την ἔδωκεν, ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς. ἐπερωτήσω ὑ-
μᾶς καὶ ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ
μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ
ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. μὴ

Digitized by Google

ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες. ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ. ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν. ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς. οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον, καὶ κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε, κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ

ΚΑΙ ἤρξατο ΧΙΙ. μαθ. κα. λουκ. κ. ἡσαΐ. ε. ἱερεμ. β.

Digitized by Google

ἀποκτέναντες. ἔπι οὖν ἔνα ἦν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτῷ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς. ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον. ἔγνωσαν γὰρ, ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ. διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ

ψαλ. ριζ. βασιλ. κα. πραξ. δ. ρ ω. θ. α. πετ. β. ρκτ. βκ. λουκ. κ.

ξὶ οὐδενός. οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον
ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν
τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι κῆνσον καίσαρι
δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; ὁ
δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐ
τοῖς. τί με πειράζετε. φέρετέ μοι δηνάρ
ιον, ἵνα ἴδω. οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐ
τοῖς. τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ
δὲ εἶπον αὐτῷ καίσαρος. καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς. ἀπόδοτε τὰ καί
σαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἔρχονται σαδ
δουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν, ἀνά
στασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέ
γοντες. διδάσκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν,
ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καὶ
τα λείπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα
λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
τοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος
ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρ
μα. καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν,
καὶ ἀπέθανεν, καὶ οὐδὲ οὗτος ἀφῆκε σπέρ

ματ. κβ. μαρκ. ιβ. λουκ. κ. δευ. κε.

μη. καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. μὴ ἔλαβεν δὲ
αὐτὴν εἶπε, μὴ οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. ἐχέ-
τω δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ
οὖν ἀναστάσει, ὅτ' ἂν ἀναστῶσι, τίνος αὐ-
τῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
γυναῖκα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν
αὐτοῖς. οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες
τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;
ὅτ' ἂν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γα-
μοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγ-
γελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. περὶ δὲ τῶν νε-
κρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ
βίβλῳ μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων. ἐγὼ ὁ θεὸς ἀβραάμ, ἐξο. γ.
καὶ ὁ θεὸς ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. οὐκ ἔ-
στιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ θεὸς ζώντων. ὑ- ματ. κβ.
μεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε. καὶ προσελθὼν λου. ι.
εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συ-
ζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπε-
κρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν. ποία ἐστὶν πρώ-
τη πασῶν ἐντολή; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη
αὐτῷ, ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν. σν. ε.
ἄκουε ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, κύριος

τῆς ἐστι. καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου,
ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. αὕτη πρώτη ἐν-
τολή. καὶ δευτέρα ὁμοία αὐτῇ. ἀγαπήσεις λα. ιθ.
τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων ματ. κβ.
τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. καὶ εἶπεν αὐ- ἰω. ιγ.
τῷ ὁ γραμματεύς. καλῶς διδάσκαλε ἐπ' γραλ.
ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι θεὸς, καὶ οὐκ ἔ-
στιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. καὶ τὸ, ἀγαπᾶν αὐ- ἰακ. β.
τὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συ-
νέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅ-
λης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ, ἀγαπᾶν τὸν πλησίον
ὡς ἑαυτόν, πλείόν ἐστι πάντων τῶν ὁλο-
καυτωμάτων, καὶ τῶν θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς ἰδὼν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν
αὐτῷ. οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν
ἐπερωτῆσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλε-
γε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ. πῶς λέγουσιν
οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ χριστὸς υἱός ἐστι Δα- ματ. κβ.
υείδ; αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ εἶπεν ἐν πνεύμα- λου. κ.
τι ἁγίῳ. εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κά- ψαλ. ρι.

δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. οὖν τὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστί; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα. καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ, ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ, πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ

ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ΚΑΙ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ. βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας. εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν. βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε. δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν. ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ

XIII. ματ. κθ. λου. κα. λϛ. ιθ.

Digitized by Google

ἔρουσι καὶ συναγωγάς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν· πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον εἰς πάντα τὰ ἔθνη. ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω· τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω

μαρτ. ι.

μαρτ. κδ. λδ. καὶ κδ. θ.

Digitized by Google

ἆραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ὁ εἰς τὸν
ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὸ ὀπίσω,
ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα
στρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκ
ειναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ, ἵνα
μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος. ἔσον
ται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ
γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣς ἔκτι
σεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ. ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκ
λεκτοὺς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέ
ρας. καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε μαϑ. κϑ.
ὁ χριστὸς, ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε. ἐγερθή λϑ. κα.
σονται γὰρ ψευδόχριστοι, καὶ ψευδοπροφῆ
ται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς
τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκ
λεκτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε, ἰδοὺ προεῖρη
κα ὑμῖν πάντα. ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ ἐξε. λϑ.
ραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκο ἡσαΐ. ιγ.
τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγ ἰωὴλ. βϑ.
γος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσον
ται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς

Digitized by Google

τοῦρανοῦς, συναθήσονται. καὶ τότε ὄψον-
ται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νε-
φέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δό-
ξης. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐ-
τοῦ καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ
τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως
ἄκρου οὐρανοῦ. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε
τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος
αὐτῆς ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλ-
λα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα ἴδητε γινό-
μενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη ἕως οὗ πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐ-
ρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι
μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης, καὶ τῆς ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ
οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ
μὴ ὁ πατήρ. βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε, καὶ προ-
σεύχεσθε, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐσ-
τιν. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐ-
τοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐ-

Digitized by Google

τῶ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. γρηγορεῖτε οὖν, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ, μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, γρηγορεῖτε.

ΗΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ. καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς, συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες. εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν. ἄφετε αὐτήν. τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργ-

XIIII.
ματ. κς.
λϛ. νβ.
μκτ. κς.
ἰω. ιβ.

γίνεσθε εἰς ἐμέ. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ὃ εἶχεν αὕτη ἐποίησε, προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ. καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν, ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων, ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει·

ματ. κε. λβ. κθ. ματ. μς. λου. κβ.

που ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον, ἕτοιμον, ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ, εἷς καθ' εἷς, μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος, μήτι ἐγώ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς. εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς, ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε. λάβετε, φάγετε, τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. μὴ

μαρκ. κε. λκ. κβ. ἰω. ιγ.

ψαλ. μ.

α. κορ. ια.

Digitized by Google

λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν
αὐτοῖς. καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς
διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω
ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλ-
ματ.κς. θον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. καὶ λέγει αὐ-
λϛ.κβ. τοῖς ὁ ἰησοῦς. ὅτι πάντες σκανδαλισθή-
ἰα.ιη. σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, ὅτι γέγρα-
ζαχ.ιγ. πται. πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορ-
πισθήσεται τὰ πρόβατα. ἀλλὰ μετὰ τὸ
ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλι-
λαίαν. ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ. καὶ εἰ πάν-
τες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι
σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀ-
λέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. ὁ
δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε. μᾶλλον ἐάν με δέῃ
συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσο-
μαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. καὶ
ματ.κς. ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα γεθσημα-

νὴ, καὶ

νὴ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καθὴ λθ. κβ.
σατε ὧδε ἕως ἀπελθὼν προσεύξωμαι
καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰά-
κωβον καὶ ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο
ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. καὶ λέγει αὐ-
τοῖς. περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θα-
νάτου. μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. καὶ
προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
προσηύχετο, ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι παρέλ-
θῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. καὶ ἔλεγεν. ἀββᾶ ὁ
πατὴρ, πάντα δυνατά σοι, παρένεγκε τὸ
ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο. ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω,
ἀλλὰ τί σύ. καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς
καθεύδοντας. καὶ λέγει τῷ πέτρῳ. σίμων, κα-
θεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ-
θητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυ
μον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν ἀπελ
θὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. καὶ
ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδον
τας, ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβα-
ρημένοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί αὐτῷ ἀποκρι
θῶσι. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει

Digitized by Google

αὐτοῖς. καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἀπέχει. ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε. καὶ εὐθέως ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας, εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων. ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι, κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. μὴ εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ, λέγει αὐτῷ. ῥαββεί, ῥαββεί. καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς. ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με, καθ' ἡμέραν ἦμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με, ἀλ-

μαρ. κε. λυ. κβ. ἰω. ιη.

ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. καὶ ἀφέντες
αὐτὸν πάντες ἔφυγον. καὶ εἷς τις νεανίσκος
ἠκολούθησεν αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα
ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεα- ματ. κς.
νίσκοι. ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυ λϛ. κβ.
μνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰη- ἰω. ιη.
σοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα. καὶ συνέρχονται
αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ
μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ, ἕως ἔσω εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθή-
μενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμε-
νος πρὸς τὸ φῶς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον
τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρ-
τυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὗρι-
σκον. πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ'
αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καί
τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ'
αὐτοῦ, λέγοντες. ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ
λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον
τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. καὶ οὐ- ἰω. β.
δὲ οὕτως ἴσαι ἦν αἱ μαρτυρίαι αὐτῶν. καὶ

Digitized by Google

ἔκρασε; ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων. οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ. σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν. ἐγώ εἰμι. καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει. τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἠκούσατε τῆς βλασφημίας. τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου. καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ. προφήτευσον. καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον. καὶ ὄντος τοῦ πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδίσκων τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει. καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ ἦσθα Ἰησοῦ; ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων.

ματ. κς. λυ. κβ. ἰω. ιη.

Digitized by Google

οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. καὶ
ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ
ἐφώνησε. καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν μαϲ. κϛ.
πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεϲτηκόϲιν, ὅτι λϛ. καὶ β.
οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐϲτιν. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖ- ἰω. ιη.
το. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεϲτῶτες
ἔλεγον τῷ πέτρῳ. ἀληθῶϲ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ
γὰρ γαλιλαῖόϲ ἐϛι, καὶ ἡ λαλιά ϲου ὁμοιάζει. ὁ
δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.
καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνηϲε. καὶ ἀνε-
μνήϲθη ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐ-
τῷ ὁ ἰηϲοῦϲ, ὅτι πρὶν ἀλέκτωρα φωνῆϲαι
δὶς, ἀπαρνήϲῃ με τρὶς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔ-
κλαιε. ΚΑΙ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωὶ συμ ΧΥ.
βούλιον ποιήϲαντες οἱ ἀρχιερεῖϲ μετὰ τῶν μαϲ. κξ.
πρεϲβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ λου. κγ.
ϲυνέδριον, δήϲαντες τὸν ἰηϲοῦν ἀπήνεγ-
καν καὶ παρέδωκαν τῷ πιλάτῳ. καὶ ἐπη μαϲ. κξ.
ρώτηϲεν αὐτὸν ὁ πιλάτος. ϲὺ εἶ ὁ βαϲι- λου. κγ.
λεὺϲ τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶϲ, εἶ- ἰω. ιη.
πεν αὐτῷ. ϲὺ λέγεις. καὶ κατηγόρουν αὐ-
τοῦ οἱ ἀρχιερεῖϲ πολλά. ὁ δὲ πιλάτος πάλ-

Digitized by Google

λιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων. οὐκ ἀποκρί
νῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγορεῦ-
σιν. ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκ ἔτι οὐδὲν ἀπεκρίθη,
ὥστε θαυμάζειν τὸν πιλᾶτον κατὰ τὴν ἑορ
τὴν ἀπόλυειν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὃν ἤθε-
λον. εἶχε δὲ ὁ λεγόμενος βαραββᾶς, μετὰ
τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν
τῇ στάσει φόνον ἐπεποιήκεισαν. καὶ ἀνα-
βοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς
ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ πιλᾶτος ἀπεκρίθη
αὐτοῖς, λέγων. θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βα-
σιλέα τῶν ἰουδαίων; ἐγίνωσκε γὰρ, ὅτι διὰ φθό-
νον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.
οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα
μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.
ὁ δὲ πιλᾶτος ἀποκριθεὶς πάλιν, εἶπεν αὐ-
τοῖς. τί οὖν θέλετε ποιήσω, ὃν λέγετε βα-
σιλέα τῶν ἰουδαίων; οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν.
σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ πιλᾶτος ἔλεγεν αὐ-
τοῖς. τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισ-
σοτέρως ἔκραξαν. σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ
πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν
ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν,

ματ. κζ. κδ. κγ. ἰω. ιη. κθ. ιθ.

καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ. οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν καὶ λέγειν, χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ. καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος. καὶ ἔλεγον αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτοῖς, τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα

μαρκ. κζ. ἰω. ιθ. μαρκ. κζ. μχτ. κζ. λου. κγ. μαρκ. κζ. λθ. κγ. ἰω. ιθ. μαρκ. κζ.

Λου.κγ. τρίτη, καὶ ἐταύρωσαν αὐτὸν καὶ τὴν ἐπι-
Ἰω.ιθ. γραφὴν τῆς αἰτίας αὐτῷ ἐπιγεγραμμένην. Ὁ
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ σὺν αὐτῷ σταυ-
ροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ
εὐωνύμων αὐτοῦ. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ
Ἡσα.νγ. ἡ λέγουσα, καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. καὶ
οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν,
Ἰω.β. κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγον-
τες. οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρι-
σὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν,
καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ
τῶν γραμματέων, ἔλεγον, ἄλλους ἔσω-
σεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. ὁ Χρι-
στὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν
ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσω-
μεν αὐτῷ. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ
ὠνείδιζον αὐτόν. γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης,
σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας
ἐνάτης. καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ
Ψαλ.κα. Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων. ἐλωΐ, ἐλωΐ,
λιμὰ σαβαχθανί. ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον,
ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλι-

Digitized by Google

ἦσ. καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαν
τες, ἔλεγον. Ἠλίαν φωνεῖ. δραμὼν δέ
εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεὶς τε
καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων. ἄφετε,
ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. ὁ
δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευ
σε. καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη
εἰς δύο, ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω. ἰδὼν δὲ
ὁ κεντυρίων, ὁ παρεστηκὼς ἐξεναντίας αὐ
τοῦ, ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν.
ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν θεοῦ.
ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες, ἀπὸ μακρόθεν θεω
ροῦσαι, ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ
μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ ἰωσῆ μή
τηρ, καὶ σαλώμη, αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλι
λαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν
αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβάσαι
αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα. καὶ ἤδη ὀψίας γενομέ
νης, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ὅ ἐστι προσάβ-
βατον, ἦλθεν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας εὐ
σχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδε
χόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας
εἰσῆλθε πρὸς πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶ-

ματ. κζ. λζ. κγ. ἰω. ιθ.

Digitized by Google

μα τῶ Ἰησοῦ· ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν, εἰ ἤδη τέθνηκε. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, εἰ πάλαι ἀπέθανε. καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῶ Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας, σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησε τῆ σινδόνι. καὶ κατέθηκεν αὐτὸν εἰς μνημεῖον, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία

XVI. Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται. ΚΑΙ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ μαρία ἰακώβου, καὶ σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀναβλέψασαι, θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος. ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λαμπρὰν, καὶ ἐξεθαμ-

λθ. κδ. ἰω. κ. μαρ. κθ. ἰω. κ.

θήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς. μὴ ἐκθαμβεῖσθε, Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν
ἐσταυρωμένον, ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε, ἴδε ὁ
τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ' ὑπάγετε,
εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ,
ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ ματ. κς.
αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελ ἀν ω. ιδ.
θοῦσαι ταχὺ, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου.
εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐ
δενὶ οὐδὲν εἶπον. ἐφοβοῦντο γάρ. ἀναστὰς
δὲ ὁ Ἰησοῦς πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφά
νη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκ
βεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη πορευθεῖ
σα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις
πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. κἀκεῖνοι ἀκούσαν
τες, ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. λϐ. κδ.
μετὰ δὲ τοῦτο δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπα
τοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευ
ομένοις εἰς ἀγρόν. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀ
πήγγειλαν τοῖς λοιποῖς. οὐδὲ ἐκείνοις ἐπί μαρκ. κϛ.
στευσαν. ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕν λϐ. κδ.
δεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπι ἰω. κ.
στίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς μαρκ. κϛ.

Digitized by Google

θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον, οὐκ ἐπί-
στευσαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. πορευθέντες εἰς
τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέ-
λιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας καὶ βα-
πτισθεὶς, σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατα-
κριθήσεται. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦ-
τα παρακολουθήσει. ἐν τῷ ὀνόματί μου δαι-
μόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιν-
ιβ. κθ. ναῖς, ὄφεις ἀροῦσι. κἂν θανάσιμόν τι πίω-
σιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει. ἐπὶ ἀρρώστους
χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν. ὁ μὲν
οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνε-
λήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δε-
ξιῶν τοῦ θεοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυ-
ξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος,
καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακο-
λουθούντων σημείων. ἀμήν.

Τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου τέλος.

Digitized by Google

ΒΙΟΣ ΛΟΥΚΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕ
λιστοῦ ἐκ τῆς τῶ Δωροθέω μάρτυρος Τυ ρίων Ἐπισκόπου Συνόψεως.

ΛΟΥΚΑΣ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀντιο χεὺς μὲν τὸ γένος ἦν, ἰατρὸς δὲ τ τέ χνην. συνεγράψατο δὲ τὸ μὲν εὐαγγέλιον, κατ' ἐπιτροπὴν, πέτρου τοῦ ἀποστόλου· τὰς δὲ πράξεις τῶν ἀποστόλων κατ' ἐπιτροπὴν παύλου τοῦ ἀποστόλου. συναπεδήμησε γὰρ τοῖς ἀποστόλοις· ἡνίκα μάλιστα τῷ παύλῳ, οὐ κὶ μὴν μιμησάμενος ὁ παῦλος, ἔγραφεν ἐν ἐπι στολῇ. ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς ἐν κυρίῳ. ἀπέθανε δὲ ἐν ἐφέ σῳ καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. μετετέθη δὲ ὕστερον ἐν κωνσταντίνου πόλει μετὰ καὶ ἀνδρέου καὶ τιμοθέου τῶν ἀποστόλων, κατὰ τοὺς καιροὺς κωνσταντίνου βασιλέως, υἱοῦ κων σταντίνου τοῦ μεγάλου.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.

Κατὰ λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ λουκᾶς ὁ μαθητὴς πέτρου ὁ καὶ χειροτονηθεὶς συνέκδημος παύλου καὶ μαρτυρηθεὶς παρ' αὐτοῦ αὐτὸς συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς ἰωάννου γεννήσεως. καὶ ἑξῆς μνημεύεται τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ σωτῆρος γενεαλογῶν καὶ αὐτὸς μὴ ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ἰωσὴφ ἕως τοῦ δαβίδ. καὶ ἀπὸ τοῦ δαβὶδ ἕως τοῦ ἀδάμ. ἐξηγεῖται δὲ πάλιν μὴ αὐτὸς τὸ βάπτισμα ἰωάννου μὴ τὸν ἐν τῷ ὄρει γενομένον παρὰ τοῦ διαβόλου πειρασμούς. τήν τε ἐκλογὴν τῶν μαθητῶν καὶ ἄλλων ἑβδομήκοντα ἀναδεῖξαι. σημεῖά τε καὶ τέρατα πολλὰ γενόμενα. καὶ τὴν τοῦ μυστηρίου παράδοσιν. καὶ τέλος ὅτι ποντίῳ πιλάτῳ παρεδόθη καὶ ἐσταυρώθη σαρκί. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. τῶν δὲ συσταυρωθέντων δύο λῃστῶν ὁ εἷς αὐτὸν μετανοεῖ-

Digitized by Google

σας ὡμολόγησε. καὶ ὅτι τὸ σῶμα τεθὲν ἐν τῷ μνημείῳ ἠγέρθη τριήμερον. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη, βλεπόντων τῶν μαθητῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

α. Περὶ τῶν γονέων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, καὶ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως.
Περὶ τοῦ ἀσπασμοῦ τοῦ ἀγγέλου πρὸς Μαριάμ.
Περὶ τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς Μαρίας πρὸς τὴν Ἐλισάβετ.

β. Περὶ τῆς ἀπογραφῆς.
Περὶ τοῦ τῆς Μαρίας τόκου.
Περὶ τῶν ποιμένων.
Περὶ συμεὼν Θ.
Περὶ Ἄννης τῆς προφήτιδος.
Περὶ Ἰησοῦ ἀνατρεφέντος ἐν μέσῳ τῶν σκανδάλων.

γ. Περὶ τῆς τοῦ Ἰωάννου κηρύξεως.
Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων Ἰωάννην.

Digitized by Google

Περὶ ἡρῴδ καὶ ἰωάννου.
Περὶ τῦ βαπτισμοῦ τῦ σωτῆρ.
Περὶ γενεαλογίας τῦ χριστοῦ.
δ. Περὶ νηστείας καὶ πειρασμοῦ τῦ σωτῆρ.
Περὶ ἰησοῦ ἀχθέντος ὑπὸ τῶν ἰουδαίων εἰς τὸ ὄρος ἢ ἀπὸ μέσου αὐτῶν ἀπελθόντος.
Περὶ τῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.
Περὶ τῆς πενθερᾶς πέτρου.
Περὶ τῶν ἀχθέντων ἐπὶ ποικίλαις νόσοις.
ε. Περὶ τῆς ἀγρας τῶν ἰχθύων
Περὶ τῦ λεπροῦ.
Περὶ τῦ παραλυτικοῦ.
Περὶ λευὶ τῦ τελώνου.
Περὶ τῦ ἰησοῦ συνεσθίοντος τοῖς τελώναις.
Διὰ τί οἱ τῦ ἰωάννου μαθηταὶ νηστεύουσιν, οἱ δὲ τῦ χριστοῦ οὐχί.
5. Περὶ τῶν μαθητῶν τῦ χριστοῦ ἐν σαββάτῳ τιλλόντων τοὺς στάχυας.
Περὶ τῦ ξηρὰν ἔχοντος χεῖρα.

Περὶ τῆς

Digitized by Google

Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
Περὶ τῶν μακαρισμῶν.
Περὶ τοῦ φιλεῖν καὶ τοὺς ἐχθρούς.
Περὶ τοῦ πρὸς τὸ πλησίον μὴ φιλονεικεῖν.
Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν πλησίον κρίνειν.
ζ. Περὶ τοῦ ἐκκεντοῦντος χθ.
Περὶ τοῦ φοβεῖν τὰς χήρας.
Περὶ τῶν σκελέντων παρὰ Ἰωάννου.
η. Περὶ τ' ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ.
Περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπείροντος.
Περὶ μητρὸς καὶ ἀδελφῶν τοῦ Ἰησοῦ, θελόν-
των ἰδεῖν αὐτόν.
Περὶ τῆς ἀποτιμήσεως τῶν ὑδάτων.
Περὶ τοῦ λεγεῶνος.
Περὶ τ' θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
Περὶ τῆς αἱμορροούσης.
θ. Περὶ τ' ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.
Περὶ ἡρῴδου ὅτι ἤκουσε πολλὰ Ἰησοῦ.
Περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰ-
χθύων.
Περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐπερωτήσεως.
Περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ χριστοῦ.
Περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.

Digitized by Google

Περὶ τῶν διαλογιζομένων τὶς μείζων.
Περὶ τῦ κωλυομένου δαιμόνια ἐλαύνειν ὑπὸ τῶν μαθητῶν.
Περὶ τῦ μὴ αὐτῶν τιμωρίαν εἰς τοὺς μὴ δεξαμένους αὐτούς.
Περὶ τῦ μὴ ὠθιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
ι. Περὶ τ ἀναβαχθέντων ἐβδομήκοντα.
Περὶ τῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
Περὶ τῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.
Περὶ μάρθας καὶ μαρίας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς,
ια. Περὶ προσευχῆς.
Περὶ τῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.
Περὶ τ ἐκ τῦ ὄχλυ ἐπαιρούσης φωνήν
Περὶ τῶν αὐτοωύτων σημείων.
Περὶ τῦ φαρισαίου τῦ καλέσαντος αὐ.
Περὶ τῦ τακτικισμοῦ τῶν νομικῶν.
ιβ. Περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων.
Περὶ τῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν κληρονομίαν.
Περὶ οὗ ἀφέρουσιν ἡ χώρα πλουσίου.
Περὶ τῦ τῶν γηΐνων καταφρονεῖν.
Περὶ τῦ φύγειν τὴν φιλαργυρίαν.

Digitized by Google

Περὶ τῦ ἀχρύπνου σούλου.
Περὶ τῦ πρὸς τ πλησίον μὴ φιλονεικεῖν
ιγ. Περὶ τῶν γαλιλαίων, καὶ τῶν ἐν τῷ σιλωάμ.
Περὶ τῆς συκῆς τὸν καρπὸν μὴ ἐκλεγούσης.
Περὶ τῆς ἐχούσης τὰς ἀμυγδαλὰς ἀσθενείας.
Περὶ τ τῦ κόκκου σινάπεως παραβολὴ, καὶ τῆς ζύμης.
Περὶ τῦ ἐπερωτήσαντος εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι.
Περὶ τ ἐπόντων τῷ ἰησοῦ ἐξ ἱερῶσυλων.
ιδ. Περὶ τῦ ὑδρωπικοῦ.
Περὶ τῦ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκλισίας
Περὶ τῦ πλουσίους μᾶλλον εἰς τὸ δεῖπνον καλεῖν, ἢ φίλους.
Περὶ τῶν καλουμένων ἐν τῷ δείπνῳ.
Περὶ οἰκοδομῆς πύργου παραβολή.
ις. Περὶ τ ἑκατὸν προβάτων παραβολή,
Περὶ τῦ ἀποδημήσαντος εἰς χώραν μακράν.
ιε. Περὶ τῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας.
Περὶ τῦ μισθὲ κεραίαν ἀπὸ τῦ νόμου πα

Digitized by Google

ρελθεῖν ἄν.
περὶ τοῦ μὴ ἀπολύειν τὴν γυναῖκα.
περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ λαζάρου.
ιξ. Περὶ τοῦ σπαρέντος σίκλου.
περὶ τοῦ ἀφεῖναι τοὺς ἁμαρτίας τοῖς πλησίον.
περὶ τῆς εἰς θεὸν πίστεως.
περὶ τῶν δέκα λεπρῶν.
περὶ τοῦ ἰησοῦ ἐπερωτηθέντος πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
ιη. Περὶ τοῦ ἀεὶ προσεύχεσθαι.
περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.
περὶ τοῦ φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου.
περὶ τῶν παιδίων ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος τὸν ἰησοῦν περὶ τοῦ λεπροῦ.
ιθ. Περὶ τοῦ ζακχαίου.
περὶ τοῦ παραθέντος ἑαυτῷ λαβεῖν βασιλείαν.
περὶ τῶν δέκα δούλων τῶν τὰς μνᾶς λαβόντων.
περὶ τοῦ πώλου τῆς ὄνου.

Digitized by Google

περὶ τῦ κλχθμῦ ἰησῦ ἰωὴλ ἱερῦσαλὴμ.
περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τῦ ἱεροῦ πω
λουμένων καὶ ὠνουμένων.
κ. Περὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
ἐπερωτησάντων τὸν κύριον ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖ.
περὶ τῦ ἀμπελῶνος παραβολὴ.
περὶ τ ἐγκαθέντων ἵνα τὸν κῆνσον.
περὶ τῶν σαδδουκαίων τὴν ἀνάστα
σιν ἀρνουμένων.
περὶ τῆς τῦ κυρίου ἐπερωτήσεως πρὸς
τοὺς φαρισαίους.
κα. Περὶ τ τὰ δύο λεπτὰ βαλλόντος χήρας
περὶ σωτελείας ἐπερώτησις.
περὶ τ ἀλώσεως ἱερῦσαλὴμ, καθ ὅπ ὁ
κύριος προεῖπε τοῖς μαθηταῖς τὴν
αὐτῆς ἐρήμωσιν.
περὶ τῶν σημείων.
κβ. Περὶ τῦ πάσχα.
περὶ τ φιλονεικησάντων τίς μείζων.
περὶ τῆς ἐξέτασεως τῦ σατανᾶ.
περὶ τ συλλήψεως τῦ χριστοῦ.
περὶ τῆς ἀπαγωγῆς τῦ ἰησοῦ πρὸς τὸν

ἀχχιρέα.

κγ. ωδὴ τῆς ἀναγωγῆς τοῦ σωτῆρος πρὸς τὸν πλάτωνα.

περὶ τ' παρηρώδου ἐξουθενήσεως.

περὶ τῶν κοπτομένων γυναικῶν.

περὶ τῆς ταφῆς τοῦ χριστοῦ.

περὶ τοῦ μετανοήσαντος λῃστοῦ.

περὶ τ' τοῦ χριστοῦ ταφῆς.

κδ. περὶ τῶν σκοπουμένων τὸν τάφον γυναικῶν.

περὶ τοῦ πέτρου πρέχοντος πρὸς τὸν τάφον.

περὶ κλεόπα.

περὶ τοῦ ὀφθέντος ἰησοῦ.

περὶ τ' ἀναβάσεως εἰς τὸν οὐρανόν.

Λουκᾶς ὑπόθυμος ἀκεσορίης ἐπίσωρ.
ἀθανάτου χρισοῖο γένος ἠδ' ἀθέσκελα ἔργα.
ἀτρεκέως κατέλεξε καὶ ὡς θάνεν ἄμμε σαώσας.
καὶ πάλιν ἐκ τύμβοιο βορῶν μεροπεσσιν ἔμιχθη.
ἔνθεν δ' οὐρανὸν ὑπερόντα γαῖ' ἐφικάνει.

Digitized by Google

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι κράτιστε θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν. Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέ-

I.

ρχης αὐτῶι ἐστὶ καὶ ἐγένετο δὲ ἐν τῶι ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῆι τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ
λα.15. λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῆι ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐτῶι ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος. μὴ φοβοῦ ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου ἐλισάβετ, γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννην, καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῆι γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίηι καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν
φκλ.ρλα. ἰσραὴλ ἐπιστρέψει πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ
μκλ γ. ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει ἠλιοῦ, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπει-

θῆς ἐν φρονήσει δικαίων. ἑτοιμάσαι κυ- μκλ.δ.
ρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον: καὶ εἶπε χα-
χαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον. κατὰ τί γνώσο-
μαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ
γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ-
τῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐ-
τῷ. ἐγώ εἰμι γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ, κὴ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς
σὲ, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰ-
δοὺ ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λα-
λῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀν-
θ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵ τι-
νες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.
καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν,
καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν
τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆ-
σαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασί-
αν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν δια-
νεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγέ-
νετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουρ-
γίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν
ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν

ἑαυτῇ μῆνας πέντε, λέγουσα, ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ, ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπεν. χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ἡ δὲ ἰδοῦσα, διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο, ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ μὴ φοβοῦ Μαριάμ, εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται. καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον.

ἅγιε ζ. κάτω. 6.

ἅγιε ζ. μιχ. δ.

πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῇ.
πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύ-
ναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι. διὸ καὶ τὸ γεννώ-
μενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. καὶ ἰδοὺ
ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου, καὶ αὐτὴ συνε-
λήφθη υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς. καὶ οὗτος μὴν
ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ, ὅτι
οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα.
εἶπεν δὲ μαριάμ. ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου, γέ-
νοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου καὶ ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος. ἀναστᾶσα δὲ μα-
ριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη
εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰού-
δα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ζαχαρίου,
καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλισάβετ. καὶ ἐγένετο
ὡς ἤκουσεν ἡ ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς
μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ ἐλισά-
βετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν.
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος
ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦ-
το, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός

με; ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. καὶ εἶπε μαριάμ. μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου. ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί. ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς. πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς. ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, καθὼς ἐλάλησε
ἐσκ.πατ. πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ ἀβραὰμ καὶ
ἐσκ.λη. τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. ἔμεινε δὲ
κατ.νδ. μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ

ὑποστρέψαι εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. τῇ δὲ ἐλι- Ἱερ. λε. α.
σάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτὴν, ψαλ. ρλα.
καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοι- γεν. κβ.
κοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυ-
νε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συ
νέχαιρον αὐτῇ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ
ἡμέρᾳ, ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον. καὶ
ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μή-
τηρ αὐτοῦ, εἶπεν. οὐχὶ, ἀλλὰ κληθήσεται
ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν. ὅτι οὐ-
δείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται
τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ
αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. καὶ
αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε, λέγων. ἰωάν
νης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάν
τες. ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆ
μα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλο-
γῶν τὸν θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φό
βος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς. καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο πάν-
τα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἔθεντο πάντες οἱ
ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγον-

τες. τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ
κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ ζαχαρίας ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ
προεφήτευσε, λέγων. εὐλογητὸς κύριος ὁ θε-
ὸς τοῦ ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίη-
σε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἤγειρε κέ-
ρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ τοῦ
παιδὸς αὐτοῦ. καθὼς ἐλάλησε διὰ στόμα-
τος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν
αὐτοῦ. σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ
χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς. ποιῆ-
σαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ
μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ. ὅρκον ὃν
ὤμοσε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ
δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχ-
θρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας. λατρεύειν αὐτῷ ἐν
ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πά-
σας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. καὶ σὺ παι-
δίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ, προπο-
ρεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου, ἑτοιμά-
σαι ὁδοὺς αὐτοῦ. τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτη-
ρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν
αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,

ψαλ. ογ. ἡγ ελα.

ἑερ. ηγ. καὶ λ. ἱερ. λχ. γεν. κβ.

ὃν ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, μελ. β.
ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου ζαχ. γ.
καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας
ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. τὸ δὲ παιδίον ηὔ-
ξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν
τοῖς ἐρήμοις, ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐ-
τοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ II.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα πα-
ρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶ-
σαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώ-
τη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρη-
νίου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφε-
σθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ἀνέβη
δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πό-
λεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν
Δαβίδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶ-
ναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ,
ἀπογράφεσθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευ-
μένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ. ἐγένετο δὲ
ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡ-
μέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν
αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ,

ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύ-
ματι καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐ-
τῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλα-
κὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸν ποίμνιον αὐτῶν. καὶ
ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δό-
ξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβή-
θησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ἄγγελος. μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελί-
ζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παν-
τὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σω-
τὴρ, ὅς ἐστι χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ.
καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον. εὑρήσετε βρέ-
φος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ.
καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆ-
θος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν θεὸν,
καὶ λεγόντων. δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ
ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. καὶ
ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρα-
νὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμέ-
νες εἶπον πρὸς ἀλλήλους. διέλθωμεν
δὴ ἕως βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦ-
το τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν τε-

μαρίαμ

Digitized by Google

καὶ τὸν ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κεί-
τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ, διεγνώρισαν
περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐ-
τοῦ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λα-
λουμένων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐ-
τούς. μαρία δὲ πάντα συνετήρει τὰ ῥή-
ματα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δο-
ξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶ-
σιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλή-
θη πρὸς αὐτούς. καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέ- λα.ιβ.
ρας τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ
ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦς, τὸ κληθὲν
ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι
αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν
αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν ἄνω.κε.
νόμον μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσό ματ.κ.
λυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, καθὼς γέ-
γραπται ἐν νόμῳ κυρίου. ὅτι πᾶν ἄρσεν λα.ιβ.
διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ κυρίῳ κλη- ἐξο.ιγ.
θήσεται καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰ- ἀρι.η.
ρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων,

λν.ιβ. ἢ δύο νεοττοὺς, περιστερῶν. καὶ ἰδοὺ ἦν
ἄνθρωπος ἐν ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα συμε-
ὼν. καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐ-
λαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ
ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. καὶ
ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
τος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἂν
ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύ-
ματι εἰς τὸ ἱερόν. καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς
γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐ-
τοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκά-
λας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν θεὸν, καὶ εἶπεν
πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν, καὶ
ἀνάστασιν πολ-

ἴσαι. κ. ζω. θ.

λαῶν ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλε-
γόμενον. καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διε- α. πε. β.
λεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφ-
θῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί·
καὶ ἦν ἄννα προφῆτις θυγάτηρ φανουὴλ
ἐκ φυλῆς ἀσήρ. αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέ-
ραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς
ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὐτὴ
χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ
οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ
δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. καὶ
αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολο-
γεῖτο τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶ-
σι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερου-
σαλήμ. καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ
τὸν νόμον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν ναζα-
ρέτ. τὸ δὲ παιδίον ἠυξάνε καὶ ἐκραταιοῦ
το πνεύματι, πληρούμενον σοφίας, καὶ χά-
ρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. καὶ ἐπορεύοντο οἱ γο-
νεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορ
τῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδε
κα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς ἱεροσόλυμα κα

καὶ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων
τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπ-
ἔμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ
οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ
αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας
ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγ-
γενέσιν, καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς, καὶ μὴ εὑρόν-
τες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζη-
τοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας
τρεῖς, εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον
ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα
αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. ἐξίσαντο
δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συ-
νέσει καὶ τοῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόν-
τες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν. καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ
μήτηρ αὐτοῦ εἶπε. τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν
οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώ-
μενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.
τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδατε, ὅτι ἐν τοῖς
τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ
συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ
κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ,
καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. ἡ δὲ μή-

ἐπ᾽ αὐτὸ διετέλεσε πάντα τὰ ῥήματα τοῦ
τα ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη
κοπῆ σοφίας καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ
θεῷ καὶ ἀνθρώποις. ΕΝ ἔτει ἰ πεντεκαι ΙΙΙ.
δεκάτῳ τ᾽ ἡγεμονίας τιβερίου καίσαρος, ἡγε
μονεύοντος ποντίου πιλάτου τ᾽ ἰουδαίας, καὶ
τετραρχοῦντος τ᾽ γαλιλαίας ἡρῴδου, φι
λίππου δ᾽ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦν
τος τῆς ἰτουραίας καὶ τραχωνίτιδος χώ
ρας, καὶ λυσανίου τῆς ἀβιληνῆς τετραρ
χοῦντος, ἐπ᾽ ἀρχιερέων ἄννα καὶ καϊά
φα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ, ἐπὶ ἰωάννην τ᾽ τοῦ
ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλθεν εἰς
πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ ἰορδάνου, κηρύσ ματ. ιγ.
σων βάπτισμα μετανοίας, εἰς ἄφεσιν ἁμαρ μαρ. α.
τιῶν, ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἡσαΐου ἡσα. μ.
τοῦ προφήτου, λέγοντος. φωνὴ βοῶντος ἰω. α.
ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυ
ρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄ
ρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται. καὶ ἔσται
τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁ
δοὺς λείας. καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σω

Digitized by Google

ματ.γ. τήριον τῦ θεοῦ. ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκ τοῦ ὄχλου μένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες. τί οὖν ποιήσομεν; ἀποκριθεὶς δὲ, λέγει αὐτοῖς. ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν. διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες. καὶ ὑμεῖς τί ποιήσομεν; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. μηδένα διασείσητε

τε, μηδὲ συνοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς
ὀψωνίοις ὑμῶν. προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, ματ.γ.
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρ- μάρ.α.
δίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐ-
τὸς εἴη ὁ χριστὸς. ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, λ.ω.α.
πᾶσι λέγων. ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω
ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδη-
μάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύ- ματ.γ.
ματι ἁγίῳ καὶ πυρί. οὗ τὸ πτύον ἐν χειρὶ
αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ,
καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέ-
στῳ. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακα- ματ.ιδ.
λῶν, εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. ὁ δὲ Ἡρῴδης μάτ.ε.
ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
τοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίει πονηρῶν
ὁ Ἡρῴδης, προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι,
καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλα-
κῇ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαν- ματ.γ.
τα τὸν λαὸν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ μάρ.α.
προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν,

καὶ κατακῦναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος ὢν ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ Ἡλεὶ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννᾶ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ, τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεεὶ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰουδὰ, τοῦ Ἰωαναᾶν, τοῦ Ῥησᾶ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἤρ, τοῦ Ἰωσὴ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ, τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰωναὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ, τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματθᾶ, τοῦ Νάθαν, τοῦ Δαβὶδ, τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ὠβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν, τοῦ Ἀμιναδὰμ, τοῦ Ἀρνὶ, τοῦ Ἐσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ, τοῦ Σερούχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲγ, τοῦ Ἔβερ, τοῦ Σαλὰ,

Digitized by Google

καινῶν, τῶ ἀρχαίῳ, τῶ σκληρῶ, τῶ νεῶ, τῶ λάκκῳ, τῶ μακεδονικῶ, τῶ ἑλληνικῶ, τῶ ἱερεῖ, τῶ μελετῶντι, τῶ κτίσαντι, τῶ ἑνὸς, τῶ σκηνῶ, τῶ ἀσκῶ, τῶ θεοῦ. ΙΗΣΟΥΣ δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῶ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασεν. εἶπε δὲ αὐτῶ ὁ διάβολος. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῶ λίθῳ τούτῳ, ἵνα γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων. γέγραπται, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ, ῥήματι θεοῦ. καὶ συναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῆ χρόνου, καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ διάβολος. σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. καὶ

ΙΙΙΙ. ματθ. δ. μάρκ. α.

δ. ματθ. δ.

ε.

ς. καὶ ἰω.

Digitized by Google

ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. ὕπαγε
ὀπίσω μου σατανᾶ. γέγραπται γάρ, προ-
ματ.δ. σκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ
μόνῳ λατρεύσεις. τότε ἀφίησιν αὐτὸν εἰς ἱερο-
σόλυμα, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύ-
γιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
ψαλ.κ. θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω. γέγρα-
πται γάρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντε-
λεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε, καὶ
ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς
πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ ἀποκριθεὶς
δευ.ς. εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι γέγραπται, οὐκ ἐκ-
πειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. καὶ συντε-
λέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέ-
στη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. καὶ ὑπέστρεψεν
ματ.δ. ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς
μάρ.α. τὴν γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅ-
ἰω.δ. λης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς
ματ.ιγ. ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν,
μάρ.ς. δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. καὶ ἦλθεν εἰς
ἰω.δ. τὴν ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλ-
θε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη

ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, ἀνεῦρε τὸν τόπον, οὗ ἦν γεγραμμένον. πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τῇ καρδίᾳ, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε. καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς, ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ. καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον. οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην. ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτόν. ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. εἶπε δέ, ἀμὴν

λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτὸς
γ.βασ.ζ. ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ
λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς
ἐπ.ε. ἡμέραις Ἠλιοῦ ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη
ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς
ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας,
εἰ μὴ εἰς Σάρεφθα τῆς Σιδῶνος πρὸς γυναῖ-
δ.βασ.ι. κα χήραν. καὶ πολοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ
Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ
οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ
Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν
τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. καὶ ἀνα-
στάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως,
καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ'
οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατα-
κρημνίσαι αὐτόν. αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο. καὶ κατῆλθεν εἰς
μάρ.α. Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν δι-
ματ.α. δάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι, καὶ ἐξε-
ματ.ζ. πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν
μάρ.α. ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ συνα-
γωγῇ ἦν ἄνθρωπος, ἔχων πνεῦμα δαιμονί-

Digitized by Google

νίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων. ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ θεοῦ ὑψίστου; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων. φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες. τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου. ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. μετ. ν. μέρ. κ.

πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. καὶ παραχρῆμα ἀναστᾶσα, διηκόνει αὐτοῖς. δύνων δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν

τὰς χεῖρας ἰωθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτόν. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν, οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ. καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας. ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ, καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην γεννησαρέτ. καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην. οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυνον τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν, ἀπὸ τῆς γῆς ἐπανα γαγεῖν ὀλίγον. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. ὡς δὲ ἐπαύσατο λα

μάρ. α.

V. ματ. δ. μάρ. α.

Digitized by Google

λωῆ, εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα. ἔπαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ σίμων, εἶπεν αὐτῷ. ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ. διερήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις, τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ ἰησοῦ, λέγων. ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι κύριε. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον. ὁμοίως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τοὺς ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς. μὴ φοβοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν

Digitized by Google

μάρ.α. τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ πλήρης λέπρας, καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη-
σοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐ-
τοῦ, λέγων. κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψα-
το αὐτοῦ, εἰπών. θέλω, καθαρίσθητι. καὶ
εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ αὐ-
τὸς παρήγγειλεν αὐτῷ, μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλ-
λὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, κα-
λω.ιδ. θὼς προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον αὐτ-
τοῖς. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ
αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκού-
ειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν
ἀσθενειῶν αὐτῶν. αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν
μετ.θ. ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος. καὶ
μάρ.β. ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν δι-
δάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ
νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ
πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ δύναμις κυρίου ἦν
εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέ-
ροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παρα-
λελυμένος,

λελυμένῳ, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ μὴ εὑρόντες πῶς εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, ἔγειραι καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπε τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἆρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν ἆρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν

εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. καὶ
ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον
τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγον-
ματ.θ. τες, ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. καὶ
μάρ.β. μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώ-
νην, ὀνόματι λευὶν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τε-
λώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἀκολούθει μοι.
καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολού-
θησεν αὐτῷ. καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην
λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος
τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ'
αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμ
ματεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες. διὰ τί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνε
τε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ
τοὺς, οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰα
τροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἐλήλυθα
καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς
ματ.θ. μετάνοιαν. οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν. διὰ τί
μάρ.θ. οἱ μαθηταὶ ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ
δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φα-
ρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν.

Digitized by Google

δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. μὴ δύνανται τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν. εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς. εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει νέον, λέγει γάρ, ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ διατε- VI.
ρωπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν μαθ. ιβ.
σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ μάρ. β.
τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσὶ. τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς. τί ποιεῖτε, ἃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάβ-

Digitized by Google

λασι; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. οὐ δὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε
α. Sam. 16. Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν, εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. ἐγέ-
Lucæ. 16. νετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν
μαρ. γ. αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ, ἦν ξηρά. παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα. ἔγειρε, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς. ἐπερωτήσω ὑμᾶς, τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς,

Digitized by Google

εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ. ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτως, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσαιεν τῷ ἰησοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε, σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον, ματθαῖον καὶ θωμᾶν, ἰάκωβον τὸν τοῦ ἁλφαίου, καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, ἰούδαν ἰακώβου. καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς ἐγένετο προδότης. καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου τύρου καὶ σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ

ματ. ι. μάρ. γ.

ἐχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας. καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε. μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι. κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευ-

ματ. ε.

ἀμός. 5. ἐκκ. λα.

προφήτας οἱ πατέρες αὐτῶν. ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην. καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ

ματ. 5.

ματ. 5.

ματ. 7.

ματ. 5.

ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀ-
χαρίστους καὶ πονηρούς. γίνεσθε οὖν οἰκτίρ-
μονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων
ματ.ζ. ἐστί. καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. μὴ κα-
ταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ κατακικασθῆτε. ἀ-
πολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. δίδοτε, καὶ δο-
θήσεται ὑμῖν. μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον,
καὶ σεσαλευμένον, καὶ ὑπερεκχυνόμενον
ματ.ζ. δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. τῷ γὰρ αὐ-
μαρ.δ. τῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται
ματ.ιε. ὑμῖν. εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς. μή τι δύ-
ματ.ι. νατα τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖ; οὐχὶ ἀμφό-
ἰω.ιγ. τεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; οὐκ ἔστι μαθητὴς
ματ.ζ. ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ. κατηρτισμένος
δὲ πᾶς ἔσται, ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. τί δὲ
βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδί-
ῳ ὀφθαλμῷ, οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς δύνα-
σαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, ἀδελφέ, ἄ-
φες ἐκβαλῶ τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ-
μῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε

πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου,
καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. οὐ γάρ ματ. ζ.
ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν σα-
πρόν. οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρ μάρ. ιβ.
πὸν καλόν. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰ-
δίου καρποῦ γινώσκεται. οὐ γὰρ ἐξ ἀκαν-
θῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυ
γῶσι σταφυλήν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ
ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προ
φέρει τὸ ἀγαθόν: καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐ-
τοῦ προφέρει τὸ πονηρόν. ἐκ γὰρ τοῦ περισ-
σεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐ-
τοῦ. τί δέ με καλεῖτε κύριε κύριε, καὶ οὐ ποι
εῖτε ἃ λέγω. πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ματ. ζ.
ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, λου. β.
ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. ὅμοιός ἐ- ἰακ. α.
στιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς
ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ
τὴν πέτραν. πλημμύρας δὲ γενομένης, προ
σέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ
ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν, τεθεμελίωτο γὰρ

μὴ τὴν πέτραν. ὁ δὲ ἀκούσας, καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε. καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII. μκτ. κ. ΕΠΕΙ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων, ἤμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτόν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο. ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλου, οὐ γὰρ εἰμὶ ἱκανὸς, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν

ξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν, ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται. καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται. καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαύμασεν αὐτόν. καὶ στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε. λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ κλαῖε. καὶ προσελθὼν, ἥψατο τῆς σοροῦ. οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε. νεα-

νίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισε ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, λέγοντες, ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων. σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον. Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ, λέγων. σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων, καὶ μαστίγων, καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς. πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ, ἃ εἴδετε, καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι,

Matt. 11.

Digitized by Google

λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι,
νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.
καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλι-
σθῇ ἐν ἐμοί. ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων
Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους
περὶ Ἰωάννου. τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρη-
μον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνεμιζόμε-
νον; ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν;
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμέ-
νον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ, καὶ τρυ-
φῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην;
ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφή-
του. οὗτός γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται. ἰδοὺ μαλ. γ.
ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προ-
σώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου. λέγω γὰρ ὑμῖν. μείζων ἐν
γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. καὶ
πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδι-
καίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βά-
πτισμα Ἰωάννου. οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νο-

Digitized by Google

μὴ οἱ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. εἶπε δὲ ὁ κύριος. Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοι εἰσὶ παιδίοις, τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν. ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε. ἴδου ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων. ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ φαρισαίου, ἀνεκλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ

Matt. 10c.

τοῖς δάκρυσι, καὶ τοῖς θριξὶ τῆς κεφα-
λῆς αὐτῆς ἐξέμαξε, καὶ κατεφίλει τοὺς πό-
δας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ
ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν
ἑαυτῷ, λέγων. οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνω-
σκεν ἄν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις ἅπτε-
ται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτόν. σίμων, ἔ-
χω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ φησι. διδάσκαλε,
εἰπέ. δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τι-
νὶ, ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ
ἕτερος πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν
ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς
οὖν αὐτῶν εἰπὲ πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων, εἶπεν. ὑπολαμβά-
νω, ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ, ὀρθῶς ἔκρινας. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν
γυναῖκα, τῷ σίμωνι ἔφη. βλέπεις τα-
ύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰ-
κίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδω-
κας, αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς
πόδας, καὶ τοῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐ-
τῆς ἐξέμαξε. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας, αὕτη

δὲ ἀφ' ἧς ἐισῆλθεν, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας, αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. οὗ χάριν λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολύ. ὁ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. εἶπε δὲ αὐτῇ. ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς. τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα. ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πορεύου εἰς

VIII. εἰρήνην. ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου, καὶ Σωσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί αἵτινες διηκόνουν

ματ. πγ. αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. συ-
μάρ. δ. νιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πό-

λιν

λιν αὐτὴ πορευμένων πρὸς αὐτὸν, εἶτα δὲ ἐξ παραβολῆς. ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν, ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες. τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. ὁ δὲ εἶπεν. ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πι-

ἰσα. ς. ματ. ιγ. μάρ. δ. ἰω. ιβ. πρά. κ. ρω. ια.

σάσαντες σώζωσιν. οἱ δὲ ὡδὶ τ πέτρας,
οἳ ὅτ' ἂν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχον-
ται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχου-
σιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ
πειρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ
ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ
βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τε-
λεσφοροῦσι. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰ-
μετ. ε. σιν, οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ,
μέρ. δ. ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι, καὶ καρ-
ποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. ταῦτα λέγων, ἐ-
φώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. οὐ-
δεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸ σκεύει,
μετ. ι. ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχ-
νίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέ-
μερ. δ. πωσι τὸ φῶς. οὐ γάρ ἐστί κρυπτὸν, ὃ οὐ φα-
νερὸν γενήσεται. οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνω-
σθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. βλέπετε
μετ. ιγ. οὖν πῶς ἀκούετε. ὃς γὰρ ἐὰν ἔχῃ, δοθή-
νῃ κε. σεται αὐτῷ. καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δο-
μέρ. δ. κεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. παρεγένον-
το δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ

αὐτὸν, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ μαρ. ιβ.
διὰ τὸν ὄχλον, καὶ ἀπηγγέλθη αὐτῷ λεγόν μάρ. γ.
των, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστή-
κασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτούς. μήτηρ μου καὶ
οἱ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιοῦντες αὐτόν. καὶ μαρ. ιβ.
ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέ-
βη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ εἶ- μάρ. δ.
πε πρὸς αὐτούς. διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν
τῆς λίμνης, καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ
αὐτῶν ἀφύπνωσε, καὶ κατέβη λαῖλαψ
ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληρού-
το καὶ ἐκινδύνευον. προσελθόντες δὲ διή-
γειραν αὐτὸν, λέγοντες. ἐπιστάτα, ἐπιστάτα,
ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ
ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐ-
παύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς. ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες
δὲ ἐθαύμασαν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους.
τίς ἄρα οὗτός ἐστιν; ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις
ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούου- μαρ. ιβ.
σιν αὐτῷ; καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώ- μάρ. ε.

ρων τῶν γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν. καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε. τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου μή με βασανίσῃς. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι, καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. καὶ ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων. τί σοι ἐστὶν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε, λεγεών. ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει. καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς, εἰς ἐκείνους

καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόν
δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,
ς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν
ὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, κ
ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γε
φυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν
εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδ
νὸς, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
κάθημενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ
ια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ
τα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰη
οβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ αὐ
ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμο
ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆ
εριχώρου τῶν Γαδαρηνῶν, ἀπελ
ὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχ
ὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέ
λέετο μετ' αὐτοῦ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ
τὰ δαιμόνια, ἔλεγεν αὐτῷ
δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων. ὑπό
ς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα
οι ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλ. μαρκ. ε.
ὅλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐ μάρ. ε.

τῷ ὁ ἰησοῦς. ἐγένετο δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν
ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος. ἦσαν
γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. καὶ ἰδοὺ
ἦλθεν ἀνήρ, ᾧ ὄνομα ἰάειρος, καὶ οὗτος ἄρ
χων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν
παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, παρεκάλει αὐ
τὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγά
τηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα,
καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐ
τὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. καὶ γυνὴ
οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδε
κα, ἥτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅ
λον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θερα
πευθῆναι. προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψα
το τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ πα
ραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ
εἶπεν ὁ ἰησοῦς. τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρ
νουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ πέτρος, καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ. ἐπιστάτα. οἱ ὄχλοι συνέχου
σί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, τίς ὁ
ἁψάμενός μου; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν. ἥψατό
μου τις. ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦ
σαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ, ὅτι οὐκ

Digitized by Google

χοσι ἦλθε καὶ προπεσοῦσα ὀ
αὐτίου ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγε
ἔμπροσθεν παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς
χρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ θάρ
σει, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πο
ρεύου εἰς εἰρήνην. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχε
ται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων
αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ
σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκού
σας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων. μὴ φοβοῦ, μό
νον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ
μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν
πατέρα τοῦ παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκ
λαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ
εἶπε, μὴ κλαίετε, οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ κα
θεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι
ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάν
τας κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώ
νησεν. ἡ παῖς, ἔγειρου. καὶ ἐπέστρε
ψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆ
μα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.
καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. ὁ δὲ παρήγ

γειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX. ματ. ι. μάρ. γ. ΣΥΓΚΑλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ἀργύριον, μήτε ῥάβδον, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

ματ. ιδ. μάρ. ς. ἦκουσε δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὰ γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα, καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. καὶ εἶπεν Ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ

ἐπεκεφάλισε, τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. καὶ συστρέφοντες οἱ ἀπόστολοι ὑπέστρεψαν αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν. προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ, ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσι καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς. δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπον. οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι, καὶ δύο ἰχθύες. εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ὡσὶ πεντήκοντα. ἐποίησαν οὕτως, καὶ κατέκλιναν

μετ. ιδ. μέρ. 5.

ιω. 5.

ἅπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν, εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ κατέκλασε, καὶ
ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄ-
χλῳ, καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάν-
τες. καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλα-
σμάτων κόφινοι δώδεκα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας,
ματ. 15. συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, καὶ ἐπηρώ-
μάρ. η. τησεν αὐτοὺς, λέγων. τίνα με λέγουσιν οἱ
ὄχλοι εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον.
Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλ-
λοι δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέ-
στη. εἶπε δὲ αὐτοῖς. ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος, εἶπε. τὸν
χριστὸν τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς,
παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο. εἰπὼν, ὅτι
ματ. 17. δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν.
μάρ. η. καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ
ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
ματ. 1. θῆναι. ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας. εἴ τις θέλει
κγ. 15. ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν,

ω τὸν σαυρὸν αὐτῆς, καὶ ἀκολουθείτω μάρ. π.
ς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἄνω. ιδ.
πολέσει αὐτήν. ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ καὶ ω. ις.
χὴν αὐτῆς ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει. καὶ ις.
. τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν ιω. ιβ.
ς τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπο-
ὲ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυν- ματ. ιε.
τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς μάρ. η.
ὅταν ἐπαισχυνθήσεταί, ὅτ' ἂν ἔλ-
όξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τῶν
ἁγίων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ
ὧν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται ματ. ις.
του, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν μάρ. θ.
. ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους ματ. ιζ.
ὸσει ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλα- μάρ. θ.
έτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον
τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγέ-
προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ
ν αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς
ὸς ἐξαστράπτων. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
λάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μω-
λίας, οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ. ἔλε-
ξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλε πληροῦν

τῶν ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ. διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ πέτρος πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν καὶ μωσῆ μίαν καὶ ἠλίᾳ μίαν· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς. ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὑρέθη ὁ ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδέν, ὧν ἑωράκασιν. ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοί ἐστι, καὶ ἰδοὺ

ματθ. ιζ. μάρκ. θ.

ῦμὰς λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κρά
καὶ σπαράξει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μό
ἀπὸ συγχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβον αὐτὸ, καὶ
ίδην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλλω
αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκρι
ς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ
ραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑ
, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε
ὸν σου. ἔτι δὲ προσερχόμενον αὐτοῦ,
ξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπά
ν. ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύμα
ῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα,
ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξε
αυμαζον δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι
θεοῦ. πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶ
οἷς ἐποίησεν, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς
ῦ· θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς
ους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώ
ν. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν
κεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσ
ωνται αὐτό. καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐ
τὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. ἐξῆλθε δὲ

μετ.π. διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μεί-
μάρ.δ. ζων αὐτῶν. ὁ δὲ ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλο-
γισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος
παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶ-
πεν αὐτοῖς. ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παι-
δίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. καὶ
ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστεί-
λαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν
ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας. ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ ἰωάννης, εἶπεν. ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμό-
νια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολου-
θεῖ μεθ' ἡμῶν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς.
μὴ κωλύετε. ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲ-
ρ ἡμῶν ἐστιν. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπλη-
ροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ
καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ
πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἀπέστειλεν
ἀγγέλους πρὸ προσώπου ἑαυτοῦ. καὶ πο-
ρευθέντες, εἰσῆλθον εἰς κώμην σαμαρει-
τῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέ-
ξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πο-
ρευόμενον εἰς ἱερουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ

μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, εἶ-
πον. κύριε, θέλεις εἴπωμεν, πῦρ καταβῆναι
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς,
ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν. οὐκ οἴδατε
οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπο-
λέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς μακτ. ιβ.
ἕτερον κώμην. ἐγένετο δὲ πορευομένων
αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπε τις πρὸς αὐτόν.
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, κύριε.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. εἶπε δὲ πρὸς
ἕτερον. ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε. κύριε, ἐπί-
τρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν
πατέρα μου. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ἄ-
φες τοὺς νεκροὺς, θάψαι τοὺς ἑαυτῶν
νεκροὺς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ. εἶπε δὲ καὶ ἕτερος.
ἀκολουθήσω σοι κύριε, πρῶτον δὲ ἐπί-
τρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶ-

κόν μου. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός
Χ. ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς
ματ. θ. ἔρχεσθαι. ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκ
ματ. κ. βάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
μάρ. ε. ὑπάγετε, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν
ματ. ι. αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε ἐσθίοντες καὶ πί-
α. τιμ. ε. νοντες τὰ παρ' αὐτῶν. ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰ-

κίας

κίας εἰς σπίλον. καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε, καὶ τὸν κονιορτὸν, τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν. πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. λέγω δὲ ὑμῖν, ματτ. ιϊ. ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. οὐαί σοι χοραζίν, οὐαί σοι βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις, αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι, μετενόησαν. πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ καπερναοὺμ, μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἅδου καταβιβασθήσῃ. ὁ ματτ. ι. ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει. καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ. ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ ἰω. ιϊ. τὸν ἀποστείλαντά με. ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβ-

δομήκοντες μετὰ χαρᾶς, λέγοντες. κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. εἶπε δὲ αὐτοῖς. ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται. χαίρετε δὲ μᾶλλον, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ
ματτ. ιδ. Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν. ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνε-
ματτ. ιδ. τῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε. πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς,
ματτ. ιγ. καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' ἰδίαν εἶπε.

μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ βλέποντες ἃ ὑμεῖς
βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ
φῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς
βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούε
τε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἰδοὺ νομικός τις
ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων. διδ- ματ. κβ.
δάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κλη μάρ. ιβ.
ρονομήσω; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν. ἐν τῷ
νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. ἀγαπήσεις κύριον τὸν δευ. ς.
θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ.
ὀρθῶς ἀπεκρίθης, τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ
θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰη
σοῦν. καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ὑπολα
βὼν δὲ Ἰησοῦς, εἶπεν. ἄνθρωπός τις κατέ
βαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ, καὶ
λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐ
τὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέν
τες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν
δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ

ἐκείνη, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης γενόμενος κατὰ τὸ τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε. σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. καὶ ἐπιβιβάσας αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ, ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; ὁ δὲ εἶπεν. ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά. γυνὴ δέ τις, ὀνόματι Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ

νε τῶν λόγων αὐτοῦ. ἡ δὲ μάρθα
το τοῦ πολλὴν διακονίαν, ἐπι
ἶπε. κύριε, οὐ μέλλει σοι, ὅτι ἡ
ς μόνην με κατέλειπε διακονεῖν;
αὐτῇ, ἵνα μοι συναντιλάβηται.
ς δὲ, εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. μάρ-
, μεριμνᾶς, καὶ τυρβάζῃ περὶ
ὸς δέ ἐστι χρεία. μαρία δὲ τὴν
ρίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαι-
ἀπ' αὐτῆς. ΚΑΙ ἐγένετο ἐν XI.
ὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμε-
ώσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν
αὐτόν. κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προ-
καθὼς καὶ ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς
ὐτοῦ εἶπε δὲ αὐτοῖς. ὅταν προ- matt. 5.
έγητε. πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐ
αθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ
σού, γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον
πιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέ-
φες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. καὶ
ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν.
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλ

λὰξ ὑῶσαι ἡμᾶς ὁ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς. τίς ἐξ ὑμῶν ἔχει φίλον, καὶ
πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴ
πῃ αὐτῷ. φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός
με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. κἀκεῖ
νος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ. μή μοι κόπους
πάρεχε, ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι
δία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν, οὐ
δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι; λέγω ὑ-
μῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ
εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν
αὐτοῦ ἐγερθεὶς, δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει.
μκτ. ζ. κἀγὼ ὑμῖν λέγω. αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται
κζ. κα. ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοι
μάρ. ια. γήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβά-
ἰω. ιδ. νει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀ-
κζ. ιε. νοιγήσεται. τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰ-
ἰακ. α. τήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐ-
μάρ. ζ. τῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπι
δώσει αὐτῷ; ἢ κἂν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ ἐπι
δώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονη-
ροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε ἀγαθὰ δόματα

ιδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον
πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ, δώσει πνεῦμα ἅγιον
τοῖς αὐτὸν αὐτόν; καὶ ἦν ἐκβάλλων δαι- ματ. θ.
όνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ καὶ ιβ.
δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφὸς, μάρ. γ.
καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
τον. ἐν βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμο-
ων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ἕτεροι δὲ πει
ζοντες, σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐ-
νοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοή-
ματα, εἶπεν αὐτοῖς. πᾶσα βασιλεία ἐφ'
αυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος
ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς, ἐφ' ἑαυτὸν
διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλ-
λειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεελζε-
βοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑ-
μῶν αὐτοὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ'
ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς
καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐ-
λὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

ἐπ᾽ ἂν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτὸν ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ, κατ᾽ ἐμοῦ ἐστιν. καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ, σκορπίζει. ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει. ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον, καὶ ἐλθὸν, εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ. καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὰ ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ. μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε. μενοῦνγε, μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες
μκτ. ιβ. αὐτόν. τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων, ἤρξατο λέγειν. ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι. σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ

τῇ, εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ
ὥσπερ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευί
ταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ Ἰων. β.
γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερθήσε-
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γε
νεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς, ὅτι ἦλ γ. βασι.
θεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν ιβ.
σοφίαν σολομῶνος. καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολο- ε. παρ.
μῶνος ὧδε. ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς
τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ Ἰων. γ.
ὧδε. οὐδεὶς λύχνον ἅψας, εἰς κρυπτὴν τί- ματ. ε.
θησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν μέρ. δ.
λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος ματ. ζ.
βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ
ὀφθαλμός. ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπ-
λοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστι.
ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκο
τεινόν ἐστι. σκόπει οὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν
σοὶ, σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον
φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται
φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστρα

πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν. νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι, τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; πλὴν τὰ ἐνόντα, δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ' οὐκ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λάχανον, παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. οὐκ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐκ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω, οὐκ οἴδασιν. ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέ-

πρὸ φωτίζησε. ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν φαρισαῖός τις, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. εἰσελθὼν ἀνέπεσεν. ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι οὐ πρῶτον ματ. κγ. ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν. νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι, τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; πλὴν τὰ ἐνόντα, δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ' οὐκ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λάχανον, παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. οὐκ ὑμῖν κεφ. κβ. τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τ πρωτοκα- ματ. κγ. θεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐκ ὑμῖν μάρ. ιβ. γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω, οὐκ οἴδασιν. ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέ-

Digitized by Google

διδάσκαλε, ταῦτα λέγων, καὶ
ζεις. ὁ δὲ εἶπε. καὶ ὑμῖν τοῖς νο
καὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώ
ας δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τ
ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορ
ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνη
προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶ
ν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ
εῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων
αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς,
κοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα,
καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν. ἀπο
ὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
ῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκ διώξου
κκηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προ
κχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς
πὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ τοῦ
βελ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου,
μένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου γαρ. δ.
ου. ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε β. παρ.
ῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς κδ.
τι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ
οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερ

Digitized by Google

χομένους ἐκωλύσατε. λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ νομικοὶ καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστόμα ζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

XII. ΕΝ οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον. προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ματ. ιϛ. μέρ. ν. ζύμης τῶν φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ματ. ι. μέρ. δ. ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται. καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν,

Digitized by Google

τῶν φονεύοντα. οὐχὶ πέντε στρουθία πω-
λεῖται ἀσσαρίων δυοῖν, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν
οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ; ἀλ-
λὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶ- μετ. ι.
σαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε, πολλῶν μάρ. ιι.
στρουθίων διαφέρετε. λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμο-
λογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων
τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν
ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐ-
τῷ. τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημή-
σαντι, οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ προσφέρω- μετ. ιβ.
σιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς, καὶ τὰς ἀρχὰς μάρ. γ.
καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε, πῶς ἢ τί ἀπο- μετ. ι.
λογήσησθε, ἢ τί εἴπητε. τὸ γὰρ ἅγιον μάρ. ιγ.
πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ
δεῖ εἰπεῖν. εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου.
διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσα-
σθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπε
τν αὐτῷ. ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε κρι-

κασιν μερισμὸν ἐφ ὑμᾶς; εἶπε δὲ πρὸς
αὐτούς. ὁρᾶτε καὶ φυλάξασθε ἀπὸ πᾶς
πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ
ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.
ἐκκ. ιϛ. εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων.
ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώ
ρα, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων τί ποι
ήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρ
πούς μου; καὶ εἶπε. τοῦτο ποιήσω. καθελῶ
μου τοὺς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδο
μήσω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήμα
τά μου, καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυ
χῇ μου. ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα
εἰς ἔτη πολλά, ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραί
νου. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεός. ἄφρον, ταύτῃ τῇ
νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ,
ματ. ϛ. ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θη
σαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.
α. πέτ. ε. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. διὰ τοῦτο
ψαλ. οδ. ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί
φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύ
σησθε. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ
σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κατανοήσατε τοὺς κό

κας, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν,
οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ
εὸς τρέφει αὐτούς. πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς
χφέρετε τῶν πετεινῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
μνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλι-
αν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; εἰ οὖν οὔτε ἐλάχι-
ον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν με-
ναῖτε; καταμάθετε τὰ κρίνα πῶς αὐ-
ει, οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν,
δὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ πε-
βάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον
τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλί-
νον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυ-
πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι; καὶ ὑ-
μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε, καὶ
μετεωρίζεσθε. ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη
τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
εν, ὅτι χρῄζετε τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴ
σιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προσ-
ήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποί-
ν, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦ-
ὑμῖν τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ
ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην

μάρ.5. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἀφῆκε διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην

παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάν-
τας; εἶπε δὲ ὁ κύριος. τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πι-
στὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει
ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδό-
ναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ
δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ, ἀπ. ιγ.
εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω
ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐ-
τοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦ-
λος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει
ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται, τύπτειν
τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν
τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει ὁ κύ-
ριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσ-
δοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχο-
τομήσει αὐτὸν. καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς
τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοι-
μάσας, μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐ-
τοῦ, δαρήσεται πολλάς. ὁ δὲ μὴ γνούς,
ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλί-
γας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθή-
σεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ,

περιλύτερον αὐτήσουσιν αὐτόν. πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, μετ. 1. καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ; δοκεῖτε, ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. διαμερισθήσεται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρὶ, μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. ἔλεγε δὲ καὶ μετ. 15. τοῖς ὄχλοις, ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, μάρ. 11. ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὡς μετ. ε. γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα ἐν τῇ ὁδῷ, δὸς ἐργασίαν ἀπὸλ

λάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ βάλλῃ σε εἰς φυλακήν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε, ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες, ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε, ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην, καὶ ἦλθε ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν·

XIII.

εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν. ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω. ἔκκοψον αὐτήν, ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ. κύριε ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κοπρίαν, κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν. εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν. ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἣν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ. γύναι ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας, καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι, ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν.

Digitized by Google

ὲ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ
βοῦι αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς
νὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει τῇ σαββάτῃ
ν ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ
δοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει
λυθῆναι τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέ-
σαββάτου; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐ-
ὠνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶ-
σι τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. μαρκ. ιγ.

. τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ μάρ. δ.
τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶ
ινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος
ἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησε, καὶ
ς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ
οῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις
καὶ πάλιν εἶπε. τίνι ὁμοιώσω τὴν μαρκ. ιγ.
ν τοῦ θεοῦ; ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λα-
ωνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
ς οὗ ἐζυμώθη ὅλον. καὶ διεπορεύε-
πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων, καὶ
ποιοῦμενος εἰς ἱερουσαλήμ. εἶ-
ις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σῳζό- μαρκ. ι.

μὴν οἱ; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πολλοί λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες. κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. τότε ἄρξεσθε λέγειν. ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ. λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. καὶ ἥξουσιν ἀπ' ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες φαρισαῖοι, λέγον-

ματ. ζ. ψαλ. ς. ματ. ζ. κγ. κε. ματ. ιθ. κγ. κ. μάρ. ι.

τῆς αὐτῶ. ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι
ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς. πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύ-
τῃ. ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις
ἀπὸ τελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρί-
τῃ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔ-
ριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ
ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερου-
σαλήμ. Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο- ματτ. κγ.
κτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦ-
σα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν. πο-
σάκις ἠθέλησα ἐπισυναξαι τὰ τέκνα σου,
ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ
τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω
δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με ἴδητε, ἕως ἥξει ὅτε
εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόμα-
τι κυρίου. ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν XIIII.
αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φα-
ρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐ-
τοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ
ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν
αὐτοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς

τοὺς νομικοὺς καὶ φαρισαίους, λέγων. εἰ
ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; οἱ δὲ
ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐ-
τὸν, καὶ ἀπέλυσε. καὶ πρὸς αὐ-
τοὺς, εἶπε. τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέ-
αρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπά-
σει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ
οὐκ ἴσχυσαν ἀντιποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς
ταῦτα. ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους
παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τοὺς πρωτοκλι-
σίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς. ὅτ' ἂν
κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλι-
θῇς εἰς τὸν πρωτοκλισίον, μήποτε ἔντι-
μότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλ-
θὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι, δὸς
τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης
τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅτ' ἂν
κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχα-
τον τόπον, ἵνα ὅτ' ἂν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε,
εἴπῃ σοι, φίλε προσανάβηθι ἀνώτερον. τό-
τε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακει-
μένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπει-
νωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψω-

πρ. κε.

κάτω ιν. μετ. κγ. ταβ. λ.

θήσεται. ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκλημότι αὐ- παρ. γ.
τὸν. ὅτ' ἂν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώ
νει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς
σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτο
νας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντι-
καλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα·
ἀλλ' ὅτ' ἂν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς,
ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς, καὶ μακά-
ριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντιποδοῦναί
σοι. ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τῶν δικαίων. ἀκούσας δέ τις τῶν
συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ. μα- μάρ. κβ.
κάριος ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀπόκ. ιθ.
τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. ἄνθρωπός τις
ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολ
λούς. καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥ-
ρᾳ τοῦ δείπνου, εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, ἔρ
χεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. καὶ ἤρ-
ξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ
πρῶτος εἶπεν αὐτῷ. ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ
ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν·
ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος
εἶπε. ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πο-

φάσκει δοκιμάσαι αὐτά. ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε. γυναῖκα ἔγημα, διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ. ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος. κύριε γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον. ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου. συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στρα-

ματ. 1. φεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς. εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μα-

ματ. 1. θητὴς εἶναι. καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυ-

Digitized by Google

ρὸν αὐτῷ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται κη ιε.
μου εἶναι μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων μάρ. ιδ.
λων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον
καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ
πρὸς ἀπαρτισμόν, ἵνα μήποτε θέντος αὐ
τοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι,
πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν
αὐτῷ, λέγοντες. ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρ-
ξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι;
ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν
ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας
πρῶτον βουλεύεται, εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέ
κα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι
χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε,
ἔτι πόρρω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστεί
λας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς
ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς
ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μα
θητής. καλὸν τὸ ἅλας, ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, μαρ. ιζ.
ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς μάρ. θ.
κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν, ἔξω βάλλουσιν αὐτό.
ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. ΗΣΑΝ δὲ XV.
ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ

ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυ-
ζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγον-
τες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται,
ΜΑΤΤ. ΙΒ. καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
τοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων. τίς
ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβα-
τα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ κατα-
λείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὕ-
ρῃ αὐτό; καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς
ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν
οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτο-
νας, λέγων αὐτοῖς. συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗ-
ρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. λέγω
ὑμῖν, ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ
ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐν-
ενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν
ἔχουσι μετανοίας. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔ-
χουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μί-
αν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν,
καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως οὗ εὕρῃ, καὶ
εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς
γείτονας, λέγουσα. συγχάρητέ μοι, ὅτι

ἄρον τὴν ἀρχὴν, ἣν ἀπόλεσε. οὕτως λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. εἶπε δὲ. ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς, καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί. πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. ἡ δὲ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης. καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους, καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι. καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε. πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ. πάτερ. ἥμαρ-

τὸν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐ
ἔτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου, ποίησο
με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦ
θε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτ
μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατ
αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπ
σεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφί
λησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός. πάτερ
ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σο
καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου
εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτ
ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐν
σατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖ
ρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας
καὶ ἐξενέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευ
θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅ
οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε, καὶ
πολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφρ
αίνεσθαι. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος
ἐν ἀγρῷ. καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκί
ᾳ ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκα
λεσάμενος ἕνα τῶν παίδων αὐτοῦ ἐπυνθά
νετο τί ἂν εἴη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι

Digitized by Google

ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ πατρὶ· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη.

ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου. οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. XV.

εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος. τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μεταστῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ. πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν. ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. καὶ εἶπεν αὐτῷ. δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε. σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν ἑκατὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει αὐτῷ. δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν. ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσί. καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω. ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι. καὶ ὁ ἐν

ἐλαχίστῳ

ἐλαχίστῳ πιστός, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός
ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ
οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύ-
σει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγέ-
νεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; οὐ-
δεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶν κυρίοις δου- μαρκ. 5.
λεύειν, ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτε-
ρον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέ-
ρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δου-
λεύειν καὶ μαμωνᾷ. ἤκουον δὲ ταῦτα πάν-
τα καὶ οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχον-
τες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ εἶπεν
αὐτοῖς. ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς
ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώ-
σκει τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώ-
ποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
ἐστιν. ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως ἰωάν-
νου, ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγε- μαρκ. 10.
λίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκο-
πώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρ- μαρκ. ε.
ελθεῖν, ἢ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. πᾶς μαρκ. ε.
ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν μάρ. 10.
ἑτέραν, μοιχᾶται. καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμέ- α. κορ. ζ.

Digitized by Google

νην ἀπὸ τοῦ σκηνώματος μοιχᾶται. ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου. ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον ἀβραάμ. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη, καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς φωνήσας, εἶπε. πάτερ ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπε δὲ ἀβραάμ. τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κα-

Digitized by Google

κά. νῦν δὲ ὅδε παρακαλεῖται, οὐ γὰρ ὀφεί-
λεται. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν
καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως
οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ
δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπε-
ρῶσιν. εἶπε δὲ. ἐρωτῶ οὖν σε πάτερ,
ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός
μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρ-
τύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. λέ-
γει αὐτῷ Ἀβραάμ. ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς
προφήτας, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶ-
πεν. οὐχὶ πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις
ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετα-
νοήσουσιν. εἶπε δὲ αὐτῷ. εἰ Μωσέως καὶ
τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν
τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

ΕΙΠΕ δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς. ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται. λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν

XVII. ματ. ιη. μάρ. θ.

ματ. ιη. τούτων. προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν δὲ ἁμάρ-
λα. ιθ. τῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐ-
ἑκκ. ιθ. τῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ ἐὰν
ματ. ιη. ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, καὶ ἑπτά-
κις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σὲ, λέγων,
μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. καὶ εἶπον οἱ ἀπό-
στολοι τῷ κυρίῳ. πρόσθες ἡμῖν πίστιν. εἶπε
ματ. ιζ. δὲ ὁ κύριος. εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σι-
νάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ,
ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα,
ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ, εὐθέως πα-
ρελθὼν ἀνάπεσαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ,
ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμε-
νος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω. μετὰ
ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; μὴ χάριν
ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ διά-
ταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ. οὕτως καὶ ὑ-
μεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διατα-
χθέντα ὑμῖν, λέγετε, ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν, ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιή-
καμεν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐ-

Digitized by Google

τὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου σαμαρίας καὶ γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν. καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες. ἰησοῦ ἐπιστάτα ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν, εἶπεν αὐτοῖς. πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεὸν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ. καὶ αὐτὸς ἦν σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν. οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰμὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος. καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἀναστὰς πορεύου, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν. οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦσιν, ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ. ἰδοὺ γὰρ

γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς. ἐλεύσονται
ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψε-
ματ. κδ. σθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν. ἰδοὺ ὧδε, ὁ χριστὸς ἰ-
μάρ. ιγ. δοὺ ἐκεῖ, μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.
ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς
ὑπ' οὐρανὸν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕ-
τως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ
αὐτοῦ. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ πα-
ματ. κδ. θεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γε-
νεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς
ἡμέραις τοῦ νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέ-
γεν. ζ. ραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ἤσθιον, ἔπινον,
ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰ-
σῆλθεν νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἦλθεν ὁ κα-
τακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ὁμοί-
γεν. ιθ. ως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λώτ.
ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύ-
τευον, ᾠκοδόμουν. ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε λὼτ
ἀπὸ σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ'
οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. κατὰ
τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

Digitized by Google

ἀποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ὃς
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐ-
τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά.
καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω
εἰς τὰ ὀπίσω. μνημονεύετε τῆς γυναι-
κὸς Λώτ. ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ γεν. ιθ.
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. καὶ ὃς ἐὰν ἀπο- ἄν. ν. ϑ.
λέσῃ αὐτὴν, ζωογονήσει αὐτήν. λέγω ὑ- ματ. ι.
μῖν, ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ μάρ. ιγ.
κλίνης μιᾶς, ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ἰω ιβ.
ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. δύο ἔσονται ἀλή- ματ. κδ.
θουσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἡ μία παραληφθήσε
ται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. καὶ ἀποκρι
θέντες λέγουσιν αὐτῷ. ποῦ κύριε; ὁ δὲ εἶ-
πεν αὐτοῖς. ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθή
σονται καὶ οἱ ἀετοί. ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ παρα- XVIII.
βολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε ἐκκ. ιη.
προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν, λέγων. κρι ἀ. ϑεσ.
τής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν ϑεὸν μὴ φοβού
μενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χή
ρα δέ τις ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχε
το πρὸς αὐτὸν, λέγουσα. ἐκδίκησόν με
ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. καὶ οὐκ ἤθελησεν

Digitized by Google

ὠδὴ χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, ἀλλ' ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, διάγε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑποπτίζῃ με. εἶπε δὲ ὁ κύριος, ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ φαρισαῖος σταθεὶς, πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο. ὁ θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου,

ἀποδέχεται πάντα ὅσα κτῶμαι. μὴ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς, οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων. ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐκεῖνος. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ, ἐπετίμησαν αὐτοῖς, ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν. ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά. τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς τὸ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐπηρώτησέ τις ἄρχων αὐτὸν, λέγων. διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, μὴ μοιχεύσεις, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέ-

ἄνω. ιθ. ματ. κγ. ματ. ιθ. μάρ. ι. ματ. ιβ. μάρ. ι. ἕξ. κ.

φεις, μὴ φονεύσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. ὁ δὲ εἶπε. ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ. ἔτι ἕνα σοι λείπει. πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο. ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπε. πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες. καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπε. τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. εἶπε δὲ ὁ πέτρος. ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ

θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ
ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. παραλαβὼν δὲ ματ. κ.
τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς. ἰδοὺ μάρ. ι.
ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τελε-
σθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προ-
φητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. παραδο-
θήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθή-
σεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθή-
σεται, καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν. καὶ ἦν
τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα. ἐγένετο δὲ ἐν ματ. κ.
τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰερειχὼ, τυφλός τις μάρ. ι.
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν, προσαιτῶν.
ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυν-
θάνετο τί ἂν εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ,
ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ
ἐβόησε, λέγων. Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν
με. καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ,
ἵνα σιωπήσῃ. αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον
ἔκραζεν. υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με, σταθεὶς

δὲ ὁ ἰησοῦς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτῷ ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων. τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε. κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. ἀνάβλεψον, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκαν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX. ΚΑΙ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἱεριχώ. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸν, ὅτι διὰ ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ ἰησοῦς, εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. ζακχαῖε σπεύσας κατάβηθι, σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι, καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες, ὅτι παρὰ ἁμαρ

πολῶ οὖν δρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. σαθεὶς
δὲ ζακχαῖος, εἶπε πρὸς τὸν κύριον. ἰδοὺ
τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου κύριε, δί
δωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴτινος τί ἐσυκο-
φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶ-
πε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς. ὅτι σήμερον
σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθ' ὅτι ματ. πθ.
καὶ αὐτὸς υἱὸς ἀβραάμ ἐστιν. ἦλθε γὰρ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
ἀπολωλός. ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, ματ. κέ.
προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς
αὐτὸν εἶναι ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐ-
τοὺς, ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. εἶπεν οὖν, ἄνθρω-
πός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν
λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέ-
ψαι. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ,
ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς. πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. οἱ
δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέ-
στειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες
οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λα-

Digitized by Google

βόντας τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθή
ναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδ
κε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῷ, τίς τί διεπρα
γματεύσατο. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος,
γων. κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο
κα μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἄγε ἀγαθὲ δ
λε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξ
σίων ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ
θεν ὁ δεύτερος, λέγων. κύριε, ἡ μνᾶ σ
ἐποίησε πέντε μνᾶς. εἶπε δὲ καὶ τούτ
καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.
ἕτερος ἦλθε, λέγων. κύριε, ἰδοὺ ἡ μ
σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρ
ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐσ
εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ
ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ. ἐκ τοῦ στόματός
κρινῶ σε πονηρὲ δοῦλε. ἤδεις ὅτι ἐγὼ
θρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθ
καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα, καὶ διὰ τί
ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τράπεζ
καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα
τό; καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν. ἄρατε
αὐτῷ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δ

Digitized by Google

μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῷ. κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται αὐτοῦ. πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου. καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών. ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε, λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, διὰ τί λύετε, οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς. τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον. ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν

ἄνω. η. ματ. ιγ. κγ. κε. μάρ. δ. ματ. κα. μάρ. ια.

ἰησοῦν. καὶ ἐπιβίβασαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν, ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου, εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. καί τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν. διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. ὁ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς. λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων, ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καὶγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι κατὰ σὲ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα

τὰ τέκνα σου ἐν σοί. καὶ οὐκ ἀφήσουσιν μάρ. ιγ.
ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως
τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. καὶ εἰσελ ματ. κα.
θὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς μάρ. ια.
πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέ ἰσαι. ν.
γων αὐτοῖς. γέγραπται, ὁ οἶκός μου οἶκος ἱερ. ζ.
προσευχῆς ἔσται. ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν. καὶ ἦν διδάσκων τὸ
καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέ
σαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὕρι
σκον, τὸ, τί ποιήσωσιν. ὁ λαὸς γὰρ ἅπας
ἐξεκρέματο, αὐτοῦ ἀκούων. ΚΑΙ ἐγένε
το ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος XX.
αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζο ματ. κα.
μένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ μάρ. ια.
ματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον
πρὸς αὐτὸν, λέγοντες. εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι
τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ, εἶ
πε πρὸς αὐτούς. ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕ
να λόγον, καὶ εἴπατέ μοι. τὸ βάπτισμα Ἰωάν
νου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ

Digitized by Google

συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ὅτι ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς. πεπεισμένοι γάρ εἰσιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς, καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ. οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο ἔτι πέμψαι ἕτερον δοῦλον. οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον. οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες, ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος. τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν. ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπή-

μαρτ. κα. μάρ. ιβ. λουκ. ε. ἰωσ. ϛ.

ἀυτοῖς. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διε-
λογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· οὗτός
ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐ-
τὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. καὶ
ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπ-
έκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύ-
ριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέ-
σει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν
ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον,
μὴ γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε. φαλ. ριζ.
τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, λίθον ὃν πρά. ℔.
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ξω. θ.
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; πᾶς ὁ πε- α. πέτ. β.
σὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσε- ἡσα. κη.
ται, ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐ-
τῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον.
ἔγνωσαν γὰρ, ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παρα- ματ. κβ.
βολὴν ταύτην εἶπε. καὶ παρατηρήσαν- μάρ. ιβ.
τες, ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινο-
μένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπι-
λάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι

Digitized by Google

αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες. διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι ἀληθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν ἡμῖν καίσαρι φόρους δοῦναι, ἢ οὔ; κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πονηρίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς. τί με πειράζετε; ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἀπόδοτε τοίνυν τὰ καίσαρος, καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ. καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ. καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν. προσελθόντες δέ τινες τῶν σαδδουκαίων, οἱ λέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες. διδάσκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ

δαμ.ιγ.

μκτ.κβ.
μάρ.ιβ.

λουκ.

Digitized by Google

φοιλάσιν, καὶ ὁ πρῶτος ἀπέθανε γαμήσας
ἀπέλιπεν σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἕως τῶν ἑπτά· καὶ οὐ κατέλιπον σπέρμα καὶ ἀπέθανον. ὕστερον δὲ πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανε. τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται· οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίσκονται· οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι, καὶ υἱοί εἰσι τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ θεὸν Ἰακώβ. θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων, εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας, οὐκ ἔτι

Ε ξ. Μ.

Digitized by Google

ἐτόλμων ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐδείς. εἶπε
ματ. κβ. δὲ πρὸς αὐτούς. πῶς λέγουσι τὸν χριστὸν
μάρ. ιβ. υἱὸν Δαβὶδ εἶναι. καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέ-
ψαλ. ρθ. γει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν. εἶπεν ὁ κύριος
τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου; Δαβὶδ οὖν κύριον αὐτὸν
καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; ἀκού-
ματ. κγ. των δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθη-
μάρ. ιβ. ταῖς αὐτοῦ. προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμμα-
τέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς,
καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγο-
ραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεί-
πνοις. οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χή-
ρων, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται.
οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

XXI. ΑΝΑΒΛΕΨΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας
ματ. ιβ. τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλου-
σίους. εἶδε δέ τινα χήραν πενιχρὰν
βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο, καὶ εἶπεν. ἀλη-
θῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ οὗ-
τος πλείονα πάντων ἔβαλεν. ἅπαντες γὰρ

Digitized by Google

αὐτοι ἐκ τῶ περιαυόντος αὐτοῖς ἔβαλον
εἰς τὰ δῶρα τῶ θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τῶ ὑστερή-
ματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβα μαρκ. κδ.
λε. καί τινων λεγόντων περὶ τῶ ἱεροῦ, ὅτι μάρ. ιγ.
λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, ἄνω. ιθ.
εἶπε. ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέ-
ραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λί-
θῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται. ἐπηρώτησεν δὲ
αὐτὸν, λέγοντες. διδάσκαλε, πότε οὖν
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλ-
λει ταῦτα γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπε. βλέπε-
τε μὴ πλανηθῆτε. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι·
καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπί-
σω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους
καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε, δεῖ γὰρ
ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως
τὸ τέλος. τότε ἔλεγεν αὐτοῖς. ἐγερθήσε-
ται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βα-
σιλείαν, σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους,
καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε,
καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. πρὸ
δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς

τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι. ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε, ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ ταῖς

Ματ. κδ. μέρ. ιγ.

Λκν. ϛ.

ἐν ῥαγδὶ ἐχούσας, καὶ τοὺς θηλαζούσας
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ἔσται γὰρ ἀνάγκη
μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ
τούτῳ, καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,
καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ
ἔθνη. καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ
ἐθνῶν ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. ματ. κδ.
καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστρο. μάρ. ιγ.
σι, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπο- ἡσα. ιγ.
ρίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ἀπο ἔζε. λβ.
ψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου, καὶ προσ ἰωὴλ. γ.
δοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ. αἱ
γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσον-
ται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά μεω
ως καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τού
των γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς
κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρω
σις ὑμῶν. καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς.
ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα, ὅτ
ἂν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυ
τῶν γινώσκετε, ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος
ἐστίν. οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅτ' ἂν ἴδητε ταῦτα

γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

ζω.ιγ. προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ, δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθρίζε πρὸς αὐτὸν, ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII ΗΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεμχτ.κς. γομένη πάσχα. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ μέρ.ισ. οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτὸν, μχτ.κς. ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. εἰσῆλθε δὲ σατα-

Digitized by Google

νὰς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκα- μάρ. ιδ.
ριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.
καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦ-
σι καὶ στρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ
αὐτοῖς. οἱ δὲ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐ-
τῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐξωμολόγησε,
καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐ-
τὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου. ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα μαρ. κε.
τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα. μάρ. ιδ.
ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών. πο-
ρευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα
φάγωμεν. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ. ποῦ θέλεις
ἑτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἰδοὺ
εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναν-
τήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βα-
στάζων, ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκί-
αν οὗ εἰσπορεύεται, καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδε-
σπότῃ τῆς οἰκίας. λέγει σοι ὁ διδάσκα-
λος, ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα
μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; κἀκεῖνος
ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον, ἐκεῖ μαρ. κε.
ἑτοιμάσατε. ἀπελθόντες δὲ, εὗρον καθὼς μάρ. ιδ.
εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώ-
κ. κορ. ιε. δεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς. ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα
φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. λέ-
γω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐ-
τοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
θεοῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον, εὐχαριστή-
σας εἶπε. λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε
ἑαυτοῖς. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω
ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λαβὼν ἄρ-
τον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τοῖς, λέγων. τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον, τοῦτο ποιεῖτε εἰς
ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτή-
ριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων. τοῦτο τὸ
ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου,
ματ. κϛ. τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. πλὴν ἰδοὺ ἡ
μάρ. ιδ. χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς
ἰω. ιγ. τραπέζης. καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ψαλ. μ. πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον. πλὴν οὐαὶ
τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδο-
ται. καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐ γεγέννητο ὁ ἄν-

Digitized by Google

τοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν, ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. εἶπε δὲ ὁ κύριος. Σίμων, Σίμων ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον, ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορ-

μετ. κ. μέρ. ι.

ματ. κε. ῥάνεδῶ. ὁ δὲ εἶπε. λέγω σοι πέτρε, οὐ
μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς
μάρ. ιδ. ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς. ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου
καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστε-
ρήσατε; οἱ δὲ εἶπον. οὐδενός. εἶπεν οὖν
αὐτοῖς. ἀλλὰ νυνὶ ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω,
ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων, πω-
λησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω
λουκ. κβ. μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ
γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό, καὶ
ματ. κς. μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. καὶ γὰρ τὰ περὶ
ἐμοῦ, τέλος ἔχει. οἱ δὲ εἶπον. κύριε, ἰδοὺ
μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς.
μάρ. ιδ. ἱκανόν ἐστι. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ
ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ἠκολούθη-
ἰω. ιη. σαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. γενόμενος δὲ
ματ. κς. ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς. προσεύχεσθε,
μάρ. ιδ. μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπε-
σπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ
θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων. Πά-
τερ, εἰ βούλει, παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦ-
το ἀπ' ἐμοῦ. πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ

καὶ τὸ σὸν γινέσθω. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε
λος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ γενόμε
νος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο.
ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵ
ματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀνα
στὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους
ἀπὸ τῆς λύπης. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. τί κα
θεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. ἔτι δὲ αὐτοῦ λα- μαρκ. κς.
λοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰού- μάρ. ιδ.
δας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν, καὶ Ἰω. ιη.
ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. τοῦτο γὰρ
σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω
αὐτός ἐστιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. Ἰού
δα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πα
ραδίδως; ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ
ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ. κύριε, εἰ πατάξο
μεν ἐν μαχαίρᾳ; καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ
αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖ
λεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν. ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ ἅψά
μενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. εἶπε

δὲ ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ'
αὐτὸν, ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ,
καὶ πρεσβυτέρους. ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; καθ' ἡμέ-
ραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ
ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη
ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
ματ. κς. συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγα-
μάρ. ιδ. γον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ
ἰω. ιη. πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. ἁψάντων δὲ
ματ. κς. πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάν-
μάρ. ιδ. των αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν μέσῳ
ἰω. ιη. αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις κα-
θημένον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐ-
τῷ, εἶπε. καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρ-
νήσατο αὐτὸ, λέγων. γύναι, οὐκ οἶδα αὐ-
ματ. κς. τόν. καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν,
μάρ. ιδ. ἔφη. καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ πέτρος εἶ-
πεν, ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διασάσης
ἰω. ιη. ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέ-
γων. ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν,
καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπε δὲ πέτρος.
ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχ-

χρῆμα

ρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στραφεὶς ὁ κύριος, ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ. καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος, ἔκλαυσε πικρῶς. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἐπυνθάνοντο αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες. προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες. εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός; εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς. ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες. σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ

μματ. κζ. μκ. ιε. ἰω. ιβ.

εἶπον· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ. ΚΑΙ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες. τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων. σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ἔφη. σὺ λέγεις, ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους. οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες; ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν, εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν. καὶ γνοὺς, ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν. ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐ-

XXIII.

μάρ. ιβ. μαθ. κβ.

μάρ. ιε. μαθ. κζ.

μάρ. ιε. ἰω. ιη.

τὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς. αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι, ὅτε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρῴδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων, προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαὸν, εἶπε πρὸς αὐτούς. προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαὸν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης. ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς

κατ. κζ. μάρ. ιε. ἰω. ιη. κη. ιθ.

κατὰ ἑορτὴν ἕνα. οὐκ ἔκραξεν δὲ παμπλη
θεὶ, λέγοντες. αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον ἡμῖν
βαραββᾶν. ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενο-
μένην ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον βεβλημένος
εἰς φυλακήν. πάλιν οὖν ὁ πιλάτος προσε-
φώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν, οἱ δὲ
ἐπεφώνουν λέγοντες. σταύρωσον, σταύρω-
σον αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς.
τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον
θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν
αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς
μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι,
καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρ
χιερέων. ὁ δὲ πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι
τὸ αἴτημα αὐτῶν. ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν
διὰ στάσιν τὴν φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυ
λακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ ἰησοῦν παρέ-
δωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. καὶ ὡς ἀπήγα-
γον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνός τινος κυ
ρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐ
τῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ ἰησοῦ.
ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρή

Matt. κζ. Marc. ιε.

νουν αὐτόν. σραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ ἰη-
σοῦς, εἶπε. θυγατέρες ἱερουσαλὴμ, μὴ
κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαί-
τε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ ἔρ-
χονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν, μακάριαι αἱ
σεῖραι, καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μα-
σοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν. τότε ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὄρεσι, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βου-
νοῖς, καλύψατε ἡμᾶς, ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύ-
λῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;
ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ
τὸν τόπον, τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ
ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ὁ δὲ ἰη-
σοῦς ἔλεγε. Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴ-
δασι τί ποιοῦσι. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ, ἔβαλλον κλῆρον. καὶ εἱστήκει ὁ
λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρ-
χοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες. ἄλλους ἔσω
σε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς,
ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ
οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσ-

κσκ. νδ.
γάλ. δ.
κσκ. β.
ὁσε. ι.
ἀπον. δ.
ματ. κζ.
μάρ. ιε.
ἰω. ιθ.
ματ. κζ.
μάρ. ιε.
ἰω. ιθ.

φέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες. εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖς, καὶ ῥωμαϊκοῖς, καὶ ἑβραϊκοῖς, οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, λέγων, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος, ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων. οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν, οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. καὶ ἔλεγε τῷ ἰησοῦ. μνήσθητί μου κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

ψαλ. λ. καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰησοῦς, εἶπε. πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξέπνευσεν. ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμε-

Digitized by Google

νην, ἐδόξασε τὸν θεὸν, λέγων. ὄντως ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες οἱ
συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεω-
ρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύ-
πτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρεφον. εἱστή-
κεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρό-
θεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι
αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ὁρῶσαι ταῦτα.
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ, βουλευτὴς, ματ. κζ.
ὑπάρχων ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, οὗ- μάρ. ιε.
τος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ ἰω. ιθ.
τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλε-
ως τῶν ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οὗτος προ-
σελθὼν τῷ πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ
ἰησοῦ, καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ
σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λα-
ξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.
καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέ-
φωσκε. κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖ-
κες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ
τῆς γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ
ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι

δε, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτὸν μύρα. καὶ τῇ
μιᾷ σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆσιν ἀστραπτούσαις. ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς. τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων. ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. ἦν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ

XXIIII. μάτ. ιζ. μάρ. θ. λύκ. κ.

Digitized by Google

νε, καὶ μερίσαι ἐπὶ σώου, μὴ αἱ λοιπαὶ σωθῶσιν αὐτοῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. μὴ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐτοῖς. ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας, βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα, καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. καὶ ἰδοὺ μέρ. 15.
δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην, ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄνομα ἐμμαούς. καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς. τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καὶ ἐστὲ σκυθρωποί; ἀποκριθεὶς, ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν. σὺ μόνος παροικεῖς ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις

τως; καὶ εἶπαν αὐτοῖς. ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι, καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως, καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς. ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ

βασιλέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν,
διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
φαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν
κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιεῖ
τι πορρώτερον πορεύεσθαι. καὶ παρεβιά-
σαντο αὐτὸν, λέγοντες. μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι
πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα.
καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐ-
τῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλά-
σας, ἐπεδίδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοί-
χθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐ-
τόν. καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους. οὐχὶ ἡ καρδία
ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν
ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γρα-
φάς; καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροι
σμένους τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,
λέγοντας. ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως, καὶ
ὤφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν
τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλά-
σει τοῦ ἄρτου. τινὰ δὲ αὐτῶν λαλοῦν-

μαθ. κα.

μάρ.15. των, καὶ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐ-
ἰω. κ. τῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς. εἰρήνη ὑμῖν. πτοηθέν-
τες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι, ἐδόκουν πνεῦ-
μα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί τεταρ-
αγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀνα-
βαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; ἴδετε
τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι
αὐτὸς ἐγώ εἰμι. ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδε-
τε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει,
καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα, καὶ τοῦτο εἰ-
πὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς
πόδας. ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆ
χαρᾷ καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς.
ἔχετέ τι βρῶσιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδω
καν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ
μελισσίου κηρίου. καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν
ἔφαγεν. εἶπε δὲ αὐτοῖς. οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς
ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι
δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν
τῷ νόμῳ μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλ
μοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν
νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς. καὶ εἶπεν αὐ
τοῖς. ὅτι οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει

Digitized by Google

παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νε- ψαλ. ιη.
κρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁ-
μαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον
ἀπὸ ἱερουσαλήμ. ὑμεῖς δὲ ἐστε μάρτυρες
τούτων. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγ πρά. κ.
γελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς. ὑμεῖς δὲ ἰω. ιθ.
καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλὴμ, ἕως
οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους. ἐξήγαγε δὲ πρά. κ.
αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς βηθανίαν, καὶ ἐπάρ- μάρ. ιστ.
ας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη
ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.
καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέ-
στρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς με-
γάλης, καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ,
αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεόν. ἀμήν.

Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου

Digitized by Google

ΒΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ Εὐαγγελιστοῦ ἐκ τῆς τῶ Δωροθέω μάρτυρος καὶ Τυρίων Ἐπισκόπων Συναψεως.

Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὁ υἱὸς βροντῆς τοῦ κυρίου γενόμενος, ὃν καὶ ἠγάπα ὁ κύριος ἐν μέσῃ τῇ ἀσίᾳ, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, ὢν δὲ τραϊανοῦ βασιλέως ἐξωρίσθη ἐν τῇ νήσῳ πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ κυρίου. ἔπει δὲ ὧν καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἔγραψε, καὶ ἐξέδωκεν ἐν ἐφέσῳ, διὰ γαΐου τοῦ ξενοδόχου καὶ διακόνου, ὃν φησὶ παῦλος ὁ ἀπόστολος μαρτυρεῖ λέγων ἐωμαίοις. ἀσπάζεται ὑμᾶς γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. μετὰ δὲ τὸν τελευτὴν τραϊανοῦ ἐπάνοδον ἀπὸ τῆς νήσου ὁ μακάριος ἰωάννης καὶ παρεμένει ἐν ἐφέσῳ καὶ ἔζησεν ἔτη. ρκ. καὶ μετὰ τὸν τοῦ ζῶν, ἑαυτὸν ἐκεῖ ἔθαψε θεοῦ βουλήσει. οἱ δὲ λέγουσι, μὴ ὠδὶ τραϊανοῦ καὶ τὸν ἐξωρισθῆναι ἐν πάτμῳ, ἀλλὰ ὠδὶ δομετιανοῦ.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ Ιωάννην ἁγίου εὐαγγελίου.

Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ζεβεδαίου. ὁ αὐτὸ τὸ σῶμα πεσὼν τοῦ κυρίου, οὗτος συνεγράψατο τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς θεότητος τοῦ λόγου καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως μνημονεύει λέγων. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. καὶ μνημονεύσας τοῦ Ἰωάννου βαπτίσματος σιγᾷ τοῦτο καὶ αὐτὸς τοῦτο τὴν ἐκλογὴν τῶν μαθητῶν. καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γενόμενα, καὶ τέλος ὅτι προσεδόθη πονηρῷ πλάτῳ καὶ ἐσταυρώθη. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν χιτῶνα ἔβαλον κλῆρον. τῷ δὲ σώματι ἐτέθη ἐν τῷ μνημείῳ καὶ ἠγέρθη τριήμερον, καὶ ὤφθη τοῖς μαθηταῖς. σιωπᾷ δὲ αὐτὸς μόνος ἐν τοῖς λέξεσι περὶ τοῦ μυστηρίου παραδόσιν καὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει πειρασμούς. ἐξηγεῖται μέντοι οὐρανίους λόγους. καὶ οὐ καπαρασήμαντον ἀφῆκε τὸν

περὶ τοῦ μυστηρίου λόγον. ἀλλὰ διηγηματικῶς αὐτὸ λέγει εἰρῆσθαι περὶ τοῦ σωτῆρος, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. καὶ πάλιν. ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ πάλιν. ὁ δὲ ἄρτος ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. καὶ πάλιν. ἡ γὰρ σάρξ μου, ἀληθής ἐστι βρῶσις. καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστι πόσις. δύο δὲ πάσχα λέγει συγκεχρονικέναι τὸν χριστὸν τοῖς μαθηταῖς. τὸ μὲν ἐν ὅτε ἤρξατο κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον. τὸ δ' ἕτερον ὃν ὡς ἤδη πέπονθεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ Ἰωάννην εὐαγγελίου.

α. Περὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰωάννου περὶ χριστοῦ.

Περὶ τοῦ Ἰωάννου ἐρωτηθέντος, εἰ ἔστιν ὁ χριστός.

Περὶ ἀνδρέου, πέτρου, φιλίππου καὶ ναθαναὴλ κληθέντων.

β. Περὶ τοῦ ὑδροποιήματος.

Περὶ τ

Περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
Περὶ τοῦ, λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον.
γ. Περὶ τοῦ νικοδήμου καὶ ἰησοῦ.
Περὶ τοῦ ἰησοῦ καὶ ἰωάννου βαπτιζόντων.
Περὶ καθαρισμοῦ.
δ. Περὶ τῆς σαμαρείτιδος.
Περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλικοῦ.
ε. Περὶ τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
Περὶ τῶν ἰουδαίων ζητούντων ἀποκτεῖναι τὸν ἰησοῦν.
ς. Περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ δύο ἰχθύων.
Περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἰησοῦ ἵνα μὴ ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα.
Περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
Περὶ τοῦ ὄχλου ἑπομένου τῷ ἰησοῦ τοῖς πλοιαρίοις.
Περὶ τοῦ ὄχλου ζητοῦντος σημεῖον.
Περὶ τοῦ ἄρτου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
Περὶ τῶν πολλῶν τῶν μαθητῶν ἀπωθουμένων ἀπὸ τοῦ ἰησοῦ.
Περὶ τῆς γνώμης τοῦ πέτρου περὶ τοῦ χριστοῦ.

ζ. Περὶ τῆς ἀναβάσεως τοῦ κυρίου ὡς ὃν κρυπτῶ εἰς τὸ ἐορτήν.
Περὶ τῶν ἰουδαίων θαυμαζόντων, πῶς ὁ ἰησοῦς γράμματα οἶδε μὴ μεμαθηκώς.
Περὶ τοῦ σχίσματος τοῦ ὄχλου περὶ χριστοῦ.
Περὶ τῆς τῶν ἀρχόντων καὶ ὑπηρέτου ἀμφισβητήσεως.

η. Περὶ τῆς γυναικὸς ἐν μοιχείᾳ καταληφθείσης.
Περὶ τῶν ἐρωτώντων τὸν ἰησοῦν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
Περὶ τοῦ ἰησοῦ ἐλευθέρωσιν ἐπαγγελλομένου τοῖς ἐπομένοις αὐτῷ.
Περὶ τῶν εἰπόντων ὅτι δαιμόνιον ἔχει ὁ ἰησοῦς.
Περὶ τῶν θέλοντων ἰουδαίων λιθοβολεῖν τὸν ἰησοῦν, ὅτι τῷ ἀβραὰμ προέκρινεν αὐτόν.

θ. Περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.

ι. Περὶ τοῦ καλοῦ ποιμένος, καὶ μισθωτοῦ.
Περὶ τοῦ ἰησοῦ ἐρωτηθέντος ἐν τῇ σοᾷ, ἐν τῷ περιπατεῖν.

Digitized by Google

κε. Περὶ τῆς ἐγέρσεως τοῦ λαζάρου.
Περὶ τῆς τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν φαρισαίων βουλῆς κατὰ τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν ἰησοῦν.
Περὶ ὧν εἶπεν ὁ καϊάφας.

κς. Περὶ τῆς ἀλυψάσης τὸν κύριον μύρῳ.
Περὶ ὧν εἶπεν ἰούδας.
Περὶ τοῦ ὀναρίου.
Περὶ τῶν ἑλλήνων προσελθόντων καὶ ἐρωτώντων τὸν φίλιππον.
Περὶ τῆς φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀκουσθείσης.

κγ. Περὶ τοῦ νιπτῆρος.
Περὶ τοῦ ἐξελθόντος ἰούδα ἵνα τὸ χρυσὸν παραδῶσῃ.
Περὶ τῆς ἐντολῆς τοῦ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.
Περὶ τοῦ ζητοῦντος πέτρου, ποῦ ὑπάγει ὁ κύριος.

κδ. Περὶ θωμᾶ ἀγνοοῦντος ποῦ ὑπάγει ὁ κύριος.
Περὶ τοῦ ἰούδα τοῦ θαδδαίου ἐρωτῶντος τὸν ἰησοῦν.
Περὶ τοῦ παρακλήτου.

Περὶ τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου, καὶ γεωργοῦ καὶ κλήματος.

ιε. Περὶ τοῦ ἰησοῦ προλέγοντος τὰ συμβησόμενα τοῖς μαθηταῖς.
Περὶ τοῦ μικρὸν καὶ οὐκέτι με.
Περὶ τοῦ τὸν πατέρα ὅσα ἂν αἰτήσωνται δώσειν.

ιζ. Περὶ τῆς προσευχῆς τοῦ ἰησοῦ πρὸς τὸν πατέρα ὑπὲρ τῶν δεδομένων ἐαυτῷ μαθητῶν.

ιη. Περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ ἰησοῦ.
Περὶ τῶν ἰουδαίων χαμαὶ πεσόντων.
Περὶ τοῦ πέτρου ἀποκόψαντος τὸ ὠτίον τῷ τοῦ ἀρχιερέως δούλῳ.
Περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπαγομένου πρὸς ἄνναν, καὶ καϊάφαν, καὶ πιλᾶτον.

ιθ. Περὶ τῆς τοῦ χριστοῦ μαστιγώσεως.
Περὶ τῆς στεφανώσεως τοῦ χριστοῦ.
Περὶ τῶν παρὰ τῷ σταυρῷ ἑστώτων.
Περὶ τ᾽ αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος.
Περὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ.

κ. Περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ.
Περὶ τ᾽ φανερώσεως τοῦ χριστοῦ πρῶτον

Digitized by Google

μὴν τῇ μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ, ἔτι καὶ
τοὺς δὲ τοῖς μαθηταῖς συνηγμένοις.
κα. Περὶ τῆς φανερώσεως τοῦ ἰησοῦ μετὰ
τὴν ἀνάστασιν πέτρῳ, καὶ ἑτέροις
ἁλιεύουσιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης τ' τι-
βεριάδος.
Περὶ τοῦ τῷ πέτρῳ λεχθέντος, βόσκε τὰ
πρόβατά μου.

Βροντὴς θεόφωνος ἰωάννης σαναίρις Θ.
Πρωτοτόκου σοφίης ὑπεράρχιον ἄρετο ἀρ
χήν.
Πρωτοφανῆ γενετῆρα θεοῦ θεὸν αὐτογέ-
νεθλον.

Digitized by Google

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ
ἅγιον Εὐαγγέλιον.

1. ΕΝ Ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐ-

μκτ.γ.
μέρ.α.

τοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱ-
μάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ
θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννή-
θησαν. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκή μκτ. α.
νωσεν ἐν ἡμῖν. καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν λου. β.
αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,
πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρ
τυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων. οὗτος
ἦν ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπρο
σθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ ἐκ α. πμ. γ.
τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβο
μεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. ὅτι ὁ νόμος
διὰ μωσέως ἐδόθη. ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια
διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώ α. ἰω. δ.
ρακε πώποτε. ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν α. πμ. ε.
κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ
στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς
καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, σὺ τίς
εἶ; καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο. καὶ
ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός. καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν, τί οὖν; Ἠλίας εἶ σὺ; καὶ

λέγει, οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, οὔ. εἶπον οὖν αὐτῷ, τίς εἶ, ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ἔφη. ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ. τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς, οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων. ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι, μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, αὐτός ἐστι ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει. ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον. ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν, καὶ

ἅγιον. μ. ματ. γ. μάρ. α. λουκ. γ.

ματ. γ. μάρ. α. λουκ. γ.

ματ. γ.

γὼ οὐκ ἤδειν αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ μέρ. α.
τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕ- λου. γ.
δατι βαπτίζων. καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων. ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν, κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτὸν ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν. ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει. ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς. τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ ῥαββεὶ, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε, ποῦ μένεις; λέγει αὐτοῖς. ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτη. ἦν

ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, εἷς
ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ ἰωάν-
νου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὑρίσκει οὗτος
πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμωνα, καὶ
λέγει αὐτῷ. εὑρήκαμεν τὸν μεσίαν, ὅ ἐστι
μεθερμηνευόμενον, χριστός. καὶ ἤγαγεν αὐ-
τὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ
ὁ ἰησοῦς, εἶπε. σὺ εἶ σίμων ὁ υἱὸς ἰωνᾶ,
σὺ κληθήσῃ κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται πέτρος.
τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ ἰησοῦς ἐξελθεῖν
εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει φίλιππον,
καὶ λέγει αὐτῷ. ἀκολούθει μοι. ἦν δὲ ὁ φί
λιππος ἀπὸ βηθσαϊδὰ ἐκ τῆς πόλεως ἀν
δρέου καὶ πέτρου. εὑρίσκει φίλιππος τὸν
ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ. ὃν ἔγραψε μω
γεν.μθ. σῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκα
σαν. ιν. μεν ἰησοῦν τὸν υἱὸν ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζ
ἴσκ.μ. αρὲτ. καὶ εἶπον αὐτῷ ναθαναήλ, ἐκ ναζ
κγ.κε. αρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει
ἱερε.κγ. αὐτῷ φίλιππος. ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ ἰη
ἔζε.λδ. σοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν,
κγ. λζ. καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ. ἴδε ἀληθῶς ἰσραηλί
δαν.β. της, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. λέγει αὐτῷ ναθα-

θαναὴλ. πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ. πρὸ τοῦ σε φίλιπ-
πον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶ-
δόν σε. ἀπεκρίθη ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐ-
τῷ. ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· σὺ εἶ ὁ βα-
σιλεὺς τοῦ ἰσραήλ. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς, καὶ
εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑπὸ
κάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις, μείζω τούτων
ὄψει. καὶ λέγει αὐτῷ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγό-
τα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνον-
τας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου. ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γά- II.
μος ἐγένετο ἐν κανᾷ τῆς γαλιλαίας. καὶ ἦν
ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰη-
σοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ
ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ
πρὸς αὐτόν. οἶνον οὐκ ἔχουσι. λέγει αὐτῇ
ὁ ἰησοῦς. τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γύναι; οὔπω ἥκει
ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς δια-
κόνοις. ὅτι ἂν λέγει ὑμῖν, ποιήσατε. ἦσαν
δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν
καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ

Digitized by Google

μετρητὰς δύο, ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς. ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ, καὶ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ἤδει πόθεν ἐστίν. οἱ δὲ διάκονοι ἤδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει αὐτῷ. πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω. σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθη-

Digitized by Google

μένους. καὶ ποιήσας φραγέλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε. καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν. ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, καὶ μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου. ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστὶν, ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ. τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι. τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν

μαλ. ξη. ματ. κς. κγ. κζ. μάρ. ιδ. κγ. ιε. μαλ. γ. κγ. νς.

εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τίς μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε, τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III. ΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν ἰουδαίων. οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ῥαββεί, οἴδαμεν, ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος. οὐδεὶς γὰρ τούτων τὰ σημεῖα ποιεῖν, ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νικόδημος. πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· τὸ γε

γεννημένον ἐκ τ̃ σαρκὸς, σάρξ ἐστι. καὶ τὸ γε
γεννημένον ἐκ τ̃ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι. μὴ
θαυμάσῃς, ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ ὑμᾶς γεννη
θῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ,
καὶ τὴν φωνὴν αὐτ̃ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶ-
δας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει. οὕτως
ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τ̃ πνεύματος.
ἀπεκρίθη νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ. πῶς
δύναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπεκρίθη ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ διδάσκα-
λος τ̃ ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλ̃
μεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ
τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ
ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς
ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσητε;
καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ
μὴ ὁ ἐκ τ̃ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τ̃ ἀν-
θρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ καθὼς
μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ἀρι. κε.
ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τ̃ ἀνθρώπου, ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλ-
λ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ἰω. δ.

ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται. ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς. ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα. ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα. μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ. καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. οὔπω γὰρ

πω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ
Ἰωάννης. ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μα-
θητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων περὶ κα-
θαρισμοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ
εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗ-
τος βαπτίζει. καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐ-
τόν. ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· οὐ δύ-
ναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ
ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ ἄνω. α.
ὑμεῖς μαρτυρεῖτέμοι, ὅτι εἶπον ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ
ὁ χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμ-
προσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμ-
φίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἑστηκὼς
καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν
φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
πεπλήρωται. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ
ἐλαττοῦσθαι. ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω
πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς
ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί. καὶ ὃ ἑώ-
ρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν
μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λα-

ΑΑ μα

ξωμ.γ. θὼν αὐτὸ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγι
ὁ θεὸς, ἀληθής ἐστιν. ὃν γὰρ ἀπ
ὁ θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ.
α..ἰω ε. ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ θεὸς τὸ πν
ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντ
δωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων
υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ὁ δὲ ἀπει
υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τ
IIII. μένει ἐπ' αὐτόν. Ὡς οὖν ἔγνω ὁ
ος, ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι, ὅτι
πλείονας μαθητὰς ποιεῖ, καὶ βαπτίζ
έννης, καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐ
ζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἀφῆκε τ
δαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν
λαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ
μαρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς
ρείας, λεγομένην συχάρ, πλησίον τ
γενε.μν. ρίου, ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ
τοῦ. ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖ
σοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας
ἐζέτο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ, ὥρα ἦ
ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρεί
τλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦ

μοι πεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις. πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι σαμαρείταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ. εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή. κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ, πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ. πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν. ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή. κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ

ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐν-
θάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. ὕπαγ-
γε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν αὐτῷ.
οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. κα-
λῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. πέντε γὰρ
ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου
ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ
γυνή. κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ
πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύ-
νησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν ἱεροσολύ-
μοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. γύναι, πίστευσόν μοι,
ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τού-
τῳ, οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε,
ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ
σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ' ἔρ-
χεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προ-
σκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν
πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ
τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐ-
τόν. πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦν-

Ε.κορ.γ.

τους αὐτὸν, ἐν μνάμῃ καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή. οἶδα ὅτι μεσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος χριστός. ὅταν οὖν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει. οὐδεὶς μέντοι εἶπε, τί ζητεῖς, ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις. δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα, μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες. ῥαββὶ, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους. μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;

ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκά εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε. ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε: ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης, ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ. τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν, αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ χριστός. μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν

εἰς τὴν γαλιλαίαν αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρ μχτ. ιβ.
τύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι μάρ. ς.
οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν λχ. ϛ
γαλιλαίαν, ἐδέξατο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι, ματ. ϛ.
πάντα ἑωρακότες, ὅσα ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύ μάρ. α.
μοις ἐν τῇ ἑορτῇ. καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς λϛ. ϛ.
τὴν ἑορτήν. ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς
τὴν κανὰ τῆς γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ
ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς
ἠσθένει ἐν καπερναούμ. οὗτος ἀκούσας, ὅτι
ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλι-
λαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα
αὐτὸν, ἵνα καταβῇ, καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν
υἱόν. ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ
ἰησοῦς πρὸς αὐτόν. ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρα
τα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσετε. λέγει πρὸς αὐτὸν
ὁ βασιλικός. κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθα
νεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς. πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευ-
σεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καται
βαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐ
τῷ καὶ ἀπήγγελον, λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς

σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν, ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν. καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι χθὲς ὥρᾳ ἑβδόμῃ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

V. ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα, ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ, τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς, ὅτι

πολλὰ ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ. θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν. κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν. ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, τῷ τεθεραπευμένῳ. σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβαττον. ἀπεκρίθη αὐτοῖς. ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν οὖν αὐτόν: τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει; ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν. ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἴδε ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ

ὧν ἐγγέλετοι; ἰουδαίοις, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν
ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίω
κον τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐ
τὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαβ
βάτῳ. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς. ὁ
πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργά
ζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐ
τὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον
ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον
ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ
θεῷ ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτοῖς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται
ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι
βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα. ἃ γὰρ ἂν
ἐκεῖνος ποιεῖ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως
ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάν
τα δείκνυσιν αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ. καὶ μείζονα
τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς
θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει
τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς,
οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρί
νει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέ
δωκε τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν,

καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν
υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα
αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ τὸν λό-
γον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαν-
τί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ
ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά-
του εἰς τὴν ζωήν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νε-
κροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ
θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. ὥσπερ
γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως
ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ,
καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν
ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. μὴ θαυ-
μάζετε τοῦτο. ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάν-
τες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς ματ. κε.
φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀ-
γαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ
τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρί-
σεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐδέν. καθὼς ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ
ἐμὴ δικαία ἐστίν. ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με

Digitized by Google

πατρός. ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ,
μαρτ γ. ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἄλλος
ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι
ἄνω.κ. ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία, ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην,
καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. ἐγὼ δὲ οὐ
παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.
ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι
πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω
τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου. τὰ γὰρ
ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατήρ, ἵνα τελειώσω
αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυ-
μαρτ.γ. ρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε.
καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύρη-
κε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, καὶ
τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν,
ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ
πιστεύετε, ἐραυνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς
δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ
ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ,

Digitized by Google

καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με. ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε, ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα, ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῆ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί. περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

VI. μέρ. ιδ. μέρ. ε. λου. θ.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορ

τῆ τῶν ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς
τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος, ὅτι πο-
λὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς
τὸν φίλιππον, πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους;
ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων
αὐτόν. αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἤμελλε ποιεῖν. ἀ-
πεκρίθη αὐτῷ φίλιππος. διακοσίων δηνα-
ρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκα-
στος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἷς
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀνδρέας ὁ ἀδελ-
φὸς σίμωνος πέτρου. ἔστι παιδάριον ἓν
ὧδε, ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ
δύο ὀψάρια, ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσού-
τους; εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς. ποιήσατε τοὺς
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πο-
λὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες
τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. ἔλαβε
δὲ τοὺς ἄρτους ὁ ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας
διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ
τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψα-
ρίων ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν,
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. συναγάγετε τὰ
περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπό-

λητα σωτήραγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώ-
δεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε
ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς
βεβρωκόσιν. οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ
ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον, ὅτι οὗτός
ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς
τὸν κόσμον. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς, ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ· καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἥτε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς. ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον. τῇ

μαθ. ιδ. μάρ. 5.

ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θα-
λάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν
ἐκεῖ, εἰμὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλ-
λὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον. ἄλ-
λα ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ
τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαν-
τος τοῦ κυρίου. ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος, ὅτι
Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ, ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια, καὶ
ἦλθον εἰς Καπερναούμ, ζητοῦντες τὸν Ἰη-
σοῦν. καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θα-
λάσσης, εἶπον αὐτῷ. ῥαββί, πότε ὧδε γέ-
γονας; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶ-
πεν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ
ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν
ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ τὴν
βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶ-
σιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει. τοῦτον γὰρ
ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. εἶπον οὖν
πρὸς αὐτόν. τί ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα
τὰ ἔργα

τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον, ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον· εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρός ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ

ἐξο. ιε. ἀριθ. ιε. ψαλ. οζ. σοφ. ιε. ἐκκ. κδ.

τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.
τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με
πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι μὴ ἀπο-
λέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν
υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώ-
νιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐ-
τοῦ, ὅτι εἶπεν, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ κατα-
ματ. ιγ. βὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἔλεγον, οὐχ αὐτός
ἐστιν ὁ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδα-
μεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς
οὖν λέγει οὗτος, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
βέβηκα; καὶ ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶ-
πεν αὐτοῖς. μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ
πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτὸν, κἀγὼ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστι
γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσον-
ται πάντες διδακτοὶ τοῦ θεοῦ. πᾶς οὖν ὁ
ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρ-

χεται πρός με. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον. οὗτός ἐστιν, ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω, ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ

ἐξ. 13.

ἀπερ. 10.

τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα. καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ. πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον. σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος, τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς. τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον, τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν, ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ πα-

χαλιώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγε. διὰ τοῦτο
εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν
πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
πατρός μου. ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκ
ἔτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ
ἰησοῦς τοῖς δώδεκα. μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
ὑπάγειν; ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέ-
τρος. κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥή-
ματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις, καὶ ἡμεῖς πεπι-
στεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν, ὅτι σὺ εἶ ὁ χρι- μαρκ. 15.
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδε-
κα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός
ἐστιν; ἔλεγε δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκα-
ριώτην. οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδι-
δόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα. ΚΑΙ με- VII.
τὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ τοῦτο ἐν τῇ γα-
λιλαίᾳ, οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περι-
πατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν ἰου-
δαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
τὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. μετάβηθι ἐντεῦθεν

καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μα
θηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποι
εῖς. οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τί ποιεῖ, κἀ ζη
τεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα
ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐ
δὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.
λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ὁ καιρὸς ὁ ἐ
μὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτε
ρος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύναται ὁ
κόσμος μισεῖν ὑμᾶς. ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ
μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ
πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν
ταύτην. ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑ
ορτὴν ταύτην. ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔ
πω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐ
τοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. ὡς δὲ ἀνέ
βησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐ
τὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλ
λ' ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν
αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον. ποῦ ἐστιν
ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ
ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγα
θός ἐστιν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον, οὔ, ἀλλὰ πλα

φὴ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ
ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων. ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέ-
βη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. καὶ
ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες. πῶς οὗ-
τος γράμματα οἶδε μὴ μεμαθηκώς; ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, καὶ εἶπεν. ἡ ἐμὴ
διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαν-
τός με. ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποι-
εῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ
ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαν-
τος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν
τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νό-
μον; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη
ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε. δαιμόνιον ἔχεις, τίς σε
ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς, καὶ
εἶπεν αὐτοῖς. ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάν-
τες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο μωσῆς δέδω-
κεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ
μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ

Digitized by Google

καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον· εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε, ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, διδάσκων, καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι παῤῥ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, ὅτι ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ

δὲ, μή τι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει,
ὧν οὗτος ἐποίησεν; ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι
τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα,
καὶ ἀπέστειλαν οἱ φαρισαῖοι, καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. εἶ-
πεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἔτι μικρὸν χρό-
νον μεθ' ὑμῶν εἰμὶ, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμ-
ψαντά με. ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε.
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλ- καὶ πολ.
θεῖν. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς.
ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ
εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν
τῶν ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ δι-
δάσκειν τοὺς ἕλληνας; τίς ἐστιν οὗτος ὁ λό-
γος ὃν εἶπε. ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσε-
τε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλ-
θεῖν; ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς
ἑορτῆς, εἱστήκει ὁ ἰησοῦς καὶ ἔκραξε, λέγων.
ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέ-
τω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γρα- β. παρ.
φὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσου- γ5.
σιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ
πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πι-

Digitized by Google

ἔρχονται ἐκ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀκούσαντες τὸν λόγον
ἔλεγον. οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. ἄλλοι
ἔλεγον, οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ἄλλοι δὲ ἔλε-
γον. μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρ-
χεται; οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρ-
ματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώ-
μης, ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται; σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.
τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτὸν, ἀλ-
λ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.
ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖ-
νοι. διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθη-
σαν οἱ ὑπηρέται. οὐδέποτε οὕτως ἐλά-
λησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. ἀπε-
κρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι. μὴ καὶ
ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων
ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων;
ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νό-
μον, ἐπίκατάρατοί εἰσι. λέγει νικόδημος
πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν,

μιχ. ε.
ματ. β.

τῆς ὢν ἐξ αὐτῶν. μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ. μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται. καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ΙΗΣΟΥΣ VIII. δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ. διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη. ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι. σὺ οὖν τί λέγεις περὶ αὐτῆς; τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν κατ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος. ὡς δὲ ἐπέμενον ἐπερωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας, εἶπε πρὸς αὐτούς. ὁ ἀνα-

ἄνω. γ.

λαμ. κ.

μάρτυρος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλλέτω. καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα. ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ. γύναι, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν. οὐδείς κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω, πορεύου, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε. πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων. ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι. σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς, ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, ἢ ποῦ ὑπάγω.

α. Ἰω. α.

γω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει, ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου

ματ. ιζ. ματ. ιη. βλεπ. γ. ἑβρ. ι.

Digitized by Google

τὸ ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε, ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν, ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι. κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν δὲ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐ-

ἐαμ.γ.

λευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
αὐτῷ. σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ
δεδουλεύκαμεν πώποτε, πῶς σὺ λέγεις,
ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ῥωμ.5.
ὁ Ἰησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς 6.πέτ.6.
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁ-
μαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος, οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ
εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐ-
λεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ
ἐστε, ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ
λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὃ ἑώ-
ρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ. καὶ ὑμεῖς
οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖ-
τε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ. ὁ πα-
τὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς. εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ
Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. νυνὶ δὲ ζητεῖτέ με ἀποκ-
τεῖναι, ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν
λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ. τοῦτο
Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ
ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ.
ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα

ρκ ἔχομεν τὸν θεόν. εἶπεν οὖν
ἰησοῦς. εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠ
ἂν ἐμέ. ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξή
ἥκω. οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυ
λ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. διὰ τί τὴ
τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ
ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ
ὑμῶν τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐ
τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκ
ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐ
θείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλ
αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ
ων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν, καὶ ὁ
τοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέ
γετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει
ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω,
μεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ
κα ἰω. δ. ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει. διὰ τοῦτο
ἀκούετε, ὅτι τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.
θησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον
καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμα
σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη
ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τι
τέρα

τέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ οὐ
χ τῶ τὴν δόξαν μου. ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρί
νων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λό
γον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεω
ρήσει εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰου
δαῖοι νῦν ἐγνώκαμεν, ὅτι δαιμόνιον ἔχεις.
Ἀβραὰμ ἀπέθανε, καὶ οἱ προφῆται, καὶ
σὺ λέγεις, ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ
μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ
σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅς
τις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον.
τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς.
ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐ
δέν ἐστιν. ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με,
ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστι, καὶ οὐκ
ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ
ἐὰν εἴπω, ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅ
μοιος ὑμῶν ψεύστης, ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ
τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑ
μῶν ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν
τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν. πεντήκοντα ἔτη οὔ
πω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν αὐ

τοῖς ὁ Ἰησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι. ἦραν οὖν λίθους, ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρῆγεν οὕτως.

IX. ΚΑΙ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες. ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς. οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν. ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι

Digitized by Google

τυφλὸς ἦν, ἔλεγον. οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος, καὶ προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν. ἄλλοι δέ, ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ. πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν. ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι. ὕπαγε εἰς τὸν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. εἶπον οὖν αὐτῷ. ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει. οὐκ οἶδα. ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους τὸν ποτὲ τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές. οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον. πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα

σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν. σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες. οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον. οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν. καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη, πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν, αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους. ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν, ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν

τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ. Δὸς δόξαν τῷ θεῷ. ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν. εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα, ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. εἶπον οὖν αὐτῷ πάλιν. τί ἐποίησέ σοι πῶς ἀνέῳξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς. εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, καὶ εἶπον. σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι μωσῇ λελάληκεν ὁ θεὸς, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἐν γὰρ τούτῳ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν δὲ, ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει. ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο

ποιεῖν οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ. σὺ ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ. σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπε καὶ τίς ἐστι κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰησοῦς. καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη. πιστεύω κύριε: καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων τούτων, οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ. μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν, νῦν δὲ λέγετε, ὅτι βλέπομεν, ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X. ΑΜΗΝ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν. ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής. ὁ δὲ εἰσερχ

Digitized by Google

χόμενος δὲ λέγει τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά· καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν, τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ἐγώ εἰμι ἡ θύρα, δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται, εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ, καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ. ἐγὼ ἦλθον, ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ὁ ποι-

ἤσαι. μ. ἐζε. λσ. ιγ. λζ.

Digitized by Google

μὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ
τῶν προβάτων. ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν
ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεω-
ρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρό-
βατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει
αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μι-
σθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέ-
λει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγώ εἰμι ὁ
ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ
γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. καθὼς γινώ-
σκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα·
ἕξ. λζ. καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ
ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, κἀκεῖνά με δεῖ
ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ
γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτό
με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυ-
χήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς
αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐ-
τὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐ-
τήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐ-
τήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ
πατρός μου. σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν

Digitized by Google

τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν; ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν, καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων

α. μακ. δ.

Digitized by Google

ἐστὶ, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς
χειρὸς τοῦ πατρός μου. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν
ἐσμέν. ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰου-
δαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς. πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα
ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου, διὰ ποῖον αὐτῶν
ἔργον λιθάζετέ με; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι, λέγοντες, περὶ καλοῦ ἔργου οὐ
λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ
ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν θε-
όν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. οὐκ ἔστι γε-
γραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγὼ εἶπα, θεοί
ἐστε; εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λό-
γος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυ-
θῆναι ἡ γραφὴ, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπε-
στειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασ-
φημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱός τοῦ θεοῦ εἰμί; εἰ οὐ
ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύ-
τέ μοι. εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε,
τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε, καὶ πι-
στεύητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐ-
τῷ. ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι. καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθε

ἐσπ. μγ.

ψαλ. πα.

πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ, καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν. ΗΝ Δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, λέγουσαι. κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν. αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας, ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς. ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. XI.

Digitized by Google

λιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νυνὶ ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν, ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· λάζαρος ἀπέθανε, καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ, ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγ-

γὺς Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ. Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν. κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώσει σοι ὁ Θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ Μάρθα. οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται. καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο, λέγει αὐτῷ. ναὶ κύριε. ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. καὶ τοῦτο εἰποῦσα, ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ εἰποῦσα. ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ

φωνεῖ σε. ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχύ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. οὔπω δὲ ἐλήλυθει ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα. οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν μαρίαν, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες. ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ οὖν μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ. κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπε. ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ. κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι. ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον. οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι, ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος

ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν, ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις, ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· λάζαρε, δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν. πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἃ

ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρ
χιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον κατὰ
τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔλεγον. τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗ-
τος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ; ἐὰν
ἐκφῶμεν αὐτὸν, οὕτως, πάντες πιστεύσου-
σιν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐλάσσονται οἱ ῥωμαῖοι,
καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον, καὶ τὸ
ἔθνος. εἷς δέτις ἐξ αὐτῶν καϊάφας, ἀρχιε-
ρεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς.
ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, οὐδὲ διαλογίζε-
σθε, ὅτι συμφέρει ἡμῖν, ἵνα εἷς ἄνθρωπος
ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ
ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ ἑαυτοῦ οὐκ
εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκεί
νου, προεφήτευσεν, ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς
ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ
τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν.
ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύ-
σαντο, ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. ἰησοῦς
οὖν οὐκέτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς
ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώ
ραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς ἐφραὶμ λεγομένην
πόλιν,

Digitized by Google

πόλιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων, ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες. τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII. ματ. κς. μάρ. ιδ.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει. ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ

Digitized by Google

ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη
πτωχοῖς; εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν,
καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλό-
μενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς. ἄφες
αὐτὴν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου
τετήρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντο-
τε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε, ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν ἰου-
δαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστι, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν
ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἴδω-
σιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο
δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀπο-
κτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν
ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν ἰησοῦν. τῇ
ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορ-
τὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς
ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινί-
κων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ
ἔκραζον. ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμε-
νος ἐν ὀνόματι κυρίου βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.
εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ'
ματ. κα. αὐτῷ, καθὼς ἐστι γεγραμμένον. μὴ φοβοῦ

θύγατερ σιὼν, ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχε- μάρ. ιβ.
ται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. ταῦτα δ λθ. ιθ.
οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶ- ζαχ. θ.
τον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς, τότε ἐμνή-
σθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμέ-
να, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει
οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν λάζα-
ρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐ-
τὸν ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐ-
τῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποι-
ηκέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον
πρὸς ἑαυτούς. θεωρεῖτε, ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε
οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλ-
θεν. ἦσαν δέ τινες ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαι-
νόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.
οὗτοι οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
βηθσαϊδὰ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐ-
τὸν, λέγοντες. κύριε, θέλομεν τὸν ἰησοῦν
ἰδεῖν. ἔρχεται φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἀν-
δρέᾳ. καὶ πάλιν ἀνδρέας καὶ φίλιππος
λέγουσι τῷ ἰησοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνα-
το αὐτοῖς, λέγων. ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δο-
ξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέ-

γω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν
εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μέ-
νῃ, ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέ-
μετ. ι. ρει. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει
κγ. ιϛ. αὐτήν. καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ
μάρ. κ. τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
λϛ. ϛ. αὐτήν. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τίς, ἐμοὶ ἀκολου-
καὶ. ιζ. θείτω. ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκο-
νος ὁ ἐμὸς ἔσται. καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ,
τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. νῦν ἡ ψυχή μου
τετάρακται. καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν
με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλ-
θον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξα-
σόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθε οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξά-
σω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλε-
γε βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον, ἄγγε-
λος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν. οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγο-
νεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ
κόσμου τούτου. νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τού-
του ἐκβληθήσεται ἔξω, κἀγὼ ἐὰν ὑψω-
θῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυ-

Digitized by Google

τῶν. τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ μέλλει ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι εἶπεν· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν· ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατὴρ ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μού ἐστε, καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ποιεῖτε· νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ γεύσηται εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὃς ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστιν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρῆγεν οὕτως. καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντος με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθε οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἦλθε βλέπων. οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι προσαίτης ἦν ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαίτης; ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέ μοι· ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. καὶ εἶπον αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα. ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους τὸν ποτε τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἡμέρᾳ ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκε μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἠνέῳξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς τοῦ ἀναβλέψαντος αὐτοῦ. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπον αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπον οὖν αὐτῷ πάλιν· τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἠνέῳξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσεῖ λελάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τοῦτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνέῳξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

ψαλ. ρθ. κγ. ρλς. ἡσαΐ. μ. ἐζε. λζ. ἡσαΐ. ργ. ρω. ι. ἡσαΐ. ς. μαλ. ιγ. μάρ. δ. λθ. κ. πραξ. κζ. ρω. ιε

τούς. τοῦτο εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με. καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν. οὐ γὰρ ἦλθον, ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν. ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. καὶ οἶδα, ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ

γῶ, καθὼς εἶρηκέμοι ὁ πατὴρ, οὕτως λαλῶ.

ΠΡΟ ἢ τῆς ἑορτῆς τὸ πάσχα εἰδὼς XIII.
ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα με ματ. κς.
ταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πα- λϛ. μβ.
τέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ ματ. ιδ.
κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ
δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βε-
βληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμω-
νος ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ. εἰ-
δὼς ὁ ἰησοῦς, ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ
ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ
ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται
ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια. καὶ λα-
βὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν. εἶτα βάλ-
λει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νί-
πτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσ-
σειν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχεται
οὖν πρὸς σίμωνα πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ
ἐκεῖνος. κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;
ἀπεκρίθη ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ὃ ἐγὼ
ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ
ταῦτα. λέγει αὐτῷ πέτρος. οὐ μὴ νίψῃς
τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρί-

Σιαὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ
ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ σίμων
πέτρος. κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον,
ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας, καὶ τὴν κεφαλήν. λέ-
γει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ὁ λελουμένος, οὐ χρεί-
αν ἔχει εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι
καθαρὸς ὅλος. καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλ-
λ' οὐχὶ πάντες. ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόν-
τα αὐτόν, διὰ τοῦτο εἶπεν, οὐχὶ πάντες κα-
θαροί ἐστε. ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐ-
τῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν
πάλιν εἶπεν αὐτοῖς. γινώσκετε τί πεποίη-
κα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ διδάσκαλος
καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ.
εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύ-
ριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλε-
τε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγ-
μα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίη-
σα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου
αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαν-
τος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε,
ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν

κάτω. ιε. ματ. ι. λκ. ς.

Digitized by Google

λέγω, ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ψαλ. μ.
ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πτέρναν αὐτοῦ.
ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα
ὅταν γένηται, πιστεύσητε, ὅτι ἐγώ εἰμι. ματ. ι.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἐάν τι
να πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει. ὁ δὲ ἐμὲ λαμ-
βάνων, λαμβάνει τὸν ἀποστείλαντά με. λϛ. ι.
ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύ-
ματι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώ- ματ. κϛ.
σει με. ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μα- μάρ. ιδ'.
θηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέ- λϛ. κβ.
γει. ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς. νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυ-
θέσθαι, τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. ἐπιπεσὼν
δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐ-
τῷ· κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς·
ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον δώ-
σω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδω-
σιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. καὶ μετὰ
τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σα-

Digitized by Google

τεκνάς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν. ἦν δὲ νύξ. ὅτε οὖν ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς. νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος. κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οὐ δύνῃ

ἔνω. ζ. κ. ἰω. ϛ. κή τω. ιε.

σοὶ μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος. κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει, ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς. ματ. κς. μάρ. ιδ. λυ. κβ.

XIIII.

ΚΑΙ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν, πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. λέγει αὐτῷ Θωμᾶς. κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰμὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου

ἐγνώκατε ἄν. καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν. λέγει αὐτῷ Φίλιππος. κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμὶ, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με Φίλιππε, ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα. καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ. ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. πιστεύετέ μοι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν. εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι, καὶ ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν,

κάτω. 15. ματ. ζ. μέρ. ιε.

Digitized by Google

ὄνομα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ πνεῦ
μα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται
λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει
αὐτό. ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑ
μῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ ἀφήσω ὑ
μᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μι
κρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς
δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσε
σθε. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς, ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ,
κἀγὼ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ
τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με. ὁ
δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πα
τρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμ
φανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. λέγει αὐτῷ Ἰού
δας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης. κύριε, τί γέγονεν, ὅ
τι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐ
χὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶ
πεν αὐτῷ. ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου
τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν,
καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ'
αὐτῷ ποιήσομεν. ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς
λόγους μου οὐ τηρεῖ. καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε,

Digitized by Google

οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. ὁ δὲ παράκλητος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ὅσα εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσατε, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἄν, ὅτι εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μείζων μού ἐστί. καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν. ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα. καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει

αὐτὸ καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει
αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς
καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα
ὑμῖν. μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. κα-
θὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν
ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕ-
τως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. ἐ-
γώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ
μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει
καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνα-
σθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ,
ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ μαθ. καὶ
συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλου-
σι, καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ α. Ἰω. γ.
ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε
αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ
ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πο-
λὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. κα-
θὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα
ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν
τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀ-
γάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πα-
τρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀνω. ιγ.

Digitized by Google

ἀγάπη. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν
ἐφε.ε. πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀ-
κ.θεω.σ. γαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.
β. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις
κ. ἰω.γ. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐ-
σ. τοῦ. ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε ἐὰν ποιῆτε ὅσα
ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκ ἔτι ὑμᾶς λέγω
δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐ-
τοῦ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι
πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου,
ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε,
ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς,
ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρητε,
καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ. ἵνα ὅτι ἂν αἰτή-
κ. ἰω.γ. σητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῴ σοι
σ.ἰ.σ. ὑμῖν. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα-
πᾶτε ἀλλήλους. εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ,
γινώσκετε, ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίση-
κεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴ-
διον ἐφίλει. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ,
ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ

λόγου,

Digitized by Google

λόγου, οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν. εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον, καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν. νυνὶ δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν. νυνὶ δὲ καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι, καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος, ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ. Ταῦτα λελάλη- XVI.
κα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀποσυ-
ναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς. ἀλλ' ἔρχεται

ἄνω. ιγ. ματ. ι. μάρ. κθ.

ψαλ. κθ. λθ. κθ

ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ
λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. καὶ ταῦ-
τα ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν
πατέρα, οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάλη-
κα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύ-
ητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ
ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν
ἤμην. νυνὶ δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά
με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, ποῦ ὑπά-
γεις, ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύ-
πη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλ-
λ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέ-
ρει ὑμῖν, ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ ἐγὼ
μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται
πρὸς ὑμᾶς. ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐ-
τὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει
τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δι-
καιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. περὶ ἁ-
μαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. περὶ
δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου
ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με. περὶ δὲ
κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου
κέκριται. ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλ-

Digitized by Google

λ᾽ οὐ δύναμαι βαστάζειν ἄρτι. ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς, εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽ ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι. διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. τί ἐστι τοῦτο, ὃ λέγει ἡμῖν, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. ἔλεγον οὖν, τοῦτο τί ἐστιν, ὃ λέγει, τὸ μικρὸν, οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτῆσαι, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, περὶ τούτου ζητεῖτε μετ᾽ ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται

σεται. ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύ-
πη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυνὴ
ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα
αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ
ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν,
ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. καὶ
ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε. πάλιν δὲ
ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρ-
δία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει
ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐ-
ρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόμα-
ματ. ζ. τί μου, δώσει ὑμῖν. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσα-
καὶ. κα. τε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου. αἰτεῖτε, καὶ λή-
μέρ. ια. ψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
λδ. ια. παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν, ἀλ-
ἰακ. α. λ' ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμί-
αις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ
τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε. καὶ οὐ
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
περὶ ὑμῶν. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑ-
μᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπι-

σάκοστε, ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον. πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ἴδε νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴδαμεν, ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις, ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν, ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ἄρτι πιστεύετε. ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε. καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστί. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε. Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε. καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ

Ματ. κγ. μέρ. ιδ.

XVII.

ἔστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν χριστόν. ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς. τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί, ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. νῦν ἔγνωκαν, ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστίν. ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ. οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν

ἐν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ
κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόμα
τί σου, οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐ
θεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰμὴ ὁ υἱὸς τ ἀπω ψαλ. ρθ
λείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νυνὶ δὲ πρὸς
σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ,
ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρω-
μένην ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τ
λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐ-
τοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς
ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ,
ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα
τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσ-
μου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
εἰμὶ. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθεια ἐστί, καθὼς ἐμὲ ἀ-
πέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα
αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ
ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασ-
μένοι ἐν ἀληθείᾳ. οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρω
τῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων
διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμὲ, ἵνα πάντες
ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν

ποι, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἐν ὑμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἓν ἐσμέν. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος, ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων· καὶ οὗτοι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII. ματ. ιδ'. λυ. κβ. ματ. κς'. μάρ. ιδ'. λυ. κβ. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς

ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν, εἶπεν αὐτοῖς. τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ἐγώ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπον αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς. εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι, εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν, ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. σίμων οὖν πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ. βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν

ἄνω. ζ.

Digitized by Google

θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐμὴ πίω αὐτό; ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν ἰουδαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς ἄννανπρῶτον. ἦν γὰρ πενθερὸς τῷ καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν πέτρον. λέγουσιν οὖν τῷ πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ. μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος. οὐκ εἰμί. εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο. ἦν δὲ μετ' αὐτῶν καὶ πέτρος ἑστὼς καὶ

ἄνω.μη. μαϊ.κς. μάρ.ιδ. λϛ.κβ.

θερμαινόμενον. ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ, ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς, ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών. οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ. μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν οὐκ εἰμί. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν, οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ'

ματ. κς. μάρ. ιδ. λϛ. κβ. ματ. κς. μάρ. ιδ. λϛ. κβ.

Digitized by Google

αὐτῆς; πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτρος· καὶ αὐτέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωΐα, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε. τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ. μὴ τοῦτος ἦν οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ πιλάτος. λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι. ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ. σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος. μή τι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρ-

ματ. κζ. μάρ. ιε. λυ. κβ.

ματ. κ, μάρ. ισ. λυ. κγ.

χεῖρες παρέδωκάν σε ἐμοί. τί ἐποίησας;
ἀπεκρίθη ἰησοῦς. ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται
ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ
τοῖς ἰουδαίοις. νυνὶ δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ
ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλᾶτος.
οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ἰησοῦς.
σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς
τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς
τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ.
πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς
φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ πιλᾶτος. τί ἐστιν ἀλή
θεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς
τοὺς ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς. ἐγὼ οὐ-
δεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. ἔστι δὲ μαϑ. κζ.
συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν μάρ. ιε.
τῷ πάσχα. βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω λκ. λγ.
τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; ἐκραύγασαν
οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες. μὴ τοῦτον, ἀλ
λὰ τὸν βαραββᾶν. ἦν δὲ βαραββᾶς λῃστής.

ΤΟΤΕ οὖν ἔλαβεν ὁ πιλᾶτος τὸν ἰη- XIX.
σοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε. καὶ οἱ στρατιῶται μαϑ. κζ.

μάρ. ιε. πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν
αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
περιέβαλον αὐτόν, καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βα-
σιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ
εἰς πήγματα. ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πι-
λᾶτος, καὶ λέγει αὐτοῖς. ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐ-
τὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε, ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν
αἰτίαν εὑρίσκω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔ-
ξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ
πορφυροῦν ἱμάτιον· καὶ λέγει αὐτοῖς,
ἴδε ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται ἐκραύγασαν,
λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. λέ-
γει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος. λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς,
καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν
αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰου-
δαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νό-
μον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν
υἱὸν θεοῦ ἐποίησεν. ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πι-
λᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη· καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέ-
γει τῷ Ἰησοῦ, πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπό-
κρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ·

Digitized by Google

ὁ πιλᾶτος. ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς. οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν. διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ πιλᾶτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες. ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς. οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ καίσαρι. ὁ οὖν πιλᾶτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ γαββαθᾶ. ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη, καὶ λέγει τοῖς ἰουδαίοις. ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν. ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλᾶτος. τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς. οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. παρέλαβον δὲ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀπήγαγον, καὶ βαστάζων

κατ. κζ. μάρ. ιε. λουκ. κγ.

Digitized by Google

τὸν σταυρὸν αὐτῷ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται ἑβραϊστὶ γολγοθᾶ, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστί, ἑλληνιστί, ῥωμαϊστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων· ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος· καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·

μετ. κζ. μάρ. ιε. λθ. κγ.

ϑῇ, ἡ λέγουσα. διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ. γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ. ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, διψῶ. σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν. οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε. τετέλεσται. καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ. ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν. ἦν γὰρ μεγάλη ἡμέρα ἐκείνη τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον, ἵνα κα-

Ψαλ. κα.

Ψαλ. ξα.

Digitized by Google

τεκαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν.
ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώ
του κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ
συσταυρωθέντος αὐτῷ. ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν
ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα,
οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἷς τῶν
στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυ-
ξε, καὶ ἀθρόως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ
ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐ-
τοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία. κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀ-
ληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. ἐγέ-
νετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.
ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ. καὶ πάλ
λιν ἑτέρα γραφὴ λέγει. ὄψονται εἰς ὃν ἐξε
κέντησαν. μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πι
λᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μα
θητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φό
βον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰη
σοῦ. καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθε οὖν καὶ
Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς
τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης
ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶ-
μα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις με

ἐξ. ιβ.
ἀριθ. θ.
ζαχχ. ιβ.
ματ. κζ.
μκρ. ιε.
λδ. κγ.
ἰω. γ.

τὸ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰου-
δαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅ-
που ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ
μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέ-
θη. ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰου-
δαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν
τὸν Ἰησοῦν. Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων
μαρίᾳ ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωΐ, σκο- XX.
τίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει μάρ. 15.
τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει λυ. ιδ.
οὖν, καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον, καὶ
πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἐφίλει ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ
τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν
αὐτόν. ἐξῆλθεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλ-
λος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ πέτρου, καὶ ἦλ-
θε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. καὶ παρακύ-
ψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι
εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν σίμων πέτρος ἀκο-
λουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖ-
ον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σου-

σάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε καὶ ἐπίστευσεν. οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι. γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ ἰησοῦς ἐστί. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς. γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ. κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτὸν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει αὐ-

μετ. κα. μέρ. ιε.

τῆ ἁ Ἰησοῦς. μαρία. γραφεῖσα ἐκείνη, λέγει αὐτῷ. ῥαββουνί, ὁ λέγεται διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, μή μου ἅπτου. οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου. πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς. ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτῶν. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ, ἰδόντες τὸν κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν. εἰρήνη ὑμῖν, καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς. λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς. ἂν τινων κρα-

ματ. κη. μάρ. ιϛ. λϛ. κϛ. α. κορ. ιε. ματ. ιη.

πῆτε, κεκράτηται. θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν εἰρήνη ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ. φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. ἀπεκρίθη θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα

ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς τιβεριάδος. ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος καὶ θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος, καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ κανᾶ τῆς γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς σίμων πέτρος. ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης, ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν, οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, οὔ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. βάλλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους

XXI.

τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ. ὁ κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας, ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον. οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν. καὶ τοσούτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, σὺ τίς εἶ; εἰδότες, ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐ-

τῶν, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ ἰησοῦς. σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ. ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ. βόσκε, τὰ ἀρνία μου. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον. σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον. σίμων ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, φιλεῖς με, καὶ εἶπεν αὐτῷ. κύριε σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. βόσκε τὰ πρόβατά μου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες, ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ. ἀκολούθει μοι. ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος, βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆ- β. πέτ. α.

Digitized by Google

θας αὐτῷ, μὴ εἶπε, κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδι-
δούς σε; τοῦτον ἰδὼν ὁ πέτρος, λέγει τῷ
ἰησοῦ. κύριε οὗτος δὲ τί; λέγει αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς. ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι,
τί πρὸς σὲ; σὺ ἀκολούθει μοι. ἐξῆλθεν οὖν
ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μα-
θητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. καὶ οὐκ εἶπεν
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἐ-
ὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς
σέ; οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς, ὁ μαρτυρῶν περὶ
τούτων, καὶ γράψας ταῦτα. καὶ οἴδα-
μεν, ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. ἔστι
δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰη-
σοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐ-
τὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφό-
μενα βιβλία. ἀμήν.

Τέλος τοῦ κατὰ Ἰωάννην, ἁγίου εὐαγγελίου.

Digitized by Google

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.

α. Περὶ τῆς ἐξ ἀναστάσεως διδασκαλίας χριστοῦ καὶ ὁπλασίας πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ τῆς ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς. Ἠθος τε καὶ πρόπου ἀναλήμψεως τοῦ χριστοῦ. καὶ περὶ τῆς ἀναβάσεως καὶ δοξάσεως αὐτοῦ παρουσίας.

Πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητὰς θέντας περὶ τελευτῆς καὶ ἐπιβολῆς ἰούδα τοῦ προδότου.

Περὶ ἀναστασεγερσεως ματθίου κληρωθέντος χάριτι δι' προσαχῆς.

β. Περὶ ἤθους τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοίτησεως ἐν ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς γενομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας.

Πέτρου κατήχησις περὶ τούτου ἐκ τῶν προφητῶν.

Περὶ πάθους καὶ ἀναστάσεως, καὶ ἀναλήψεως χυ, δωρεᾶς τε τοῦ ἁγίου πνς.

Περὶ πίστεως τῶν παρόντων, καὶ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος σωτηρίας.

Digitized by Google

Περὶ ὁμοουσίας καὶ ἀνομοιότητος καὶ προσθήκης τῶν πατέρων.

γ. Περὶ τῆς ἐν χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χωλοῦ. πέτρου τε καὶ κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς, συμπαθητικῆς καὶ συμβουλευτικῆς πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν.

δ. Περὶ ἀθετήσεως τῶν ἀρχιερέων, ἤγουν τοῦ γεγονότος, ἢ κρίσεως τοῦ θεσπίσματος πέτρου τε ὁμολογίας τοῦ χριστοῦ θανατώσεώς τε καὶ ἀναστάσεως.

Περὶ ἀπειλῆς τῶν ἀρχιερέων, ὡς οὐδεὶ παρέσται ἀθῷ τῷ ὀνόματι τοῦ χριστοῦ, ἢ θεότητος τῶν ἀποστόλων. Εὐχαριστίας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ πίστεως τῶν ἀποστόλων πίστεως καὶ ἀγάπης.

Περὶ ὁμοψύχου καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευόντων.

ε. Περὶ ἀνανίου καὶ σαπφείρης, καὶ πικρᾶς αὐτῶν τελευτῆς.

Ὅτι τοὺς ἀποστόλους ἐμβληθέντας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἄγγελος κυρίου νυκτὸς ἐξέωσεν, καὶ πορευθέντας ἀπολύτους κηρύσσειν τὸν ἰησοῦν.

Οπ τῇ ἑξῆς οἱ ἀρχιερεῖς πάλιν αὐτὸς συλλαβόμενοι. ἐφ' ᾧ ὅπ μηκέτι διδάσκειν μηδὲ ἐξουτες ἀπέλυσαν.

Γαμαλιήλου γνώμη περὶ τῶν ἀποστόλων μετὰ παραδειγμάτων τινῶν καὶ ἀποδείξεων.

5. Περὶ χειροτονίας τῶν ἑπτὰ διακόνων. ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ συκοφαντία κατὰ στεφάνου.

6. Στεφάνου δημηγορία περὶ τῆς πρὸς ἀβραὰμ διαθήκης τοῦ θεοῦ καὶ περὶ τῶν ιβ' πατριαρχῶν.

Περὶ τῆς λιμοῦ συμφωνίας, καὶ ἀναγνωρισμοῦ τῶν υἱῶν ἰακὼβ. καὶ περὶ γενέσεως μωϋσέως, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεοφανείας ἐν τῇ ὄρει σινᾶ.

Περὶ ἐξόδου καὶ μοχοποιΐας τοῦ ἰσραὴλ, ἄχρι χρόνων σολομῶντος, καὶ τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς.

Ομολογίας τῆς ὑπερουρανίου δόξης ἐν σαρκὶ χρισθέντος αὐτῷ, ἐφ' ᾧ λιθόλυτος γενόμενος ὁ στέφανος ἀποβιῶς ἐκοιμήθη.

ιι. Περὶ διωγμοῦ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοῦ φῆς σεφάνου.
Περὶ φιλίππου τοῦ ἀποστόλου πολλοὺς ἰασαμένου ἐν σαμαρείᾳ.
Περὶ σίμωνος τοῦ μάγου πιστεύσαντος καὶ βαπτισθέντος σὺν ἑτέραις πλείοσιν.
Περὶ τῆς πέτρου καὶ ἰωάννου πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς. καὶ ἐπίκλησις τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς βαπτισθέντας.
Οτι οὐκ ἀργυρίου, οὐδὲ ὑποκρίσεως, ἀλλ' ἀγίας καὶ πίστεως ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου πνεύματος δίδοται.
Περὶ ὑποκρίσεως καὶ ἐπὶ πλέξεως σίμωνος.
Οτι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πιστοῖς ὁδοὶ ὁ θεὸς τὴν σωτηρίαν, δῆλον ἐκ τῆς κατὰ τὸν αἰθίοπα ὑποθέσεως.
ιβ. Περὶ τῆς οὐρανοδρομίας θείας κλήσεως πρός λον εἰς ἀποστολὴν χριστοῦ.
Περὶ ἐκστάσεως καὶ βαπτίσματος παύλου καὶ οὐρανίου κατ' αὐτὸν ἀποκαλύψεως θεοῦ. πρεσβύτας τε αὐτῷ, καὶ σωτηρίαν δι' ἀναβαθμοῦ πρὸς τοὺς ἀποστόλους

Περὶ αἰνέα παραλυτικοῦ ἰαθέντος ὑπ᾽ αὐτοῦ διὰ πέτρου.

Περὶ ταβιθᾶ τῆς φιλοχήρου ἣν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ πέτρος διὰ προσευχῆς ὑπ᾽ ἰόππῃ.

ι. Περὶ κορνηλίου, ὅσα τε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, καὶ ὅσα πάλιν πέτρῳ οὐρανόθεν περὶ κλήσεως ἐθνῶν ἐρρέθη.

Ὅτι μετεσταλὴς ὁ πέτρος ἦλθε πρὸς κορνήλιον.

Ἐπαναλήψεις ὧν ἄγγελος ἐπεμαρτύρησε καὶ ὑφηγήσατο κορνηλίῳ.

Πέτρου κατήχησις εἰς χριστὸν, τότε ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας διαρρεὲν. καὶ ὅπως ἐβαπτίσθησαν τότε οἱ ἐξ ἐθνῶν πιστεύσαντες.

ια. Ὁ πέτρος τε καθεξῆς καὶ τὰ ἑκάστα τῶν γεγονότων διηγεῖται τοῖς ἀποστόλοις διακριθεῖσι πρὸς αὐτόν. τοπικὰ δὲ βαρναβᾶ ἐκπεμφασι πρὸς τοὺς ἀνατολικὰ ἀδελφούς.

Προφητεία ἀγάβου περὶ λιμοῦ οἰκουμενικῆς, καὶ καρποφορίας πρὸς τοὺς ἐν

ὑποχαίρ ἀδελφούς.

16. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου κατασφαγή.
Πέτρου σύλληψις πρὸς ἡρῴδην, ὅπως τε αὐτὸν ὁ ἄγγελος θείῳ κελεύσματι ἐξείλετο ἐκ τῶν δεσμῶν, καὶ ὡς πέτρος ἔμφοβος γενόμενος νύκτωρ τοῖς ἀδελφοῖς ὑπανεχώρησεν.
Περὶ τῆς τῶν φυλάκων κολάσεως, καὶ μετέπειτα περὶ τῆς τοῦ ἀσεβοῦς ἡρῴδου, πικρᾶς τε καὶ ὀλεθρίου κατασχοφῆς.

17. Ἀποστολὴ βαρνάβα, καὶ παύλου πρὸς τὸ θεῖον πνεύματος εἰς κύπρον. ὅστε ἀρχόσαντο ἐν ὀνόματι χριστοῦ εἰς ἐλύμαν τὸν μάγον.
Παύλου ἀθαλὴς διδασκαλία εἰς χριστὸν, ἔκτε τοῦ νόμου καὶ καθεξῆς τῶν προφητῶν ἱστορικὴ καὶ ἀναγγελική. ἐν ᾧ ὅτι καὶ ἐλεγκτικὴ καὶ συλλογιστική.
Περὶ μεταθέσεως τοῦ κηρύγματος εἰς τὰ ἔθνη, διωγμοῦ τε αὐτῶν ἔκεῖθεν καὶ ἀφίξεως εἰς ἰκόνιον.

18. Ὅπως ἐν ἰκονίῳ κηρύξαντες τὸν χριστὸν, πολλῶν τε πεισάντων, ἐδιώχθησαν

σιν οἱ ἀπόστολοι.

Περὶ τοῦ ὠν λύτροις ἐκ γενετῆς χωλοῦ, ἰαθέντος ὑπὸ τῶν ἀποστόλων. διόπερ εἰ νοήτε θεοὶ μὴ παρεῖναι ἔδοξεν τοῖς ἐγχωρίοις. ἔνθα δὴ καὶ μετέπειτα λιθάζεται ὁ παῦλος παρὰ τῶν ἰουδαίων τῶν ἀσυγκατόνων.

κε. Ὅτι οὐδεὶ περιτέμνεσθαι τοὺς ἐξ ἐθνῶν πιστεύοντας, δόγματι μὴ κρίσει τῶν ἀποστόλων.

Εν ᾧ ἀθροσθὴ αὐτῇ πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν περὶ τῶν φυλακτέων.

Αν πέρεσις παύλου πρὸς βαρναβᾶν ὑπὲρ μάρκου.

κς. Περὶ κατηχήσεως παιδέων, καὶ τῆς κατὰ ἀποκάλυψιν ἀφίξεως παύλου εἰς μακεδονίαν.

Περὶ πίστεως καὶ σωτηρίας πινὸς γυναικὸς λυδίας. μὴ περὶ ἰάσεως τῆς πνεύματος πύθωνος ἐχούσης παιδίσκης, δι' ἣν τὸν παῦλον καθεῖρξαν οἱ δεσπόται.

Περὶ τοῦ συμβάντος ἐκεῖσε σεισμοῦ καὶ θαύματος, μὴ ὅπως πιστώσας ὁ εἱρκτο-

φύλαξ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἐβαπτίσθη καὶ πάντες αὐτοῦ οἱ οἰκεῖοι παραχρῆμα.

Ὅτι παρακληθέντες ἐξῆλθον τότε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου οἱ ἀπόστολοι.

ιζ. Περὶ στάσεως γενομένης ἐν Θεσσαλονίκῃ τοῦ κηρύγματος ἕνεκεν. φυγῇ τε Παύλου εἰς Βέροιαν, κἀκεῖθεν εἰς Ἀθήνας.

Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιφωμίου χρηστῆς, φιλοσόφου τε κηρύγματος καὶ ἀσεβείας τοῦ Παύλου.

ιη. Περὶ Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης καὶ τῆς Κορινθίων ἀπειθείας. τῆς τε κατὰ πρόγνωσιν ἐπ' αὐτοῖς ἀθροίσεως τοῦ θεοῦ, ἀποκαλυφθείσης τῷ Παύλῳ.

Περὶ κρίσπου ἀρχισυναγώγου πιστεύσαντος σὺν ἑτέροις καὶ βαπτισθέντος.

Στάσεως κινηθείσης ἐν Κορίνθῳ ὁ Παῦλος ὑπεχώρησεν, ἐλθὼν τε εἰς Ἔφεσον καὶ διαλεχθεὶς, ἐξῆλθεν.

Περὶ Ἀπολλῶ ἀνδρὸς λογίου τε καὶ πιστοῦ.

ιθ. Περὶ βαπτίσματος καὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς δοθείσης διὰ πρό-

σαυχῆς παύλε τοῖς ἐν ἐφέσῳ πισάσε
σι. καὶ περὶ ἰάσεως τοῦ λαοῦ.
Περὶ τῶν ἡῶν σκευῶν, ὅπερ οὐδὲ ἐγ-
χειρεῖν, ἀπίσοις καὶ ἀναξίοις τῆς πί-
σεως γενόμενος, καὶ περὶ ἐξομολογή-
σεως τῶν πισευόντων.
Περὶ τ ἐν ἐφέσῳ κινηθείσης σάσεως ὑ
πὸ δημητρίου τοῦ ἀργυροκόπου κατὰ
τῶν ἀποσόλων.
κ. Περίοδος παύλου, ἐν ἡ καὶ περὶ θανά
του καὶ ἀναπλήσεως ἀτυχοῦς ἦλθ προ
σαυχῆς ἐν τρωάδι.
κα. Παραπλους παύλου ἀπὸ ἐφέσου ἄ-
χρι καισαρείας τῆς παλεσίνης.
Ἀγάβου προφητεία περὶ τῶν συμβη-
σομένων τῷ παύλῳ ἐν ἱερουσαλημ.
Παραίνεσις ἰακώβου πρὸς παῦλον, πε
ρὶ τοῦ μὴ δοκεῖν κωλύειν ἐβραίους πε
ριτέμνεσθαι.
Περὶ τῆς ἐν ἱερουσαλὴμ κατὰ παύλου
κινηθείσης ἀταξίας ὅπως τε αὐτὸν ὁ
χιλίαρχος, τοῦ πλήθους ἐξερεῖται.
κβ. Παύλε κατάσασις περὶ ἑαυτοῦ καὶ τ

Digitized by Google

εἰς ἀπόστολον αὐτῶ κλήσεως.

Περὶ ὧν ὁ ἀνανίας πρὸς τὸν παῦλον ἐν δαμασκῶ εἶπεν. ὁ πασίας τε αὐτῶ κὴ φωνῆς θεοῦ γενομένης πτε πρὸς αὐτὸν ἐν τῶ ὄρει.

Οτι μέλλων ἐπὶ τούτοις ὁ παῦλος τύπεθαι, εἰπὼν ὅτι ῥωμαῖος ἐσὶν ἀνέθη

κγ. Οτε παῦλος καταβὰς εἰς τὸ σωμέδριον, ἔπαθέ τε καὶ εἶπε καὶ ἀνθυβόλως ἔπραξε.

Περὶ ἐπιβουλῆς μελεπαμένης ὑπὸ ἰουδαίων κατὰ παύλου, καὶ μηνύσεως αὐτῆς πρὸς λυσίαν.

Οτι παρεπέμφθη ὁ παῦλος τῶ ἡγεμόνι εἰς τὴν καισάρειαν μετὰ γραπτῶν καὶ γραμμάτων.

κδ. Τερτύλλου περὶ παύλου κατηγορία. καὶ αὐτοῦ ἀπολογία ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος.

κε. Περὶ τῆς φήλικος διαδοχῆς. καὶ τῆς φήσου προαγωγῆς, τῆς τε ἐπ' αὐτοῦ ἀνακρίσεως παύλου καὶ ἐφέσεως.

Αγρίππα καὶ βερνίκης πρὸς παῦλον.

Digitized by Google

κε. Παύλου ἀπολογία ἐπ' αὐτῶν. περὶ τῷ ἐν νόμῳ θρησκείας αὐτῷ καὶ κλήσεως εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

Ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ ἰουδαίους ὁ παῦλος. ἀκριβέστερον τῷ φήσῳ ἔφη.

κζ. Πλοῦς παύλου ἐπὶ ῥώμην. καὶ δεσμώτου τε πλείστων καὶ μεγίστων πάμπλειος.

Παραίνεσις παύλου πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ περὶ ἐλπίδος σωτηρίας.

κη. Ὅπως διεσώθησαν εἰς μελίτην τὴν νῆσον. καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ ὁ παῦλος ἔπραξεν μετ' οὐ γνώσεως.

Ὅπως δὲ ἀπὸ μελίτης εἰς ῥώμην κατήντησεν ὁ παῦλος.

Περὶ διαλέξεως παύλου, πρὸς τοὺς ἐν ῥώμῃ ἰουδαίους.

Κεφάλαια μὲν τὰ ἅπαντα τὰ δὲ τούτοις ἐπόμενα μή.

Digitized by Google

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων ὦ θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη, οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου, ὅτι ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ, οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες. κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ; εἶ-

λου. κσ.

δὲ πρὸς αὐτούς. οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους, ἢ καιρούς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ εἶπον. ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. καὶ ὅτε εἰσῆλθον ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅτε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος

καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος,
Ἰάκωβος Ἀλφαίου, καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς, καὶ
Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προ-
σκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ
καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ
μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐ-
τοῦ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέ-
τρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν εἶπεν, ἦν τε
ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν
εἴκοσιν. ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆ-
ναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰού-
δα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι
τὸν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡ-
μῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας
ταύτης. οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον
ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γε-
νόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάν-
τα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, καὶ γνωστὸν ἐγένε-
το πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ,
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τουτέστι χω-
ρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ

ψαλ. μ. ἰωκ. ιη.

ματ. κζ.

Digitized by Google

ψαλ.ξη. ψχλμῶν. γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρη-
ψαλ.ρη. μος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ
τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. δεῖ
οὖν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ
χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς
ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βα-
πτίσματος Ἰωάννου, ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνε-
λήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως
αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. καὶ
ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρ-
σαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἴουστος, καὶ Ματθίαν.
καὶ προσηύξαντο, εἶπον. σὺ κύριε καρ-
διογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω
ἐκ τούτων τῶν δύο, ἕνα λαβεῖν τὸν κλῆ-
ρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς,
ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν
τόπον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ
ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκα-
τεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

ΚΑΙ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέ- II.
ραν τῆς πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμο-
θυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος, ὥσπερ φερομένης πνοῆς

Digitized by Google

βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον, οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. ἦσαν δὲ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι, καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδη-

μοιῶτες ἑωμαῖοι, ἰουδαῖοι τε καὶ προσή
λυτοι, κρῆτες καὶ ἄραβες, ἀκούομεν λα
λούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις
τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. ἐξίσαντο δὲ πάν
τες, καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέ
γοντες, τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; ἕτεροι δὲ
χλευάζοντες, ἔλεγον, ὅτι γλεύκους μεμεσω
μένοι εἰσί. σταθεὶς δὲ πέτρος σὺν τοῖς ἕνδε
κα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγ
ξατο αὐτοῖς. ἄνδρες ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κα
τοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑ
μῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήμα
τά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε,
οὗτοι μεθύουσιν. ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμ
έρας· ἀλλὰ τοῦτό ἐστι, τὸ εἰρημένον διὰ
τοῦ προφήτου ἰωήλ. καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχά
ταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προ
φητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέ
ρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄ
ψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνια
σθήσονται. καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους
μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέ

ξους ἐκείνους ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι, καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ, καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. ψωμ. ι. καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. Ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον, λαβόντες διὰ χειρῶν ἀνόμων, προσπήξαντες ἀνείλετε, ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι ψαλ. ιε. αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία

μεν, καὶ ἐγκαλλώπισται ἡ γλῶσσά μου. ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε, καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς, ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προιδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὐκ ἐγκατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ

γ. Εσ. 6.

ψαλ. γλω.

Digitized by Google

ἀκοὴν ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ
ψκλ.ρθ. αὐτός· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι κύριον καὶ χριστὸν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε πρὸς τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοιπούς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν ἄνδρες ἀδελφοί; πέτρος ἔφη πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρατο καὶ παρεκάλει, λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιοι. ἦσαν δὲ

προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-
στόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς. ἐγένετο δὲ
πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ
σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. πάντες
οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον
ἅπαντα κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα, καὶ τὰς
ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ
πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε, καθ' ἡ-
μέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν
ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον,
μετελάμβανον τροφῆς, ἐν ἀγαλλιάσει καὶ
ἀφελότητι καρδίας αἰνοῦντες τὸν θεὸν, πρὸς
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύ-
ριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέ-
ραν τῇ ἐκκλησίᾳ. ΕΠΙ τὸ αὐτὸ δὲ πέ- III.
τρος καὶ ἰωάννης ἀνέβαινεν εἰς τὸ ἱερὸν,
ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ'
ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λε-
γομένην ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην πα-
ρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. ὃς

Ἰδὼν πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ἀτενίσας δὲ πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε. βλέψον εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ πέτρος. ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι, ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειραι, καὶ περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἤγειρε. παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά. καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει. καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν. ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλου-

μένῃ

μένη σολομῶντος, ἐκθαμβοι. ἰδὼν ὁ πέτρος, ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν. ἄνδρες ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε. ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρες ἐσμὲν, καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν ἀδελφοὶ οἶδα, ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστὸν, ἐπλήρωσεν οὕτως. μετανοήσατε οὖν

ματ. κζ. μάρ. ιε. λυ. κγ. ἰω. ιη.

Digitized by Google

μὴ ἐπιστρέψαντε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν
τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀ-
ναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ
ἀποστείλῃ τὸν προκεκηρυγμένον ὑμῖν Ἰησοῦν
χριστόν, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι
χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλά-
λησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων
αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος. μωϋσῆς μὲν
Δευ. ιη. γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, ὅτι προφή-
την ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ. αὐτοῦ ἀκού-
σεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς
ὑμᾶς. ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἂν μὴ ἀ-
κούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσε
ται ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆ-
ται ἀπὸ Σαμουὴλ, καὶ τῶν κατεξῆς ὅσοι
ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας
ταύτας. ὑμεῖς ἐστε οἱ τῶν προφητῶν, καὶ
τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς
γεν. ιβ. πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ. καὶ ἐν
τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι
αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ὑμῖν πρῶτον ὁ θεὸς
ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέ-

Digitized by Google

ἵδιον αὐτὸν ἀλογισώτατε ὑμᾶς ἐν τῷ ἀπο
στρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

ΛΑΛούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, IIII.
ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ στρατηγὸς
τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ σαδδουκαῖοι, διαπονού-
μενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν,
καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνά-
στασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς
τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὸ αὔ-
ριον. ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ δὲ τῶν ἀ-
κουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγε-
νήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιά-
δες πέντε. ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συ
νεχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσ
βυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ,
καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν, καὶ
Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ
γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ στήσαντες αὐτοὺς
ἐν μέσῳ, ἐπυνθάνοντο, ἐν ποίᾳ δυνά-
μει, ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑ-
μεῖς; τότε πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁ-
γίου, εἶπε πρὸς αὐτούς. ἄρχοντες τοῦ λαοῦ
καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ, εἰ ἡμεῖς σήμε-

Digitized by Google

φάλ. ριζ. μετ. καμήλ. ιβ. πθ. καὶ ἐσκ. κη. α. πέτ. β. ἑῶ. ϑ.

ρον ἀνακεκινήμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία. οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καταλαβόμενοι, ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον· ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς, ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν,

Digitized by Google

πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι. ἀλλὰ ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς, μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐτοῖς, τὸ, καθόλου μὴ φθέγγεσθαι, μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες, πρὸς αὐτοὺς εἶπον· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὑρίσκοντες, τὸ, πῶς κολάσωνται αὐτοὺς διὰ τὸν λαὸν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος, ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως. ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν, ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν

καρδία μία καὶ ψυχὴ μία. καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς. ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. Ἰωσὴς δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν υἱὸς παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. ΑΝΗΡ δέ τις Ε. ὀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπε δὲ Πέτρος. ὀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ

Digitized by Google

θεὸν, καὶ εἶπον· δέσποτα, σὺ ὁ θεὸς, ὁ
ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν
θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς· ὁ διὰ στό
ματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου εἰπών· ἵνα τί ψαλ.
ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρ
χοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ
τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ· συν
νήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον
παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε
καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς
Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου, καὶ ἡ βου
λή σου προώρισε γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν κύ
ριε ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς
τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας πάσης
λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου
ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρα
τα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παι
δός σου Ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων αὐτῶν, ἐσά
λευθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ
ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ
ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παῤῥη
σίας. τοῦ δὲ πλήθους τῶν πεπιστευκότων ἦν

σκληρᾶς τῷ καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαί σε
ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοι
ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρ
χε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγ
μα τοῦτο; οὐκ ἔψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ
τῷ θεῷ. ἀκούων δὲ Ἀνανίας τοὺς λόγους
τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε. καὶ ἐγένετο φό-
βος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τα-
ῦτα. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν
αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. ἐγένετο δὲ
ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, μὴ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς, εἰσῆλθεν. ἀπεκρί-
θη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος. εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου
τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπε. ναὶ, τοσ-
ούτου. ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν. τί
ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειρᾶσαι τὸ πνεῦ-
μα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων
τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί
σε. ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πό-
δας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν. εἰσελθόντες δὲ οἱ
νεανίσκοι, εὗρον αὐτὴν νεκρὰν, καὶ ἐξενέγ
καντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ

Digitized by Google

ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ σολομῶνος. τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένου πέτρου, κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν περιξ πόλεων εἰς ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρ-

ρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς, εἶ
πε· πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλᾶτε ἐν τῷ
ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
ταύτης. ἀκούσαντες δὲ, εἰσῆλθον ὑπὸ τὸ
ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. παρα
γενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐ
τῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶ
σαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι
αὐτούς. οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι,
οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ. ἀναστρέ
ψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, λέγοντες. ὅτι τὸ
μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν
πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἔξω
ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν. ἀνοίξαντες δὲ,
ἔσω οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς
λόγους τούτους, ὅτε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς
τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ
αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. παραγενόμε
νός δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄν
δρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ
ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.
τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπη

ρέτους, ἤγαγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας. ἐφο-
βοῦντο γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.
ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς, ἔστησαν ἐν τῷ συνε-
δρίῳ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιε-
ρεὺς, λέγων. οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλα-
μεν ὑμῖν, μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν ἱερο-
σολύμων τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε
ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου
τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος καὶ οἱ
ἀπόστολοι, εἶπον, πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλ-
λον, ἢ ἀνθρώποις. ὁ θεὸς τῶν πατέρων
ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσα-
σθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ θεὸς
ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐ-
τοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρ-
τυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦ-
μα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πει-
θαρχοῦσιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες δι-
επρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.
ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖ-
ος, ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος

ὑμῖν πρὸς τὸν λαόν, ἐκέλευσε ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς. ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων, ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ, κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀποστήτε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς. ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη, ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται. εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπείθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

Digitized by Google

οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι, πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες, καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν χριστόν. ΕΝ δὲ ταῖς ΣΤ.
ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον. οὐκ ἀρεστόν ἐστιν, ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν ἀδελφοὶ ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ, καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους. καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμε

νῶν, καὶ ὑπόλοιπον πᾶσαν λύτον ἀντοχέας
οὖσ ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ
προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖ-
ρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπλη-
θύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερου-
σαλὴμ σφόδρα. πολύς τε ὄχλος τῶν ἱε-
ρέων ὑπήκουον τῇ πίστει. ἔφανος δὲ πλή-
ρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ
σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δέ
τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς, τῆς λεγομέ-
νης λιβερτίνων, καὶ κυρηναίων καὶ ἀλεξαν-
δρέων, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς κιλικίας, καὶ ἀσί-
ας, συζητοῦντες τῷ στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυ-
ον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ, καὶ τῷ πνεύματι
ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγον-
τας, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥή-
ματος βλάσφημα εἰς μωσῆν καὶ τὸν θεόν.
συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυ-
τέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες
συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συ-
νέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέ-
γοντας. ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται
ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τό-

Digitized by Google

που τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη, ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου. ΕΙΠΕ δὲ ὁ ἀρχιερεύς. εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ ἔφη. ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκησεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην, εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε. καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός. καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντος **VII.** Γεν. 12.

Digitized by Google

αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε ⸗ οὕτως ὁ θεὸς, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ, καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ θεὸς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς. καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ. καὶ ὁ ἰσαὰκ τὸν ἰακὼβ, καὶ ὁ ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς αἴγυπτον. καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξεῖλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' αἰγύπτου, καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε ⸗ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν αἰγύπτου καὶ χανα-
ἀν, καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ ἥρισκον χορ-
τάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ ἰακὼβ ὄντα σῖτα ἐν αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον, καὶ ἐν τῷ δευ-

γέν. ιζ.
γένεσ.
γέν. κε.
γέν. κθ.
λ. λε.
γέν. κζ.
γεν. μα.
γέν. μθ.

τέρῳ

Digitized by Google

τέρῳ ἀνεγνωρίσθη ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς γένε.μα
αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ φαραὼ τὸ
γένος τοῦ ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ ἰωσὴφ με
τεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰακὼβ, καὶ
πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδο/
μήκοντα πέντε. κατέβη δὲ ἰακὼβ εἰς αἴ/ γένε.βτ.
γυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πα/ γένε.μθ.
τέρες ἡμῶν, καὶ μετετέθησαν εἰς συχὲμ, γέν.γ.
καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, ὃ ὠνήσατο
ἄβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἐμ
μὼρ τοῦ συχὲμ. καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος
τῆς ἐπαγγελίας, ἧς ὤμοσεν ὁ θεὸς τῷ ἔξο.α
ἀβραὰμ, ηὐξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη
ἐν αἰγύπτῳ, ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτε/
ρος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν ἰωσήφ. οὗτος κατασο
φισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς
πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέ/
φη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ἐν ᾧ και
ρῷ ἐγεννήθη μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ
θεῷ, ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ πατρός. ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλε
το αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραὼ, καὶ ἀνεθρέψα
το αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη

Digitized by Google

μωϋσῆς πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυ
νατὸς ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. ὡς δὲ ἐπλη
ροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρόνος, ἀνε
βη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψα
σθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσρα
ήλ. καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο,
καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμέ
νῳ, πατάξας τὸν αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συ
νιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς διὰ
χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ
ἐξο.β. δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφ
θη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν αὐ
τοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών. ἄνδρες, ἀδελφοί
ἐστε ὑμεῖς, ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ὁ δὲ
ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτόν, εἰ
πών. τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικα
στὴν ἐφ' ἡμᾶς; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν
τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν αἰγύπτιον; ἔφυ
γε δὲ μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγέ
ἐξο.γ. νετο πάροικος ἐν γῇ μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν
υἱοὺς δύο. καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσα
ράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄ
ρους σινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ πυ

Digitized by Google

ρὸς βάτου. ὁ δὲ μωϋσῆς ἰδὼν, ἐθαύμασε τὸ ὅραμα. προσερχομένου δὲ αὐτῷ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτόν. ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος μωϋσῆς, οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου. ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ. καὶ τὸν στεναγμὸν αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς. καὶ νῦν δεῦρο, καὶ ἀποστελῶ σε εἰς αἴγυπτον. τοῦτον τὸν μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ αἰγύπτῳ, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. οὗτός ἐστιν ὁ μωϋσῆς, ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν

ἐξο. ζ. 8. ix. 18. ἐξο. 15. δευ. 18.

ἐξ.ιϑ. ὑμῶν ὡς ἐμέ, αὐτῆ ἀκούσεσϑε. οὗτός ἐστιν
ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν
τῷ ὄρει σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς
ἐδέξατο λόγον ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ
ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες
ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν τῇ
ἐξ.λϐ. καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ
Ἀαρών. ποίησον ἡμῖν θεούς, οἳ προπορεύ-
σονται ἡμῶν. ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξή-
γαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν
τί ἐγένετο αὐτῷ. καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν
τῷ εἰδώλῳ, καὶ ἐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις
τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔστρεψε δὲ ὁ θεὸς, καὶ
παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ
ἀμὼς ϛ. τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν
προφητῶν. μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσή-
νεγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρή-
ἐξ.κϛ. μῳ οἶκος Ἰσραήλ; καὶ ἀνελάβετε τὴν σκη-
νὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν
ἐξ.κε. Ῥεμφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυ-
νεῖν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα

βαβυλῶνος. ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διε τάξατο ὁ λαλῶν τῷ μωσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον, ὃν ἑωράκει. ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν, μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν δαβίδ, ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ ἰακώβ. σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον, ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει. ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα; σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς

ἔβρ.ι

ἰσα. μς

α.βασιλ. ψαλ.ρλη α.παρ.ιζ γ.βασ.ς.

ἡσαΐ.ξς

ἐλάσεως τὸ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδό-
ται καὶ φονεῖς γεγένησθε, οἵτινες ἐλάβετε
τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ
ἐφυλάξατε. ἀκούοντες δὲ ταῦτα διε-
πρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυ-
χον τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐπ' αὐτόν. ὑπάρ-
χων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας
εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν
ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. καὶ εἶπεν. ἰδοὺ
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ
θεοῦ. κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέ-
σχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυ-
μαδὸν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς
πόλεως, ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέ-
θεντο τὰ ἱμάτια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου
καλουμένου σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν
στέφανον ἐπικαλούμενον, καὶ λέγοντα. κύ-
ριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὶς δὲ τὰ
γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ. κύριε, μὴ στῇ-
σῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην, καὶ τοῦτο
VIII. εἰπὼν, ἐκοιμήθη. Σαῦλος δὲ ἦν συναναι-
ρῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ἐκεί-

Digitized by Google

νὴ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκ-
κλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοις, πάντες τε
διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰου-
δαίας καὶ σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστό-
λων. συνεκόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρες
εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο κοπετὸν μέγαν
ἐπ' αὐτῷ. σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκ-
κλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμε-
νος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρε-
δίδου εἰς φυλακήν. οἱ μὲν οὖν διασπα-
ρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λό-
γον. φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς
σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν.
προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑ-
πὸ τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκού-
ειν αὐτοὺς, καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκά-
θαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ, ἐξήρχετο.
πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθε-
ραπεύθησαν. καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν
τῇ πόλει ἐκείνῃ. ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι σί-
μων, προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων, καὶ
ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς σαμαρείας, λέγων εἶ-

καί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεῖχον ἅπαντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες. οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ τοῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ φιλίππῳ, εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ φιλίππῳ. θεωρῶν τε δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα ἐξίστατο. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι, ὅτι δέδεκται ἡ σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην, οἵτινες καταβάντες, προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον. οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. θεασάμενος δὲ ὁ σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται

τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων. δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν. τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων, εἶπε. δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέστρεφον εἰς ἱερουσαλήμ, πολλάς τε κώμας τῶν σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο. ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς φίλιππον, λέγων. ἀνάστηθι, καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν, τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσα-

Digitized by Google

λὴμ εἰς γάζαν, αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ ἀνα-
στὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ αἰθίοψ, εὐ-
νοῦχος, δυνάστης κανδάκης τῆς βασιλίσ-
σης αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης
αὐτῆς, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς ἱερουσα-
λὴμ, ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ
τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν
προφήτην ἡσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ
φιλίππῳ. προσελθε, κολλήθητι τῷ ἅρ-
ματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ φίλιππος,
ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφή-
την ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν. ἆρά γε γινώσκεις ἃ
ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπε. πῶς γὰρ ἂν δυ-
νοίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρεκά-
λεσέ τε τὸν φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι
σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνε-
γίνωσκεν, ἦν αὕτη. ὡς πρόβατον ἐπὶ σφα-
ἠσαΐ. νγ. γὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείρον-
τος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στό-
μα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις
αὐτοῦ ἤρθη. τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγή-
σεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ
αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ φιλίπ-

Digitized by Google

πῶς εἶπε. δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο, περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ. καὶ φησὶν ὁ εὐνοῦχος. ἰδοὺ ὕδωρ, τί κωλύει με βαπτισθῆναι; εἶπε δὲ ὁ φίλιππος. ἐὰν πιστεύῃς ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν χριστόν. καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα. καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅτε φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασε τὸν φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος. ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος, εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν. Ὁ δὲ σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ΙΧ. γαλ. α.

τῆ ἐπιστολὴς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συνα-
γωγὰς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄν-
τας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμέ-
νους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ἐν δὲ τῷ πο-
ρεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῆ Δαμα-
σκῷ, καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς
α.κεφ.κ. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν,
β.κεφ.ιβ. ἤκουσε φωνὴν, λέγουσαν αὐτῷ. σαοὺλ, σαοὺλ,
τί με διώκεις; εἶπε δέ. τίς εἶ κύριε;
ὁ δὲ κύριος εἶπεν. ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ
διώκεις. σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτί-
ζειν. τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε κύριε,
τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐ-
τόν. ἀνάστηθι, καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ
λαληθήσεταί σοι, τί σε δεῖ ποιεῖν, οἱ δὲ ἄν-
δρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐν-
νεοὶ, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ
θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ ὁ σαοὺλος ἀπὸ τῆς
γῆς, ἀνεῳγμένων τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ,
οὐδένα ἔβλεπε. χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν,
εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς
μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν. ἦν
δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ, ὀνόματι Ἀνα-

Digitized by Google

νίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι. ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν. ἰδοὺ ἐγὼ κύριε. ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν. ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα, σαῦλον ὀνόματι, ταρσέα. ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται. καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι ἀνανίαν εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ. ἀπεκρίθη δὲ ἀνανίας, κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος. πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ. ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. ἀπῆλθε δὲ ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε. σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέ με, ὁ ὀφθείς σοι

ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχετο, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. καὶ ἀνθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες. ἀνέβλεψέ τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. ἐγένετο δὲ ὁ σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. καὶ ἀνθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον. οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν ἱερουσαλὴμ, τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς ἰουδαίους, τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι. λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλά-

α. κορ. ια.

ὄντες ἐν ἀνυρίδι. παραγενόμην δὲ ὁ
σαῦλος εἰς ἱερουσαλὴμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶ-
σθαι τοῖς μαθηταῖς. καὶ πάντες ἐφοβοῦ-
το αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες, ὅτι ἐστὶ μαθητής.
βαρναβᾶς δὲ ἐπιλαβόμην αὐτὸν, ἤγαγε
πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐ-
τοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν κύριον, καὶ
ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν δαμασκῷ
ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ.
καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμην καὶ ἐκ-
πορευόμην εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ παρρη-
σιαζόμην ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰη-
σοῦ. ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς ἑλ
ληνιστάς. οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν.
ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ, κατήγαγον αὐ-
τὸν εἰς καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐ
τὸν εἰς ταρσόν. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι κα-
θόλης τῆς ἰουδαίας καὶ γαλιλαίας καὶ σα-
μαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομούμην καὶ πο
ρευόμην τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ πα
ρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνον-
το. ἐγένετο δὲ πέτρου διερχόμενον διὰ πάν
των, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους, τοὺς

Digitized by Google

κατοικοῦντας Λύδδαν. ἄρε δὲ ἔκει ἄν-
θρωπόν τινα αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκ-
τὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττῳ, ὃς ἦν πε-
ραλελυμένος, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πέτρος.
αἰνέα, ἰᾶταί σε ὁ ἰησοῦς χριστός. ἀνάστη-
θι, καὶ στρῶσον σεαυτῷ, καὶ ἀθέως ἀνέστη.
καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες
Λύδδαν καὶ τὸν Σαρῶνα, οἵτινες ἐπέστρε-
ψαν ἐπὶ τὸν κύριον. ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μα-
θήτρια ὀνόματι ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη
λέγεται δορκάς. αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν
ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. ἐγένετο
δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀσθενήσασαν
αὐτὴν ἀποθανεῖν. λούσαντες δὲ αὐτήν,
ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης λύδ-
δης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες, ὅτι
πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐ-
τὸν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν
ἕως αὐτῶν. ἀναστὰς δὲ πέτρος, συνῆλ-
θεν αὐτοῖς. ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον
εἰς τὸ ὑπερῷον. καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶ-
σαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμε-
ναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει με-

τ' αὐ-

τῶν

αὐτῶν οὔσας ἱστορικάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ πέτρος, θεὶς τὰ γόνατα προσήυξατο. καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε. ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον, ἀνεκάθισε. δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν. φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον. ἐγένετο δὲ, ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ. ΑΝΗΡ δέ τις ἦν ἐν καισαρείᾳ, ὀνόματι κορνήλιος. ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης ἰταλικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντὸς. εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ. κορνήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἔμφοβος γενόμενος, εἶπε. τί ἐστι κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ. αἱ προσευχαί

σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον. οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. οὗτος λαλήσει σοι, τί σε δεῖ ποιεῖν. ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰόππην. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς. ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-

Digitized by Google

φωνῆ· καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν, ἀναστὰς πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ πέτρος εἶπε. μηδαμῶς κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν. ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρὶς, καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα. καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ὁ ἐπικαλούμενος πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. τοῦ δὲ πέτρου ἐνθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπαν αὐτῷ τὸ πνεῦμα. ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦσί σε, ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος, διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. καταβὰς δὲ πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου πρὸς αὐτὸν, εἶπαν. ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε. τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπον, κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ

Digitized by Google

δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, μαρτυ-
ρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰου-
δαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου,
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. εἰς καλεσά-
μενος οὖν αὐτοὺς, ἐξένισε. τῇ δὲ ἐπαύριον
ἀναστὰς ὁ πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί
τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συν-
ῆλθον αὐτῷ. καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον
εἰς Καισάρειαν. ὁ δὲ κορνήλιος ἦν προ-
σδοκῶν αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγ-
γενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.
ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν πέτρον, συναν-
τήσας αὐτῷ ὁ κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς
πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ πέτρος αὐ-
τὸν ἤγειρε, λέγων· ἀνάστηθι, κἀγὼ αὐτὸς ἄν-
θρωπός εἰμι. καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλ-
θε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς,
ἔφη τε πρὸς αὐτούς. ὑμεῖς ἐπίστασθε, ὡς ἀ-
θέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ
προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ. καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς
ἔδειξε, μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν
ἄνθρωπον, διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλθον

μετὰ πέμψαντός με; πῶς δέ νομαι οὖν, τίνι λέγω μετὰ πέμψαντί με; καὶ ὁ κορνήλιος ἔφη. ἦσαν τεταρταῖος ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας νηστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, καὶ φησί· κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος, οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σὺ δὲ καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ἀνοίξας δὲ πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι. τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, εὐαγγελιζό-

ΚΑ. ια. κα. παρ. ιθ. ιωβ. λδ. σοφ. ς. ἐκκ. λε. ἐξωμ. ϛ. ψαλ. ϟ.

Digitized by Google

ἔφε. 5. μεν☉ εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, οὗτός ἐστι
κολο. γ. πάντων κύριος. ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμε-
κ. πέτ. α. νον ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ, ἀρξάμε-
νον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν ἰωάννης, ἰησοῦν τὸν ἀπὸ
ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν
καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ'
αὐτοῦ. καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες πάντων ὧν
ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ
ἐν ἱερουσαλὴμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες
ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι
οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προ-
κεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν, οἵτι-
νες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ με-
τὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. καὶ πα-
ρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος☉
ἱερε. λαμ. ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.
μιχ. ζ. τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν,
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος

Digitized by Google

αὐτῶ πάντας τὸν πιστεύοντας εἰς αὐτόν. ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου τὰ ῥήματα τα-
τα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον, καὶ ἐξέ-
στασαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ, ὅσοι συνῆλθαν
τῷ πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ
ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται. ἤκουον γὰρ αὐ-
τῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόν-
των τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ πέτρος.
μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις, τοῦ
μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; προσέ-
ταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖ-
ναι ἡμέρας τινάς. ΗΚουσαν δὲ οἱ ἀπό- XI.
στολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰου-
δαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λό-
γον τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἀνέβη πέτρος εἰς Ἱε-
ροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ πε-
ριτομῆς, λέγοντες. ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκρο-
βυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες
αὐτοῖς. ἀρξάμενος δὲ ὁ πέτρος, ἐξετίθετο
αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων. ἐγὼ ἤμην ἐν πό-

Digitized by Google

λ[ι]όπωι προσαχόμενοι, καὶ εἶδον ἐν ἐκ
στάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀ-
θόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμέ
νην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ.
εἰς ἣν ἀτενίσας, κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τε
τράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ
ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκου
σα δὲ φωνῆς, λεγούσης μοι· ἀναστὰς πέ-
τρε θῦσον καὶ φάγε. εἶπον δέ· μηδαμῶς
κύριε, ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
ποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ἀπεκρίθη
δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ
ἐγένετο ἐπὶ τρὶς, καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη τὰ
πάντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς
τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν
ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρείας πρός
με. εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα, συνελθεῖν αὐ-
τοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ
καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν,
πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ· ἀπόστειλον εἰς

λόγων ἤρξας, καὶ μετὰ τοῦτο σίμωνα
τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον, οὗ ἐλάλησας ῥήμα-
τα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ, καὶ πᾶς
ὁ οἶκός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν,
ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ
ῥήματος κυρίου ὡς ἔλεγεν. ἰωάννης μὲν ἄνω. α.
ἐβάπτισεν ὕδατι. ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε
ἐν πνεύματι ἁγίῳ. εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρε-
ὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς, ὡς καὶ ἡμῖν πι-
στεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστόν, ἐ-
γὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν;
ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν θεὸν, λέγοντες. ἄρά γε καὶ τοῖς
ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζω-
ήν. οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς
θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ στεφάνῳ, διῆλ-
θον ἕως φοινίκης καὶ κύπρου καὶ ἀντιοχείας,
μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον, εἰ μὴ μόνον
ἰουδαίοις. ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες
κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες
εἰς ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς ἕλλη-
νας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον ἰησοῦν. καὶ

ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας, τῆς οὔσης ἐν ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν διελθεῖν ἕως ἀντιοχείας. ὃς παραγενόμενος, καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας, τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ. ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως, καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. ἐξῆλθε δὲ εἰς ταρσὸν ὁ βαρνάβας, ἀναζητῆσαι σαῦλον. καὶ εὑρὼν αὐτὸν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαί τε πρῶτον ἐν ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς. ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ ἱεροσολύμων προφῆται εἰς ἀντιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι ἄγαβος, ἐσήμαινε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καίσαρος. τῶν δὲ μα-

ἦτιν καθὼς ἂν πορεύτό τις, ὥρισαν ἕκα
στος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κα
τοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς, ἃ καὶ
ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυ
τέρους, διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

ΚΑΤ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν XII.
Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί
τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλε δὲ
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρᾳ.
καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις,
προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον. ἦσαν
δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων. ὃν καὶ πιάσας, ἔ-
θετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσι τε
τραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βου
λόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν
τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ
φυλακῇ. προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομέ-
νη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ὑ-
πὲρ αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἤμελλεν αὐτὸν προά-
γειν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος
κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδε
μένος ἁλύσεσι δυσὶ, φύλακές τε πρὸ τῆς
θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. καὶ ἰδοὺ ἄγ-

Digitized by Google

γελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι. πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· περίζωσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησε δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ· καὶ οὐκ ᾔδει, ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου. ἔδοκει δὲ ὅραμα βλέπειν. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίχθη αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντες προσῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ αὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε· νυνὶ οἶδα ἀληθῶς, ὅτι ἐξαπέστειλε κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. συνιδὼν δὲ ἦλθε πρὸς τὴν οἰκίαν Μαρίας, τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν

ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. κρούσαντος δὲ τοῦ πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου, οὐκ ἀπὸ τῆς χαρᾶς ἀνοίξε τὸν πυλῶνα. εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον. ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν. ὁ δὲ πέτρος ἐπέμενε κρούων. ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν, διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δὲ, ἀπαγγεῖλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο. Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν. ἦν δὲ ὁ Ἡρῴδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σι-

Digitized by Google

φονίαις. ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντων πρὸς
αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τῶ
κοιτῶνι τοῦ βασιλέως, ἠτοῦντο εἰρήνην,
διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ
τῆς βασιλικῆς. τακτῆ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης
ἐνδεδυμένος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ κα-
θίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς
αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, θεοῦ φω-
νὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ
ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ' ὧν
οὐκ ἔδωκε δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος
σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν. ὁ δὲ λόγος τοῦ
θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας τε
καὶ σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ,
πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαρα-
λαβόντες καὶ Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα
XIII. Μάρκον. ΗΣΑΝ δέ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ
κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ
διδάσκαλοι, ὅτε Βαρνάβας καὶ Σίμων ὁ
καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖ-
ος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου σύν-
τροφος, καὶ σαῦλος. λειτουργούντων δὲ αὐ-
τῶν τῷ κυρίῳ, καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ

Digitized by Google

πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἀφορίσατε δή μοι τὸν βαρνάβαν, καὶ τὸν σαῦλον εἰς τὸ ἔργον, ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν σελεύκειαν, κἀκεῖθεν δὲ ἐπέπλευσαν εἰς τὴν κύπρον. καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν ἰουδαίων. εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην ὑπηρέτην. διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι πάφου, εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα βαριησοῦ, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ παύλῳ ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος βαρνάβαν καὶ σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. σαῦλος δὲ ὁ καὶ παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς αὐτὸν, εἶπεν. ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουρ

γίας ἐ διαβόλου, ἔχθρε πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας. νῦν οὖν ἰδοὺ χεὶρ τοῦ κυρίου ἐπί σε, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου. ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρίσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόντες, ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες. ἄνδρες ἀδελφοὶ, εἴ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε. ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν. ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι

μῦροι τὸν θεὸν, ἀκούσατε, ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ
τούτου ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ
τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ ἔξο. κ.
αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξή ἔξο. ιγ.
γαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. καὶ ὡς τεσσερα ἔξο. ιδ.
κονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν ἰησ. ιδ.
τῇ ἐρήμῳ, καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ χα
ναὰν, κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν ἰησ. γ.
αὐτῶν. ἐν μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακο
σίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς, ἕως κ. βασ. π.
σαμουὴλ τοῦ προφήτου. κἀκεῖθεν ἠτήσαν κ. βασ. ι.
τὸν βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν ἰω. α.
σαοὺλ, υἱὸν κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς βενιαμὶν, ψαλ. πη.
ἔτη τεσσαράκοντα. καὶ μεταστήσας αὐτὸν, κ. βασ.
ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν δαβὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ ιε.
καὶ εἶπε μαρτυρήσας. εὗρον δαβὶδ τὸν τοῦ
ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς
ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. τούτου πράξ. ιγ.
ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελί ματ. γ.
αν ἤγαγε τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν, προ μάρ. α.
κηρύξαντος ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς λου. γ.
εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας τῷ ἰω. α.
ἰσραὴλ. ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ ἰωάννης τὸν δρό μάρ. α.

Digitized by Google

μον, ἔλεγε. τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λύσαι. ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεὸν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν, τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν, καὶ μηδὲν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ὡς δὲ ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ. οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ

μαθ. κζ. μάρ. ιε. λου. κγ. ἰω. ιθ.

μαθ. κη. μάρ. ις. λθ. κδ. ἰω. κ.

Digitized by Google

τῷ πρώτῳ γέγραπται. ὑός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν. ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά. διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει. οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας, τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν. ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων, ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς, τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις. ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. ἐξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη, εἰς τὸ με-

ἱσαι. κ. ἑβρ. α. ψαλ. ιε. α. βασ. β. α. βα. α.

τοξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. τῷ τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον, τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, εἶπον. ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος. τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη, ἔχαιρε, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι'

ἅπασ. μθ.

ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρο-
τρύνουσι τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ τοὺς
εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως.
καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτιναξάμε-
νοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐ- ματ. ι.
τοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐ- μάρ. ς.
πληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου. λου. δ.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐ XIII.
τὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν
Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως, ὥστε πι-
στεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆ
θος. οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, ἐπήγειραν
καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
τῶν ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέ
τριψαν παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ,
τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐ
τοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γενέσθαι
διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆ
θος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς
Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. ὡς
δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων

σὺν τοῖς ἔχουσιν αὐτῶν, ὑγρίσαι καὶ λι
θοβολῆσαι αὐτοὺς σωισθέντες κατέφυ-
γον εἰς τὰς πόλεις τῆς λυκαονίας λύσ-
τρων καὶ δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον, κἀκεῖ ἦ-
σαν εὐαγγελιζόμενοι. καί τις ἀνὴρ ἐν λύ
στροις ἀδυνάτος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χω
λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς
οὐδέποτε περιεπατήκει. οὗτος ἤκουε τοῦ
παύλου λαλοῦντος. ὃς ἀτενίσας αὐτῷ,
καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, εἶ πε
μεγάλῃ τῇ φωνῇ. ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πό-
δας σου ὀρθός. καὶ ἥλλετο καὶ περιεπάτει.
οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ παῦλος,
ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λυκαονιστὶ, λέ-
γοντες. οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις
κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. ἐκάλουν τε τὲ μὲν
βαρνάβαν δία, τὸν δὲ παῦλον, ἑρμῆν, ἐ-
πειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ
δὲ ἱερεὺς τοῦ διὸς, τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως
αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυ
λῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύ
ειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνά-
βας καὶ παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια

ὧν τῶν, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κραύζον
τες καὶ λέγοντες. ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖ-
τε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄν ψαλ. ϛμϑ.
θρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων
τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν
ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐ-
τοῖς, ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἴα
σε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν. καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀ-
φῆκεν ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς
διδοὺς, καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπι-
πλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας
ὑμῶν: καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυ
σαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. ἐπῆλ
θον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, Β. καρ. ιε.
καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαν-
τες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως,
νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. κυκλωσάν-
των δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλ
θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλ-
θε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. εὐαγγελι-
ζόμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθη-

τυσκντες ἱκανοὺς, ὑπέσρεψαν εἰς τὴν λύ
στραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν, ἐπιστη
ρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, καὶ πα
ρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ
πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες
δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν,
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐ
τοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ
διελθόντες τὴν πισιδίαν, ἦλθον εἰς παμ
φυλίαν. καὶ λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λό
γον, κατέβησαν εἰς ἀτταλείαν. κἀκεῖθεν ἐ
πέπλευσαν εἰς ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν πα
ραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔρ
γον ὃ ἐπλήρωσαν. παραγενόμενοι δὲ καὶ
συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν. καὶ ὅτι
ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. διέτριβον
δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθη
XV. ταῖς. Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰου
δαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ἐὰν
μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωσέως, οὐ δύνα
σθε σωθῆναι. γενομένης οὖν στάσεως καὶ

συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν, καί τινες ἄλλους ἐξ αὐτῶν, πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς ἱερουσαλήμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τήν τε φοινίκην καὶ σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς ἱερουσαλήμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν. ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν φαρισαίων τῶν πεπιστευκότων, λέγοντες, ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωσέως. συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς. ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ

σώματος μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ
εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρδιογνώ-
στης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν, καὶ οὐ-
δὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν,
τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.
νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν, ἐπιθεῖναι
ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν
οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσα-
μεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι
καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. ἐσίγησε δὲ πᾶν
τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύ-
λου, ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.
μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη Ἰα-
κωβος, λέγων. ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἀκούσα-
τέ μου, συμεὼν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον
ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ τούτῳ συμφω-
νοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέ-
γραπται μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ οἰ-
κοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ, τὴν πεπτω-
κυῖαν.

κῆ οἴκῳ, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτὴν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα. γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. διὸ ἐγὼ κρίνω, μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς, τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ τοῦ αἵματος. μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος. τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς ἀντιόχειαν σὺν παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον βαρσαβᾶν, καὶ σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε. οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ

ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ
Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐ-
θνῶν, χαίρειν. ἐπειδὴ ἠκούσαμεν, ὅτι τι-
νὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες, ἐτάραξαν ὑμᾶς λό-
γοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέ-
γοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νό-
μον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα. ἔδοξεν ἡμῖν γε-
νομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένους ἄν-
δρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπη-
τοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώ-
ποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σί-
λαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν
βάρος, πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων, ἀπέ-
χεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ
πνικτοῦ, καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦν-
τες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. ἔρρωσθε. οἱ μὲν
οὖν ἀπολυθέντες, ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν,
καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν
τὴν ἐπιστολήν. ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν

αὐτῇ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας ὁ καὶ σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐστήριξαν. ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους. ἔδοξε δὲ τῷ σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ. παῦλος δὲ καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε παῦλος πρὸς βαρνάβαν. ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσι. βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην, τὸν καλούμενον μάρκον. παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον. ἐγένετο δὲ παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων. τόν τε βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς κύπρον. παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σὺν

λην. ἐξηλθε παρακληθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ
ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. ἤρχετο δὲ τὴν συ-
ρίαν καὶ κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλη-
XVI. σίας. Κατήντησε δὲ εἰς δέρβην καὶ λύ
στρα, καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι
τιμόθεος, υἱὸς γυναικός τινος ἰουδαίας πι-
στῆς, πατρὸς δὲ ἕλληνος. ὃς ἐμαρτυρεῖτο
ὑπὸ τῶν ἐν λύστροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελ-
θεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς
ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκεί-
νοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ ὅτι ἕλλην ὑπῆρχεν. ὡς δὲ διεπορεύον-
το τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσ-
σειν τὰ δόγματα, τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν
ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν
ἱερουσαλήμ. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστε-
ρεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθ-
μῷ καθ' ἡμέραν. διελθόντες δὲ τὴν φρυ-
γίαν καὶ τὴν γαλατικὴν χώραν, κωλυθέν-
τες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ, ἐλθόντες κατὰ τὴν μυ-
σίαν, ἐπείραζον κατὰ τὴν βιθυνίαν πο-

Digitized by Google

ρέσθαι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦ-
μα. παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν, κατέβη
σαν εἰς τρωάδα. καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκ-
τὸς ὤφθη τῷ παύλῳ. ἀνήρ τις ἦν μακε-
δὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων.
διαβὰς εἰς μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. ὡς
δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελ
θεῖν εἰς τὴν μακεδονίαν, συμβιβάζοντες,
ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγε-
λίσασθαι αὐτούς. ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τ
τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς σαμοθρά-
κην, τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς νεάπολιν, ἐκεῖθέν τε
εἰς φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος
τῆς μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν
ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τι-
νὰς. τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθο-
μεν ἔξω τ πόλεως παρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνο
μίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες
ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί. καί
τις γυνὴ ὀνόματι λυδία πορφυρόπωλις
πόλεως θυατείρων, σεβομένη τὸν θεὸν, ἤ-
κουσεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν
προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ παύ

λου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα. εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μείνατε, καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα. οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε. παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον. οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι

ὑπάρχοντες,

Digitized by Google

ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη, ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, ῥωμαίοις οὖσι. καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιῤῥήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν. πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς. ὃς παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφὼς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον. κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον παῦλος καὶ σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν. ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου, ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος, λέγων. μηδὲν

β. κορ. ια.

Digitized by Google

πράξης σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες γάρ ἐσμεν
ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα, εἰσεπήδησε.
καὶ ἔντρομος γενόμενος, προσέπεσε τῷ παύ-
λῳ καὶ τῷ σίλᾳ. καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς
ἔξω, ἔφη. κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα σω-
θῶ. οἱ δὲ εἶπον. πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον
Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκος σου.
καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου.
καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παρα-
λαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκ-
τὸς, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτί-
σθη αὐτὸς, καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆ-
μα. ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάτο,
πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. ἡμέρας δὲ γε
νομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβ-
δούχους, λέγοντες. ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώ-
πους ἐκείνους. ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύ-
λαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦ-
λον, ὅτι ἀπεστάλησαν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀ-
πολυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε
ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς.
δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους

ἀνθρώπους ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἐξαγαγέτωσαν. ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἐφοβήθησαν, ἀκούσαντες ὅτι ῥωμαῖοί εἰσι. καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς, εἰσῆλθον εἰς τὴν λυδίαν. καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

ΔΙΟΔΙΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναι- XVII.

Digitized by Google

κῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν, ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καί τινες ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες. ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων. καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι Ἰησοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα. καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς. οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν. οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπῆεσαν τῶν Ἰουδαίων. οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας,

Digitized by Google

τὸ καθ' ἡμέραν ἀναπρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχει ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον, κἀκεῖ σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ, πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ὑπέμενον δὲ ὅτε, σίλας καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν. λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν σίλαν καὶ τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξήεσαν. ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ τῶν ἐπικουρείων καὶ τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων, συνέβαλον αὐ-

Digitized by Google

τῷ, καὶ τί ἂν θέλει ὁ σπερμο-
λόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, ξένων δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι. ὅτι τὸν Ἰησοῦν
καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο. ἐπι-
λαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον
ἤγαγον, λέγοντες. δυνάμεθα γνῶναι, τίς
ἡ καινὴ αὕτη, ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη δι-
δαχή; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς
τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. βουλόμεθα οὖν γνῶναι,
τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. Ἀθηναῖοι γὰρ πάν-
τες, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἕτε-
ρον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τί καὶ ἀκούειν και-
νότερον. σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ
Ἀρείου πάγου, ἔφη. ἄνδρες Ἀθηναῖοι κα-
τὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς
θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεω-
ρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν,
ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ θεῷ. ὃν οὖν ἀγ-
νοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλ-
λω ὑμῖν. ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς
κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς
κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώ-

Digitized by Google

πων θεραπεύεται, προστεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα, ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς τοῦ προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προτεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν. τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. γένους οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ, ἢ ἀργύρῳ, ἢ λίθῳ χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεός, τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶ-

πον. ἀναστρέψομαι πάλιν πρὸς ὑμᾶς τοῦτον.
καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐ
τῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ,
ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπα
γίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτε
XVIII. ροι σὺν αὐτοῖς. ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χω
ρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς
Κόρινθον, καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον, ὀνόματι
Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐ-
ληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλ
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι
κλαύδιον, χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰου-
δαίους ἐκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, καὶ
διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς
καὶ εἰργάζετο ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέ
χνῃ. διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ
πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλ
ληνας. ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδο-
νίας, ὅτε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο
τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος
τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασ
σομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων,
ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐ-

Digitized by Google

τούς. τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν, καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι, καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς, ὀνόματι Ἰούστου σεβομένου τὸν θεὸν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούσαντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. εἶπε δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύλῳ. μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ. καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ, διδάσκων αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες, ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. μέλλοντος δὲ τοῦ παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους. εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα

μαι πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ὑμῶν
ἠνεσχόμην ὑμῶν, εἰ δὲ ζητήματά ἐστι περὶ λόγου
καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε
αὐτοί· κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι,
φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ
βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες
Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον
ἔμπροσθεν τοῦ βήματος, καὶ οὐδὲν τούτων
τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας
ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποτα-
ξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, μὴ σὺν
αὐτῷ πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν
κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. καὶ
κατήντησε δὲ εἰς Ἔφεσον, καὶ ἐκείνους κατέλι-
πεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συ-
ναγωγὴν, διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρω-
τώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖ-
ναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν, ἀλλὰ ἀπε-
τάξατο αὐτοῖς, εἰπών· δεῖ με πάντως τὴν
ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυ-
μα. πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ
θεοῦ θέλοντος. καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέ-
σου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς

Digitized by Google

καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς. Ἰουδαῖός δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει, καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ θεοῦ ὁδόν. Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος, συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος. εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

Digitized by Google

XIX. ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον, καὶ εὑρών τινας μαθητὰς, εἶπε πρὸς αὐτούς. εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν. ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν, ἠκούσαμεν. εἶπέ τε πρὸς αὐτούς. εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον. εἰς τὸ
μετ. γ. Ἰωάννου βάπτισμα. εἶπε δὲ Παῦλος. Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν, ἵνα πιστεύσωσι, τουτέστιν, εἰς τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ προεφήτευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς, διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν,

Digitized by Google

ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου τινός. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀσίαν, ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας. δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια, ἢ σημικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ ἀπὸ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκισταὶ, ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ, τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντες. ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν ἰησοῦν, ὃν ὁ παῦλος κηρύσσει. ἦσαν δέ τινες υἱοὶ σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ, οἱ τοῦτο ποιοῦντες: ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε. τὸν ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν παῦλον ἐπίσταμαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύ

σεως αὐτῶν, ἰσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. πολλοὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων, καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. οὕτως κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν. ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, εἰπών, ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος

περὶ τῆς ὁδοῦ. δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην. οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν. ἄνδρες ἐπίστασθε, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι. καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς ἀσίας ὁ παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων, ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ, οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες. μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων, καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακεδόνας, συνεκδήμους τοῦ παύλου. τοῦ δὲ παύλου βου-

λομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν, μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνελήλυθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντων δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. κατασείσας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν. ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν, νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὰν ἡμῶν.

Digitized by Google

ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρός τινα λόγον ἔχουσιν, ἀγορ-
αῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγ-
καλείτωσαν ἀλλήλοις, εἰ δέ τι περὶ ἑτέ-
ρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐ-
πιλυθήσεται. κινδυνεύομεν γὰρ ἐγκα-
λεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδε-
νὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ δυνησό-
μεθα δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύ-
της. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκ-
κλησίαν. ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσασθαι XX.
τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦ-
λος τοὺς μαθητὰς, καὶ ἀσπασάμενος, ἐξῆλ-
θε πορευθῆναι εἰς τὴν μακεδονίαν. διελ-
θὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας
αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν ἑλλά-
δα. ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐ-
τῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλ-
λοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν συρίαν, ἐγένετο
γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας. συν-
επέπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς ἀσίας σώπατρος
βερροίαῖος, θεσσαλονικέων δὲ ἀρίσταρχος
καὶ σεκοῦνδος, καὶ γάϊος δερβαῖος, καὶ

Digitized by Google

πιμόθεος, ἀσιανοὶ δὲ τυχικὸς καὶ τρόφι-
μος. οὗτοι προελθόντες, ἔμενον ἡμᾶς ἐν τρωάδι. ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέ-
ρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων, καὶ ἤλ-
θομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα ἄ-
χρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέ-
ρας ἑπτά. ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συ
νηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ κλάσαι ἄρτον,
ὁ παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέ-
ναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον
μέχρι μεσονυκτίου. ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκα
ναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦσαν συνηγμένοι. κα
θήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι εὔτυχος
ἐπὶ τῆς θυρίδος, κατεφέρετο ὕπνῳ
βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ παύλου, ἐπὶ πλεῖ
ον κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀ-
πὸ τοῦ τριτέγου κάτω, καὶ ἤρθη νεκρός. κα
ταβὰς δὲ ὁ παῦλος, ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ
συμπεριλαβών, εἶπε. μὴ θορυβεῖσθε, ἡ γὰρ
ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. ἀναβὰς δὲ καὶ
κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν
τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.
ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλή

ησαν οὐ μετρίως. ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον. οὕτως γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν, ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην. κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντίκρυ Χίου. τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἔσπευδε γὰρ εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. ἀπὸ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς. ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πει-

χασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπι-
βουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, ὡς οὐδὲν ὑπεστει-
λάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖ-
λαι ὑμῖν, καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ
κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις
τε καὶ Ἕλλησι, τὴν εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν,
καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν.
καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύμα-
τι, πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ
συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρε
ται, λέγον, ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένου
σιν. ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔ-
χω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τε-
λειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ
τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα, ὅ
τι οὐκ ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ὑμεῖς
πάντες ἐν οἷς διῆλθον, κηρύσσων τὴν βασι
λείαν τοῦ θεοῦ. διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ
σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρός ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
αἵματος πάντων. οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην

ὑμῖν τὸ μὴ ὑπαγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ. προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες, λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες, ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς ἀδελφοὶ τῷ θεῷ, καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου, ἢ χρυσίου, ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. αὐτοὶ δὲ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων

α.κορ.δ.
α.θεσ.β.
β.θεσ.γ.

των, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε. μακάριόν ἐστι διδό
ναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰ-
πὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐ
τοῖς προσηύξατο. ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυ
θμὸς πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τρά
χηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν, ὀδυ
νώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ, ᾧ εἰρήκει,
ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI. Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀπο
σπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες
ἤλθομεν εἰς Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς Ῥό-
δον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. καὶ εὑ-
ρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπι
βάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες δὲ τὴν
Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν ἀριστε-
ρὸν, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς
Τύρον. ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζό
μενον τὸν γόμον. καὶ ἀνεύροντες τοὺς μα
θητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά. οἵτι
νες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος,
μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ. ὅτε δὲ ἐγέ-

Digitized by Google

μετὰ ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἡμῶν ἐπὶ τὸ αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα. καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον. ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ τύρου, κατηντήσαμεν εἰς πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς, ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν παῦλον, ἤλθομεν εἰς καισάρειαν. καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς ἰουδαίας προφήτης, ὀνόματι ἄγαβος. καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ παύλου, δήσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε. τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δήσουσιν ἐν ἱερουσαλὴμ οἱ ἰουδαῖοι, καὶ

παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. ἀπεκρίθη τε ὁ παῦλος. τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς ἱερουσαλὴμ ἕτοιμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες. τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι, ἀνεβαίνομεν εἰς ἱερουσαλήμ. συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν μνάσωνί τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον, ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι, διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἐδόξαζον τὸν κύριον, εἶπόν τε πρὸς

τῷ. θεωρεῖς ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων; καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως, τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων, μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν. ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποίησον, ὃ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν. τούτους παραλαβὼν, ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς. καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν. καὶ γνῶσι πάντες, ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ, οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων. περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες, μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς, τό, τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτὸν, καὶ πορνείαν. τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς, εἰσήει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγ-

γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τῆς
ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς
ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. ὡς δὲ ἔμελ-
λον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ
τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν
τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ
ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν, κράζον-
τες. ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε. οὗτός
ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ
νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανα-
χοῦ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσή-
γαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον
τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ ἑωρακότες τρόφι-
μον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν
ἐνόμιζον, ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦ-
λος. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο
συνδρομὴ τοῦ λαοῦ. καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ
Παύλου, εἵλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐ-
θέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων δὲ
αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χι-
λιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται
Ἱερουσαλήμ. ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρα-
τιώτας καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν

ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο, τύπτοντες τὸν παῦλον. ἐγγίσας δὲ ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσὶ, καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἔστι πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ. μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κράζον, αἶρε αὐτόν. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, ὁ παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν πρός σε; ὁ δὲ ἔφη. ἑλληνιστὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιος, ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας, καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; εἶπε δὲ ὁ παῦλος. ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι ἰουδαῖος ταρσεύς, οὐ χιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης. δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαντος δὲ

αὐτῶν, ὁ παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν, κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ. πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνει τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων. ΑΝΔΡΕΣ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ, ὅτι ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσφωνεῖ αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησιν. ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον, ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεύς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν,

XXII.

ἄνω. ια.

ἄνω. ϑ.

Digitized by Google

ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς, λεγούσης μοι. σαοὺλ σαοὺλ, τί με διώκεις; ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην. τίς εἶ κύριε; εἶπέ τε πρός με. ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες, τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ. τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ κύριος πρός με. ἀναστὰς πορεύου εἰς δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δ' οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς δαμασκόν. ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐσεβὴς, κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρός με ἐπέστη, εἶπέ μοι. σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν. ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,

ὅτι ἔην μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου. ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι. σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ εἶπον. κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπί σε. καὶ ὅτε ἐξεχέετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπε πρός με. πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες. αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ καθῆκον αὐτὸν ζῆν. κραζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόν-

ἄνω. ζ.

Digitized by Google

των εἰς τὸ ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος ἀγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπών, μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλος. εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων. ὅρα, τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος ῥωμαῖός ἐστι. προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος, εἶπεν αὐτῷ. λέγε μοι, εἰ σὺ ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη. ναί. ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος. ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλος ἔφη. ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς, ὅτι ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς. τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς, τὸ, τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν. καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον

Digitized by Google

τὸ συνέδριον αὐτῶν. καὶ καταγαγὼν τὸν
XXIII. παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς. Ἀτενίσας δὲ
ὁ παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· ἄνδρες
ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ
πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς
ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξε
τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στό
μα. τότε ὁ παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε. τύ-
πτειν σε μέλλει ὁ θεὸς τοῖχε κεκονιαμένε. καὶ
σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ πα-
ρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ πα-
ρεστῶτες εἶπον. τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοι
δορεῖς; ἔφη τε ὁ παῦλος. οὐκ ἤδειν ἀδελ
ἔξο. κβ. φοὶ, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς. γέγραπται γὰρ, ἄρ-
χοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. γνοὺς
δὲ ὁ παῦλος, ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ σαδδου
καίων, τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν
φιλι. γ. τῷ συνεδρίῳ. ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ φα-
ρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίου, περὶ ἐλπίδος
καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτο
δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν
φαρισαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη
μτ. κβ. τὸ πλῆθος. σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι,
μὴ εἶναι

Digitized by Google

μὴ ἔστιν ἀναστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα. φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη. καὶ ἀναστάντες γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων, διεμάχοντο, λέγοντες. οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν. πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα κατελθεῖν καὶ ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος, εἶπε. θάρσει παῦλε, ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς ῥώμην μαρτυρῆσαι. γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν ἰουδαίων συνωμοσίαν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν παῦλον. ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντες, οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες. οἵτινες προσελθόντες

τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπον. ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηδενὸς γεύσασθαι, ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ καὶ τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ. ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη. τὸν νεανίσκον τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον. ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καὶ φησίν. ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυν-

Digitized by Google

δάνετο, τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπε δὲ, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν παῦλον, ὡς μέλλοντές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς. ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα. οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν. καὶ νυνὶ ἕτοιμοί εἰσι προσδεχόμενοι τὸ ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας, μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν. ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτὸς, κἀκεῖνα παρασκευάσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν παῦλον διασώσωσι πρὸς φήλικα τὸν ἡγεμόνα, γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦ-

Digitized by Google

των. Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην αὐτὸν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν. ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν ἄξιον θανάτου, ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα, μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπ' αὐτοῦ. ἔρρωσο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγε

μόνι, πάρεστιν καὶ τὸν πῶλον αὐτῷ. ἀνάγνους δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, Δικαιόσομαί σου, ἔφη, ὅτε ἂν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ Ἡρῴδου φυλάττεσθαι. ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων. πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διά σου, καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω. παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέ-

XXIIII.

Digitized by Google

θεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶ-
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμε-
τερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. παρελθὼν
δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος, μετὰ πολλῆς βί-
ας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγεν, κελεύσας
τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σε. παρ'
οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάν-
των τούτων ἐπιγνῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγορ-
μεν αὐτοῦ. συνέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι,
φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη
δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμό-
νος λέγειν. ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κρι-
τὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθυμότε-
ρον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυνα-
μένου σου γνῶναι, ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι
ἡμέραι ἢ δεκαδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυ-
νήσων ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱε-
ρῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπι-
σύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συ-
ναγωγαῖς, οὔτε κατὰ πόλιν, οὔτε παρίστη-
σάν μοι δύνανται, περὶ ὧν κατηγοροῦσίν
μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν

ὁδὸν, ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοῦτο ἀνθρώπους διαπαντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην, ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς. ἐν οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θορύβου. τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρός με, ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, εἴ τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἐκέκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ, ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,

ἄνω. κα.

ἄνω. κγ.

ἀπῶν. ὅτ' ἐν λυσίας ὁ χιλίαρχος κατελθὼν, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς. διακελεύσας τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν, ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ. μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ φῆλιξ σὺν δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, οὔσῃ ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας, καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ φῆλιξ, ἀπεκρίθη. τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, ἅμα δὲ καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν. διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρκιον φῆστον. θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ φῆλιξ, κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.

Digitized by Google

ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, ἀπολογουμένου αὐτοῦ, ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε

XXV.

εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον.
ὁ φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν κατα-
θέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ παύλῳ, εἶπε. θέ-
λεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τού-
των κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; εἶπε δὲ ὁ παῦ-
λος. ἐπὶ τοῦ βήματος καίσαρός εἰμι, ἐ-
οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδί-
κησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. εἰ
μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιόν θανάτου πέπρα-
χά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν. εἰ δὲ
οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐ-
δείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. τότε ὁ φῆστος συλλα-
λήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη. καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ καίσαρα πορεύ-
σῃ. ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, ἀγρίπ-
πας ὁ βασιλεὺς καὶ βερνίκη κατήντησαν
εἰς καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν φῆστον. ὡς
δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ φῆστος
τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν παῦλον,
λέγων. ἀνήρ τίς ἐστὶ καταλελυμένος ὑπὸ
φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ γενομένου σου εἰς

ἔρεσθλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι
κατ' αὐτοῦ δίκην, παρ' αὐτοῦ, ἀπειλοῦντες, ὅτι
οὐκ ἔστιν ἔθος ἀνθρώποις χαρίζεσθαί τινα εἰς
ἀπώλειαν, πρὶν ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπου τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ
ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβαλὼν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν ἄνδρα ἀχθῆναι· περὶ οὗ συνελθόντες οἱ κατήγοροι, οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ. ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὸν περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου, τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν. ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

Digitized by Google

ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆστον ἔφη. ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. ὁ δὲ αὔριον φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. τῇ οὖν ἐπιούσῃ ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆς βερενίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας. καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ φήστου, ἤχθη ὁ παῦλος, καὶ φησὶν ὁ φῆστος. ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ὧδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι. καὶ αὐτοῦ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν αὐτὸν, περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ βασιλεῦ ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι γράψαι. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμπειν

τε δέσμιον, μηδὲ τοὺς κατ' αὐτὸν αὐτίκα σημῆναι. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦ- XXVI.
λον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο ἐκτείνας τὴν χεῖρα. Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγοῦμαι ἐμαυτὸν μακάριον, μέλλων ἀπολογεῖσθαι σοὶ σήμερον, μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶντε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας, ἔζησα Φαρισαῖος. καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἕστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτος καὶ ἡμέρας λατρεῦον, ἐλπίζει καταντῆσαι. περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι

βασιλεῦ ἀγρίππα· οὐδὲν γὰρ τούτων πέπεισμαι αὐτὸν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ τοῦτο πεπραγμένον. πιστεύεις, βασιλεῦ ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. ἀγρίππας πρὸς τὸν παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χριστιανὸν γενέσθαι. παῦλος εἶπεν· εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ, οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον τοιούτους γενέσθαι οἷος καὶ ἐγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. ἀνέστη δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς· καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆστον ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐπὶ ἀποστόλου ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα. ὁ δὲ παῦλος ἐπεκέκλητο καίσαρα, καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐπορεύετο. ὅτε δὲ ἐκρίθη ἀπολογούμενος, ἔφη· οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον. ἐπεκέκλητο δὲ καίσαρα, ὅτε ἐκρίθη ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ καίσαρος, ὅπου ἔδει αὐτὸν κρίνεσθαι. ἐπὶ τοῦτο ἐπορεύετο

πρὸς κέντρα λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπον. τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ εἶπεν. ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις, ἀλλὰ σὺ ἄσηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου. εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσεσθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα, ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ σε ἀποστέλλω, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ὑποστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. ὅθεν βασιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον, καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ἕνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπεχείρουν διαχειρίσεσθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέ-

ἄξια μ. η.

ἄξια, κα.

ρὰς ταύτης ἕνεκα, μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων, ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ μωϋσῆς, εἰ παθητὸς ὁ χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη. μαίνῃ παῦλε. τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ὁ δὲ, οὐ μαίνομαί φησι κράτιστε φῆστε, ἀλλὰ ἀλήθειας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ. λανθάνειν γὰρ αὐτὸν τι τούτων, οὐ πείθομαι οὐδέν. οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύεις βασιλεῦ ἀγρίππα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. ὁ δὲ ἀγρίππας πρὸς τὸν παῦλον ἔφη. ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χριστιανὸν γενέσθαι. ὁ δὲ παῦλος εἶπεν. εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ, οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους

τους

τους ὁποῖος καὶ ἐγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνίστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἥτε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς. καὶ ἀναχωρήσαντες, ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ὁ δὲ Ἀγρίππας τῷ Φήστῳ ἔφη, ἀπολέλυσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα. ΩΣ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης Σεβαστῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως. τῇ δὲ ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα. φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν. κἀκεῖθεν ἀναχθέντες, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους

XXVII. β. κορ. ια.

Digitized by Google

μὰς εἶναι σὺν πόνῳ. τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ παμφυλίαν διαπλάσαντες, κατήλθομεν εἰς μύρα τῆς λυκίας. κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον ἀλεξανδρινὸν, πλέον εἰς τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην. μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἴς τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις λασαία. ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς, διότι καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρελήλυθέναι, παρῄνει ὁ παῦλος, λέγων αὐτοῖς. ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ φόρτου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῇ ναυκλήρῳ ἐπείθετο μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις. οὐκ εὐθέτου δὲ τοῦ λιμέ-

νας ὑπάρχοντ Θ πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἐκεῖθεν ἀνάγειν κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης, βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντ Θ δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἀσσον, παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων. συναρπασθέντ Θ δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες, καλούμενον Κλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον, φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες σκεῦ Θ, οὕτως ἐφέροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν. μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας

χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σῴζεσθαι ἡμᾶς, πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν. ἔδει μὲν ὦ ἄνδρες πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν. ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ θεοῦ, οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω, λέγων. μὴ φοβοῦ Παῦλε, καίσαρί σε δεῖ παρασταθῆναι. καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετά σου. διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες. πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται, καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. καὶ βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι. βραχὺ δὲ

ἀναστάντες, καὶ πάλιν βουλίσαντες, ἄρον ὁρμὴν ἐκ καρδίας τε. φοβούμενοί τε μή πως εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωσιν, ἐκ πρύμνης ἔριψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώρης μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις. ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων. τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι, διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν τροφῆς. τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει. οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται. εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, ηὐχαρίστ-

σησε τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλά-
σας ἤρξατο ἐσθίειν. εὔθυμοι δὲ γενόμενοι
πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.
ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακο-
σίαι ἑβδομήκοντα ἕξ. κορεσθέντες δὲ τρο-
φῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι
τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέ-
ρα ἐγένετο τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλ-
πον δέ τινα κατενόουν, ἔχοντα αἰγιαλόν,
εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι
τὸ πλοῖον, καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες,
εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς
ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες
τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν
αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθά-
λασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν
πρῷρα ἐρείσασα, ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ
πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμά-
των. καὶ στρατιωτῶν δὲ βουλὴ ἐγένετο,
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις
ἐκκολυμβήσας διαφύγοι. ὁ δὲ ἑκατόντα-
χος βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον,

ἐκώλυσεν αὐτοὺς τὸ βουλήμα τῷ Θ, ἐκέλευσε τε τοὺς ἀμυναμένους κολυμβᾶν, ἀποβάντας τοὺς πρώτους ἀντιστῆναι καὶ κωλύειν, καὶ τοὺς λοιποὺς οὕτως μᾶλλον σώζεσθαι, οὓς δὲ ἐπὶ πινῶν τῶν ἐστὶ τὸ πλοῖον· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

ΚΑΙ διασωθέντες τότε ἔγνωσαν, XXVIII.
ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν. πάντες γὰρ πυρὰν, προσλαβόμενοι πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος συνεχόμενοι τῷ δὲ Παύλῳ συναθροίσαντι φρυγάνων πλῆθος, καὶ ἐπιβάλοντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα ἔχιδνα, κατέλαβε τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης, ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν

Digitized by Google

πίμπρασθαι, ἢ κατασπᾶν ἑαυτὸν ἐπιχειρῆσαι
ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ
θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινό-
μενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν
εἶναι. ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον
ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόμα-
τι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς
ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο γὰρ
πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεν-
τερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι. πρὸς ὃν
ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος,
ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν. τού-
του δὲ γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐχοντες
ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ προσῄρχοντο καὶ
ἐθεραπεύοντο, οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμη-
σαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ
πρὸς τὴν χρείαν. μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνε-
βήσαμεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ
νήσῳ Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκού-
ροις. καὶ κατασχόντες εἰς Συρακούσας ἐπε-
μείναμεν ἡμέρας τρεῖς· ὅθεν περιελθόντες
κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν

ἡμέρᾳ ἐπιγενομένου νότου, διατεροῦσι πλεῦσαι εἰς Ποτιόλους, οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτω εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν· κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν, ἄχρις Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος. ὅτε δὲ ἦλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς, συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον τοῖς πεποιηκὼς τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου

ὑπάρχειν οὐ ἐμοί· ἀντιλεγόντων δὲ τῶν
Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι καίσα
ρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατη
γορῆσαι. διὰ τοῦτο οὖν τοῦτο αἰτίαν παρε
κάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆ
σαι· ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ
τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς
αὐτὸν εἶπον· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ
σου ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας οὔτε
παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγ
γειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περί σου πονηρόν. ἀξι
οῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς·
περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνω
στὸν ἔσχηκέναι, ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγε
ται. ἔταξε δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἐν ᾗ
πλείους ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξε
τίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰη
σοῦ ἔκ τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προ
φητῶν, ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ
μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπί
στουν. ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλή-

Digitized by Google

λους, ἀπελθόντος, εἰπόντος τοῦ παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων. πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπέ. ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. ἔμεινε δὲ ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι. καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἰησοῦ

ἡσα. ς. ματ. ιγ. μάρ. δ. λϛ. κ. ἰω. ιβ. ῥω. ια.

Digitized by Google

μετὰ πᾶσης παῤῥησίας ἀκωλύτως.

Τῶν Πράξεων τέλος.

Venetiis per Ioan. Anto. de Nicolinis de Sabio. Expensis vero Dñi Melchioris Sessę. Anno Dñi. M D XXXVIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει, ὡς καὶ ἐκεῖθεν μάθοι τις, μήπω μὲν ἑωρακὼς ἐκείνους, ἀκούων δὲ περὶ αὐτῶν, καὶ διὰ πόθων αὐτοὺς ἰδεῖν. ἐκ προοιμίων μὲν ἀποδέχεται τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ παγγελλομένην ὁρῶν παντοχοῦ. ἔπειτα σημαίνει πολλάκις ἑαυτὸν προθέμενον ἐλθεῖν, διὰ τὸν εἰς αὐτοὺς πόθον, καὶ τέως μὴ δεδωκέναι. καὶ λοιπὸν διδασκαλικὴν τὴν ὑπόθεσιν ποιεῖται περὶ κλήσεως ἐθνῶν, καὶ ὅτι ἡ περιτομὴ ἕως καιροῦ ἦν, καὶ νῦν πέπαυται, καὶ ὅτι διὰ τὸ χρεὼν λέλυται τὸ παράπτωμα τοῦ ἀδάμ, καὶ ἡ σὺν τῷ νόμῳ παρῆλθε. τὴν μὲν οὖν κλῆσιν τῶν ἐθνῶν ἀκολούθως γεγενῆσθε.

Digitized by Google

κατασκευάζει, οὕτως ἀποδείκνυσι πᾶσιν ἀνθρώποις ἔμφυτον εἶναι τὸν νόμον, καὶ πάντας ἀδιδάκτῳ τε τῇ φύσει, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς κτίσεως δυνάσθαι γινώσκειν τὸ θεόν. διὸ καὶ εἰκότως αἰτιᾶται πρῶτον Ἕλληνας, ὡς τῷ μὲν θεοῦ φανερώσαντος αὐτοῖς ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτῷ τῷ κόσμῳ, τὴν τοῦδε αὐτοῦ γνῶσιν, καὶ τῆς ἀϊδίου δυνάμεως αὐτοῦ, ἣν δὴ καὶ δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν. αὐτοὺς δὲ ἐγνωκέναι μὲν ἐκ τῶν κτισμάτων, εἶναι θεὸν τὸν τούτων δημιουργὸν, τὰ δὲ ποιήματα θεοποιήσαντας, καὶ τῇ κτίσει μᾶλλον, ἢ αὐτῷ λατρεύσαντας. Αἰτιᾶται δὲ καὶ Ἰουδαίους, ὡς μὴ φυλάξαντας τὸν νόμον, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάσαντας. καὶ οὕτως ἀμφοτέρους τοὺς μέγιστα, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας συγκλείει, καὶ ἐλέγχει ὧδε τῇ πλεονεξίᾳ, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἴσοι γενόμενοι πάντες, ἐπ' ἴσοις οἱ πάντες ὡς ὑπόδικοι, τοῦ λυτρωμένου δέονται. τῆς δὲ χάριτος καὶ λυτρώσεως ἐπ' ἴσης τοῖς Ἰουδαίοις γενομένης καὶ ὧδε τοὺ

ἔθνη, εἰκότως καὶ ἡ κλῆσις γέγονε τῶν ἐθνῶν, τῆς δὲ κλήσεως τῶν ἐθνῶν γενομένης, ἐξ οὐκ ἀνάγκης ἔπεσε τοῦ περιτομὴ, καὶ ἡ ἐν τῷ νόμῳ σκιά. ὁ γὰρ ἀβραὰμ, φησὶν, οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλὰ πρὸ τῆς περιτομῆς δικαιωθεὶς, μετωνομάσθη μὲν ἀβραὰμ, ὅτι πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν ἤμελλεν εἶναι, κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστιν. ἔλαβε γὴ μετὰ τὸ δικαιωθῆναι καὶ τὴν περιτομὴν ἐν σαρκὶ, ἵνα σημεῖον ᾖ τοῖς κατὰ σάρκα γενομένοις ἐξ αὐτοῦ. παύσασθαί ποτε τὴν περιτομὴν, ὅταν τὰ ἔθνη γένηται τέκνα τῷ ἀβραὰμ, ἀφέμενα πολιτεύεσθαι κατὰ τὴν πίστιν τοῦ ἀβραὰμ. ἐν ᾗ ἐδικαιώθη, ὅτε ἦν ἐν ἀκροβυστίᾳ. τὸ τῶν γὰρ χάριν μὴ μετωνομάσθη ἀβραὰμ. ἀνάγκη δὲ ἐλθόντι τῷ σημειομένων, παύσασθαι τὸ σημαῖνον. Εἰ μὲν οὖν τὰ ἔθνη ἀναγκάζουσι περιτέμνεσθαι, παυέσθω καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀβραὰμ, μὴ καλείσθω ἄβραμ. εἰ δὲ ἀβραὰμ παρὰ θεοῦ μετωνομάσθη, οὐδὲ περιτέμνεσθαι τὰ ἔθνη. ἀλλ' οὐδ' αὐτοῖς ἔτι τοὺς κατὰ σάρκα ἰουδαίους, ἵνα ᾖ τὸ ὄνομα βέβαιον, καὶ πατὴρ ἐθνῶν

Digitized by Google

πολλῶν κεκλεῖται. καὶ γὰρ οὐ χρείαν ἔχει τίς λοιπὸν περιτέμνεσθαι. ἀρκέσθω τῇ πίστει τοῦ ἀβραὰμ, οὐδὲ τῆς ἄλλης ἢ τῆς ἐν τῷ νόμῳ σκιᾶς. οὐ γὰρ ἐκ τούτων, ἀλλ' ἐκ πίστεως δικαιοῦταί τις, καθάπερ καὶ ἀβραάμ. Ταῦτα οὕτως κατασκευάσας, ἀποδείκνυσι πάλιν, ὅτι ἄλλως οὐκ ἂν γένοιτο λύτρωσις καὶ χάρις τῷ ἰσραὴλ, μὴ τοῖς ἔθνεσιν, εἰ μὴ διαλυθῇ ἡ ἀρχαία ἁμαρτία τοῦ ἀδαὰμ, ἡ εἰς πάντας γενομένη. δι' ἄλλου δὲ μὴ δυνήσεσθαι αὐτὴν ἐξαλειφθῆναι φησὶν, ἢ διὰ χριστοῦ τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ δυνατὸν ἦν, ἄλλον λῦσαι τὸ παράπτωμα, δι' οὗ τοῦ γὰρ μὴ ἐξ ἀρχῆς ἡ κατάρα γέγονεν. Εἶτα γράφει, ὅτι ἄλλως τοῦτο οὐ μὴ γένηται, εἰ μὴ σῶμα φορέσει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ γένηται ἄνθρωπος, ἵνα τοῦτο προσενέγκας ὑπὲρ πάντων, τοὺς πάντας ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, οὕτω καὶ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ χάρις γένηται. καὶ λοιπὸν ὡς καλὸς οἰκονόμος, τοὺς μὲν ἰουδαίους παραμυθεῖται, ὅτι οὐ

παραβάτου γίνεσθαι τοῦ νόμου, ἐὰν εἰς χρη-
σὸν πιστεύσητε. τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν πα-
ραγγυᾶ μὴ ἐπαίρεσθαι κατὰ τοῦ ἰσραὴλ,
ἀλλὰ γινώσκειν ὅτι ὡς κλάδοι ἐπ'
ἐκείνους, ὡς ὧδε τὴν ῥίζαν
ἐνεκεντρίσθησαν. μετὰ
δὲ ταῦτα παρε-
νετικοὺς
λόγους εἰς τὰ ἤθη δι-
δάξας, τελειοῖ τὴν
ἐπιστολήν.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

α. Εὐαγγελικὴ διδασκαλία περὶτε τῶν ἔξω χάριτος χριστοῦ καὶ τῶν ἐν χάριτι. καὶ περὶ ἐλπίδος τῆς πολιτείας πνευματικῆς.

Πρῶτον μὲν οὖν μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ κρίσεως τῆς κατὰ ἐθνῶν τῶν οὐφυλαξάντων τὰ φυσικά.

β. Περὶ κρίσεως τῆς κατὰ ἰσραὴλ τῶν μὴ φυλάξαντος τὰ νομικά.

γ. Περὶ ὑπεροχῆς ἰσραὴλ τῶν τυγχάνοντος τῆς ἐπαγγελίας.

δ. Περὶ χάριτος δι' ἧς μόνον ἄνθρωποι δικαιοῦνται. οὐ κατὰ γένος διακεκριμένως, ἀλλὰ κατὰ θεοῦ δόσιν ἰσοτίμως κατὰ τὸν ἀβραὰμ τύπον.

ε. Περὶ τῆς ἀποκειμένης ἐλπίδος.

Περὶ ἀποστροφῆς τῶν πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀνθρώπων ἰησοῦ χριστοῦ. οὐ τὰ τῶν πεσόντος ἐξ ἀρχῆς τῶν γηγενῶν ἀδάμ.

Digitized by Google

ε. Περὶ τ ὀφελομένης ἐκ τῆ πίστει πρά
ξεως ἀγαθῆς.
ζ. Ἐπανάληψις τῆς ἐν χάριτι ζωῆς.
Περὶ τῆς διὰ νόμου κατακρίσεως διὰ
τὴν ἀμαρτίαν.
Περὶ τῶν ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει παθῶν.
ἀδιώκτων ποιούτων τὴν πρὸς νό
μον συμφωνίαν.
η. Περὶ τ ἀποθνήσεως τῶν φυσικῶν πα
θημάτων. διὰ τῆς πρὸς τὸ πνεῦμα
σωφρείας.
Ἐπανάληψις τοῦ τῆς ἀπεκειμένης τ
ἁγίας δόξης.
Περὶ τ ὀφειλομένης ἀγάπης χρισῷ.
θ. Περὶ ἐκ πλώσεως Ἰσραὴλ τοῦ ἀπωθλη
θέντος, καὶ κλήσεως τοῦ ἀληθοῦς τοῦ
ἐκλεχθέντος μετὰ ἐθνῶν.
ι. Ὅτι κατὰ ἀπιστίαν ἡ ἔκπλωσις. διὰ τ
εἰς ἄγνοιαν ἐγκαταλείψεως. καὶ τοῦ
μὴ ἀκούοντος αὐτοῖς κηρύγματος.
ια. Περὶ τοῦ σκοποῦ καθ ὃν ἐξεβλήθησαν.
ὥστε διὰ τερσι ἐπανελθεῖν, ζήλῳ τ
προπηθέντων ἐθνῶν, σωπαχθέν-

Digitized by Google

των τῷ πνῳ̃ Ἰσραήλ.

ιϛ. Παραινέσεις πολλὰ ἀρετῆς πρὸς θεὸν καὶ ἀνθρώπους.

Περὶ τ̃ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίας.

Περὶ τῆς πρὸς θεὸν λατρείας.

Περὶ τῆς πρὸς ἀντιπεμένους ἀνεξικακίας.

ιγ. Περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς.

Περὶ πραότητος ἐν τ̃ βεώμασι καὶ ἡμέρας ἀμάχου διαιτοίας.

ιε. Περὶ μιμήσεως τ̃ χριστοῦ ἀνεξικακίας.

Περὶ τῆς λειτουργίας αὐτῆ τῆς ἐν ἀνατολῆ καὶ λύσει.

Digitized by Google

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΑΥΛΟΣ Δοῦλος Ἰησοῦ χρι- I.
στοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρι-
σμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προε-
πηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐ-
τοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρμα-
τος Δαβὶδ, κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέν-
τος υἱοῦ θεοῦ, ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἁγιω-
σύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν Ἰησοῦ χρι-
στοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χά-
ριν καὶ ἀποστολήν, εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐ-
τοῦ, ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ χρι-
στοῦ. πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς
θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ

Digitized by Google

χριστοῦ. πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι, πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς. τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν, διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοὶ, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπόν τινα σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν, Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις, ὀφειλέτης εἰμί. οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ, πρόθυμον, καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. δυνάμις γὰρ θεοῦ

Digitized by Google

ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰου-
δαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. δικαιοσύνη ἀβακ. β.
γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πί- ἑβρα. ι.
στεως εἰς πίστιν. καθὼς γέγραπται. ὁ δὲ δί γαλα. γ.
καιος ἐκ πίστεως ζήσεται. ἀποκαλύπτε-
ται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶ-
σαν ἀσέβειαν, καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τ
τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. διό
τι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ, φανερόν ἐστιν ἐν αὐ-
τοῖς. ὁ γὰρ θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε. τὰ
γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ, ἀπὸ κτίσεως κόσμου,
τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥτε
ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ
εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. διότι γνόντες
τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν, ἢ ἠχαρί ἔφεσ. δ.
στησαν, ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλο
γισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνε-
τος αὐτῶν καρδία. φάσκοντες εἶναι σοφοὶ,
ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὸ τ δόξαν τοῦ
ἀφθάρτου θεοῦ, ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος
φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τε-
τραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ καὶ παρέ-
δωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις

Digitized by Google

τῶν καρδιῶν αὐτῶν, εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς. οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει, παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας. αἵτε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν, εἰς τὴν παρὰ φύσιν. ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν, ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς

Digitized by Google

κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυν-
θέτους, ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας.
οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅ-
τι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες, ἄξιοι θανά-
του εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

ΔΙΟ ἀναπολόγητος εἶ ὦ ἄνθρωπε, πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις. τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. λογίζῃ δὲ τοῦτο ὦ ἄνθρωπε, ὁ κρίνων τοὺς τοιοῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν, ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου, καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔρ-

II. ματ. ζ.

μ. τ. 15.

γου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρ-
σίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον. τοῖς δὲ ἐξ ἐρι-
θείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πει-
θομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς, καὶ ὀργὴ,
θλῖψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν,
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος. δόξα
δὲ, καὶ τιμὴ, καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζο-
δαν. ι. μένῳ τὸ ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλ-
ε. παρ. ιθ. ληνι. οὐ γάρ ἐστι προσωπολημψία παρὰ τῷ
ἰώβ. λζ. θεῷ. ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ
πράξ. ι. ἀπολοῦνται. καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον,
ματθ. ζ. διὰ νόμου κριθήσονται. οὐ γὰρ οἱ ἀκροα-
ἰακω. α. ταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλ-
λ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.
ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει
τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες,
ἑαυτοῖς εἰσὶ νόμος, οἵτινες ἐνδείκνυνται
τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδί-
αις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συ-
νειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λο-
γισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπολογου-
μένων, ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυ-

Digitized by Google

πὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ ἀναγγελίόν μου διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ. ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως, καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ. ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις. ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις. ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις. ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς. ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις. τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται. περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς. ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ἦς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκρο-

ήσας, νβ. ἐζε. λς.

Digitized by Google

βυσίαν τὸν νόμον τελοῦσαν, σὲ, τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III. Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ, ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. τί γὰρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο. γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται. ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς, ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. μὴ γένοιτο. ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς,

ἰωαν. γ. ψαλ. ϙ. ψαλ. ν.

λοὶ κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασφημοῦμεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά. ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι. τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως. προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, καθὼς γέγραπται, γαλ.γ.
Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος, οὐδὲ εἷς· οὐκ ἔστιν ὁ ψαλ.ιγ.
συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ψαλμ.
ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς ρλθ.
καὶ πικρίας γέμει, ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ψαλ.θ.
ἐκχέαι αἷμα. σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἡσαι.νθ.
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι ρξ, ψαλ.
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γαλ.β.
γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶ-

Digitized by Google

σὰρξ ἀνθρώπου αὐτῶ. διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ εἰς πάντας, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας. οὐ γάρ ἐστι διαστολή. πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. δικαιούμενοι δωρεὰν τῆ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τ ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῶ ἰησοῦ, ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον, διὰ τῆς πίστεως ἐν τῶ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων, ἐν τῆ ἀνοχῆ τοῦ θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῶ νῦν καιρῶ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως ἰησοῦ. ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. λογιζόμεθα οὖν πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον, οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν. ἐπείπερ εἷς ὁ θεὸς, ὃς δικαιώ-

Digitized by Google

σει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν
διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταργοῦμεν
διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ νόμον ἱστῶ-
μεν. Τί οὖν ἐροῦμεν, εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν πα- IIII.
τέρα ἡμῶν κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ
Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχη-
μα ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεόν. τί γὰρ ἡ γραφὴ λέ-
γει; ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλο- γέν. ιε.
γίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. τῷ δὲ ἐργα- γαλα. γ.
ζομένῳ, ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἰακω. β.
ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀφείλημα. τῷ δὲ μὴ ἐργα-
ζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα
τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δι-
καιοσύνην, καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν
μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζε-
ται εἰς δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων. μακάριοι ψαλ. λα.
ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκα-
λύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ,
οὗ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. ὁ μα-
καρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ
καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ, ὅτι
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιο-
σύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ

Digitized by Google

ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυσίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυσίᾳ. καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως, τῆς ἐν τῇ ἀκροβυσίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυσίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς πίστεως, τῆς ἐν ἀκροβυσίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ. οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται. οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις, διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν. καθὼς γέγραπται, ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν
γεν. ιζ. τέθεικά σε, κατέναντι, οὗ ἐπίστευσε θεοῦ,

τῶ ζωοποιοῦντ☉ τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦν
τ☉ τὰ μὴ ὄντα, ὡς ὄντα. ὃς παρ' ἐλπίδα
ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημέ-
νον, οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. καὶ μὴ ἀσ-
θενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ
σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταετὴς πῶ γέν. ιζ.
ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας
Σάρρας. εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ
διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη
τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, καὶ πλη-
ροφορηθεὶς, ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι
καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην. οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μό-
νον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς,
οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ
τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ
νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώ-
ματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιο-
σύνην ἡμῶν. ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ V.
πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν, διὰ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ καὶ
τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τ

Digitized by Google

χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν καὶ καυχώ-
μεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. οὐ μό-
ἰακ.α. νον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλί-
ψεσιν, εἰδότες, ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κα-
τεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δο-
κιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει,
ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς
ῥωμ.ε. καρδίαις ἡμῶν, διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ
α.πέτ.γ. δοθέντος ἡμῖν. ἔτι γὰρ χριστὸς, ὄντων ἡ-
μῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν, ὑπὲρ ἀσεβῶν
ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀ-
ποθανεῖται. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα
τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. συνίστησι δὲ τὴν
ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς, ὅτι ἔτι ἁ-
μαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν
ἀπέθανε. πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέν-
τες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα
δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄν-
τες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανά-
του τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλ-
λαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. οὐ
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ νῦν

Digitized by Google

ἣν καταλλαγὴν ἐλάβομεν. διὰ τοῦτο, ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον. ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ. ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου. ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος

και της δωρεας της δικαιοσυνης λαμβανοντες, εν ζωη βασιλευσουσι δια του ενος Ιησου χριστου. αρα ουν ως δι' ενος παραπτωματος εις παντας ανθρωπους εις κατακριμα, ουτω και δι' ενος δικαιωματος εις παντας ανθρωπους εις δικαιωσιν ζωης. ωσπερ γαρ δια της παρακοης του ενος ανθρωπου, αμαρτωλοι κατεσταθησαν οι πολλοι, ουτως και δια της υπακοης του ενος δικαιοι κατασταθησονται οι πολλοι. νομος δε παρεισηλθεν, ινα πλεονασῃ το παραπτωμα. ου δε επλεονασεν η αμαρτια, υπερεπερισσευσεν η χαρις. ινα ωσπερ εβασιλευσεν η αμαρτια εν τω θανατω, ουτως και η χαρις βασιλευσῃ δια δικαιοσυνης εις ζωην αιωνιον, δια Ιησου χριστου, του κυριου ημων.

VI. Τι ουν ερουμεν; επιμενωμεν τῃ αμαρτια, ινα η χαρις πλεονασῃ; μη γενοιτο. οιτινες απεθανομεν τῃ αμαρτια, πως ετι ζησομεν εν αυτῃ; η αγνοειτε, οτι οσοι εβαπτισθημεν εις χριστον Ιησουν, εις τον θανατον αυτου εβαπτισθημεν; συνεταφημεν ουν αυτῳ δια του βαπτισματος

γαλ. γ.

τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἵνα ὡσαύτως ἐγερθῶμεν καὶ τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ προφήτου, ἐβρ. ιβ. οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν α. πέτ. β τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐφεσ. δ. τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. τοῦτο γινώσκοντες, κολασ. ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀποθανών, δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ. εἰδότες, ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ. ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς, νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν, ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παρα

ραισήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ, ὡς ἐκ νεκρῶν
ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν, ὅπλα δικαιο-
σύνης τῷ θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυ-
ριεύσει. οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ
χάριν. τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν
ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε, ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε, ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς· ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θά

ἰώσαι. ιι. 6. πέτ. 6.

νεκρους. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁ-
μαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν
καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος
ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρ-
τίας, θάνατος. τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ,
ζωὴ αἰώνιος, ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡ-
μῶν. Ἢ ἀγνοεῖτε ἀδελφοὶ, γινώσκουσι VII.
γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀν-
θρώπου, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; ἡ γὰρ ὕπανδρος α. κορ. ζ.
γυνὴ, τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νό-
μῳ. ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ κατήργηται
ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν ζῶν-
τος τοῦ ἀνδρὸς, μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γέ-
νηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ
εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ
ἑτέρῳ. ὥστε ἀδελφοί μου καὶ ὑμεῖς ἐθανα-
τώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χρι-
στοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νε-
κρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ
θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθή-
ματα τῶν ἁμαρτιῶν, τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνη-
ργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρπο-

φορᾶς τοῦ θανάτου. νυνὶ δὲ κατηργήθη μὲν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος. τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου. τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις. ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. χωρὶς γὰρ νόμου, ἁμαρτία νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ. ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον. καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον. ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία. ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ

ἔξω ν. διὰ τ. ε.

κ. τιμ. α.

ἁμαρτίας διὰ τῆς ἐντολῆς· οἶδα γὰρ
ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρ
κικός εἰμι, πεπραγμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτί-
αν· ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ
γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦ
το ποιῶ· εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμ
φημι τῷ νόμῳ, ὅτι καλός· νυνὶ δὲ οὐκέτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν
ἐμοὶ ἁμαρτία· οἶδα γὰρ, ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐ-
μοὶ, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ
γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργά
ζεσθαι τὸ καλὸν, οὐχ ὑρίσκω· οὐ γὰρ ὃ θέ-
λω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦ
το, πράσσω· εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ, τοῦτο
ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλ
λὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία· ὑρίσκω ἄρα
τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ κα-
λὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· συνή-
δομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω
ἄνθρωπον· βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς
μέλεσί μου, ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ
νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νό-
μῳ τῆς ἁμαρτίας, τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί

Digitized by Google

μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας. Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδυνάτον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν, ἐν τῇ σαρκὶ, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν. οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος. τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη. διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ

VIII.

Digitized by Google

θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται. οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ ἀρέσκει οὐ δύνανται. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν. ἄρα οὖν ἀδελφοὶ ὀφειλέται ἐσμὲν, οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν. εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, β. πμ. α.
οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα καὶ κληρονόμοι. κληρονό γαλ. δ.

μοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ χριστοῦ, εἴ-
περ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶ-
μεν. λογίζομαι γὰρ, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθή-
ματα τοῦ νῦν καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλου-
σαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ γὰρ
ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως, τὴν ἀποκά-
λυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. τῇ
γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑ-
κοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ'
ἐλπίδι. ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθή-
σεται ἀπὸ τ. δουλείας τῆς φθορᾶς, εἰς τὴν
ἐλευθερίαν τ. δόξης τῶν τέκνων τ. θεοῦ. οἴδαμεν γὰρ,
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. οὐ μόνον δὲ,
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύμα-
τος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν
ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ
ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ
ἔστιν ἐλπίς. ὃ γὰρ βλέπει τίς, τί καὶ ἐλπί-
ζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑ-
πομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. ὡσαύτως δὲ καὶ
τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε-

νείᾳ

νείας ἡμῶν. τὸ μὲν τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν, στεναγμοῖς ἀλαλήτοις. ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε, συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε. καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν. οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε. τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν. πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν, τίς ὁ κατακρίνων; χριστὸς ὁ ἀποθανὼν μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὅς καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τ᾽ ἀγάπης τοῦ θεοῦ;
θλῖψις; ἢ στενοχωρία; ἢ διωγμὸς; ἢ λιμὸς;
ἢ γυμνότης; ἢ κίνδυνος; ἢ μάχαιρα; καθ-
ψαλ.μγ. ὼς γέγραπται, ὅτι ἕνεκά σου θανατούμε-
θα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίθημεν ὡς πρό-
βατα σφαγῆς. ἀλλ᾽ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερ-
νικῶμεν, διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέ-
πεισμαι γὰρ, ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ,
οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαὶ, οὔτε δυνάμεις,
οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψω-
μα, οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα, δυ-
νήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης
τοῦ θεοῦ, τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡ-
IX. μῶν. Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύ-
δομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδή-
σεώς μου, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ὅτι λύπη μοί
ἐστιν μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ
καρδίᾳ μου. ἠυχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνά-
θεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
φῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,
οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία, καὶ
ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθῆκαι, καὶ ἡ νομοθεσία,
καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ

Digitized by Google

πατέρες, ἐξ ὧν ὁ χριστὸς, τὸ κατὰ σάρ
κα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς
τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. οὐχοἷον δὲ, ὅτι ἐκπε- γέν. κα.
πτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ
ἐξ ἰσραὴλ, οὗτοι ἰσραήλ· οὐδ' ὅτι εἰσὶ
σπέρμα ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν γαλ. δ.
ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, τουτέστιν οὐ
τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ θε-
οῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογί- γέν. ιη.
ζεται εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος
οὗτος. κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι,
καὶ ἔσται τῇ σάρρᾳ υἱός. οὐ μόνον δὲ, ἀλ- γέν. κε.
λὰ καὶ ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα
ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. μήπω γὰρ γεννη
θέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦ
λον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ θεοῦ πρόθε-
σις μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦν- γέν. με.
τος, ἐρρέθη αὐτῇ. ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει γαλ. α.
τῷ ἐλάσσονι. καθὼς γέγραπται. τὸν ἰακὼβ
ἠγάπησα, τὸν δὲ ἡσαῦ ἐμίσησα. τί οὖν ἐ-
ροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γέ
νοιτο. τῷ γὰρ μωσῇ λέγει, ἐλεήσω ὃν ἂν ἐξο. δγ.
ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. ἄρα

Digitized by Google

οὖν, οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
ἐξ.θ. ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γρα-
φὴ τῷ φαραώ. ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά
σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
μου καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν
πάσῃ τῇ γῇ. ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεᾷ, ὃν δὲ
θέλει σκληρύνει. ἐρεῖς οὖν μοι. τί ἔτι μέμ-
φεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέ-
στηκε; μενοῦνγε ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ, ὁ
ἀντα.ποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ
ἤσα.με. πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί με ἐποίησας οὕ-
ἱερ.ιη. τως; ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ
σοφ.ιε. πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι, ὃ
μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ
δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν,
καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν
ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς, κατη-
ρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν
πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, ἐπὶ σκεύη ἐλέους,
ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, οὓς καὶ ἐκάλε-
σεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ
ὡσηε.β. ἐξ ἐθνῶν. ὡς καὶ ἐν τῷ ὡσηὲ λέγει. καλέ-
α.πέτ.β. σω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου, καὶ τὴν οὐ

ἀγαπημένην, ἠγαπημένην. καὶ ἔσται ἐν τῷ ὡσηε. α.
τόπῳ, οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς, οὐ λαός μου ὑ-
μεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.
Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ. ἐὰν ἡσα. ι.
ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα σωθήσε-
ται· λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέ-
μνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημέ-
νον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ κα-
θὼς προείρηκεν Ἡσαΐας. εἰ μὴ κύριος σα- ἡσα. β.
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδο-
μα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡ-
μοιώθημεν. τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ
διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιο-
σύνη, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσρα-
ὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νό-
μον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε. διὰ τί; ὅτι
οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου. προ-
ἐπταικαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, ἡσα. κη.
καθὼς γέγραπται. ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λί- ἡσα. η.
θον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδά- α. πέτ. β
λου. καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ κα-
ταισχυνθήσεται. Ἀδελφοί μου ἡ μὲν εὐ- κ.

δικαίαν τὴν ἐμὴν καρδίαν, καὶ ἡ ῥῆσις ἡ
πρὸς τὸν θεὸν, σωθήσῃ τῇ ἰσραὴλ ἔσῃ εἰς σω
τηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον
θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. ἀ-
γνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ
τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι,
τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.
τέλος γὰρ νόμου χριστὸς εἰς δικαιοσύνην
παντὶ τῷ πιστεύοντι. μωσῆς γὰρ γράφει τὴν
δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ποιή-
λευ.ιη. σας αὐτὰ ἀνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
ἐζε.κ. ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη, οὕτως λέγει.
δευ.λ. μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἀναβήσε-
ται εἰς τὸν οὐρανὸν; τοῦτέστι χριστὸν κατα-
δευ.λ. γαγεῖν. ἢ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον;
τοῦτέστιν χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλ-
λὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ
στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. τοῦτέστι
τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν
ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰη-
σοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι
ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.
καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στό-

Digitized by Google

μαι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει
γὰρ ἡ γραφή. πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ ἡσα. κη.
καταισχυνθήσεται. οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ
Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος. ὁ γὰρ αὐτὸς κύ
ριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπι
καλουμένους αὐτόν. πᾶς γὰρ ὃν ἂν ἐπικα
λέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. πῶς ἰωὴλ. β.
οὖν ἐπικαλέσονται, εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν;
πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς
δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ
κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέ
γραπται. ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελι ἡσα. νβ.
ζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ
ἀγαθά. ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ
εὐαγγελίῳ. ἡσαΐας γὰρ λέγει. κύριε, τίς ἡσα. γ.
ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀ- ἰωα. ιβ.
κοῆς. ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ. ἀλ
λὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε. εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐ- ψαλ. ιη.
τῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ
ῥήματα αὐτῶν. ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἔγνω
Ἰσραήλ; πρῶτος Μωσῆς λέγει. ἐγὼ παρα
ζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυ- δευ. λβ.

Digitized by Google

νέτω παροργιῶ ὑμᾶς. ἰσαΐας δὲ ἀπο-
ἄσκ.ξε. τολμᾷ, καὶ λέγει. εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζη-
τοῦσιν. ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπε-
ἄσκ.ξε. ρωτῶσι. πρὸς δὲ τὸν ἰσραὴλ λέγει. ὅλην
τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

ΧΙ. ΛΕΓΩ οὖν; μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν
λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο. καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσρα-
λίτης εἰμὶ, ἐκ σπέρματος ἀβραὰμ, φυλῆς
βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε, ἐν ἠλίᾳ
τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
κατὰ τοῦ ἰσραὴλ, λέγων. κύριε, τοὺς προ-
γ.βασ.ιθ. φήτας σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστή-
ριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην
μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου. ἀλλὰ τί λέ
γει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐμαυ
τῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμ
ψαν γόνυ τῇ βάαλ. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν
καιρῷ, λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν.
εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἐξ ἔργων. ἐπεὶ ἡ χάρις, οὐκ
ἔτι γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ
χάρις. ἐπεὶ τὸ ἔργον, οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον. τί

Digitized by Google

οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν. ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν καθὼς γέγραπται. ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ Δαβὶδ λέγει. γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς. σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον. λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νε

ἡσαΐ. 5. ματ. ιγ. ἰωαν. ιβ. πράξ. κη. ψαλ. ξη.

Digitized by Google

κρῶν; εἰ δὲ ἡ ἀπχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα. καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν, ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. ἐρεῖς οὖν, ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. καλῶς. τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλοφρόνει ἀλλὰ φοβοῦ. εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσηται. ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ. ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι. ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται. δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι κατὰ φύσιν, ἐγκεντρι-

Digitized by Google

δήσαντου τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ· οὐ γὰρ θέλω
ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοὶ τὸ μυστήριον τοῦτο,
ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώ
ρωσις ἀπὸ μέρους τῷ ἰσραὴλ γέγονεν, ἄ-
χρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ,
καὶ οὕτως πᾶς ἰσραὴλ σωθήσεται. καθὼς ἡσα. νθ.
γέγραπται. ἥξει ἐκ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ
ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ ἰακώβ. καὶ
αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέ
λωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. κατὰ μὲν
τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν
ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμε
ταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα, καὶ ἡ κλή-
σις τοῦ θεοῦ. ὥσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτὲ ἠ-
πειθήσατε τῷ θεῷ, νυνὶ δὲ ἠλεήθητε τῇ τού
των ἀπειθείᾳ, οὕτως καὶ οὗτοι νυνὶ ἠπεί-
θησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐ-
λεηθῶσι. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς τοὺς
πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας
ἐλεήσῃ. ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ
γνώσεως θεοῦ, ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίμα σοφ. θ.
τα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. ἡσα. μ.
τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβου- α. κορ. β.

Digitized by Google

λος αὐτῷ ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ,
καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ. ὅτι ἐξ αὐ-
τοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα,
XII. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἀδελφοί, διὰ
φιλιπ.δ. τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώ-
ματα ὑμῶν, θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρε-
στον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.
ἔφεσ.ε. καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ,
α.θεσ.δ ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ
νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν, καὶ εὐάρεστον
καὶ τέλειον. λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς
δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑ-
α.κορ ιβ. περφρονεῖν, παρὸ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρο-
ἐφέ. δ. νεῖν, εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς
ἐμέρισε μέτρον πίστεως. καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ
σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη
πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, οὕτως
οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ. ὁ δὲ
καθεὶς ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσμα
τα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν
διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀνα

λογίου τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος, ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροὶ, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων, τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων. εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώ-

ἀμώς. ε.
ἔφέσ. δ.
α. πέτ. β.
α. πέτ. ε.
ἑβρ. ιγ.
α. πέτ. δ
παροι. γ.
α. πέτ. β
6 κορ. η.

ἐκκλ. πων εἰρηνεύοντες. μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦν-
ρωμ. λβ. τες ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ.
ἑβρ. ι. γέγραπται γάρ. ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταπο-
παροιμ. κε δώσω, λέγει κύριος. ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ
ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν. ἐὰν διψᾷ, πότι-
ζε αὐτόν. τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυ-
ρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ
XIII. νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀ-
πετ. β γαθῷ τὸ κακόν. Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις
σοφ. ς. ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γάρ ἐστιν
ἐξουσία, εἰμὴ ἀπὸ θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξου-
σίαι, ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν· ὥστε
ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ
διατεταγῇ ἀνθέστηκεν. οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυ-
τοῖς κρίμα λήψονται. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ
εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν
κακῶν. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξου-
σίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαι-
νον ἐξ αὐτῆς. θεοῦ γάρ διάκονός ἐστί σοι
εἰς τὸ ἀγαθόν· ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φο-
βοῦ. οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ. θεοῦ
γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ
κακὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσε-

Digitized by Google

σεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φό-
ρους τελεῖτε. λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσι, εἰς αὐ ματ. κβ.
τὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε οὖν
πᾶσι τὰς ὀφειλάς. τῷ τὸν φόρον, τὸν φό-
ρον. τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος. τῷ τὸν φόβον,
τὸ φόβον. τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμήν. μηδενὶ
μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλή-
λους. ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πε- ἔξο. κ.
πλήρωκεν. τὸ γὰρ, οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύ- δευ. ε.
σεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, οὐκ
ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴτις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τού-
τῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ ἀ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. ἡ λευ. ιθ.
ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται. ματ. κβ.,
πλήρωμα οὖν νόμου, ἡ ἀγάπη. καὶ τοῦτο εἰ μάρ. ιβ.
δότες, τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ γαλ. ε.
ὕπνου ἐγερθῆναι. νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἰακ. β.
ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νὺξ προέ-
κοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα
οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσόμεθα
τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημό- λευ. κα.
νως περιπατήσωμεν. μὴ κώμοις καὶ μέ-

Digitized by Google

γαλ.ε. θεως, μὴ κοίτους καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστόν. καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας. TON δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ὡς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα. ὁ δὲ ἀσθενῶν, λάχανα ἐσθίέτω. ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω. καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω. ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ, ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ, στήκει ἢ πίπτει, σταθήσεται δέ. δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς στῆσαι αὐτόν. ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ φρονεῖ. καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ οὐ φρονεῖ. ὁ ἐσθίων, κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ. καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν. ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυ-

ἰακ.δ. ἐσθίει

ρίῳ

χίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκομεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς καὶ ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ, σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σύ, τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ χριστοῦ. γέγραπται γάρ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ χριστὸς ἀπέθανε. μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη,

6. κορ. ε. ἡσα. με. φιλιπ. β. α. κορ. κ.

Digitized by Google

γυνὴ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν ὀνόματι ἀγίῳ.
ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ χριστῷ, εὐάρεστος τῷ θεῷ. καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.
πίτ.α. μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ
α.κορ.ξη. θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, ἢ σκανδαλίζεται, ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν, ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως. πᾶν δὲ ὃ
XV. οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν. Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ, τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. καὶ γὰρ
ψαλ.ξη. ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη,

Digitized by Google

εἰς τ ἡμετέραν διδασκαλιαν προεχράφη.
ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλή
σεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ὁ
δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλή- α.κορ.α.
σεως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλή-
λοις κατὰ χριστὸν ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν
ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέ
ρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ προς
λαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χρι-
στὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ.
λέγω δὲ ἰησοῦν χριστὸν διάκονον γεγενῆ-
σθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς
τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέ
ρων. τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν ψαλ.ιζ.
θεόν. καθὼς γέγραπται. διὰ τοῦτο ἐξομολο- β.βασ.
γήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου κβ.
ψαλῶ. καὶ πάλιν λέγει. εὐφράνθητε ἔθνη
μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ πάλιν. αἰνεῖτε τὸν ψαλ.ριζ.
κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐ-
τὸν πάντες οἱ λαοί. καὶ πάλιν ἡσαΐας λέ ἡσα.ια.
γει. ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμε
νος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦ-
σιν. ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑ-

Digitized by Google

μᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης, ἐν τῷ πι-
στεύειν εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπί-
δι, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου. πέπεισ-
μαι δὲ ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ
ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστὲ ἀγαθωσύνης,
πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως. δυνά-
μενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. τολμηρότε-
ρον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀδελφοὶ ἀπὸ μέρους,
ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ εἶ-
ναί με λειτουργὸν Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη,
ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα
γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδε-
κτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ἔχω οὖν
καύχησιν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς θεόν. οὐ
γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσα-
το χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λό-
γῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τε-
ράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ. ὥστε
με ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ, μέχρι τοῦ
ἰλλυρικοῦ, πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
χριστοῦ. οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγε-
λίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη χριστὸς, ἵνα
Rom. vi. λίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη χριστὸς, ἵνα

μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, ἀλλ' ἀλλὰ καθὼς γέγραπται. οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι. διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις. ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις. εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα, κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ. εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσίν. κεφ. β.
εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν. οἶδα δὲ, ὅτι ἐρχόμενος

πρὸς ὑμᾶς, ὃν πληρώματι ἀλογίας τῆς ἀνεγκλίτου τοῦ χριστοῦ ἐλάσομαι. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ, πρὸς τὸν θεὸν, ἵνα ἐυθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ, εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις, ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ συναναπαύσομαι ὑμῖν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

XVI. ΣΥΝίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην, τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν κεγχρεαῖς, ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ, ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι. καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε πρίσκαν καὶ ἀκύλαν, τοὺς συνεργούς μου ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,
πρά. ιη. οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν

ἐθνῶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.
ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου,
ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν. ἀσ-
πάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν
εἰς ἡμᾶς. ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰου-
νίαν, τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ συναιχμα-
λώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν
Χριστῷ. ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν
μου ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Οὐρβανόν, τὸν
συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν
ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν, τὸν
δόκιμον ἐν Χριστῷ, ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν
συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρ-
κίσσου, τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε
Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν, τὰς κοπιώσας
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγα-
πητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ.
ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυ-
ρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπά-
σασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν, Πα-
τρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελ-

Digitized by Google

ΦΩ XVI. Ἐπιστολὴ πρὸς

φούς. ἀσπάσασθε φιλόλογον, καὶ ἰουλίαν τὴν
κυρέκ, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ ὀλυμ-
πᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.
ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ.
φιλιπ. δ'. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς
τὰς διχοστασίας, καὶ τὰ σκάνδαλα, πα-
ρὰ τὴν διδαχὴν, ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦν-
τας. καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦ-
τοι, τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ οὐ δουλεύου-
σιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας, καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς
καρδίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπα-
κοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. χαίρω οὖν τὸ
ἐφ' ὑμῖν. θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι
εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ
θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ
τοὺς πόδας ὑμῶν, ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀσπάζονται
ρωμ. ις. ὑμᾶς τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ λούκιος,
καὶ ἰάσων, καὶ σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς
μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ τέρτιος, ὁ γρά-
ψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. ἀσπάζεται

Digitized by Google

ὑμᾶς χάρις ξ ξένος μ καὶ τῆς ἐκκλησίας
ὅλης. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἔραστος, ὁ οἰκονόμος
τῆς πόλεως, καὶ κοῦαρτος ὁ ἀδελφός. ἡ χά
ρις τ κυρίυ ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάν
των ὑμῶν, ἀμήν. τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς
στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ τὸ κή
ρυγμα ἰησοῦ χριστοῦ, κατ' ἀποκάλυψιν μυ
στηρίυ, χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φα
νερωθέντος δὲ νῦν, διά τε γραφῶν προφη
τικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τ αἰωνίυ θεοῦ,
εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάν
τα τὰ ἔθνη γνωσθέντος,
μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ
δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας.
ἀμήν.

Τέλος τῆς πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολῆς.

Ἐγράφη ἀπὸ κορίνθυ διὰ φοίβης τῆς
διακόνυ τῆς ἐν κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει ἀπὸ ἐφέσου τῆς ἀσίας ἐωρακὼς αὐτοὺς ἤδη καὶ πολλάκις. ὑπομιμνήσκων δὲ ὅμως διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. Ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Κορίνθιοι ἐκ φιλονεικίας συναγόμενοι, ἐρίζοντο τοῖς γνώμαις καὶ λοιπὸν ἦν ἐν ἑαυτοῖς σχίσματα. μὴ ὄντων σχισμάτων, παρεβλέποντο τὸν λαβόντα τὴν μυστηρίαν. ἄλλοι δὲ ἤθελον καταλιμπάνειν τὰς ἰδίας γυναῖκας, προφάσει τῆς ἐγκρατείας. τινὲς δὲ καὶ ἐν εἰδωλείοις ἤσθιον, ὡς ἀδιαφόρων ὄντων τῶν εἰδωλοθύτων. ἄλλοι δὲ τοὺς μάλλας ἐξουθένουν, τοὺς δὲ λαλοῦντας γλώσσαις ἐθαύμαζον. καὶ τέλος ἀνέστηντο καὶ εἰς τὸ σὺν ἀναστάσεως μυστήριον λέγοντες, μὴ ἐγείρεσθαι τὴν σάρκα

ταύτην. Τούτων πάντων ἐν κορίνθῳ κατοικούντων, γράφουσιν οἱ λαοὶ τῷ ἀποστόλῳ. καὶ λοιπὸν πρὸς πάντας οὐκ ἐπιγράφει, καὶ πρῶτον μὲν μαρτυρεῖ αὐτοῖς ἐν φρονήσει καὶ γνώσει. ὅτι ἀποδέχεται ἢ αὐτὸς ποιῶν τὰς τοιαύτας, ἀλλὰ καὶ συμβουλεύει μὴ ἐν λόγῳ τιμᾶν ἀρετῆν, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ δυνάμει ἡγεῖσθαι. ἔπειτα ἀπὸ τιμήσας τὸν τιμητὴν λαβόντι, καὶ παραινέσας μὴ ἔχειν κρίματα πρὸς ἑαυτούς. λοιπὸν περὶ ὧν ἔγραψαν ἀπαντᾷ. περὶ μὲν τοῦ γάμου διδάσκων ἄριστον εἶναι τὸ συζυγίαν, καὶ ἐν καιρῷ μόνῳ σχολάζειν διὰ τὴν ἀχήν, διὰ δὲ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς τὴν ἐγκράτειαν, γράφει περὶ παρθενίας, ὅτι οὐκ ἐπιτάγην, ἀλλὰ θεοῦ θέλοντος γίνεσθαι. εἶτα περὶ τῶν εἰδωλοθύτων, ἵνα μὴ κατεχρῶνται τῇ γνώσει, ἀλλὰ τῇ ἀγάπῃ πολιτεύωνται. κωλύει δὲ τοὺς ἐν εἰδωλείῳ συμπόσια, ἵνα μὴ σκανδαλίζωνται οἱ μικροί. εἶτα περὶ τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων γράφει, ἵνα μὴ διαφέρωνται ἐν τοῖς χαρίσμασι, μὴ δὲ

προκρίνωσι τὸν ἔχοντα χάρισμα τόδε, τῷ ἔχοντος τόδε. πάντα γὰρ, τῷ αὐτῷ πνεύματι φησὶν εἶναι λέγει. καὶ λοιπὸν περὶ ἀναστάσεως διδάσκει, ὅτι ἡ σὰρξ ἐγείρεται, ἀποθνήσκουσα μὲν σαρκὶ, ἐγειρομένη δὲ ἄφθαρτος κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν.. τὴν δὲ ἀνάστασιν, ἀπὸ τοῦ ἐγηγέρθαι τὸν χριστὸν, στηρίζει. καὶ τέλος, παραινετικοὺς λόγους εἰς τὰ ἤθη γράφει, καὶ περὶ λογίας ἢ ἀστὰς ἁγίας παραγγέλλει, μὴ οὕτως τε λαοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ πλειόνων καὶ διαφόρων ἡ ἐπιστολὴ διόρθωσιν ἔχουσα τῶν κορινθίοις ἡμαρτημένων.

Μετὰ τὸ προοίμιον περὶ τοῦ μὴ διχονοεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς περὶ σοφίαν ἀνθρωπίνου.

β. Περὶ θείας σοφίας.

Digitized by Google

γ. Περὶ λειτουργιῶν.
δ. Περὶ τοῦ μὴ κρίνειν δισσοὺς λόγους.
Περὶ τοῦ μὴ ἐπαύρεσθαι.
ε. Κατὰ πορνῶν καὶ πορνείας καὶ τῶν τούτοις κοινωνούντων.
ς. Περὶ τοῦ μὴ δεῖσθαι δικῶν καὶ τοῦτο ἰδίᾳ ἀπίστων.
Περὶ τοῦ μὴ πορνεύειν.
ζ. Περὶ γάμου καὶ χηρείας καὶ ἀγαμίας.
Περὶ τοῦ μὴ χωρίζεσθαι ἀνδρὸς τῶν γυναικῶν. μὴ δὲ εἰ ἄπιστοι εἶεν οἱ ἕτεροι.
Περὶ ἁγνείας καὶ περὶ παγαμίας.
η. Περὶ διαφορᾶς ἐδεσμάτων. καὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος.
θ. Περὶ συμπεριφορᾶς.
Περὶ τῆς ἑαυτοῦ πολυπλόκου συμπεριφορᾶς.
ι. Περὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν δαίμοσιν.
Περὶ τοῦ ἀδιαφορεῖν ἐν ὠνίοις καὶ κλίσεσιν.
ια. Περὶ χήματος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν ἀχαΐς καὶ προφητείαις.

Digitized by Google

Περὶ κοινωνίας θεοπρεποῦς οὐ πλεονεκτικῆς.

ιβ. Περὶ διαφορᾶς χαρισμάτων καὶ οἰκονομίας αὐτῶν.

ιγ. Περὶ ἀγάπης ὡς μεγίστου χαρίσματος.

ιδ. Περὶ προφητείας ὡς μείζονος γλώσσης.

ιε. Περὶ ἀναστάσεως σωμάτων καθολικῆς.

Περὶ τῆς ἐν χριστῷ διορθώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως. Ὁμοίως τῶν ἀνιστάμενων πρὸς τὰ ἀναφυόμενα αὐτέρμονα.

Περὶ τῆς εἰς δόξαν καὶ διαφορὰν ἀλλαγῆν.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΠΡΩΤΗ.

ΠΑΥΛΟΣ κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ, τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ, καὶ πάσῃ γνώσει καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους, ἀνεγκλή I.

Digitized by Google

τους εν τη ημερα του κυριου ημων Ιησου χρι
α.θεσ.ε. στου. πιστος ο θεος, δι ου εκληθητε εις κοινω
νιαν του υιου αυτου Ιησου χριστου του κυριου
ημων. παρακαλω δε υμας αδελφοι δια
του ονοματος του κυριου ημων Ιησου χριστου,
ρωμ. ιε. ινα το αυτο λεγητε παντες, και μη η εν υ
μιν σχισματα, ητε δε κατηρτισμενοι εν τω
αυτω νοι, και εν τη αυτη γνωμη. εδηλω
θη γαρ μοι περι υμων αδελφοι μου υπο
των χλοης, οτι εριδες εν υμιν εισι. λεγω δε
τουτο, οτι εκαστος υμων λεγει εγω μεν ειμι
παυλου, εγω δε απολλω, εγω δε κηφα, εγω
δε χριστου. μεμερισται ο χριστος; μη παυ
λος εσταυρωθη υπερ υμων; η εις το ονομα
παυλου εβαπτισθητε; ευχαριστω τω θεω,
οτι ουδενα υμων εβαπτισα, ειμη κρισπον
πραξ.ιη. και γαιον, ινα μη τις ειπη, οτι εις το εμον
ονομα εβαπτισα. εβαπτισα δε και τον στε
φανα οικον. λοιπον ουκ οιδα, ει τινα αλ
λον εβαπτισα. ου γαρ απεστειλε με χριστος
βαπτιζειν, αλλ ευαγγελιζεσθαι, ουκ εν σο
φια λογου, ινα μη κενωθη ο σταυρος του χρι
στου. ο λογος γαρ ο του σταυρου. τοις μεν
απολλυμενοις,

Digitized by Google

ἀπολλυμένοις, μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομέ-
μένοις ἡμῖν, δυνάμις θεοῦ ἐστὶ. γέγραπται ἡσα. κθ.
γάρ. ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ ἀθετ. α.
τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. ποῦ ἡσα. λγ.
σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ
αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν
σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; ἐπειδὴ γὰρ ἐν
τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ
τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς,
διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς
πιστεύοντας. ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον
αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν. ἡ-
μεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον,
Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μω-
ρίαν. αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις
τε καὶ Ἕλλησι, χριστὸν θεοῦ δύναμιν, καὶ
θεοῦ σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώ-
τερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ, καὶ τὸ ἀσθενὲς
τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί.
βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν ἀδελφοὶ
ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
λοὶ δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς, ἀλλὰ τὰ
μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ἵνα τοὺς

Digitized by Google

σοφοὺς καταισχύνῃ. καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά. καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεὸς, καὶ τὰ μὴ ὄντα ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ. ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ὑμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις. ἵνα
Ιερε. θ. καθὼς γέγραπται, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ
β. κορ. ι. καυχάσθω. Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς
II. ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰμὴ ἰησοῦν χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος μου, καὶ τὸ κήρυγμά μου, οὐκ ἐν πιθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. σοφίαν λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ

Digitized by Google

τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ
αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων, ἀλ-
λὰ λαλοῦμεν σοφίαν θεοῦ ἐν μυστηρίῳ,
τὴν ἀπεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς
πρὸ τῶν αἰώνων, εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐ-
δεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔ-
γνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον
τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. ἀλλὰ καθὼς γέ-
γραπται. ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἴσα. ξβ.
ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν. ἡμῖν δὲ ὁ θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ
πνεύματος αὐτοῦ. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα
ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γὰρ οἶ-
δεν ἀνθρώπων, τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ
τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕ-
τω καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ
κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ
τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
χαρισθέντα ἡμῖν. ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν
διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλ-
λ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου, πνευ-

Digitized by Google

ματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ. μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.

σοφ.θ.
ξωμ.θ.

III. ΚΑΙ ἐγὼ ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν, ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ, γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, καὶ οὐ βρῶμα. οὔπω γὰρ ἠδύνασθε, ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε. ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἕτερος δὲ, ἐγὼ ἀπολλώ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε; τίς οὖν ἐστὶ παῦλος; τίς δὲ ἀπολλώς; ἀλλ' ἢ διάκονοι, δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. ἐγὼ ἐφύτευσα, ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ θεὸς ηὔξανεν. ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ

Digitized by Google

λ' ὁ αὐξάνων θεός. ὁ φυτεύων δὲ, καὶ ὁ ποτίζων, ἕν εἰσιν. ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μι- ψαλ.ξα.
σθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί. θεοῦ γεώργιον, θεοῦ γαλ.ς.
οἰκοδομή ἐστε. κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων, θεμέ- λιον τέθεικα. ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκα- στος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. θεμέ- λιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι, παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν ἰησοῦς χριστός. εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦ τον, χρυσὸν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἑκάστου τὸ ἔργον φανε- ρὸν γενήσεται. ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται. καὶ ἑκάστου τὸ ἔρ γον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει. εἴ τινος τὸ ἔργον μένει, ὃ ἐποικοδόμησε, μισθὸν λήψεται. εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑ- μῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθεί ρει τοῦτον ὁ θεός; ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός κηθ.ς.

Digitized by Google

α κορ.5. ἐστιν, οἵτινες ἐστὲ ὑμεῖς. μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξα-
πατάτω. εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν,
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μωρὸς γενέσθω, ἵνα γέ-
νηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τού-
ἰώβ.ε. του, μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστι. γέγραπται
γάρ. ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ
ψαλ.θλ. πανουργίᾳ αὐτῶν. καὶ πάλιν. κύριος γινώ-
σκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰ-
σὶ μάταιοι, ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀν-
θρώποις. πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, εἴτε παῦ-
λος, εἴτε ἀπολλως, εἴτε κηφᾶς, εἴτε κόσμος,
εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε
μέλλοντα, πάντα ὑμῶν ἐστιν. ὑμεῖς δὲ χρι-
IIII. στοῦ, χριστὸς δὲ θεοῦ. ΟΥΤΩΣ ἡμᾶς
6.κορ.5. λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας χρι-
στοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. ὧδε λοι-
πὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός
τις εὑρεθῇ. ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν, ἵνα ὑφ'
ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέ-
ρας, ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. οὐδὲν
γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ
δεδικαίωμαι. ὁ δὲ ἀνακρίνων με, κύριός
ἐστιν. ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως

Digitized by Google

ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυ-
πτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βου-
λὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γε-
νήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. ταῦτα δὲ
ἀδελφοὶ μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν, καὶ
ἀπολλῶ, δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε, τὸ
μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ, εἷς
ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς μὴ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέ-
ρου. τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις, ὃ
οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶ-
σαι, ὡς μὴ λαβών; ἤδη κεκορεσμένοι ἐστὲ,
ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύ-
σατε. καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα
καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. δοκῶ
γάρ ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά-
τους, ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους. ὅτι θέα-
τρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις,
καὶ ἀνθρώποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστὸν,
ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ. ἡμεῖς ἀ-
σθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί. ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς
δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶ πρὸξ. κ.
μεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνιτεύομεν, καὶ κο- α. θεσ. β.
λαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶ- β. θεσ. γ.

Digitized by Google

μὴν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί. λοι-
δορούμενοι, ἀνεχόμεθα. βλασφημούμε-
νοι, παρακαλοῦμεν. ὡς περικαθάρματα
τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψη-
μα ἕως ἄρτι. οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω
ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νου-
θετῶ. ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχη-
τε ἐν χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας. ἐν
γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ
ὑμᾶς ἐγέννησα. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μι-
μηταί μου γίνεσθε διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν
τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ
πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁ-
δούς μου, τὰς ἐν χριστῷ καθὼς πανταχοῦ
ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. ὡς μὴ ἐρχο-
μένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν τι
νες. ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν
ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λό-
γον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύνα-
μιν. οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,
ἀλλ' ἐν δυνάμει. τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ
ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε
V. πραΰτητος; ΟΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν

πορνείαν. καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ
ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά
τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιω
μένοι ἐστέ. καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε,
ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν, ὁ τὸ ἔργον τοῦτο
ποιήσας. ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώ-
ματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρι- πολω.ε.
κα ὡς παρὼν, τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασά-
μενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ
πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦ-
τον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς
ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ. οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴ-
δατε, ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυ γαλ.ε.
μοῖ; ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύ-
μην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστὲ ἄζυ
μοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
ἐτύθη χριστός. ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύ
μῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πο-
νηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀλη
θείας. ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συ

ναν χμίγνυσθαι πόρνοις, καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις. ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν, μὴ συναναμίγνυσθαι. ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν, ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. VI. Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἴδατε, ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔστιν ἐν ὑμῖν σοφὸς, οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον

Digitized by Google

τῷ ἀδελφοῦ κρίνεται; ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε, καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσι. καὶ ταῦτά τινες ἦτε, ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν. πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν. ὁ δὲ θεὸς καὶ τοῦτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα, οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύ-

καθ. ἐκκ. λζ.

ρους τῷ σώματι. ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον
ἤγειρε, καὶ ὑμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμε-
ως αὐτοῦ. οὐκ οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα ὑ-
μῶν μέλη χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη
τοῦ χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοι
το. ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ
πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν. ἔσονται γάρ φησιν,
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος
τῷ κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστί. φεύγετε τὴν πορ
νείαν. πᾶν ἁμάρτημα, ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄν-
θρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν. ὁ δὲ πορ
νεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ
οἴδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑ-
μῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ
θεοῦ, καὶ οὐκ ἔστε ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ
τιμῆς. δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώ-
ματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅ τι-
νά ἐστι τοῦ θεοῦ. Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ
μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ, γυναικὸς μὴ ἅπτε-
σθαι, διὰ δὲ τὰς πορνείας, ἕκαστος τὴν ἑαυ
τοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον
ἄνδρα ἐχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀ-
φειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ

γένε. β. μαστ. ιθ. μάρ. ι. ἐφέ. ε. α΄νω. γ. ϛ. κορ. ϛ. καθ. ζ. α. πέτ. α. VII. α. πέτ. γ.

Digitized by Google

καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ. ὁ-
μοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος
οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε
ἀλλήλους εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς
καιρὸν, ἵνα σχολάσητε τῇ νηστείᾳ, καὶ τῇ
προσευχῇ. καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρ-
χησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς
διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. τοῦτο δὲ λέγω
κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. θέλω
γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι, ὡς καὶ ἐ-
μαυτόν. ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει
ἐκ θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. λέ-
γω δὲ τοῖς ἀγάμοις, καὶ ταῖς χήραις, κα-
λόν αὐτοῖς ἐστιν, ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. εἰ
δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν. κρεῖσ-
σον γάρ ἐστι γαμῆσαι, ἢ πυροῦσθαι. τοῖς δὲ
γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλ- ματ. ε.
λὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χω- καὶ. ιθ.
ρισθῆναι ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄ- μάρ. ι.
γαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω. καὶ ἄν- λκ. ς.
δρα, γυναῖκα μὴ ἀφιέναι τοῖς δὲ λοιποῖς
ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ κύριος. εἴ τις ἀδελφὸς γυ-

Digitized by Google

γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν. καὶ γυνὴ, ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν. ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρί. ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νυνὶ δὲ ἅγιά ἐστιν. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; εἰ μὴ, ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ θεὸς, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ κύριος, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν. ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει, ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω, ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύ-

ἐφέ.δ.

θερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν. ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστι χριστοῦ. τιμῆς ἠγοράσθητε, μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ τῷ θεῷ. περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι, ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ, τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες. καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε. θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. τοῦτο δέ φημι ἀδελφοί ὅτι ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι. καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες. καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες. καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες. καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώ-

ἄνω. 5. κ. πέτ. β.

μένοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ. ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι. ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπρόσεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ· ὥστε ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ. γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ

ρωμ. ζ.

ἀνὴρ

νον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα δέ ἐστιν, ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν, ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἴ δέ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκεν, καθὼς δεῖ γνῶναι. εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν, ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος, εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς, ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις. τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα, μολύνεται. VIII.

Digitized by Google

βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ. οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα. βλέπετε δὲ, μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος, οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφός, ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε, διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω. ξωμ. ισ. ξωμ. ισ.

IX. Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί. ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς, ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστί. μὴ οὐκ ἔχομεν

ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ
κυρίου, καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρ
νάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζε
σθαι; τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις
ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρ
ποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποί
μνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ
ἐσθίει; μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ;
ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; ἐν γὰρ τῷ
Μωσέως νόμῳ γέγραπται. οὐ φιμώσεις βοῦν
ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; ἢ Λα.κε.
δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγρά .κθ.ε.
φη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν, ἀρο
τριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν, τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ με
τέχειν, ἐπ' ἐλπίδι. εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευμα ξ ωμ.κ.
τικὰ ἐσπείραμεν, μέγα, εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ
σαρκικὰ θερίσομεν; εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσί
ας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐμᾶλλον ἡμεῖς; ἀλ
λ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλ
λὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν τινα
δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. οὐκ οἴδατε Λα. ιη.

Digitized by Google

τι, ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ
ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύον
τες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; οὕτως
καὶ ὁ κύριος διέταξε, τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ
δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων. οὐκ ἔγραψα
δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί. κα-
λὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ κλεί-
χημά μου ἵνα τις κενώσῃ. ἐὰν γὰρ εὐαγγε-
λίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα, ἀνάγκη γάρ
μοι ἐπίκειται. οὐαὶ δέ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγ
γελίζωμαι. εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν
ἔχω. εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.
τίς οὖν μού ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζό-
μενος, ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
χριστοῦ, εἰς τὸ, μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξου
σίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. ἐλεύθερος γὰρ ὢν
ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα
τοὺς πλείονας κερδήσω. καὶ ἐγενόμην τοῖς
ἰουδαίοις, ὡς ἰουδαῖος, ἵνα ἰουδαίους κερ
δήσω. τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον,
ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω. τοῖς ἀνό-
μοις, ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ-

Digitized by Google

λ' ἔνομος χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους. ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται. ἐκεῖνοι μὲν οὖν, ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, ἀλλὰ ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα, καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι. Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον. ἔπινον γὰρ ἐκ

X.

ἀριθ. ϑ. ἔξο. ιγ. ἔξο. ιϑ. ἔξο. 15. ἀριθ. π.

Digitized by Google

πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
ἀριθ.κς. αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός, κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν
ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμη
ξύο. λς. τὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.
μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐ
ἀριθ.κε. τῶν ὡς γέγραπται. ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν
καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ πορ
νεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ
ἀριθ.κα. ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.
μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν χριστόν, καθὼς καί
τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφε
ἀριθ.ιδ. ων ἀπώλοντο. μηδὲ γογγύζετε, καθὼς καί
ἰδιθ.ι. τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑ
πὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ταῦτα δὲ πάντα τύποι
συνέβαινον ἐκείνοις. ἐγράφη δὲ πρὸς νουθε
σίαν ἡμῶν εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κα
τήντησεν. ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλε
πέτω μὴ πέσῃ. πάρεσμὸς ἡμᾶς οὐκ ἐλά
φυ, εἰμὴ ἀνθρώπινος. πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς
οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι, ὑπὲρ ὃ δύ
νασθε. ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ

τῶν ἐκβασιν, τὸ δυνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγ
κεῖν. διόπερ ἀγαπητοί μου φεύγετε ἀπὸ
τῆς εἰδωλολατρείας· ὡς φρονίμοις λέγω.
κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. τὸ ποτήριον τῆς εὐ
λογίας, ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵ
ματος τοῦ χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν,
οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστιν;
ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν.
οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχο
μεν. βλέπετε τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα.
οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ
θυσιαστηρίου εἰσί; τί οὖν φημι, ὅτι εἰδωλό
λόν τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν; ἀλ
λ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει, καὶ
οὐ θεῷ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν
δαιμόνων γίνεσθαι. οὐ δύνασθε ποτήριον
κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων. οὐ
δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν, καὶ τρα
πέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν
κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; πάντα
μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει.
πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδο
μεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ

ἐκκ. λζ. τῶ ἑτέρου ἕκαστος. πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πω-
ψαλ. κγ. λούμενον, ἐσθίετε, μηδὲν οὐκ ἀνακρίνοντες, διὰ
τὴν συνείδησιν. τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ, καὶ
τὸ πλήρωμα αὐτῆς. εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς
τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν
τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν, ἐσθίετε, μηδὲν οὐκ ἀ-
νακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. ἐὰν δέ τις
ὑμῖν εἴπῃ, τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίε-
τε, δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντος, καὶ τὴν συ-
νείδησιν. τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλή-
ρωμα αὐτῆς. συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ
τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ
ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνει-
δήσεως; εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλα-
πολλ. γ. φημοῦμαι, ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; εἴτε οὖν
ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα
εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι γίνε-
σθε, καὶ Ἰουδαίοις, καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ τοῦ θεοῦ. καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν
ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον ἀλ-
λὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

XI. ΜΙΜΗΤΑΙ μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ
Χριστοῦ. ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, ὅτι πάν-

Digitized by Google

με μου μέμνησθε. καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε. θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός ἐστι. κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ. κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ θεός. πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος, ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα δὲ γυνὴ, προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς. ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων. γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός. καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κυρίῳ.

ἔφε. ε.

γένε. β.

ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ
ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ
θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε, πρέπον ἐστὶ,
γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύ-
χεσθαι; ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑ-
μᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ
ἐστι. γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῆς ἐστιν.
ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται.
εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοι-
αύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκ-
κλησίαι τοῦ θεοῦ. τοῦτο δὲ παραγγέλλων
οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλ-
λὰ εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε, πρῶτον μὲν
γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,
ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέ-
ρος τι πιστεύω. δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑ-
μῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένων-
ται ἐν ὑμῖν. συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ
τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν.
ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβά-
νει ἐν τῷ φαγεῖν. καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ
μεθύει. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ
ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ

θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς
μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑ-
μᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ γὰρ παρέ
λαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑ- ματ. κϛ.
μῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρε μάρ. ιδ.
δίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔ- λυ. κβ.
κλασε, καὶ εἶπε. λάβετε, φάγετε, τοῦτό μου
ἐστὶ τὸ σῶμα, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον. τοῦ
το ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύ
τως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖπνῆσαι,
λέγων. τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθή-
κη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι. τοῦτο ποιεῖτε, ὁ-
σάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ
τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυ
ρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. ὥστε ἰωα. ε.
ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ
ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ
σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου. δοκιμα
ζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ
τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πι-
νέτω. ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως,
κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρί-

νων τὸ σῶμα τοῦ κυρίου. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄῤῥωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα, κρινόμενοι δὲ ὑπὸ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. ὥστε ἀδελφοί μου συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. εἴ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι. XII. Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦ. καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα. καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσί, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος. καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτός ἐστι θεὸς, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος, πρὸς τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν

μέρ. 1.

γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. ἑτέρῳ γ' πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι. ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δ' ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν. πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ, καθὼς βούλεται. καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνὸς, πολλὰ ὄντα, ἕν ἐστι σῶμα, οὕτω καὶ ὁ χριστός. καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι. καὶ πάντες εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστι τοῦ σώματος; καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ

ξ ωμ. ιβ. ἐφέ. δ.

σώματος; εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, πῶ-
τοῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ ὄσφρη-
σις; νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἕν ἕκα-
στον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλη-
σεν. εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ
σῶμα; νυνὶ δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶ-
μα. οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ
χειρὶ, χρείαν σου οὐκ ἔχω. ἢ πάλιν ἡ κε-
φαλὴ τοῖς ποσὶ, χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.
ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, τὰ δοκοῦντα μέλη
τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγ-
καῖά ἐστι. καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμοτέρα εἶναι
τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν
περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν, εὐσχη-
μοσύνην περισσοτέραν ἔχει. τὰ δὲ εὐσχή-
μονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλ' ὁ θεὸς συ-
νεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσο-
τέραν δοὺς τιμὴν, ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ
σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων με-
ριμνῶσι τὰ μέλη. καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέ-
λος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. εἴτε δο-
ξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέ-
λη. ὑμεῖς δὲ ἐστὲ σῶμα χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ

μέρους, καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκ- ἐφέ. δ.
κλησίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προ-
φήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυ-
νάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλή
ψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάν-
τες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ
πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνά-
μεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰα-
μάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ
πάντες διερμηνεύουσι; ζηλοῦτε δὲ τὰ χα
ρίσματα τὰ μείζονα, καὶ ἔτι καθ' ὑπερβο
λὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. ΕΑΝ ταῖς XIII.
γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν
ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλ-
κὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. καὶ ἐὰν
ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια
πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, κἂν ἐὰν ἔ-
χω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀ-
γάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. καὶ ἐὰν ψω
μίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν
παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα καυθήσω-
μαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.
ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη

οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυ-
σιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς,
φιλιπ. β. οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ
χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀ-
ληθείᾳ, πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάν-
τα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. ἡ ἀγάπη οὐ-
δέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι καται-
γηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι παύσονται, εἴτε
γνῶσις καταργηθήσεται. ἐκ μέρους γὰρ γι-
νώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν. ὅ
ταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους
καταργηθήσεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νή
πιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νή-
πιος ἐλογιζόμην. ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, κα-
τήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι
δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω
που πρὸς πρόσωπον, ἄρτι γινώσκω ἐκ μέ-
ρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι, καθὼς καὶ ἐπε-
γνώσθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη,
τὰ τρία ταῦτα, μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγά-
XIIII. πη. Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ
πνευματικὰ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.
ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λα-
λεῖ,

λεῖ, ἀλλὰ τῷ θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύ
ματι δὲ λαλεῖ μυστήρια. ὁ δὲ προφητεύων
ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν, καὶ παράκ
λησιν, καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσ
σῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ. ὁ δὲ προφητεύων,
ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμ
ᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προ
φητεύητε. μείζων γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ
λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵ
να ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. νυνὶ δὲ
ἀδελφοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις
λαλῶν τί ὑμᾶς ὠφελήσω; ἐὰν μὴ ὑμῖν λα
λήσω, ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν
προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; ὅμως τὰ ἄψυ
χα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθά
ρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ,
πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον, ἢ τὸ κι
θαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν
σάλπιγξ δῶ, τίς παρασκευάσεται εἰς πό
λεμον; οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης
ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθή
σεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέ
ρα λαλοῦντες. τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φω

εἰὼν ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ
ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτω καὶ ὑ-
μεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τ̃
οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε, ἵνα πε-
ρισσεύητε. διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευ
χέσθω, ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχω-
μαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται,
ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. τί οὖν ἐστι; προ
σεύξομαι τῷ πνεύματι προσεύξομαι δὲ καὶ
τῷ νοΐ. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ
τῷ νοΐ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ
ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς
ἐρεῖ τὸ ἀμὴν, ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπει-
δὴ, τί λέγεις, οὐκ οἶδε. σὺ μὲν γὰρ καλῶς
εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖ-
ται. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντων ὑμῶν
μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν· ἀλλ' ἐν ἐκκλη-
σίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου
λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυ
ρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. ἀδελφοί, μὴ παι
δία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ

Digitized by Google

νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθαι
ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται. ὅτι ἐν ἑτερογλώσ-
σοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ
λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί
μου, λέγει κύριος. ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς
σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς
ἀπίστοις. ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις,
ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ
ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσ-
σαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ
ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν, ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ
πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι-
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀ-
νακρίνεται ὑπὸ πάντων, καὶ οὕτως τὰ κρυ-
πτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ
οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνή-
σει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων, ὅτι ὁ θεὸς ὄντως
ἐν ὑμῖν ἐστι. τί οὖν ἐστιν ἀδελφοί; ὅταν
συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, δι-
δαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔ-
χει, ἑρμηνείαν ἔχει, πάντα πρὸς οἰκοδο-
μὴν γινέσθω, εἴτε γλώσσῃ τίς λαλεῖ, κατὰ
δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς; καὶ ἀνὰ μέρος,

Digitized by Google

καὶ εἷς διερμηνευέτω. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν. ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται, καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν. οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. αἰσχρὸν γάρ ἐστι γυναικὶ ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι, ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου εἰσὶν ἐντολαί. εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. ὥστε ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ

α. τιμ. β.

γένε. γ.

Digitized by Google

τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε. πάντα
εὐσχημόνως, καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω. Γνω- XV.
ρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐη- γελά. α.
γελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ
ἑστήκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐη-
γελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰ-
κῇ ἐπιστεύσατε. παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν
πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπ-
έθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ
τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγή- ἡσα. νγ.
γερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς, ἰων. β.
καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα, ὡσε. ε.
ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελ- ἰωα. κ.
φοῖς ἐφάπαξ. ἐξ ὧν οἱ πλείονς μένουσιν πρά. β.
ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. ἔπει- ἐφε. γ.
τα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις
πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκ
τρώματι ὤφθη κἀμοί, ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλά-
χιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κα-
λεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ θεοῦ. χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι, ὃ εἰ
μι. καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, οὐ κενὴ
ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων

κοπίασα. οὐκ ἐγὼ ἧ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ, ἡ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται. εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ ἧ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤγειρε τὸν χριστὸν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται. εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν. ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ, ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ

πολο. κ. ἀπολ. κ.

γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνῄσκουσιν, οὕ
τως καὶ ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθή
σονται. ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι, ἀπ. α.θεσ.δ.
αρχὴ χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ
παρουσίᾳ αὐτοῦ. εἶτα τὸ τέλος, ὅταν πα
ραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ,
ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν, καὶ πᾶ
σαν ἐξουσίαν, καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐ ψαλ.ρθ.
τὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας ἑβρ.α.
τοὺς ἐχθροὺς ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἔσχα καὶ ι.
τος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. πάν
τα γὰρ ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἑβρ.β.
ὅταν δὲ εἴπῃ, ὅτι πάντα ὑποτέτακται,
δηλονότι, ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ
πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάν
τα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται,
τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ
θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ἐπεὶ τί ποιή
σουσιν, οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν,
εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βα
πτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; τί καὶ ἡμεῖς
κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; καθ' ἡμέραν
ἀποθνῄσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἣν

Digitized by Google

ἔχω ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, εἰ κατὰ
ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί
μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν, μὴ πλανᾶσθε. φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε. ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσι. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. ἀλλ' ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ. καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι σίτου, ἢ τινος τῶν λοιπῶν. ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα, καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια. ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων. ἀ-

ἔσχατ. κθ.

σοφ. β.

σὰρξ γὰρ αἵματος διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ. σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ. σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. σπείρεται σῶμα ψυχικόν ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν. οὕτως καὶ γέγραπται. ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός. ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί. καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. τοῦτο δέ φημι ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται. οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω. πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ γένε β.

ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι. σαλπίσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν. καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι, ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος. κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; ποῦ σου ᾅδη τὸ νῖκος; τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία. ἡ δὲ δυνάμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. τῷ δὲ θεῷ χάρις, τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες, ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ.

ωσηε. ιγ. ἐβρ. β.

α. Ιωαν. ε.

XVI. ΠΕρὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὃν τρόπον διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ

πάλιν, διαμαρτύρομαι ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ οὐ πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι. προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον ὑμῶν. καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς σὺν ἐμοὶ οὖσιν ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπὼν θεὶς τὰ γόνατα σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν θεωρεῖν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. προέπεμψαν δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Ἐγένετο δὲ ὡς ἀνήχθημεν ἀποσπασθέντες ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς Κῶ, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον κατήχθημεν εἰς Συρίαν καὶ ἦλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖ γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἰερουσαλήμ. ἐξαρτίσαντες δὲ τὰς ἡμέρας ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους ἐπέβημεν τοῦ πλοίου, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ὑμεῖς δὲ ὁ διαπλοῦς ἀπὸ Τύρου κατανύσαντες ἤλθομεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἦλθομεν εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἑνὸς τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν πλείους ἡμέρας κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος, καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου καὶ δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ. ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ἕτοιμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ. συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ ἀρχαίῳ μαθητῇ. γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν εἶπόν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων Ἰουδαίων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. τί οὖν ἐστιν; πάντως ἀκουσθήσεται πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι παραγεγένησαι. τοῦτο οὖν ποίησον ὃ λέγομέν σοι· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσιν πάντες ὅτι ὧν κατηχήθησαν περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἑξῆς ἁγνισθεὶς σὺν αὐτοῖς εἰσήει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα ὄχλον καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν, κράζοντες· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῆ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη τε πᾶσα ἡ πόλις καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ πιάσαντες τὸν Παῦλον εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἰερουσαλήμ· ὃς παραχρῆμα παραλαβὼν στρατιώτας καὶ κατοντάρχους κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσιν δυσὶν καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. οἱ δὲ ἄλλοι ἄλλο τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοῖς ἀναβαθμοῖς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον· αἶρε τὸν ἄθεον. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τοὺς σικαρίους; εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· σιγῆς δὲ γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε τῆς πρός ὑμᾶς νῦν ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄγων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἰερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρός με· ἐγὼ εἰμὶ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ τὸ μὲν φῶς θεασάμενοι ἔμφοβοι γενόμενοι ἐστάθησαν, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν σὺν ἐμοὶ ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον· κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου. ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπεν πρός με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατοντάρχην ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς. τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτόν· τύπτειν μέλλει σε ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ· ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος· Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν. πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἄγειν εἰς τὴν παρεμβολήν.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· θάρσει, Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες. οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον· νῦν οὖν ὑμεῖς ἐπιφανήσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διακριβοῦν τι περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοι ἀνελεῖν αὐτόν. ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Παύλου τὸ ἐνέδρον παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν· τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρός τε τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαι σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοί εἰσιν οἱ συνθέμενοι τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλοντάς τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπολύσας τὸν νεανίαν παρήγγειλεν μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη τε παραστῆσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· φοβηθεὶς γὰρ μὴ ἁρπασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀναιρεθῇ καὶ αὐτὸς ἐπελθὼν σὺν τῷ στρατεύματι ἐξείλετο αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν. γράψας τε ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· θέλων τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα· μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σὲ παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς τοῦ σὺν αὐτῷ πορεύεσθαι ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας· διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· ἐκέλευσέν τε ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείονα σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί μου συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίοις πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν· ἀφ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀνένευσεν δὲ τῷ Παύλῳ λέγειν ὁ ἡγεμών, ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι ἢ δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὐδὲ παραστῆσαί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου δύνανται. ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ δὲ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς· ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου· τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι πρὸς ἐμὲ ἔχοιεν· ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημά μου στάντος ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, εἰ μὴ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς

πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν. μὴ πάντως
οὖν ἦν θέλημα, ἵνα νῦν ἔλθω. ἐλεύσομαι δὲ
ὅταν ἀναπαύσωμαι. χαίρετε, στήκετε ἐν τῇ
πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. πάντα ὑ-
μῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. παρακαλῶ δὲ ὑ-
μᾶς ἀδελφοί, οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ,
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς δια-
κονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξεν ἑαυτούς, ἵνα καὶ
ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παν-
τὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. χαίρω
δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ στεφανᾶ, καὶ Φορ-
τουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέ-
ρημα, οὗτοι ἀνεπλήρωσαν. ἀνέπαυσαν
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα, καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγι-
νώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. ἀσπάζον-
ται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπά-
ζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ
Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλη-
σίᾳ, ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάν-
τες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι
ἁγίῳ. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.
εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἤτω
ἀνάθεμα, μαραναθά. ἡ χάρις τοῦ κυ-

Digitized by Google

γίου Ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

Τέλος τῆς πρὸς κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς. ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου, καὶ ἀχαϊκοῦ, καὶ τιμοθέου.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μακεδονίας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. δεξάμενοι κορίνθιοι τὴν προτέραν ἐπιστολὴν, κατενύγησαν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ τοῦ λαβόντος τὴν μητρυιὰν, καὶ ἐλυπήθησαν δὲ, ὡς παρεληλύθοντες τὸ τοιοῦτον ἁμάρτημα. εἶτα ὑφῆς

πάζοντο ὑπόπτων, τῶν καὶ τὰς προφάσεις
τῶν χρημάτων ποιούντων, ὥστε παρακα-
θέζεσθαι τῷ γράμματι τοῦ νόμου, καὶ ἀδιά-
φορον ἡγεῖσθαι τὴν παρὰ τοῦ χρεοῦ χά-
ριν, καὶ μᾶλλον προσέχοντας τοῖς ἐν προσό-
ψῳ καυχωμένοις. ἅτερον δὲ καὶ περὶ τῆς
λογίας, τῆς εἰς τοὺς ἁγίους φερομένης καὶ
λῶς. πρὸς τοῦτο οὖν ἀντιγράφει ὁ ἀπόσο
λος. καὶ πρῶτον μὲν ἀποδέχεται τοὺς ἐκ
βάλλοντας τὰ παρανομήσαντα. ἔπειτα ἀ-
ξιώσασιν αὐτοῖς καθικετεύει, καὶ μετανοή
σαντας ἐκείνου κελεύει ἀφεθῆναι. ἐν αὐτῇ
δὲ διδάσκει περὶ τοῦ νόμου, διαιρῶν τὸ
γράμμα τοῦ νόμου. ἧ διάκρισιν, ὅτι οὐ δεῖ
λαμβάνειν τὰ γράμματα μόνον τοῦ νόμου, ἀλ
λ' ἐν αὐτῷ τῷ γράμματι τὴν διάνοιαν ἐ-
ρευνᾶν. Οὐ γὰρ μόνον ῥῆμά ἐστιν ὁ νόμος,
ἀλλ' ἐν τοῖς ῥητοῖς ἔστι καὶ ὁ νοῦς τοῦ πνεύ-
ματος. ἔπειτα ὅτι τοῦ χριστοῦ ἐλθόντος,
καινὴ κτίσις γέγονεν, καὶ οὐ δεῖ καὶ τὰ τὰ
παλαιὰ ζῆν, ἀλλ' ὡς ἐν καινῇ κτίσει, ἐν
πᾶσιν ἀνανεοῦσθαι, καὶ ἀργὴν ἑαυτὰ λοι-
πὸν τῇ περιτομῇ. ἀποδέχεται ἢ αὐτοὺς

Digitized by Google

καὶ περὶ τῆς διακονίας, καὶ προτρέπεται αὐτὴν μᾶλλον πλεονάζειν. αὐτιῶμενος δὲ τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, κατα λέγει πάντας, ὥσπερ καὶ ἐπάνω δέ φησι τὸν κύριον, καὶ τοὺς ὑπάρχοντας δὲ διηγεῖται, ἃ περιεῶρακεν, εἴς τε τὸν παράδεισον, καὶ εἰς τὸν τρίτον οὐρανὸν ἁρπαγείς. εἶτα παραγγέλλας μὴ ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ μετανοεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας. ἐν ἀκαρισίᾳ τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. ἔστι δὲ, ὁ πᾶς λόγος ἐν τῇ ἐπιστολῇ περί τε ἑαυτοῦ, καὶ περὶ κορινθίων, καὶ τῶν ψευδαποστόλων. καὶ ἐκ ταύτης τῆς ὑποθέσεως πρόεισιν εἴς τε τὸ τῆς χάριτος θεοῦ, καὶ περὶ ἀγαθῆς πολιτείας, κατὰ τὸ ἀνασυρέσθαι, καὶ τὸ ἀγωνίαν, καὶ τὸ ἀφιλοχρήματον, καὶ περὶ τῆς μετοδοτικῆς ἀρετῆς, καὶ περὶ τῆς τῶν ψευδαποστόλων ἀλαζονίας καὶ πονηρίας.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Εὐχαριστία περὶ θεοῦ βουλήσεως ἐπὶ ποιήσει φησίν.

β. Περὶ ἀγάπης τῆς πρὸς αὐτοὺς καὶ φειδοῦς εἰς τὸ μὴ λυπεῖν, εἰ μὴ λυποῦν ὠφελεῖ. ὡς ὠδὶ τὸ διὰ πορνείαν ἐπιτιμηθέντος ὦ καὶ συγχωρεῖ.

γ. Περὶ τῆς δι' αὐτοῦ θείας ὠφελείας τοῖς ἐπιπλοκίοις δι' ἧς καὶ σωίσκεσθαι φησί.

Περὶ τῆς κατὰ πνεῦμα λειτουργίας. μὴ δόξης θειοτέρας τῆς κατὰ νόμον.

δ. Περὶ θείας δόξης μὴ τὸ ἀκολούθου βίου. ὅπ τοῖς ἁγίοις γινώσκεται.

ε. Περὶ τῆς κατὰ σῶμα ἀσθενείας, καὶ τ τοῦ σώματος ἀποθέσεως καὶ ἐπαναλήψεως.

ϛ. Περὶ τῆς ἑαυτοῦ φιλοθεότητος καὶ φιλαδελφίας τῆς κατὰ χριστόν.

ζ. Περὶ ἀποδοχῆς τῆς παρὰ θεοῦ ὑπακοῆς, καὶ ἀγάπης ἀφραυούσης αὐτόν.

Digitized by Google

αὐτόν.

η. Προτροπὴ πρὸς ἐπίδοσιν χρημάτων τοῖς ἁγίοις καὶ τιμὴν τῶν διὰ τούτων ἐρχομένων.

Περὶ τῆς τίτου σπουδῆς καὶ τῶν ἄλλων πρὸς αὐτούς.

θ. Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων καὶ προθέσεων καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος.

ι. Περὶ τοῦ μὴ τοῖς αὐθαδεστέροις προστίθεσθαι κορινθίοις.

ια. Ἀντεξέτασις ἑαυτοῦ πρὸς ἐκείνους. Ἔλεγχοι εἰκόνων.

ιβ. Περὶ ἑαυτοῦ τὸ ἐπιπονον. τὸ πικρὰ θεῷ τίμιον. τὸ ὠφελίμως αὐτότροφον.

ιγ. Παρασκευὴ πρὸς τὸ μέλλεσθαι ἑαυτῷ παρουσίαν.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1. ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι, τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν ἐφε.α. οἰκτιρμῶν, καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, α.πέτ.α. ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν, τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ παρακλήσεως, ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. εἴτε δὲ θλιβόμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν

Digitized by Google

αὐτῶν παθημάτων, ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, ἵνα ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, εἰδότες, ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως· οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν, τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς, τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς, καὶ ῥύεται· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν, ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, καὶ συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων, τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα, διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσ-

μῶ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε. ἐλπίζω δὲ, ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε, καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι; ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οὒ, οὔ. πιστὸς δὲ ὁ θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ, καὶ οὔ. ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς, ὁ ἐν ὑμῖν καὶ δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν, καὶ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

Digitized by Google

ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ
χρίσας ἡμᾶς, θεός, ὁ καὶ σφραγισάμενος ὑ-
μᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύμα-
τος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. ἐγὼ δὲ μάρτυ-
ρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
χήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον
εἰς Κόρινθον. οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς
πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
ὑμῶν. τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε. ΕΚρινα δὲ II.
ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύ-
πῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ
τίς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος
ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα
μὴ ἐλθὼν, λύπην ἔχω, ἀφ' ὧν ἔδει με χαί-
ρειν. πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐ-
μὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν. ἐκ γὰρ πολ-
λῆς θλίψεως, καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγρα-
ψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε,
ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. εἰ δέ τις τε-
λύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέ-
ρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν
τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη, ἡ ὑπὸ

Digitized by Google

τῶν πλειόνων. ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ παρακαλέσαι, μὴ πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς, κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ. καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ. οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν τρωάδα, εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμην αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς μακεδονίαν. τῷ δὲ θεῷ χάρις, τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι, δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ, ἐν τοῖς σῳζομένοις, καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις. οἷς μὲν ὀσμὴ θανάτου, εἰς θάνατον· οἷς δὲ ὀσμὴ ζωῆς, εἰς ζωήν. καὶ πρὸς

Digitized by Google

ἑαυτοῖς τις ἱκανός; οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατ' ὀφθαλμοὺς τοῦ θεοῦ, ἐν χριστῷ λαλοῦμεν. III.

ΑΡΧόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν. εἰ μὴ χρήζομεν ὥς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν, ἢ ἐπιστολῆς ἡμῶν, ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, φανερούμενοι, ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ, διακονηθεῖσα, ὑφ' ἡμῶν ἐγγεγραμμένη, οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίνοις. πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ. ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος. τὸ μὲν γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν ἐξ. σ.

δόξη, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην; πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ· καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα, καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον, τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται. ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δ' ἂν ἐπι-

Digitized by Google

ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν. οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος. IIII.

ΔΙΑ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν, ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας, συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν ἰησοῦν κύριον. ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ ἰησοῦν. ὅτι

Digitized by Google

ὁ θεὸς, ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς
ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φω
τισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν
προσώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ. ἔχομεν δὲ τὸν θη
σαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν. ἵνα
ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ, καὶ
μὴ ἐξ ἡμῶν. ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ
στενοχωρούμενοι. ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξα
πορούμενοι. διωκόμενοι, ἀλλοὐκ ἐγκατα
λειπόμενοι. καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπο
λλύμενοι. πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ κυ
ρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα
καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φα
νερωθῇ. ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνα
τον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ
ζωὴ τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρ
κὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ὑμῖν ἐ
νεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ
ψαλ.ριε. αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμ
μένον, ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς
πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· εἰδότες, ὅτι
ὁ ἐγείρας τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ
ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ

γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονά
σασα, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν,
περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ, διὸ
οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄν
θρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμέρα
ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ
παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν
καθ' ὑπερβολὴν, εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον
βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκο
πούντων τῶν ὑμῶν βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ
μὴ βλεπόμενα. τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαι
ρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Οἴδαμεν γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν V.
οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ
θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώ
νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στε
νάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρα ἀποκ. 15.
νοῦ, ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες εἴγε καὶ
ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ
γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει, στενάζομεν βαρού
μενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ'
ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνη
τὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος

ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεός, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν
τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. θαρροῦν-
τες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες, ὅτι ἐνδημοῦν-
τες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυ-
ρίου. διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ
εἴδους. θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλ-
λον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδη-
μῆσαι πρὸς τὸν κύριον. διὸ καὶ φιλοτιμού-
μεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες,
εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡ-
ρωμ. ιδ. μᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βή-
ματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ
διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀ-
γαθὸν, εἴτε κακόν. εἰδότες οὖν τὸν φόβον
τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πε-
φανερώμεθα. ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συ-
νειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. οὐ γὰρ
πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑ-
πὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώ-
πῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ. εἴτε γὰρ
ἐξέστημεν, θεῷ, εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. ἡ
γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρί-

Digitized by Google

νάντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέ
θανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. καὶ ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπο
θανόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ
νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα. εἰ δὲ καὶ
ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ νῦν
οὐκ ἔτι γινώσκομεν, ὥστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ
κτίσις. τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέ
γονε καινὰ τὰ πάντα. τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ
θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χ.
διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακο
νίαν τῆς καταλλαγῆς. ὡς ὅτι θεὸς ἦν
ἐν χριστῷ, κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ,
μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς
καταλλαγῆς. ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύο
μεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν,
δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ
θεῷ. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ
ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώ
μεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

ΣΥΝεργοῦντες δὲ παρακαλοῦμεν, μὴ VI.

εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑ-
ᾶσε.μὴ. μᾶς. λέγει γάρ, καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. ἰδοὺ
νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέ-
α.κορ.δ. ρα σωτηρίας. μὴ δέ μίαν ἐν μηδενὶ διδόν-
τες πρόσκοπην, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακο-
νία, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς
ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν
θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν
πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις,
ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν
ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν
χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀ-
νυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνά-
μει θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης
τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ
ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας. ὡς
πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπι
γινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ
ζῶμεν. ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατού
μενοι. ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες. ὡς
πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες. ὡς μηδὲν
ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες. τὸ στόμα

Digitized by Google

ἡμῶν οὕτως ἐστὶν πρὸς ὑμᾶς ἡ κορινθίων. ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται. οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ὑμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν ὡς τέκνοις λέγω. πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς, μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις. τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις χριστῷ πρὸς βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεός. ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος. καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. ΤΑΥΤΑΣ οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιω-

α. κορ. γ. καὶ. 15. λα. κε. ἡσαΐ, νε. ἱερε. λα.

VII.

Digitized by Google

σωμεν ἐν φόβῳ θεοῦ. χωρίσατε ἡμᾶς. οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω. προείρηκα γὰρ, ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν, πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι. ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ τίτου. οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει, ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην. βλέπω γὰρ, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς. νῦν χαίρω

οὐχ

Digitized by Google

οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς
μετάνοιαν. ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵ-
να ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κα κ. πέτ. β
τὰ θεὸν λύπη, μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν
ἀμεταμέλητον κατεργάζεται. ἡ δὲ τοῦ κό-
σμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ
αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι ὑ-
μᾶς, πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν,
ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλ-
λὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλ' ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑ-
αυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. ἄ-
ρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδι-
κήσαντος, οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος,
ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν
ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ
παρακλήσει ὑμῶν. περισσοτέρως δὲ μᾶλ-
λον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ τίτου, ὅτι ἀ-
ναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάν-
των ὑμῶν. ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύ-
χημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν
ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ

Digitized by Google

καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη. καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII. Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακεδονίας, ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν. ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι, μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, δέξασθαι ἡμᾶς. καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ

Digitized by Google

διὰ καὶ τῆς ἐξ ὑμῶν εἰς ἡμᾶς εὐχαριστίας, ἵνα μὴ
ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. οὐ κατ' ἐπι-
ταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπου-
δῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον
δοκιμάζων. γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐ-
πτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκεί-
νου πτωχείᾳ πλουτήσητε. καὶ γνώμην ὑμῖν
ἐν τούτῳ δίδωμι. τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέ-
ρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ
τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. νυνὶ
δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως κα-
θάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ
τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ προθυ-
μία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις εὐπρόσ-
δεκτος οὐ κατὸ ὃ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλ-
λοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος
ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς
τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων πε-
ρίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅ-
πως γένηται ἰσότης, καθὼς γέγραπται. ὁ
τὸ πολύ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, ἐξο. 15.
οὐκ ἠλαττόνησεν. χάρις δὲ τῷ θεῷ, τῷ δι-

Digitized by Google

φόντι τῷ αὐτῷ πονηρὸν ὄντα ἐν ὑμῖν ἐν τῇ καρδίᾳ κεῖται, ὅτι τῷ μὲν παρακλῆσιν ἐδέξατο, πονηρότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ, τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ὑμῶν. στελλόμενοι τοῦτο μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι
ἐφ. 18. ταύτῃ, τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν, προνοούμενοι καλὰ, οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς, εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς, καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργὸς, εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν. καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ

ὑμῶν, εἰς οὓς ἀπέλαβε καὶ εἰς πρόσω
πον τῶν ἐκκλησιῶν. ΠΕρὶ μὲν γὰρ τῆς ΙΧ.
διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί
ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν. οἶδα γὰρ τὴν προθυ
μίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μα
κεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ
πέρυσι, καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς
πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα
μὴ τὸ καύχημα ὑμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν, κε
νωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἵνα καθὼς ἔλε
γον, παρεσκευασμένοι ἦτε, μή πως ἐὰν ἔλ
θωσι σὺν ἐμοὶ μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑ
μᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν
ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑπο
στάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως. ἀναγκαῖον οὖν
ἡγησάμην, παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς,
ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκατα
ρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑ
μῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλο
γίαν, καὶ μὴ ὡσπερ πλεονεξίαν τοῦτο δὲ,
ὁ φειδόμενος φείσεται καὶ θε
ρίσει. καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλο
γίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς προῄρη

Digitized by Google

καὶ τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐλλείπωμεν ἢ ἐξασθενήκαμεν.
ἐκκλ. Ἰσχὺν γὰρ ἕξομεν χαρᾶς ὁ θεός. Δύναται δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔρ-
ψαλ. γον ἀγαθόν, καθὼς γέγραπται. ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, χορηγήσει, καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν, ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι, εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ, διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης, δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν δεήσει. ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑ-

Digitized by Google

μᾶς, διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὑπὲρ τὴν ἀνέκδιηγητον αὐτοῦ δωρεάν. ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς. δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει, ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι, ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς, ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα. τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς χρι-

X.

Digitized by Google

σοῦ. ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐ καταισχυνθήσομαι, ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί φησι, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων, ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς. ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδας ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς

ἐπικ. καὶ ὄφε. δ.

πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν, μεγαλωθήσεται κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν, εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. α. κορ. α. ἱερε. θ.
ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

ΩΦΕΛΟΝ ἀνείχεσθέ μου μικρόν τῇ ἀφροσύνῃ. ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ. ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρί, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ· φοβοῦμαι δὲ, μήπως ὡς ὄφις Εὕαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε, ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον, ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε. λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν XI.

τὸν ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν. καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός. τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας. καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν, τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσι, καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. καὶ οὐ θαυμαστόν. αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν, εἰ καὶ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται, ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφ-

φρονεῖν εἶναι, εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἀφρονα δέ
ξασθέ με, ἵνα μικρόν τι κἀγὼ καυχήσω
μαι. ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ
ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει
τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται
κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. ἡδέ
ως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι
ὄντες. ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς κατα δου
λοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐ
παίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει,
κατ' ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενή
σαμεν. ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ
λέγω, τολμῶ κἀγώ. ἑβραῖοί εἰσι, κἀγώ.
Ἰσραηλῖταί εἰσι, κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ
εἰσι, κἀγώ. διάκονοι Χριστοῦ εἰσί, παραφρονῶν
λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ. ἐν κόποις περισσοτέρως,
ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς
περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις. ὑπὸ
Ἰουδαίων τεσσάκις τεσσαράκοντα παρὰ
μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ
ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν πρά. ιε.
τῷ βυθῷ πεποίηκα, ὁδοιπορίαις πολλάκις πρά. ιδ
κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, πρά. κζ

Digitized by Google

κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι, χωρὶς τῶν παρεκτὸς. ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πάσσαι με θέλων, καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι, ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, ὁ

XII. πρά. θ.

Digitized by Google

θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἄν-
θρωπον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν
τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκ
τὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν,
ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκου-
σεν ἀῤῥητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώ-
πῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσο-
μαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. ἐὰν γὰρ θελήσω καυ-
χήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν
γὰρ ἐρῶ. φείδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ λογί-
σηται, ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ
ἐμοῦ. καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψε-
ων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλο-
ψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κο-
λαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου
τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ
ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εἴρηκέ μοι. ἀρκεῖ σοι ἡ χά-
ρις μου. ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τε-
λειοῦται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ
ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. διὸ εὐδο-
κῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγ-

Digitized by Google

κορ. ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ χριστοῦ. ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι, γέγονα ἄφρων καυχώμενος. ὑμεῖς με ἠναγκάσατε, ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι. οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι, καὶ δυνάμεσι. τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας; εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν. οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω, καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι. ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; παρε-

Digitized by Google

παλεσα τῖτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν. μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς τῖτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι; πάλιν δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατ' ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν, τὰ δὲ πάντα ἀγαπητοὶ ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν, οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μή πως ἔρις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, καταλαλιαὶ, ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· μὴ πάλιν ἐλθόντός με ταπεινώσῃ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν. Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσι, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. ἐπεὶ, δοκιμὴν ζητεῖτε, τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀ-

XIII. δευ. ιζ. ματ. ιη. ἰωα. κ. ἐξ. ι.

δενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ εἰ
ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυ-
α.κορ.ιϛ νάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν
αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνά-
μεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς, ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ
ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, ὅτι ἰησοῦς χριστὸς
ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω
δὲ, ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδό-
κιμοι. εὐχόμαι δὲ πρὸς τὸν θεὸν, μὴ ποιῆ-
σαι ὑμᾶς κακόν μηδέν. οὐχ ἵνα ἡμεῖς δό-
κιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν
ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ
δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲ-
ρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ, ὅταν ἡ-
μεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε. τοῦ-
το δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα μὴ πα-
ρὼν, μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν
ἐξουσίαν, ἣν ἔδωκέ μοι ὁ κύριος εἰς οἰκο-
δομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν. λοιπὸν ἀ-
δελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακα-
λεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ

θεὸς

θεοῦ τ̃ ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσαι μεθ' ὑμῶν.
ἀσπάζεσθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος, μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

Πρὸς κορινθίους πρώτη, ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆς μακεδονίας διὰ τίτου καὶ λουκᾶ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΠΑΥΛΟΥ.

ΤΑΥΤΗΝ ὡθισέλληνες ἐσώμησαν, ἐωρακὼς αὐτοὺς ἤδη καὶ διδάξας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ὡθισολῆς αὕτη. διδαχθέντες καλῶς οἱ γαλάται παρὰ τοῦ ἀποστόλου, καὶ

Digitized by Google

πιστώσαντες γνησίως εἰς τὸν χριστὸν, ἀπὸ
δημήσαντος τοῦ ἀποστόλου, ὑφηρπάσθησαν
παραύτινων, ὥστε περιτέμνεσθαι. τοιγοῦν
τοίνυν μαθὼν ὁ ἀπόστολος, γράφει πρὸς αὐ-
τούς. καὶ πρῶτον μὲν μαρτυρεῖ αὐτοῖς
ζῆλον θεοῦ ἔχειν πίστεως, καὶ γνησίας εἰς χρι
στὸν διαθέσεως. μέμφεται δὲ ὡς οὐκ ὀρθῶς
πράξαντας, καὶ μεταβαλλομένους αὐτούς.
ἔπειτα διαλαμβάνει τοῦ τε νόμου καὶ τῆ
κατὰ ἀβραὰμ πίστεως, μὴ ἀποδέχεσθαι ἐκ-
τε τοῦ νόμου, μὴ τῶν γραφικῶν τοῦ ἀβραάμ,
ἀλλὰ ἀρνησάμενος αὐτοὺς, μέχρι καιροῦ δεδό-
σθαι τὴν σκιὰν, καὶ τὴν περιτομὴν, καὶ ἄρ
γειν αὐτὰ λοιπὸν τῇ τοῦ χριστοῦ παρουσίᾳ.
καὶ οὕτως ἀποδείξας, παραγγέλλει λοι-
πὸν αὐτοῖς, μηκέτι προσέχειν τοῖς ἀπα-
τήσασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔχεσθε τῆ ἐν χριστῷ
πίστεως, μὴ γινώσκειν, ὅτι ἡ ἐν χριστῷ χάρις
καταργεῖ τὴν κατὰ σάρκα περιτο-
μήν. καὶ οὕτως πάλιν εἰς τὰ
ἤδη παρωνέσας μὴ δι
δάξας, τελεῖ τὴν
ἐπιστολήν.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Μετὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τῆς αὐτῆς μεταστάσεως ἀπὸ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τὴν ἀποκάλυψιν.

β. Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐπιμαρτυρήσεως εἰς τὴν ἐν πίστει ζωήν.

Περὶ τῆς πρὸς κηφᾶν ἀντιρρήσεως ὑπὲρ τῆς ἐν πίστει καὶ ἐκ νόμου σωτηρίας.

Οτι διὰ πίστεως ὁ ἁγιασμὸς καὶ διὰ νόμου.

γ. Οτι καὶ Ἀβραὰμ ἐκ πίστεως ἐδικαιώθη εἰς τύπον ἡμῶν.

Οτι ὁ νόμος οὐ δικαιοῖ ἀλλὰ ἐλέγχει. καὶ κατέρχεται ἐπὶ θάνατον ὃν λύει κύριος.

Οτι οὐκ ἐκ νόμου, ἀλλ' ἐξ ἐπαγγελίας τὰ ἀγαθά. ὁ δὲ νόμος παραστάσεως διὰ ἔλεγχον.

Οτι τοῦτο κρίσιν ἦσαν οἱ ἐν νόμῳ.

δ. Οτι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ γυναικὶ τὸ Ἀβραὰμ καὶ τῷ γνησίῳ παιδὶ λοιπὸν

Digitized by Google

πωθέντας, οὐ χρὴ ἀγαλλᾶσθαι νόμῳ.

ε. Ὅτι ἡ κλῆσις ἡμῶν οὐχ ὑποκειται περιτομῇ καὶ νόμῳ ἀλλὰ τῷ χριστοῦ πάθος.

Ἀποχρᾶν τῆς κατὰ πνεῦμα ἐλευθερίας.

5. Ἀποτροπὴ τῶν ἑλκόντων ἀπὸ τῆς περιτομῆς, καὶ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν ἐν πνεύματι.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

1. ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς, τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, τοῦ

Digitized by Google

δόντες ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. θαυμάζω, ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν, οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μετατρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον. οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ χριστοῦ. ἠκούσατε γὰρ

α. κορ. ιε.

Digitized by Google

τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτὲ ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς, ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως, οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασκόν. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰμὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας καὶ τῆς κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ

Digitized by Google

προσώπῳ τοῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας, τοῖς ἐν χριστῷ. μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν. ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν, ἣν ποτὲ ἐπόρθει, καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν. Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον. ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή πως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι. διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσονται. οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμένῃ πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει. πρόσωπον ἀνθρώπου ὁ θεὸς οὐ λαμβάνει. ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες, ὅτι πε-

II. δν. 1. β. παρ. 18 ἰώβ. λδ

Digitized by Google

σοφ.τ. πίσαμου το ἀναγγέλιον της ἀκροβυσίας,
ἐκκ.λε. καθὼς πέτρος της περιτομης. ὁ γὰρ ἐνερ-
ζωμ.β. γήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τ περιτομης,
ἐφέ.ς. ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη. καὶ γνόν-
κολο.γ. τες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, ἰάκωβος
πρά.ι. καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύ-
κ.πέτ.α. λοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνά-
βᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ
δὲ εἰς τὴν περιτομήν, μόνον τῶν πτωχῶν
ἵνα μνημονεύωμεν. ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐ-
τὸ τοῦτο ποιῆσαι. ὅτε δὲ ἦλθεν πέτρος
εἰς ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀν-
τέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλ
θεῖν τινὰς ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν
συνήσθιεν. ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ ἀφώ
ριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περι-
τομης, καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ
λοιποὶ ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ βαρνάβας συ
απήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ' ὅτε εἶ
δον, ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλή-
θειαν τοῦ ἀναγγελίου, εἶπον τῷ πέτρῳ ἔμ
προσθεν πάντων. εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρ-
χων, ἐθνικῶς ζῇς, καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς, πῶ

τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν; ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, εἰδότες, ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί. ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω, Χριστῷ συνεσταύρωμαι. ζῶ δέ, οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν. ΙΙΙ. Ω ΑΝόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε, τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη

ἐσομ. γ.

φη, ἐν ὑμῖν ἐσκυρωμένος. τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί ἐστε, ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ, εἴγε καὶ εἰκῇ. ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. γινώσκετε ἄρα, ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ, ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ. ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν. γέγραπται γάρ. ἐπικατάρατος πᾶς, ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ. δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται, ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὁ ποιήσας

γένε. ιε. ρωμ. δ. ἰακ. β.

γένε κβ. ἐκκ. μδ.

δαν. κζ.

ἀβακ. β ρωμ. α

πας αὐτοὶ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς, λε. ιν.
χριστὸς ὑμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας σλ. και.
τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ὑμῶν κατάρα.
γέγραπται γάρ. ἐπικατάρατος πᾶς, ὁ κρε-
μάμενος ἐπὶ ξύλου. ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλο
γία τοῦ ἀβραὰμ γένηται ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λά- εβρ. ϑ.
βωμεν διὰ τῆς πίστεως. ἀδελφοί, κατὰ ἄν
θρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμέ
νην διαθήκην, οὐδεὶς ἀθετεῖ, ἢ ἐπιδιατάσ
σεται. τῷ δὲ ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγ
γελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει
καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλ-
λ' ὡς ἐφ' ἑνός, καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐσ-
τι χριστός. τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυ
ρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς χριστόν, ὁ μετὰ ἔτη
τετρακόσια καὶ τριάκοντα γέγονως νό-
μος, οὐκ ἀκυροῖ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγ
γελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι
ἐξ ἐπαγγελίας, τῷ δὲ ἀβραὰμ δι' ἐπαγγε
λίας, κεχάρισται ὁ θεός. τί οὖν ὁ νόμος;
τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις
οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα, ᾧ ἐπήγγελται, διατ-

Digitized by Google

παγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστιν. ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος, ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι. πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ. πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν,

ζωμ.γ.

ζωμ.δ.

IIII.

οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων
ὢν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονό-
μους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός, οὕ-
τω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοι
χεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι. ὅτε
δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστει
λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυ-
ναικός. γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑ-
πὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀ-
πολάβωμεν. ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν μέρ. ιδ.
ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρ ρώμ. η
δίας ἡμῶν, κράζον, ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε
οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός. εἰ δὲ υἱός, καὶ
κληρονόμος θεοῦ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ. ἀλλὰ
τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν, ἐδουλεύσατε
τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς. νῦν δὲ γνόντες
θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ,
πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ
πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύ-
ειν θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ
μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦ-
μαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελ-

Digitized by Google

φοὶ, λέγομαι ὑμῶν. οὐδένα με ἠδικήσατε. οἴδατε δὲ, ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον. καὶ τὸν πειρασμόν μου, τὸν ἐν τῇ σαρκί μου, οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς χριστὸν ἰησοῦν. τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα, ἀληθεύων ὑμῖν; ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν. ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ γέν. 15. ἀκούετε; γέγραπται γὰρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παι- γέν. 20. δίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆ-

ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσι δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν. γέγραπται γάρ. εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. ἄρα ἀδελφοὶ οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἡ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω

ἰσαΐ. νδ. λϛ. κγ. ξω. μ. θ.

γέν. κα.

V.

πρᾶξ. ιε.

Digitized by Google

ὑμῖν, ὅπ ἐὰν περιτέμνεσθε, χρισὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅπ ὀφειλέτης ἐστὶν, ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ χρισοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσετε. ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα, ἐν γὰρ χρισῷ ἰησοῦ, οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. ἐτρέχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς ἀνέκοψε, τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος
α. κορ. ε. ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ, ὅπ οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε. ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς, βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ἦ. ἐγὼ δὲ ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς. ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίαν ἐκλήθητε ἀδελφοὶ, μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς
γαλ. ιθ. ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς

νόμος

νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ ἀγα- ματ. κβ.
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. εἰ δὲ μάρ. ιβ.
ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπε ῥωμ. ιγ.
τε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. λέγω ἰακ. β.
δὲ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν ῥωμ. ιγ.
σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυ- α. πέτ. β.
μεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κα-
τὰ τῆς σαρκός. ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλ-
λήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῆ-
τε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε; οὐκ ἐστὲ ὑπὸ
νόμον. φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός,
ἅτινά ἐστι, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀ-
σέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχ-
θρα, ἔρις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐρίθειαι, δίχο-
στασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι,
κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑ-
μῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦ-
τα πράσσοντες, βασιλείαν θεοῦ οὐ κλήρο
νομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐ-
στιν, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρη
στότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκρά-
τεια. κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ
δὲ τοῦ χριστοῦ. τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν

Digitized by Google

τοῖς παθήμασι, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. ἐὰν ζῶ-
μὲν πνεύματι. πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ
γινόμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμε-
VI. νοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες. Ἀδελφοί ἐὰν
καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώ-
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ, καταρτίζετε τὸν
τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σε
αυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. ἀλλήλων τὰ
βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσα-
τε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι
τί, μηδὲν ὢν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ. τὸ δὲ ἔρ-
γον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς
ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸ
α.κορ.γ. ἕτερον. ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βασά-
σει. κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τῷ λό-
γον, τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. μὴ
πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν
σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει. ὅτι ὁ
σπείρων εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς
θερίσει φθοράν. ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦ-
μα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν. καιρῷ
θεω. γ. γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν

Digitized by Google

ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν
πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τ
πίστεως. ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔ-
γραψα τῇ ἐμῇ χειρί. ὅσοι θέλουσιν εὐπρο-
σωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑ
μᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σαυ-
ρῷ τοῦ Χυ διώκωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περι-
τεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάττουσιν, ἀλλὰ
θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑ-
μετέρᾳ σαρκὶ καυχήσονται. ἐμοὶ δὲ μὴ γέ-
νοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυ
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χυ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος
ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ. ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυ-
στία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανό
νι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ
ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸ Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. τοῦ λοι-
ποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω ἐγὼ γὰρ
τὰ στίγματα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώμα
τί μου βαστάζω. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ἡμῶν ἀδ-
ελφοί, ἀμήν.

Πρὸς γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ Επιστέλλει ἀπὸ Ρώμης, οὗπερ μὲν αὐτὸς ἑωρακὼς, ἀκούσας δὲ περὶ αὐτῶν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Ἐφέσιοι πιστεύσαντες εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, γνησίαν ἔχον εἰς αὐτὸν τὴν πίστιν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους τὴν ἀγάπην, καὶ ἐβούλοντο παρὰ τοῦ Παύλου βεβαιωθῆναι. μαθὼν τοίνυν ὁ ἀπόστολος, γράφει πρὸς αὐτοὺς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν, ὥσπερ κατηχητικήν. καὶ πρῶτον μὲν δείκνυσι, μὴ νεώτερον εἶναι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς καὶ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ταύτην εὐδοκίαν τοῦ θεοῦ, ὥστε τὸν Χριστὸν περὶ ἡμῶν παθεῖν, καὶ ἡμᾶς σωθῆναι. ἔπειτα περὶ κλήσεως ἐθνῶν διαλέγεται, ἵνα δείξῃ ἀξίως αὐτοὺς

Digitized by Google

πεπιστευκέναι. Καὶ ἀποδείκνυσιν, ὅτι ἡ κλῆσις αὐτῶν γέγονεν, οὐ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα καὶ ἐκ τούτου μάθωσιν, ὅτι οὐκ ἀνθρωπολάτραι γεγόνασι, πιστεύσαντες τῷ Χριστῷ, ἀλλ' ἀληθεῖς θεοσεβεῖς. σημαίνει δὲ καὶ ἑαυτὸν διὰ τοῦτο ἀπεσταλθηκέναι κηρύξειν τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ὅτι τοῦτο αὐτῶν ἐφρόντισεν. ἔπειτα παραινετικοὺς λόγους ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ, πατράσι καὶ τέκνοις, κυρίοις καὶ δούλοις, τίθησιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ. καὶ καθόλου πάντας παραπαιδεύει κατὰ τοῦ διαβόλου, καὶ τῶν δαιμόνων αὐτοῦ, λέγων πρὸς ἐκείνους, ἡμῖν ἐστιν ἡ πάλη. καὶ ὥσπερ ἀγαθὸς ἀλείπτης ἀλείψας τοῖς λόγοις πάντας κατὰ τῆς διαβολικῆς ἐνεργείας, οὕτως τελοῖ τὴν ἐπιστολήν.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ τῆς ἐν χριστῷ ἐκλογῆς ἡμῶν καὶ εἰσαγωγῆς εἰς τελείωσεως.

Εὐχὴ τοῦ γνώσεως τῶν ἐν χριστῷ εἰσαχθέντων ἀγαθῶν εἰς ἡμᾶς.

β. Περὶ τῆς ἐθνῶν καὶ Ἰουδαίων οἰκειώσεως πρὸς θεὸν διὰ χριστοῦ ἐπ' ἐλπίδι κατὰ χάριν.

γ. Περὶ τῆς διδαθείσης αὐτῷ θείας σοφίας εἰς φωστῆρα ἐθνῶν εἰς ἔλεγχον διαμονίων.

Εὐχὴ τοῦ τῆς ἐκκλησίας εἰς διάμιν καὶ ἀγάπην θεοῦ.

δ. Παράινεσις τοῦ ἀγάπης ἐνωτικῆς εἰ καὶ τὰ χαρίσματα διήρηνται.

Περὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ποιούσης ἡμᾶς θεοειδεῖς.

ε. Περὶ τοῦ τὸν ἐπαξίως τοῦ ἁγιασμοῦ. ἔργοις τε κακίαν ἐλέγχοντας μὴ λόγοις πνεύματι πληρουμένους διὰ ψαλμῶν μὴ οἴνῳ.

Digitized by Google

Διάταξις οἰκιακῶν καθηκόντων ἀρχομένοις ἢ ἄρχουσι κατὰ χριστόν.

Ε. Ἐν ὁπλισμῷ ὁ πλήσεως στρατιώτης κατὰ χριστὸν ἀνωμάλεως.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ. καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατ' ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ ἰησοῦ χρι-

1. 2. Cor. α. α. Πέτ. α

σοῦ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ. ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν, τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος, κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς

ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαι
νον τῆς δόξης αὐτοῦ. διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκού
σας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰη
σοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁ
γίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν,
μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευ
χῶν μου, ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης δῴη ὑμῖν πνεῦ
μα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώ
σει αὐτοῦ, πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς
τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς, τίς
ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ
πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ
ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον με
γεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ὑμᾶς, τοὺς πι
στεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ,
ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐν
δεξιᾷ αὐτοῦ, ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑπεράνω
πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας καὶ δυνά
μεως, καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος
ὀνομαζομένου, οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ,
ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. καὶ πάντα ὑπέ ψαλ. η.

ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

II. ΚΑΙ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ τοῖς ἁμαρτίαις, ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε, ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς, καὶ τῶν διανοιῶν, ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τῷ χριστῷ. χάριτι ἐστὲ σεσωσμένοι, καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ὑπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν χριστῷ

II. Κολο. β.

ἐσμεν, τῇ γὰρ χάριτι ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς
πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν. θεοῦ τὸ δῶ
ρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσεται.
αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν χρι
στῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμα
σεν ὁ θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.
διὸ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν
σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυσία, ὑπὸ τῆς λε
γομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,
ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ,
ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ ἰσρα
ὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελί
ας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσ
μῳ. νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὑμεῖς, οἵ ποτε
ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵμα
τι τοῦ χριστοῦ, αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν,
ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ τὸ μεσότοι
χον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ
σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγ
μασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν
ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν
εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέ
ρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυ

ξωμ.ε. ρου, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν, τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς. ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη, αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III. ΤΟΥ΄ΤΟ χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν. εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐν ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προ

φήτους ἐν πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συγκλη
ρονόμα, καὶ σύσσωμα, καὶ συμμέτοχα τῆς
ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγ
γελίου, οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δω
ρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν
μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ. ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων α.κορ.ιε.
ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγε-
λίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ χρι
στοῦ, καὶ φωτίσαι πάντας, τίς ἡ κοινωνία
τοῦ μυστηρίου, τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν
αἰώνων ἐν τῷ θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαν-
τι διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα γνωρισθῇ νῦν τοῖς
ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία
τοῦ θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐ-
ποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν
ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν καὶ τὴν προσα
γωγὴν ἐν πεποιθήσει, τῇ διὰ τῆς πίστεως
αὐτοῦ. διὸ αἰτοῦμαι, μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλί
ψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.
τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς
τὸν πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,

Digitized by Google

ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ, ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως, ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ

IIII. ε. κορ. ζ.

πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. ρωμ.ιβ.
ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλή- α.κορ.ιβ
θητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. εἷς μαλα.β.
κύριος. μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς θεὸς καὶ ρωμ.ιβ.
πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ α.κορ.ιβ
πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν. ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ β.κορ.ι.
ὑμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς ψαλ.5ζ.
δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. διὸ λέγει. ἀναβὰς εἰς
ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ
ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ
ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶ-
τον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ κα-
ταβὰς αὐτός ἐστι, καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω
πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ α.κορ.ιβ
πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν ἀποσό-
λους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελι-
στὰς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,
πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔρ-
γον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος
τοῦ χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάν-
τες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐ-
πιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέ-
λειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος

Digitized by Google

τὸ χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι κλυδω
νιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέ-
μῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀν
θρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδεί
αν τῆς πλάνης. ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ,
αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ
κεφαλὴ, ὁ χριστὸς, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συ-
ναρμολογούμενον, καὶ συμβιβαζόμενον διὰ
πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέρ-
γειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους, τὴν
αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδο
ἐφ. α. μὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ. τοῦτο οὖν λέγω καὶ
μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπα
τεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπα-
τεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτισμέ
νοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι
τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖ
σαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρ
δίας αὐτῶν, οἵτινες ἀπηλγηκότες, ἑαυ-
τοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργα-
σίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.
ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστὸν, εἴγε
αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθη-
τε, κα-

Digitized by Google

τε, καθὼς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, ἀπο-
θέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστρο κολο.γ.
φὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμε
νον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνα- ἐφ.δ.
νεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ
ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κα κολο.γ.
τὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιό ἐφ.ιβ.
τητι τῆς ἀληθείας. διὸ ἀποθέμενοι τὸ α.πέτ.β
ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ κη.δ.
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέ- ζαχ.η.
λη. ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε. ὁ ἥλιος ψαλ.δ.
μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, ἰακ.δ.
μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ κλέ-
πτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω,
ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν, ἵνα
ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. πᾶς
λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκ
πορευέσθω, ἀλλ' εἴτις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδο-
μὴν τῆς χρείας ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούου-
σιν. καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ
θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπο-
λυτρώσεως. πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς,
καὶ ὀργὴ, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀρ

Digitized by Google

θήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. γίνεσθε
δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαρι
ζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χρι
κολο.γ. στῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν. Γίνεσθε οὖν μιμη-
V. ταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, καὶ πε-
ἰωά.ιγ. ριπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς
καὶ.ιε. ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν
ἰωα.δ. ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ
θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. πορνεία δὲ καὶ πᾶ-
κολο.γ. σα ἀκαθαρσία, ἢ πλεονεξία, μηδὲ ὀνομα-
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ
αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, τὰ
οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.
τοῦτο γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος,
ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδω-
λολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βα
σιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ μηδεὶς ὑμᾶς ἀπα
β.θεσ.β. τάτω κενοῖς λόγοις. διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχε-
ματ.κδ. ται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπει
μάρ.ιγ. θείας. μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν.
λου.κα. ἦτε γάρ ποτε σκότος, νυνὶ δὲ φῶς ἐν κυ-
ρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε. ὁ γὰρ
καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθω-

Digitized by Google

σιώνη καὶ δικαιοσυνη καὶ ἀληθεία, δοκι-
μάζοντες, τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ. καὶ
μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρ-
ποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.
τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν
ἐστι καὶ λέγειν. τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα
ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται. πᾶν γὰρ τὸ
φανερούμενον, φῶς ἐστι. διὸ λέγει, ἔγειραι ὁ
καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός. βλέπετε οὖν πῶς κολο. δ.
ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλ-
λὰ ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν,
ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι. διὰ τοῦτο μὴ γί-
νεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες, τί τὸ θέ- ἑωμ. ιβ.
λημα τοῦ κυρίου. καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, α. θεσ. δ
ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύ
ματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕ-
μνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἄδοντες καὶ
ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ,
εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῷ
θεῷ καὶ πατρί, ὑποτασσόμενοι ἀλλή-
λοις ἐν φόβῳ θεοῦ. αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις κολο γ.

Digitized by Google

θις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ. ὅτι ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὡσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία, καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν, καθὼς καὶ ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν. ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πα-

κ. κορ. ιε κολ. γ. α. πέτ. γ κολ. γ.

γέτε β.

τέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσε- ματ. 19.
ται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται μάρ. 1.
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο 6. κορ. 5.
μέγα ἐστὶν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν, καὶ εἰς
τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα,
ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω, ὡς ἑαυτόν. ἡ δὲ γυνὴ, ἵνα φοβῆται τὸν
ἄνδρα. Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γο- VI.
νεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ. τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. κολο. γ.
τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἔξο. κ.
ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα δευ. ε.
εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ ἐκκ. γ.
τῆς γῆς. οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ ματ. ιε.
τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παι μάρ. ζ.
δείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. οἱ δοῦλοι ὑπα κολο. γ.
κούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φό- τιμο. β.
βου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας α. πέτ. ε.
ὑμῶν, ὡς τῷ χριστῷ, μὴ κατ' ὀφθαλμοδου
λείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦ-
λοι τοῦ χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας, δουλεύοντες τῷ
κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις. εἰδότες, ὅτι ὃ
ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθὸν, τοῦτο κομιεῖ-

Digitized by Google

του παρὰ τοῦ κυρίου, εἴτε σῶλος, εἴτε ἐλεύθερος· καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες, ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ. τὸ λοιπὸν ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τοῦ ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. στῆτε οὖν, περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ. καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ

Gal. 1. 6. παρ. 1θ. 1ώβ. λθ. σοφ. 5. ἐκκ. λ. ε. ῥωμ. β. γαλα. β. κολ. γ. πρά. 1 α. πέτ. α.

πεπυρωμένα σβέσαι. καὶ τ̃ περικεφαλαίαν τὸ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τὸ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ, διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει, καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθείη λόγος ἐν ἀνοίξει τὸ στόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον τὸ εὐαγγελίου, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἡ χάρις μετὰ πάντων τ̃ ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ, ἀμήν.

α. Θεσ. ε. ἰσαΐ. νθ. κολ. δ. ε. θεσ. γ.

Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης πρὸς Ἐφεσίους διὰ Τυχικοῦ.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ὡθησέλλει ἀπὸ ῥώμης, ἐωρακὼς αὐτοὺς ἅμα καὶ διδάξας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη πεμφάντων φιλιππησίων διακονίσων τῷ παύλῳ, καὶ πόνων περιερχομένων, καὶ διαφθειρόντων τὰς ἀκοὰς τῶν ἀκροάτων προφάσει τῆς σπορᾶς τοῦ νόμου καὶ τῆς περιτομῆς, καὶ λεγόντων χωρὶς ταύτης μὴ δύνασθαι σωθῆναι. μανθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει φιλιππησίοις. καὶ πρῶτον μὲν ἀποδέχεται αὐτῶν τὴν πίστιν, καὶ σημαίνει μνημονεύειν αὐτῶν. ἔπειτα διηγεῖται ὡς ἀπελογήσατο ἐν ῥώμῃ, καὶ ὅτι τινὲς αὐτῷ βαρεῖς γεγόνασιν, ἐν τοῖς δεσμοῖς φθόνον αὐτῷ κινοῦντες. ἔπειτα αὐτοὺς προτρέπεται ἀλλήλους ἀγαπᾶν, ἐξηγούμενος τὴν τοῦ σω-

Digitized by Google

τῆς θ philanthrōpias, ὅτι theos ōn, anthrōpos gegone di' hēmas. eita peri tomēs, kai to palaiou nomou diallaxōn, apodeiknysi loipon archēn gegenēsthai tēs peritomēs, lambanōn eph' heautō to tou sōtēros deigma, ēgoun legōn, hoti tautēi pantes hēgiasmenoi esmen dia tou christou sēmeiou. dio kai tois men dialassontas eis peritomēn, kai thelontas autous apo tēs autou memphomenous thē. kai ean ōsin echthrōs echontas autou tous heautou tou christou, apotemnetai philanthrōpious dia tēn pros auton tōn tēs koinōnias logōn. kai pros tremphomenous thē palin eis to ethnē autous, telountas tēi epistolēi.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς φιλιππησίων ἀρε τῆς καὶ ἀρχὴ τελειώσεως.

Δικήγησις τῆς αὐτοῦ ἀγωγῆς ἀγωνιστικῆς καὶ προθυμίας.

β. Παραίνεσις κατὰ θεὸν ὁμονοίας καὶ τῆς ἐν θεοῦ ζωῆς.

Περὶ τιμοθέου καὶ ἐπαφροδίτου οὓς ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς.

γ. Περὶ τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ μὴ ἐν σαρκὶ ὃς ἐστι μίμησις τοῦ θανάτου τοῦ χριστοῦ.

δ. Παραινέσεις διάφορα πρὸς τὴν κοινὴν πολιτείαν.

Ἀποδοχὴ τῆς ἀποστολείσης αὐτῷ διακονίας.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ τιμόθεος δοῦλοι ἰησοῦ χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν, πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας ἰησοῦ χριστοῦ, καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνοὺς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄν-

1.

Digitized by Google

τας. μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ὡς ἐπι-
ποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ
χριστοῦ. καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγά-
πη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ
ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δο-
κιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰ-
λικρινεῖς, καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν χρι-
στοῦ, πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης,
τῶν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαι-
νον θεοῦ. γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι ἀδελ-
φοὶ, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ, μᾶλλον εἰς προκοπὴν
τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς δε-
σμούς μου φανερούς ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅ-
λῳ τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ-
σι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυ-
ρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισ-
σοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λα-
λεῖν. τινὲς μὲν, καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν.
τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κη-
ρύσσουσιν. οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν χριστὸν κα-
ταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν
ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου, οἱ δὲ ἐξ ἀγά-
πης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγε-

λίου κεῖμαι. τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς καταγγέλλεται, κἀν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. οἶδα γὰρ, ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν, διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου. ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστὸς, καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. συνέχομαι γὰρ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν χριστῷ εἶναι, πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον. τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς, καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. μόνον ἀξίως

τὸ ἀνεγγελίον τοῦ χῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε
ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι,
μιᾷ ψυχῇ, συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ ἀνεγ
γελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ τῶν
ἀντικειμένων, ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔν-
δειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο
ἀπὸ θεοῦ, ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χρι
στοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ
τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, τὸν αὐτὸν ἀγῶνα
II. ἔχοντες, οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούε-
τε ἐν ἐμοί. Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν
χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοι
νωνία πνεύματος, εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰ-
κτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ
αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες,
σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, μηδὲν κατὰ
ἐρίθειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινο-
φροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχον-
τας ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκο-
πεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος. τοῦτο
γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν χριστῷ Ἰη
σοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρ-

Digitized by Google

παγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. ὥστε ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν, καὶ τὸ θέλειν, καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν, καὶ διαλογισμῶν, ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν

ἑβρ. β. ἰωαν. ιδ. ἡσαΐ. με. α. πέτ. δ

κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ, καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ μοι. ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς. πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν, καὶ συνεργὸν, καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε, ὅτι ἠσθέ-

πρὸς. 15.

κορ. 13.

νησε.

νησε. ἡ γὰρ ἀδένησε παραπλησίαν θανάτῳ, ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸν ἐλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπην λύπῃ ἐπὶ σχῶ. σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν, πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ. μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν, παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα πληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

ΤΟ Λοιπὸν ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ τὸ ἀσφαλές. βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, οἱ πνεύματι θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον, περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους ἰσραὴλ, φυλῆς βενιαμὶν, ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων, κατὰ III

Digitized by Google

ψαλ.κθ. νόμον φαρισαῖος, κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. ἀλλὰ ἅτινά μοι ἦν κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν. ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα χριστὸν κερδήσω, καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν, οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ, εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ. ἀδελφοὶ, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι. ἓν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω, εἰς τὸ

Digitized by Google

βραχεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ὅσοι οὖν τέλειοι τοῦτο φρονῶμεν, καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν. συμμιμηταί μου γίνεσθε ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νυνὶ δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα, κύριον ἰησοῦν χριστόν, ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν, τὸ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα. ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ ἀγαπητοί. εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ

ἔσω μ. 15.

IIII.

Digitized by Google

σωτύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. καὶ ἐρωτῶ καί σε σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς αἵτινες ἐν τῷ ἀγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε, καὶ πάλιν ἐρῶ χαίρετε. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγγύς. μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. τὸ λοιπὸν ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε, ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί. ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖ-

Digitized by Google

τε, ἠκαιρεῖσθε δὲ, οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω. ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμὶ, αὐτάρκης εἶναι. οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι, καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν, καὶ ὑστερεῖσθαι. πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με χριστῷ. πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι. ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ, ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε, οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω. πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ ἐπαφροδίτου, τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν, κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ. τῷ

Digitized by Google

δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. ἀσπάσασθε
πάντας ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται
ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ
ἐκ τῆς καίσαρος οἰκίας. ἡ χά
ρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη
σοῦ χριστοῦ μετὰ
πάντων ὑμῶν.
ἀμήν.

Ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ἐπαφροδίτου.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἀπεστέλλετο ἀπὸ ῥώμης, οὐκ ἑωρακὼς μὲν αὐτοὺς, ἀκηκόως δὲ περὶ αὐτῶν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἀποστολῆς αὕτη. τοὺς κολοσσεῖς ἠξούλοντό τινες ἀπατᾶν σοφίσμασιν ἑλληνικοῖς, κατὰ τῆς εἰς ἰησοῦν πίστεως, καὶ περὶ τῶν νόμῳ βρωμάτων, καὶ περιτομῆς. ταῦτα τοίνυν μαθὼν ὁ ἀπόστολος, γράφει τῇ ἐπιστολὴν ὡσπερ κατηχητικὴν αὐτοῖς τῆς ἀληθείας, καὶ ὅτι ὁ χριστὸς εἰς ὃν ἐπίστευσαν, εἰκὼν ἐστὶ τοῦ θεοῦ καὶ λόγος, δι' οὗ τὰ πάντα γέγονε, καὶ ὅτι ἔπρεπεν αὐτὸν δημιουργὸν ὄντα, γενέσθαι αὐτὸν πρωτότοκον τῆς κτίσεως καὶ πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα τὰ ἀμφότερα σωμάτῃ, καὶ ζωοποιήσῃ τὰ πάντα. προτρέπει δὲ αὐτοὺς ἐμμένειν τῇ

Digitized by Google

τὴν πίστιν, σημαίνων, ὅτι αὐτὸς παῦλος διάκονός ἐστι τοῦ εὐαγγελίου, οὗ κατηχήθησαν. εἶτα καὶ περὶ τοῦ νόμου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ βρωμάτων, καὶ περὶ ἡμερῶν, καὶ ἑτέρων ἐξηγεῖται. μὴ ἀποδείκνυσιν ἠργμένους λοιπὸν τοὺς παλαιούς, μὴ τὴν περιτομήν. συμβουλεύει τε αὐτοῖς μὴ πλανᾶσθαι ὑπὸ τῶν σοφιζομένων, μὴ πλανᾶν αὐτοὺς θελόντων. καὶ λοιπὸν παραινέσας, καὶ ὡς γονεῦσι καὶ τέκνοις, οὐ δούλοις καὶ κυρίοις, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὰ ἤθη συμβουλεύσας, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Εὐχαριστία ὑπὲρ κολασαυτέων οἰκειωθέντων τῷ θεῷ ἐπ' ἐλπίδι.

Εὐχὴ περὶ αὐτῶν εἰς σοφίαν πρακτικὴν, εἰς δὲ μὴ ὑπομονῆς σὺν εὐχαριστίᾳ τῆς ἀπαθείας τῆς ἐν καὶ θλίψεσι.

Digitized by Google

Περὶ τῆς ἐν χριστῷ κτίσεως καὶ ἀνακαινίσεως τῆς κατὰ συμφέροντα θεοῦ.

Περὶ ἐθνῶν προσαγωγῆς. τῶν ἐν σώματι χριστοῦ καὶ πάσης ἡλικίας πίστεως.

Περὶ τῶν ἡλικιῶν αὐτῶν διδαχῆς ἀνακτικῆς εἰς παράκλησιν θεοῦ.

β. Περὶ τοῦ μὴ ὑπάγεσθαι τῇ ἀνθρωπίνῃ φιλοσοφίᾳ. ἀπατηλῇ τοὺς ἐν χριστῷ τὴν σοφίαν ἔχοντας.

Ὅτι ἡ πρὸς θεὸν συμφέρει. καὶ τὸ τοῦ νόμου περιέχει πνευματικῶς, εἰς τὸ συζῆν χριστῷ.

Ὅτι οἱ τοῦ σαρκικοῦ νόμου τύποι σαρκικοῖς χρήσιμοι ἢ οὐ πνευματικοῖς, τοῖς ἐν δυνάμει χριστοῦ ζῶσιν.

γ. Παραίνεσις καθάρσεως. ἁγιασμοῦ, φιλανθρωπίας, φιλοθεότητος, φιλομαθίας, ψαλμῳδίας ἀφθόνου. εἰς θεὸν διαγωγῆς, ἀχαριστίας.

Τὰ πρὸς τοὺς οἰκείους ὁμονοητικῶς.

δ. Τὰ πρὸς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως οἰκονομικῶς.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙ ΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

1. ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τοῖς ἐν κολοσσαῖς ἁγίοις, καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε, καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ

Digitized by Google

σωσδούλου ἡμῶν, ὃς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν
διάκονος τοῦ χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. διὰ τοῦτο
καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ
παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν
τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ὑμᾶς
ἀξίως τοῦ κυρίου, εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες, καὶ
αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ, ἐν
πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι, κατὰ τὸ
κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομο-
νὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς, εὐχαρι-
στοῦντες τῷ πατρὶ, τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς
εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ
φωτὶ, ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας
τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν
τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ,
τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ
θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτί
σεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ

Digitized by Google

ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ
ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυ
ριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάν
τα δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, καὶ αὐ
τός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐ
κολ. ιϛ τῷ συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ
εἰπὸκ. σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχὴ πρω
τότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶ
σιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκη
σε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι'
αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐ
τὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ στα
ροῦ αὐτοῦ δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴ
τε τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὑμᾶς ποτὲ
ὄντας ἀπηλλοτριωμένους, καὶ ἐχθροὺς τῇ
διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ
δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρ
κὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑ
μᾶς ἁγίους, καὶ ἀμώμους, καὶ ἀνεγκλήτους
κατ' ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ. εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει
τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακι
νούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου,
οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ

Digitized by Google

κήσει, τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διάκονος. νυνὶ χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων, καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ ἰησοῦ, εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ, II.

και ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου
ἐν σαρκὶ, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι
αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς
πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συ-
νέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ,
καὶ πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσι πάν-
τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώ-
κωκορ.ε σεως ἀπόκρυφοι. τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις
ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ. εἰ
γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἀπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύ-
ματι σὺν ὑμῖν εἰμὶ, χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς
χριστὸν πίστεως ὑμῶν. ὡς οὖν παρελάβετε
τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περι
πατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμε-
νοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισ
σεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. βλέπετε,
μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλλαγωγῶν διὰ τῆς φι
λοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παρά
δοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα
τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ χριστόν. ὅτι ἐν αὐ
τῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότη-
τος σωματικῶς, καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπλη-

Digitized by Google

μένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ
ἐξουσίας, ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτμῇ
ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώμα
τος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περι
τομῇ τοῦ χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ
βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆ
πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ, τοῦ ἐγείραν
τος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν. καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ἐφε. β.
ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ
τῆ σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν σὺν αὐ
τῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παρα
πτώματα, ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγρα
φον, τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν,
καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας
αὐτὸ τῷ σταυρῷ, ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρ
χὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παῤ
ῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. μὴ οὖν
τίς ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ
ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νουμηνίας, ἢ σαββάτων,
ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων. τὸ δὲ σῶμα τοῦ
χριστοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέ- ματ. κδ.
λων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν μάρ. ιγ.
ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ λου. κα.

Digitized by Google

φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐ-
τοῦ, καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν
τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων
ἐπιχορηγούμενον, καὶ συμβιβαζόμενον, αὔ-
ξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. εἰ οὖν ἀπεθάνετε
σὺν τῷ Χῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί
ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; μὴ ἅψῃ,
μὴ δὲ γεύσῃ, μὴ δὲ θίγῃς, ἃ ἐστι πάντα εἰς
φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλμα-
τα, καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων, ἅτι-
νά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελο-
θρησκείᾳ, καὶ ταπεινοφροσύνῃ, καὶ ἀφειδίᾳ
σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι, πρὸς πλησμονὴν
III. τῆς σαρκός. Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χρι-
στῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δε-
ξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος. τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ
τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ
ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ.
ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τό-
τε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν
ἐφέσ. δόξῃ. νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πά-
θος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν,

ἥτις

Digitized by Google

ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς. νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος, καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς

ρώμ. ϛ. ἐφε. δ. ἑβρ. ιβ. α. πέτ. β καὶ. δ. ἐφε. ε. ἐφε. δ.

Digitized by Google

καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ
σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. ὁ λόγος τοῦ
χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πά-
σῃ σοφίᾳ. διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς
πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρ
δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, καὶ πᾶν ὅ ἂν ποιῆτε
κολ.3.17. ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυ
ρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πα
ἐφε.6. τρὶ δι' αὐτοῦ. αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς
κ.πέτ.3. ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυ-
ἐφε.5. ρίῳ. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ
μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. τὰ τέκνα, ὑ-
πακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα. τοῦτο
γάρ ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ. οἱ πατέρες,
ἐφε.5. μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυ-
πτ.β. μῶσιν. οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάν-
β.πέτ.β τα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλ
μοδουλίαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν
ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν θεόν.
καὶ πᾶν ὅτι ἐὰν ποιῆτε ἐκ ψυχῆς ἐργά-
ζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰ-
δότες, ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν

ἐν τῇ ἀπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ γὰρ κυ- α. πέτ. ε
ρίῳ χριστῷ δουλεύετε. ὁ δὲ ἀδικῶν κο- σοφ. 5.
μιεῖται ὃ ἠδίκησε, καὶ οὐκ ἔστι προσωπο- ρωμ. β.
ληψία. Οἱ Κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν 1111.
ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες,
ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς. τῇ
προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγορεύοντες ἐν
αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἅμα καὶ
περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύ-
ραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χρι
στοῦ δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ,
ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἐν σοφίᾳ περιπατεῖ ἔφε. 5.
τε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμε-
νοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι ἅλ-
ατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ
ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. τὰ κατ' ἐμὲ πάντα
γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ
φὸς, καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος
ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ
τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρα-
καλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὀνησίμῳ
τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν
ἐξ ὑμῶν, πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

Digitized by Google

ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίστερχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ μάρκος ὁ ἀνεψιὸς βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτὸν, καὶ ἰησοῦς ὁ λεγόμενος ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς, οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλος χριστοῦ πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν ἱεραπόλει. ἀσπάζεται ὑμᾶς λοῦκας ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ δημᾶς. ἀσπάσασθε τοὺς ἐν λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῶν ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσατε, ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. καὶ εἴπατε ἀρχίππῳ, βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πλη-

α. πμ. σ.

φοῖς. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.
μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ'
ὑμῶν. ἀμήν.

Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ
καὶ Ὀνησίμου.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἐωρακὼς πρότερον αὐτοὺς, καὶ διατρίψας παρ' αὐτοῖς. νῦν δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ὁ ἀπόστολος πολλὰς θλίψεις παθὼν ἐν Βεροίᾳ, καὶ ἐν Φιλίπποις τῆς Μακεδονίας καὶ ἐν Καρίνθῳ, ὑπώπιόν τε ὄντα πεπονθὼς καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ, φοβούμενος μὴ ἀκοὰς σκῶπτες Θεσσαλονικεῖς δὲ πεπονθὼς ἐν τοῖς

Digitized by Google

προκεκριμένους πάλαι παραδῶσιν ἀπὸ τῆς περιόδου, καὶ σκανδαλισθῶσι. μαθὼν δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τοῖς ἀποστόλοις σκάνδαλα ἐγίνοντο, ἀποστέλλει παρηγορίαν πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. μὴ πρῶτον μὲν ἐπισκάζει αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει, ὥστε μὴ σαλεύεσθαι διὰ τὰς θλίψεις, καὶ μηδὲν ξένον αὐτοὺς πεποιθέναι ἀπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν κύριον ἀπο-κτεινάντων. χρησιμωτάτη γὰρ ἦν, τὸ θλίβεσθαι ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἔλεγεν. πολλὰ δὲ παραινέσας αὐτοῖς οὕτως, ὡς παρέλαβον παρ' αὐτοῦ, ἐναγκρέφεται, γράφει περὶ τῶν τελευτόντων παραμυθούμενος αὐτούς, μὴ διδάσκων μὴ βαρέως φέρειν, οὐ μὴν ὅτι τὸν θάνατον ἀπωλείαν, ἀλλ' ὁδὸν εἰς ἀνάστασιν. ἔπειτα, καὶ περὶ τῶν χρόνων αὐτοὺς διδάσκει, ἵνα ἄδηλον τὴν ἡμέραν γινώσκοντες, ἀεὶ ἕτοιμοι γένωνται, καὶ μηδενὶ προσέχωσιν ἐπαγγελλομένῳ περὶ αὐτῆς. ἔσεσθαι γάρ φησι τὸν παρουσίαν οὕτως, ὥστε τοὺς περιλειπομένους καὶ εὑρισκομένους ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, μη-

φθάνειν τοὺς ἐκ νεκρῶν ἐγειρομένους. ἅμα γὰρ γίνεσθαι τ̃ πάντων ἀλλαγὴν, φησίν. πρὸς τούτοις προτρέπων αὐτοὺς βεβαιοῦσθαι ἐν ταῖς ὑψέσι, προτρέπει αὐτοὺς ἀεὶ χαίρειν τ̃ ἐλπίδι, καὶ προσεύχεσθαι, καὶ εὐχαριστεῖν αὐτοὺς ἀεὶ τ̃ κυρίῳ, συνορκίζων αὐτοὺς ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ὑποθολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Ἔπαινος τῶν θεσσαλονικέων διὰ τὴν ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγωγὴν.

β. Πόθος αὐτῶν καὶ χαρὰ ἐπ' αὐτοῖς καὶ μέριμνα ἕως ἂν τελειωθῶσιν.

γ. Εὐχὴ πρὸς θεὸν πολὺ ὠφέλειας αὐτῶν. καὶ τ̃ς αὐξήσεως καὶ βεβαιώσεως θεσσαλονικέων, ἕως τ̃ς χρισοῦ παρουσίας.

δ. Παρακίνησις σωφροσύνης. δικαιοσύνης. διὰ κρίσεα φιλαδελφίας. ἐργασίας.

Digitized by Google

ἐδιοπραγμοσυνῆς.

Διδασκαλία περὶ τ τῆ θανάτου καὶ τελύσεως. ἀθὴ ζώντων καὶ νεκρῶν ἐν ἀθηφανείᾳ χρισοῦ.

ε. Περὶ τῆ αὐφνιδίως ἥξειν χρισόν. ὥστε δεῖν ὑπρεπίζεσθαι σουδῆ. πίσει ἔλπίδι. ἀγάπη. πμῆ. εἰρήνη. μακροθυμία. φιλανθρωπία.

Εὐχὴ σοὶ ἀγιασμὸ πνεύματος. ψυχῆς καὶ σώματος.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΠΑΥΛΟΥ Α.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ συλουανὸς καὶ τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων, ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ, καὶ πατρὸς ἡμῶν. εἰδότες ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε, οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑ-

1.

Digitized by Google

μᾶς, καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε, καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου. ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ ὑμῶν ἀπαγγέλλουσιν, ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων. δουλεύειν θεῷ ζῶντι, καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II.] ΑΥΤΟΙ γὰρ οἴδατε ἀδελφοὶ τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ἀλλὰ καὶ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε ἐν φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν, λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης

Digitized by Google

οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὐδὲ ἐν δόλῳ, ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν· οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ θεῷ, τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι, ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, οὕτως ἱμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν, οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγένησθε. μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν, καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν. καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκαστον

πρὸ. κ. μόχθου. α. κορ. δ. β. θεσ. γ.

Digitized by Google

τὸν ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλῶν ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ, τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε ἀδελφοὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ, τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν, καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι, ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος. ἡμεῖς δὲ ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν

ξὸν ὥρας προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διὰ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος καυχήσεως, ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. ΔΙΟ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ, καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς, καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν, τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις, αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ

III.

κοπιάσαμεν ver. 15.

Digitized by Google

κόπος ἡμῶν. ἀλλὰ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς
ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν
τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅ-
τι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ
ἡμεῖς ὑμᾶς· διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν ἀδελ-
φοὶ ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ
ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι
νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. τίνα
γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀν-
τὶ πάσης τῆς χαρᾶς ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ
θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπε-
ρισσοῦ δεόμενοι, εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρό-
σωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς
πίστεως ὑμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ
ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευ-
θύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. ὑμᾶς δὲ ὁ
κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγά-
πῃ εἰς ἀλλήλους, καὶ εἰς πάντας, καθά-
περ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν
τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμ-
προσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ

παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Τὸ λοιπὸν οὖν ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν, τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν, καὶ ἀρέσκειν θεῷ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. οἴδατε γὰρ, τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη, τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεὸν, τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος ὁ κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν, τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς ὑμᾶς. περὶ δὲ φιλαδελφίας, οὐ χρείαν ἔχομεν γράφειν ὑμῖν, IIII.

ἐφ. ε. ἐφ. ιβ.

αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ
ἰωάν.ιγ. ἀγαπᾶν ἀλλήλους. καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ
ιγ.ιε. εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς, τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ
α.ἰω.β. μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελ
ιγ.δ. φοὶ, περισσεύειν μᾶλλον καὶ φιλοτιμεῖσθαι
ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργά
ζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς
ὑμῖν παρηγγείλαμεν, ἵνα περιπατῆτε εὐσχη
μόνως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν
ἔχητε. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοὶ
περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε,
καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπί
δα. εἰ γὰρ πιστεύομεν, ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανεν
καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέν
τας διὰ τοῦ ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο
α.κορ.ιε. γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς
οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρου
σίαν τοῦ κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοι
μηθέντας, ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσμα
τι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ
καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν
χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς
οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐ

τοῖς

τοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡ ἡμέρα κυρίου, ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ, οὕτως ἔρχεται. ὅταν γὰρ λέγωσιν, εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ. πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε, καὶ υἱοὶ ἡμέρας, οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν. ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας. ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν

V.

α. πέτ. γ. ἀπο. γ. κγ. 15. ὑσα. νδ. ἔφε. ϛ.

σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν, εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.

παροι. ιζ. ὁρᾶτε, μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε, καὶ εἰς ἀλλήλους, καὶ εἰς πάντας. πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε. τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. ρω-

ἐκκλ. ιη. ἐκκλ. ιη.

τὸς ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλο
τελεῖς. καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ
ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ πα
ρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρη α.καρ.α.
θείη. πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
ἀδελφοὶ, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. ἀπασ-
πάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φι- α.καρ.α.
λήματι ἁγίῳ. ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύ-
ριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπι-
στολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις
ἀδελφοῖς. ἡ χά-
ρις τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν ἰησοῦ χῦ
μετὰ ὑμῶν.
ἀμήν.

Πρὸς θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγρά-
φη ἀπὸ ἀθηνῶν.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπέστειλεν ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. τινὲς ἀπὸ Θεσσαλονίκης ἀφῖγοντο καὶ ἕτεροι περιερχόμενοι, τοὺς ἀδελφοὺς ἀφίεσαζον, ὡς ἤδη τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἐνεστώσης, ἢ παρ' ἑαυτῶν δὲ τοὺς ἀκούοντας, ὡς τοῦ ἀποστόλου τοῦτο δηλοῦντος, καὶ ὡσανεὶ πνεύματος ἐκβοῶντες. Ἵνα οὖν τοίνυν μαθὼν ὁ ἀπόστολος, γράφει τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν ἀποδέχεται τὴν πίστιν αὐτῶν αὐξάνουσαν, καὶ ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐκαυχᾶτο, τὰς θλίψεις γενναίως ὑποφέρουσιν ἕνεκα τοῦ χριστοῦ. καὶ παραμυθεῖται δὲ αὐτοὺς ὡς ἐσομένης ἐκδικίας παρὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τῶν αὐτοὺς ἐκ

Digitized by Google

δηκούντων. ἔπειτα περὶ τῆς παρουσίας
τοῦ σωτῆρος διδάσκει, μηδενὶ αὐτοὺς πεί-
θεσθαι, μηδὲ δοξεῖσθαι αὐτούς. μήτε διὰ
πνεύματος, μήτε ὡς αὐτοῦ γράψαντος, μη-
θ' ὅλως νομίζειν ἤδη παρεῖναι αὐτήν. Μὴ
γὰρ πρότερον ἔσεσθαι αὐτήν, ἐὰν μὴ ἡ ἀπο
στασία πρῶτον ἔλθῃ, καὶ μετ' αὐτὴν ὁ ἄν-
θρωπος, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὃν τὴν πα-
ρουσίαν ἐν σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους
κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἔσεσθαι, σημαί
νει. εἶτα παραινέσας αὐτοῖς στήκειν γενναί
ως, καὶ κρατεῖν τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδι-
δάχθησαν παρ' αὐτοῦ, παραγγέλλει μηδὲ
μίαν κοινωνίαν ἔχειν μετὰ τῶν ἀτάκτων,
ἀλλὰ ἀποβάλλειν αὐτούς. εἶναι γὰρ καὶ
περιέργους καὶ πλάνους ἐδήλωσε τοὺς τοιού
τους. καὶ καθόλου δὲ παρήγγειλε τὸν μὴ
ὑπακούοντα τοῖς λόγοις αὐτοῦ, τοῦτον ἀπο-
συναγώγον γίνεσθαι. καὶ λοιπὸν ἐπαξιώ-
μενος αὐτοῖς εἰρήνην, τελεῖ τὴν ἀπο-
στολήν, τὸν ἀσπασμὸν τῇ ἰδίᾳ χειρὶ
γράψας ὅπερ σημεῖον εἶναι πά-
σης ἐπιστολῆς ἐδήλωσεν.

Rom

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς τῶν Θεσσαλονικέων πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ ὑπομονῆς ἐπιμονῆς αὐτῶν καὶ κολάσεως τῶν θλιβόντων

β. Περὶ τέλους, ὅτι μετὰ ἀντίχριστον τὸν παραγενόμενον ὑπὸ ἔλεγχον Ἰουδαίων τῶν ἀπιστησάντων χριστῷ.

Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς κλήσεως.

Προτροπὴ ἐπιμόνου ἀγχῆς πρὸς χριστὸν τὸν θεόν. καὶ περὶ σπερμοῦ αὐτῶν.

Παράκλησις ἀγχῆς ὑπὲρ αὐτῶ καὶ τοῦ ἔργου.

γ. Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἀγάπην θεοῦ.

Προτροπὴ ἐργασίας καὶ παραπήσεως τῶν ἀεργῶν καὶ περιέργων.

Εὐχὴ περὶ εἰρήνης τῆς παρὰ θεοῦ.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΠΑΥΛΟΣ Καὶ συλουανὸς καὶ τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως, ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε. εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ, ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν

1.

Digitized by Google

ὧν ὑμᾶς θλίψιν, καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομέ-
νοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ
κυρίου ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, μετ' ἀγγέλων δυ-
νάμεως αὐτοῦ, ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος
ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν, καὶ τοῖς
μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, οἵτινες δίκην τίσουσιν,
ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ κυ-
ρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐ-
τοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύ-
σιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑ-
μᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εἰς ὃ καὶ προσευχό-
μεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώ-
σῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώ-
σῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔρ-
γον πίστεως ἐν δυνάμει, ὅπως ἐνδοξασθῇ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν
ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ
θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

II. Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ ὑπὲρ τῆς
παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ
ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν, εἰς τὸ μὴ

σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς
μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε
διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν,
ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ χριστοῦ, μή τις ἐφε.ε.
ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι
ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀπο-
καλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς
τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπερ-
αιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν, ἢ
σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ,
ὡς θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν
ὅτι ἔστι θεός. οὐ μνημονεύετε, ὅτι ἔτι ὢν πρὸς
ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέ-
χον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν
τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνερ-
γεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι
ἕως ἐκ μέσου γένηται, καὶ τότε ἀποκαλυ- ἡσα. 11ος.
φθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος ἀνελεῖ
τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ κα-
ταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐ-
τοῦ, οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ
σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις, καὶ
τέρασι ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς

ἐκκλησίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν
τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο, εἰς
τὸ σωθῆναι αὐτούς. καὶ διὰ τοῦτο πέμψει
αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦ-
σαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσι πάντες
οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκή-
σαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ. ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν
εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἀ-
δελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλε-
το ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν
ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς
ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν,
εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ χριστοῦ. ἄρα οὖν ἀδελφοὶ στήκετε καὶ
κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθη-
τε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.
αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς καὶ
ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡ-
μᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν, καὶ
ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσαι
ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παν-
III. τὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. Τὸ λοιπόν,
ἔφε. 5. προσεύχεσθε ἀδελφοὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ

Digitized by Google

λόγος τοῦ κυρίου τρέχη καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων, καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων, οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς, καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ. παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβον παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν. οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο πα-

κολο. δ.
πρά. κ.
κορ. δ.
θεσ. β.

Digitized by Google

ρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἀτακτῶν καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβεν ἀφ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθε, καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ, καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

γαλά. 5.

Ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει ἀπὸ Λαοδικείας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. οἱ περὶ Ἑφέσιον τινὲς ἑαυτοὺς διδάσκοντες ἑτεροδιδασκαλεῖν, καὶ ἀπὸ τοῦ νόμου τοὺς ἀνεράστους προφέρειν τῷ νόμῳ. τότε δὲ μαθὼν ὁ ἀπόστολος, προτρέπει τὸν Τιμόθεον ἐπεῖ προσμεῖναι πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν. Γράφει δὲ τὴν ἐπιστολὴν, ἵνα πρῶτον μὲν ὑπομνήσῃ Τιμόθεον, εἰδότα τὴν ἐν Χριστῷ πίστιν, διδάσκων αὐτὸν σοφῶς τῷ νόμου κωλύειν τοὺς παρὰ τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν λαλοῦντας, ἐπιτιμᾶν τε αὐτούς. καὶ μὴν καὶ αὐτὸς ὑμένιον, καὶ ἀλεξίνθρον ναυαγήσαντα σοφῶς τὴν πίστιν, παρέδωκε τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν. τούτους ὑπομνήσας, λοιπὸν διατάττει αὐτῷ κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς σοφῶς περὶ προσευχῆς, ὡσὼς καὶ

Digitized by Google

πού, καὶ περίπτων δεῖ προσέχεσθαι. περὶ τῆ σιγῆν ἐν ἐκκλησίᾳ τοὺς γυναῖκας, ἢ μᾶλλον μανθάνειν, καὶ μὴ διδάσκειν αὐτούς. ὡσὶ ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, πῶς καὶ οἵους εἶναι δεῖ τοὺς καθισαμένους. ὡσὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χηρῶν, ἀπὸ πόσων ἐτῶν χρὴ τούτους καταλέγεσθαι, καὶ οἵους αὐτοὺς εἶναι δεῖ, ἢ πῶς αὐτοῦς δεῖ προσέχειν. περὶ τῦ σωφρονεῖν τοὺς νεωτέρους, καὶ γαμεῖν μᾶλλον, ἢ μὴ αὐχρεῶς ζῆν. περὶ τῦ παραγγέλλειν τοὺς πλουσίους μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἐλπίζειν ἐπὶ πλούτῳ. περὶ τούτων διατιθέμενος προτρέπετ αὐτὸν τοῦτο διδάσκειν, καὶ μηκέτι ὑδροποτεῖν. προσέχειν δὲ ἑαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐν ὅτε, ἔσεσθαι καιροὺς ἐν οἷς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως. διδάξας δὲ καθαρὸς εἶναι καὶ τοῦ βρώματος, καὶ παραγγείλαντ αὐτῷ ἐκτρέπεσθαι τοὺς ἐκ φιλονείκους ζητήσεις ὡς βεβήλους, ἐφ' οἷς τινες καυχώμενοι παρέβησαν τὴν πίστιν. οὕτως τελεῖ τὴν ἐπιστολήν.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ τῆς εἰς ἀγάπην θεοῦ ὁλκίας τῆς ἀπροσδεκήτου νομικῆς ἀνάγκης.

Περὶ τῆς ἑαυτῷ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελισιν ἐκ διώκτου κατὰ χάριν θεοῦ.

Παραγγελία περὶ πίστεως καὶ ἀσωμάτου διακονίας ἧς ἄνα κίνδυνος.

β. Περὶ ἀρχῆς ὅτι ὑπὸ πάντων. ὅτι παντεχοῦ ἀκάκως ἀπαρέχως σεμνῶς.

Περὶ διδασκάλων, ὅτι ἄνδρας χρὴ εἶναι. διὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ πάθος τὸ ἐξ ἀρχῆς ὁ λύθη γένεσις χριστοῦ καὶ πίστις αὐτῶν καὶ βίος.

γ. Περὶ ἀρετῆς ἐπισκόπων.

Περὶ διακόνων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν.

Περὶ θείας σκεπώσεως.

δ. Περὶ τῶν ἐσομένων αἱρέσεων διαμαρ-

Digitized by Google

νικῶν.

Περὶ ἀγωνίας ἀσεβείας ἐπ' ἐλπίδι.

ε. Περὶ ἐπιμελείας αὐτοῦ καὶ τ' ἐκκλησίας.

Περὶ τῶ ἁρμοζόντως ἑκάστῳ προσφέρεσθαι.

Περὶ χειρῶν καὶ ἁπλείας καὶ τρόπου τῆ διαικίσεως αὐτῶν.

Περὶ πρεσβυτέρων τιμῆς.

Περὶ χειροτονίας ἀσφαλοῦς.

Οτι οὐδὲν ἔργον λανθάνει.

ζ. Περὶ δούλων ὑποκοῆς.

Περὶ φιλοκερδῶν ψευδοδιδασκάλων.

Παραγγελία φοβερὰ περὶ καθαρᾶς ὑποκοῆς ἀχρειτέλους.

Πλουσίων ὁδηγία αὐτὴ τοῦ ὄντως ζωῆς.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ χρι- 1.
στοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χρι-
στοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέῳ
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις ἔ- πρό. 15.
λεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυ-
ρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. καθὼς
παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πο-
ρευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγεί-
λῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέ-
χειν μύθοις, καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις,
αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰ-
κονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει. τὸ δὲ τέλος
τῆς παραγγελίας ἐστὶν, ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς
καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πί-
στεως ἀνυποκρίτου. ὧν τινες ἀστοχήσαν-
τες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, θέ-
λοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες

κεφ. ζ. ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων ἢ βεβαιοῦνται. οἴδαμεν δὲ, ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται. ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, κακεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατραλοίαις καὶ μητραλίαις, ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν, τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον, καὶ διώκτην, καὶ ὑβριστήν, ἀλλὰ καὶ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ. ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης, τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι χριστὸς Ἰησοῦς
ματ. θ. ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι,
μέρ. β. ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς

χεῖρος τῶν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑ-
ποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐ-
τῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν
αἰώνων ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ
θεῷ τιμὴ, δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν. ταύτην τὴν παραγγελίαν πα-
ρατίθεμαί σοι τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς
προαγούσας ἐπί σε προφητείας, ἵνα στρατεύ-
ῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πί-
στιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπω-
σάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν, ὧν ἐστὶν
Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα
τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφη-
μεῖν. Παρακαλῶ οὖν, πρῶτον πάντων 11.
ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις, εὐ-
χαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ
βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ
ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγω-
μεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο
γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σω-
τῆρος ἡμῶν θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους
θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
ἐλθεῖν. εἷς γὰρ θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ

Digitized by Google

καὶ αὐθρώπων, ἄνθρωπος χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος. ἀλήθειαν οὐ λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ
α. πέτ. γ. ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν, ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν δι' ἔργων ἀγαθῶν. γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω
α. κορ. ιδ. ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. γυναικὶ δὲ διδάσκειν
γέν. α. οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ'
γέν. γ. εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε, σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. Πιστὸς ὁ λό-
III.

Digitized by Google

γος. εἴτις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλη-
πτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφά-
λιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτι-
κὸν, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερ-
δῆ, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ
ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔ-
χοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότη-
τος. εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ
οἶδε, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ
νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέ-
σῃ τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-
ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα
μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ
διαβόλου. διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς,
μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχον-
τας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον
τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗ-
τοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον. εἶτα διακο-
νείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. γυναῖκας
ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλί-
ους, πιστὰς ἐν πᾶσι. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς
γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστά-

μένοι, καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον. ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας, καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. Τὸ δὲ IIII.
πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν, εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν, ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανό-

Digitized by Google

σώμενον. ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ, καὶ
ἐντεύξεως. ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελ-
φοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐν
τρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆ
καλῆς διδασκαλίας, ἣ παρηκολούθηκας. 6. τιμ. 6.
τοὺς δὲ βεβήλους, καὶ γραώδεις μύθους πτ. γ.
παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέ-
βειαν. ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀ-
λίγον ἔστιν ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς
πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίας ἔχουσα
ζωῆς τῆς νῦν, καὶ τῆς μελλούσης. πιστὸς ὁ
λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. εἰς
τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμε-
θα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σω-
τὴρ πάντων ἀνθρώπων μάλιστα πιστῶν.
παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδείς
σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύ-
που γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστρο-
φῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁ-
γνείᾳ. ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώ-
σει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. μὴ
ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη
σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν

Digitized by Google

χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν. ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. ἐπίμενε αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις, καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου. Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. χήρας τίμα, τὰς ὄντως χήρας. εἴ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδίδόναι τοῖς προγόνοις. τοῦτο γάρ ἐστι καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη, ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι, καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκεν. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. χήρα καταλεγέσθω, μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνὴ, ἐν

V.

Digitized by Google

ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη. εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ. ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρῖμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν. ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιέρχεσθαι τὰς οἰκίας. οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. εἴ τις πιστὸς, ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ. οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι, διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. λέγει γὰρ ἡ γραφή. βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις. καὶ ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου,

Digitized by Google

ἀλλ. κε. ματ. ι' λουκ. ι'

ἐκτὸς ἐμοῦ ἀλλὰ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα τηρήσῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. μηκέτι ὑδροποτεῖ, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI. Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβ

Digitized by Google

βουλόμενοι. τοῦτο δίδασκε καὶ παρακά-
λει. εἴπερ ἐντρυφᾶν διδασκαλεῖ, μὴ μὲν περισσέ-
χειν ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν
διδασκαλίᾳ, τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμε-
νος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομα-
χίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφη-
μίαι, ὑπόνοιαι πονηραὶ, παραδιατριβαὶ
διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ
ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πο-
ρισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ
τῶν τοιούτων. ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἰώβ. α.
ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. οὐδὲν γὰρ ἐκκ. ε.
εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐ
δὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα. ἔχοντες δὲ διατρο-
φὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθη-
σόμεθα. οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπί-
πτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπι-
θυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς,
αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς
ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων
τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρε-
γόμενοι, ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πί-

Digitized by Google

μς, μὴ ἑαυτοὺς περιπείρειν ἀδυσώπη πόθοις. σὺ δὲ ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα φεῦγε. δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, πραότητα. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ χριστοῦ ἰησοῦ, τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ ποντίου πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν. τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μὴ δὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέ-

Digitized by Google

χοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν, ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς. ὦ Τιμόθεε τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἥντινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. ἡ χάρις μετὰ σοῦ, ἀμήν.

Ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ὡς ἐλλιπέστερον ἐκ τῆς ἐρώμης. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. τῶν συναποδημούντων τῷ παύλῳ κατελειφθέντων κατὰ τὸν βυζάντιον ὁ αὐτὸς ὁ ἀπόστολος ἐλθὼν τιμόθεον πρὸς αὐτὸν, γράφει τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν σημαίνει ἑαυτὸν μνημονεύειν αὐτοῦ τῆς ἀνυποκρίτου, καὶ τῶν προγόνων αὐτοῦ πίστεως. ἔπειτα δηλοῖ, ὅτι οἱ ἐκ τῆς ἀσίας, ὧν ἐστὶ φύγελος καὶ ἑρμογένης, ἀπέστρεφον αὐτὸν, ἐρωτῶντες αὐτοῦ τοὺς ἀλύσεις. μόνῳ δὲ ὀνησιφόρῳ μαρτυρεῖ ὠνησήνῳ, καὶ ὅτι ἀπεδέξατο, ἐλθόντα εἰς τὴν ἐώμην, καὶ προσμείναντα αὐτῷ. παραγγέλλει δὲ αὐτὸν πρὸς τοὺς μωρὰς ζητήσεις, ἤγουν τὰ ἐξ αὐτῶν γεννώμενα μάχας. καὶ χρὴ ὑμέναιον καὶ φιλο-

Digitized by Google

τὸς οὕτως ἐκτραπέντες, παρέβησαν τὴν ἀλήθειαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ τίνας καταστρέπουσιν. μᾶλλον οὖν παραινεῖ αὐτῷ προσέχειν ἑαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, καὶ εἰδέναι μὲν, ὅτι ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἔσονται οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, καὶ φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι. προβλέπουσα δὲ ταῦτα, ἀσφαλίζεσθαι τοὺς λαοὺς, μή τις ἐξ αὐτῶν ἀπατηθῇ. καὶ εἰς τὸ ἦθος, καὶ εἰς τὴν τῆς διδασκαλίας ἀκρίβειαν πολλὰ προτρέψαμεν αὐτὸν, καὶ σημάναντες τὸν καιρὸν τῆς ἀναλύσεως ἑαυτῷ σύνεγγυς, καὶ μέλλειν αὐτὸν διδάσκειν καὶ μαρτύρεσθαι, συνετείλατο αὐτῷ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν ταχέως, καμίζοντα τὴν φαιλόνην καὶ τὰ βιβλία. παρήνεσε δὲ αὐτῷ ἀλέξανδρον τὸν χαλκέα φυλάττεσθαι, ὡς πολλὰ κακὰ ἐνδειξάμενον αὐτῷ, καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Ἔπαινος τῆς πρὸς τιμόθεον πίστεως καὶ προτροπὴ ἐπιμονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι. ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς φησὶ διακαρτερεῖ πάσχων.

Περὶ τῆς ἀκριβοῦς μετὰ σπουδῆς τῶν θείων δογμάτων.

Περὶ τῆς ἀφροντιστίας ἐν τῷ νῦν βίῳ πολιτείας. ἐν τρυφαῖς ἀπόνοις τροφαῖς.

β. Περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως καὶ ὑπομονῆς.

Περὶ ὀρθῆς διδασκαλίας. καὶ βίου καθαροῦ ἀμώμου, καὶ κατὰ τῶν ἑτεροδιδασκάλων.

γ. Προρρήσεις περὶ κακίας ἀνθρώπων πλεοναζούσης.

Προτροπὴ μιμήσεως ἐξ ἐναντίου τοῖς φαύλοις.

δ. Περὶ τῶν καινοτομησάντων οἷς ἀντιπέπτωκε τὸν τιμόθεον.

Περὶ τῆς ἑαυτοῦ μελλούσης ἀναλύσεως ἀδὲ δόξης αἰωνίας.

ΠΡΟΣ

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ χρι 1.
στοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, κατ' ἐπ-
αγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ Ἰη-
σου, Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ. χά-
ρις ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-
τρὸς, καὶ χυ Ἰυ τοῦ κυρίου ἡμῶν. χάριν ἔχω
τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθα-
ρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν
περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυ-
κτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, με-
μνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς
πληρωθῶ, ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ
ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶ-
τον ἐν τῇ μάμμῃ σου λωΐδι, καὶ ἐν τῇ μητρί
σου εὐνίκῃ. πέπεισμαι δὲ, ὅτι καὶ ἐν σοί. δι'
ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε, ἀναζωπυρεῖν
τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς
ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμ. π.

Digitized by Google

ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνά-
μεως, καὶ ἀγάπης, καὶ σωφρονισμοῦ. μὴ οὖν
ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμέ, τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκα-
κοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν
πτ. γ. θεοῦ τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος
κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλ-
λὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν
δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ πρὸ χρό-
νων αἰωνίων φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς
ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτί-
σαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
6. πμ. β. εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀ-
πόστολος, καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν, δι' ἣν
αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαι-
σχύνομαι. οἶδα γὰρ, ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέ-
πεισμαι, ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην
μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.
ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν
παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, τῇ
ἐν χριστῷ ἰησοῦ τὴν καλὴν παραθήκην
φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου, τοῦ ἐνοι-

Digitized by Google

κοῦντος ἐν ἡμῖν. οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης. δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπουδαιότερον ἐζήτησέ με, καὶ εὗρε. δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις. Σὺ οὖν τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι, τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις. οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται, καὶ ἑτέρους διδάξαι. σὺ οὖν κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ. οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. νόει ἃ λέγω. δῴη γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. μνημόνευε, Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον II.

Digitized by Google

ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ
εὐαγγέλιόν μου, ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δε-
μῶν, ὡς κακοῦργος. ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ θεοῦ
οὐ δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύ-
χωσι, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰω-
νίου. πιστὸς ὁ λόγος. εἰ γὰρ συναπεθάνο-
μεν, καὶ συζήσομεν. εἰ ὑπομένομεν, καὶ
συμβασιλεύσομεν. εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖ-
νος ἀρνήσεται ἡμᾶς. εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος
πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύνα-
ται. τούτων ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμε-
νος ἐνώπιον τοῦ κυρίου, μὴ λογομαχεῖν,
ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν
ἀκουόντων. σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον
παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυ-
ντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθεί-
ας. τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστα-
σο. ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας,
καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕ-
ξει. ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φίλητος, οἵτινες
περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες
τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέ-

Digitized by Google

πίστιν τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα χριστοῦ. ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα, καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμήν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε. δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς, ὅτι γεννῶσι μάχας. δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι. ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον. ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου

α. τιμ. β. πτ. γ.

Digitized by Google

III. νου θέλημα. τ Τοῦτο γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλε-
α.πμ.ϑ. πωροί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι,
β.πέτ.γ φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσ-
ἰωλ.α. φημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς,
ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπε-
τεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φι-
λόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν
δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι, καὶ τούτους
ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-
νοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτίζον-
τες τὰ γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτί-
αις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, πάν-
τοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνω-
εξο.ϊ. σιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ὃν τρόπον
δὲ Ἰαννὴς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋ-
σῇ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ,
ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκι-
μοι περὶ τὴν πίστιν, οὐ προκόψουσιν
ἐπὶ πλεῖον. ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος
ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκα-

Digitized by Google

λίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται. πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι, καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες, καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος. 2. Πέτ. α.

ΔΙΑΜαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ; IIII.

Digitized by Google

κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίσχθι ἀκαίρως, ἀκαίρως. ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ἔσται γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσι, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτὴς, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπι-
κολο. φάνειαν αὐτοῦ. σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς θεσσαλονίκην. κρήσκης εἰς γαλατίαν, τίτος

εἰς Δαλματίαν. λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ, ἔστι γάρ μοι ἄχρηστος εἰς διακονίαν. τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς ἔφεσον. τὸν φαιλόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο, ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὃν καὶ σὺ φυλάσσου. λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις. ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον, μὴ αὐτοῖς λογισθείη. ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. καὶ ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. ἄσασαι πρίσκαν καὶ ἀκύλαν, καὶ τὸν ὀνησιφόρου οἶκον, ἔραστος ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ, τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν μιλήτῳ ἀσθενοῦντα, παύ

ἄνω. κ.

Digitized by Google

Δ΄ασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου, ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν, ἀμήν.

Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης ἡ πρὸς Τιμόθεον Δ΄ευτέρα, ὅτε πρεσβύτης Παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι ἐπὶ Δ΄ευτέρου πάλιν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΠΑΥΛΟΥ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει ἀπὸ Νικοπόλεως, ἐκεῖ γὰρ παρεχείμαζεν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. εἰς μὲν τὴν Κρήτην ἀπέλιπε τὸν Τίτον, ἵνα καὶ

πάσῃ κατὰ πόλιν κλήρικούς. πολλῶν
δὲ ἄρτων ἐκεῖ τῶν ἀθικειρούτων προφάσει
τῆς νόμῳ ἀπατᾶν τοὺς λαοὺς, μεθ' ὃ μανθάνω
ὁ παῦλος γράφει. καὶ πρῶτον μὲν ἀκούσω
σῶν τῷ θεῷ λόγῳ τὴν αὐτοῦ ἀλάβειαν, ἣν
μόνην τὴν ἐν χριστῷ πίστιν μὴ νεωτέρου εἶ
ναι, ἀλλ' ἐξ αἰῶνος ἡτοιμάσθαι μὴ ἐπαγγέλ
ματι περὶ τοῦ θεοῦ τοῦτον ἔπεισε τοῦδε τῆς
κατασκάσεως τῶν κλήρικῶν καὶ τοῦτο δισκά
σκει, πῶς, μὴ ὁποίους αὐτοὺς εἶναι δεῖ. μὴ
ἐπιτιμᾶν ἢ ἐστέλλετο αὐτῷ τοῖς ἀντιλέ
γουσιν τῇ ὑγιαινούσῃ πίστει, μᾶλλον δὲ τοὺς
ἐκ περιτομῆς. ἐπέχει τε τοὺς κρήτας, ὅτι
ἀργοί εἰσι, καὶ χείζουσιν ἀθητιμίας. δισκά
σκει, πάντα τὰ βρώματα καθαρὰ εἶναι
τοῖς καθαροῖς, καὶ ὁποίας εἶναι δεῖ τὰς
πρεσβύτιδας τὰς ὀφειλούσας σωφρονί
ζειν τὰς νέας. παραινεῖ πῶς δεῖ καὶ τοὺς
δούλους τοῖς ἰδίοις δεσπόταις ὑπηρετεῖν.
καὶ τέλος ὑπομνήσας, ὅτι ἡ τοῦ σωτῆρος
χάρις οὐκ ἐξ ἔργων ἡμᾶς ἐδικαίωσεν, ἀλ
λὰ τῇ ἰδίᾳ φιλανθρωπίᾳ, καὶ παραγγέ
λλας τὰς νομικὰς μάχας ἐκτρέπεσθαι ὡς

Digitized by Google

ἐν ἀκαιρίαις οὐσας, ἀλλοῖ αὐτῷ, μετὰ τὸ πέμψαι πρὸς αὐτὸν Ἀρτεμᾶν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς αὐτόν. ἐσπούδακτό τε αὐτῷ ὥστε δι' ὀλίγου εἶναι, καὶ τοὺς αὐτῷ καλῶν ἔργων προΐστασθαι. καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ ἀλαζονικῆς ἐπιτηδείων εἰς ἀλλοτρίων καὶ ἔλεγχον ἐπιθυμῶν.
Κατὰ τῶν σκληρὰς προσβαλόντων. καὶ ὅτι δεῖ πραΰτητος ἀρετῆς.

β. Παραινέσεις ἃς δεῖ παραινεῖν καθ' ἑκάστοις.
Περὶ δούλων ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ τῆς τοῦ χριστοῦ χάριτος ἀξίως δουλεύοιεν.

γ. Περὶ ἀρχόντων ὑπακοῆς προτρεπόμενος τῇ ἐπιθείᾳ χριστοῦ.
Παραίνεσις ὅτι δεῖ ἐκκλίνειν τοὺς αἱρετικοὺς ζητητάς.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ ἰησοῦ χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας, τῆς κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην· εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκο-

1.

κ. τιμ. γ.

Digitized by Google

νόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. εἰσὶ γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, καὶ ματαιολόγοι, καὶ φρενα πάται, μάλισα οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γασέρες ἀργαί· ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων, ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις, καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται

θ' ομ. ιδ'.

Digitized by Google

του, ὀδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι. Σὺ δὲ λάλει, ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· πρεσβύτας, νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. πρεσβύτιδας ὡσαύτως, ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας. φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων· ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ὑμῶν λέγειν φαῦλον. δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὸν σωτῆ-

II. ἔφε. 5. κολο. γ. α. πέτ. β

Digitized by Google

ρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. ἐπε-
φάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ, ἡ σωτήριος πᾶ-
σιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρ-
νησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμι-
κὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ
εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδε-
χόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπι-
φάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ, καὶ
σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυ-
τῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔρ-
γων. ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔ-
λεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μηδείς σου
III. περιφρονείτω. Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς, ἀρ-
χαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρ-
χεῖν πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι
μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιει-
κεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραότητα
πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ἦμεν γάρ ποτε
καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι,
δουλεύοντες ἐπιθυμίαις, καὶ ἡδοναῖς ποι-
κίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυ-
γητοὶ,

Digitized by Google

γητοὶ, μισοῦντες ἀλλήλους. ὅτε δὲ ἡ χρηστότης, καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ, ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα, κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. πιστὸς ὁ λόγος. περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ. ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔριδας, καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο. εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς, ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ τυχικὸν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς νικόπολιν, ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχει- α. τιμ. α. α. τιμ. β.

μάσαι. ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπολλῶ σπου δαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λεί πῃ. μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι, καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

Ἐγράφη ἐκ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἀπέστειλεν ἀπὸ ῥώμης. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἀποστολῆς αὕτη. ὀνήσιμος ὁ οἰκέτης φιλήμονος ἔφυγε, καὶ ἀπελ-

Digitized by Google

ἦ ὧν πρὸς τὸν ἀπόστολον, κατηχήθη παρ' αὐτοῦ, καὶ γέγονεν αὐτῷ χρήσιμος εἰς διακονίαν. διὰ τοῦτον τοίνυν γράφει Φιλήμονι, παρατιθέμενος αὐτῷ τὸν ὀνήσιμον, ἵνα προσέχῃ αὐτῷ γνησίως, καὶ μηκέτι ἔχῃ αὐτὸν ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὡς ἀδελφόν. προσετρέψατο δὲ αὐτὸν καὶ ξενίσαι αὐτῷ ἑτοιμάσαι, ἵνα ἐὰν ἔλθῃ, ἄφεσιν τοῦ μένειν. καὶ οὕτως πέλαθοι τὴν ἀπολύτρωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α Ἔπαινος Φιλήμονος, καὶ εὐχαριστία ὑπὲρ αὐτοῦ.

Σύστασις ὀνησίμου φυγάδος καὶ οἰκέτου.

παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ σωθέντος διὰ πίστεως.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

1. ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, καὶ ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ, τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς χριστὸν ἰησοῦν. χάριν γὰρ ἔσχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ ἀδελφέ. διὸ

Digitized by Google

πολλὴν ἐν χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπι-
τάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν, ὡς Παῦ-
λος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ
χριστοῦ. παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου,
οὗ ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον,
τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐ-
μοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα. σὺ δὲ αὐτὸν,
τουτέστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα προσλαβοῦ· ὃν
ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα
ὑπέρ σου διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ
εὐαγγελίου· χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐ-
δὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀ-
νάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑ-
κούσιον. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς
ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς, οὐκέτι
ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν
ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλον
σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ, καὶ ἐν κυρίῳ; εἰ οὖν ἐ-
με ἔχεις κοινωνὸν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐ-
μέ. εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐ-
μοὶ ἐλλόγα. ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ
χειρί. ἐγὼ ἀποτίσω. ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι

καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. ναὶ ἀδελφέ. ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ. ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν κυρίῳ. πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω, ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξένιον. ἐλπίζω γὰρ, ὅτι καὶ διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. ἀσπάζονταί σε ἔπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ, μάρκος, ἀρίσταρχος, δημᾶς, λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀμήν.

Ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας, ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι ἐνίσαντο τῷ νόμῳ καὶ τοῖς σημείοις, διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος Παῦλος διδάσκαλος ἐθνῶν γενόμενος, καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἀποσταλεὶς, κηρύττει τὸ εὐαγγέλιον. γράψας τε πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, γράφει λοιπὸν καὶ τοῖς ἐκ περιτομῆς πιστεύσασιν Ἑβραίοις ἀποστολικὴν ταύτην ἐπιστολὴν, περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, καὶ τοῦ πεπαῦσθαι τὴν σκιὰν τοῦ νόμου, καὶ πρῶτον μὲν ἀποδείκνυσιν τοὺς προφήτας ἢ διὰ τοῦτο ἀπεστάλθαι, ἵνα τοῦ Χριστοῦ τὴν σωτηρίαν ἀπαγγείλωσι, καὶ μετ' αὐτοὺς αὐτὸς ἔλθῃ, δούλους τε εἶναι τοὺς προφήτας, καὶ μιμητὰς τῆς αὐτοῦ παρουσίας, αὐτὸ δὲ τὸ χρισθὲν υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ τὸ πάσχειν γέγονε. καὶ ὅτι τοῦτο τὸ υἱὸν

ἔδει ἀνθρώπων γενέσθαι, ἵνα διὰ τῆς τοῦ σώματος αὐτοῦ θυσίας καταργήσῃ τὸν θάνατον, οὐ γὰρ δι' αἵματος μόχθου, ἢ τρόπου, ἀλλὰ δι' αἵματος χριστοῦ ἔστεθαι τὴν σωτηρίαν τοῖς ἀνθρώποις. ἀποδείκνυσιν δὲ, ὅτι ὁ νόμος οὐδένα ἐτελείωσεν, ἀλλὰ σκιὰν εἶχε τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. καὶ οὐ κατέπαυσεν ὁ λαὸς, ἀλλὰ κοινὴ πᾶσιν ἡμῖν ὑπολέπεται ἡ ἡμέρα τῆς κατανύξεως. πάλιν δὲ ἀποδείκνυσιν, ὅτι ἡ ἀρχιερατικὴ λειτουργία μετετέθη ἀπὸ Ἀαρὼν εἰς χριστὸν, οὐ τύπος ἦν ὁ Μελχισεδέκ. οὐκοῦν ἐν τῷ λαῷ πίστει δεδικαιῶθαι τοὺς πατέρας σημαίνει, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου. εἶτα πάλιν εἰς τὸ ἦθος προτρέψασθαι τοὺς, καὶ ἀποδέξασθαι αὐτῶν τὴν διὰ χριστὸν ὑπομονὴν, μὴ πείσας τιμᾶν τοὺς πρεσβυτέρους, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

Ἡ δὲ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ, δοκεῖ μὲν οὐκ εἶναι παύλου διάτε τὸν χαρακτῆρα, καὶ τὸ μὴ προγράφειν ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς. καὶ τὸ λέγειν.

Digitized by Google

πῶς ἡμεῖς ἐκφαξώμεθα τηλικαύτης ἀμε-
λήσαντες σωτηρίας. ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα
τοῦ λαλεῖσθαι διὰ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀκου-
σάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη. συνεπιμαρτυ-
ροῦντος τοῦ θεοῦ, σημείοις τε καὶ τέρασι. τὸ
μὲν οὖν ἀλλάχθαι τὸν χαρακτῆρα τῆς
ἐπιστολῆς, φανερὰ ἡ αἰτία· πρὸς γὰρ Ἑβρα-
ους τῆς φωνῆς διαλέκτῳ γραφεῖσα, ὕστερον
μεθερμηνευθῆναι λέγεται. ὡς μὲν τινὲς
ὑπὸ λουκᾶ, ὡς δ' οἱ πολλοὶ ὑπὸ κλήμεν-
τος. τούτου γὰρ καὶ σώζει τὸν χαρακτῆρα.
τὸ δὲ μὴ προγράφειν τὼ ἐπιστολὴν αἴτιον
ἡ ἀκολουθία. ἀπόστολος γὰρ ἐθνῶν ὑπῆρ-
χεν ὁ παῦλος, ἀλλ' οὐχὶ Ἰουδαίων. ἐπεὶ
δεξιὰς ἔδωκε τῷ πέτρῳ καὶ τοῖς ἀπο-
στόλοις κοινωνίας. ἵνα αὐτὸς μὲν σὺν βαρ-
νάβᾳ, εἰς τὰ ἔθνη. οἱ δὲ περὶ τὸν πέτρον, εἰς
τὼ περιτομήν. ἐπειδὴ δὲ κοινωνία τὸ κή-
ρυγμα καὶ κατηχηθέντες ὑπῆρχον οἱ ἐξ Ἰου-
δαίων ὡς ἀποστασίας διδάσκει παῦλος
εἰκότως τὸ γνωρίσαι χάριν τῷ συμφω-
νίαν Ἑβραίους ἐπιστέλλει. γράφων τοίνυν
πρὸς τούτους. προγράφειν ἀποστόλων οὐδὲ

μις. μαρτυρεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ ἐπιστολὴ ὑπάρχουσα πρώλως. τὸ γράφειν ὅτι τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε. καὶ ἐκ τοῦ λέγειν περισσότερον ἀνέχεσθαι ἵνα τέλειον ἀπολαμβάνησθε ὑμῖν. καὶ ἐκ τοῦ λέγειν. γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον. μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. οὐδεὶς γὰρ οἶμαι ἀπέλυσεν εἰς διακονίαν Τιμόθεον ἐμὲ παῦλον. μὴ τὸν τάχιον προσδοκῶν τὴν ἰδίαν αὐτοῖς ὡς ἔθος πολλαχοῦ παρουσίαν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται. πολλαὶ γὰρ καὶ ἄλλαι γνωρίζουσιν ἡμῖν αὐτὸ τυγχάνειν τὴν ἐπιστολήν. ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτὴ προϊοῦσα διδάξει.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Θεολογία χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρός. καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθαιρέσεως τῶν ἐπὶ γῆς. ἀφ' ἧς ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν.

Οπ ἡ λειτουργικὴ δόξα χριστοῦ. ἀλλ'

Digitized by Google

λαὶ θετικὴ καὶ ποιητική. διὸ οὐκ ἰδίᾳ τῶ παρόντων αἰώνος ἐν ᾧ οἱ λειτουργοί. ἀλλ' ἰδίᾳ τῆς μελλούσης οἰκουμένης.

ε. Οτι ἐσαρκώθη κατὰ διάθεσιν καὶ συμπάθειαν. καὶ οἰκειότητα, τὴν πρὸς ὑμᾶς. ἰδίᾳ σωτηρίαν ἀνθρώπων τῆ ἐκ θανάτου καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεως.

γ. Οτι πιστεύον χρισῶ ὡς μωϋσῆ ἐπίσασαν. καθ' ὑπεροχὴν δὲ θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον.

Οτι φοβητέον τῶν πάλαι τ' ἔκπτωσιν

δ. Προτροπὴ ὠφελίασαι εἰς τὴν προσηλουμένην κατάπαυσιν.

Τὸ φοβερὸν τῆς κρίσεως παρὰ τὸν λόγω τῶ διὰ πάντων. καὶ τὸ χρηστὸν τῆς χάριτος τ' ἱερατικῆς, παρὰ τῶ ὁμοιοπαθήσαντι ἡμῖν ἀνθρωπίνως.

ε. Επίμνησις ὡς ἔτι διομένοις εἰσαγωγῆς

ς. Προτροπὴ εἰς ἔπίδοσιν ὡς οὐκ ἀρχῆς δευτέρας παράκλησις φωὶ ἐπαίνω.

Digitized by Google

Οτι βεβαία ἡ ἐπαγγελία τοῦ θεοῦ καὶ τοῦτο σωὶ ὅρκῳ.

ζ. Περὶ μελχισεδὲκ τοῦ εἰς χριστὸν τύπου κατὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν πόλιν ἣν ἦ ζωήν. καὶ τὴν ἱερωσύνην.

Οτι καὶ τὸ ἀβραὰμ προετιμήθη.

Οτι πεπαυται ἡ τοῦ ἀαρὼν ἱερωσύνη ἐπίγαιος οὖσα. ἔσεται δὲ ἡ οὐράνιος ἡ χριστοῦ ἐξ ἑτέρου γένους. οὐ κατὰ σάρκα οὐδὲ διὰ νόμου σαρκίνου.

η. Υπεροχὴ τῆς διαθήκης. παρὰ τὴν προτέρου ἐν ἁγιασμῷ καὶ ἱλασμῷ.

θ. Περὶ τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐν ᾧ ἡ νέα διαθήκη. ὅτι τοῦτο ἀληθὲς καθάρσιον εἰς ἀεί. οὐ τὰ ἐν αἵμασι ζώων τοῖς πολλάκις προσαγωμένοις.

ι. Μαρτυρία περὶ τῆς μόνης καθάρσεως καὶ προσαγωγῆς πρὸς θεόν.

Προτροπὴ τῆς ἐν πίστει προσόδου.

Προτροπὴ ἀποστάσης κατὰ φόβον τῆς ἐπιζούσης κρίσεως.

Περὶ τοῦ καλὴν ἀρχὴν εἰς καλὸν τέλος

Digitized by Google

προάγειν.

ια. Περὶ πίστεως καὶ τοὺς παλαιοὺς δοξάσας.

ιβ. Περὶ ὑποταγῆς τῆς ἐν ἐκκλησίᾳ χῦ.
Περὶ σωφροσύνης ἕως καιροῦ κατορθώσεως μὴ ἀποτυγχάνειν αὐτῆς ὡς πόρρω μὴ ἀφιέναι τόπον μετανοίας.
Οτι φοβερώτερα τῶν ἐκ μαθήσεως τὰ μέλλοντα, καὶ πλείονος τιμῆς ἄξια τὰ ἐκ πίστεως.

ιγ. Περὶ φιλαδελφίας καὶ φιλοξενίας.
Περὶ σωφροσύνης. καὶ αὐταρκείας. καὶ μιμήσεως πατέρων.
Περὶ τοῦ μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον. ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ χριστὸν ἐν ἀρετῇ.
Εὐχὴ πρὸς τὸν θεὸν, καὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς καὶ οἰκονομίας.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΑΠΟΣΤ. ΕΠΙΣΤ. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

1. ΠΟΛΥΜερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν. ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. τίνι γάρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. καὶ πάλιν. ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν. ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-

ἀνω. ζ.

ψαλ. β.

ϛ. βασ. ζ.

Digitized by Google

γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, ψαλ. μδ.
λέγει. καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάν- ψαλ. ϙϛ.
τες ἄγγελοι θεοῦ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέ
λους λέγει. ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ
πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυ ψαλ. μδ
ρὸς φλόγα. πρὸς δὲ τὸν υἱόν. ὁ θρόνος σου ὁ
θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ῥάβδος εὐθύ
τητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγά-
πησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνο-
μίαν, διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς, ὁ θεός
σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετό ψαϙ. ϙοα.
χους σου. καὶ σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν
ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰ-
σὶν οἱ οὐρανοὶ, αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ
διαμένεις, καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιω
θήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐ
τοὺς, καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ αὐτὸς εἶ, καὶ
τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. πρὸς τίνα δὲ τῶν ψαλ. ϙοθ.
ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε; κάθου ἐκ δεξιῶν α. κορ. ιε.
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπό
διον τῶν ποδῶν σου. οὐχὶ πάντες εἰσὶ λει
τουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀπο-
στελλόμενα, διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονο-

Εβ. μὴν σωτηρίαν; ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μήποτε παραρυῶμεν. εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα, τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε
ψαλ. η. τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν περὶ ἧς λαλοῦμεν. διεμαρτύρατο δέ που τις, λέγων. τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκει αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νυνὶ δὲ οὔπω

δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον, βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον. ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν, διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ὅτε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες. δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων. ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. καὶ πάλιν. ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτέστι, τὸν διάβολον. καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δου-

Φιλιπ. β

ὅσε. ιγ. α. κορ. ιε.

λέας. οὐ γὰρ ἁπὸ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνε
ται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβά
νεται. ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελ
φοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ
πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν, εἰς τὸ ἱ-
λάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ
γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύνα-
ται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III. ΟΘΕΝ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπου-
ρανίου μέτοιχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστο-
λον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Χρι
στὸν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐ-
τὸν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
ἀριθ. ιη. πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν
ἀξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴ
κου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος
κατασκευάζεται ὑπό τινος. ὁ δὲ τὰ πάντα
κατασκευάσας, θεός. καὶ Μωϋσῆς μὲν πι
στὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς
μαρτύριον τῶν λαληθησομένων. Χριστὸς δὲ
ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν
ἡμεῖς, ἐάν περ τὴν παῤῥησίαν, καὶ τὸ καύ
χημα τῆς ἐλπίδος, μέχρι τέλους βεβαίαν

Digitized by Google

κατεχῶμεν. διὸ καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη. διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου, ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. βλέπετε ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἔντινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας. μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάν περ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως, μέχρι τέλους βεβαίαν κατεχῶμεν, ἐν τῷ λέγεσθαι, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε. μὴ σκληρύνητε, τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. τινὲς γὰρ ἀκούσαντες πα- ψαλ. κδ

ρεπίκρανον, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες
ἐξ αἰγύπτου ᾠμοσέως. τίσι δὲ προσώχθι
ἀριθ. ιδ. σε τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτή-
σασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;
τίσι δὲ ὤμοσε, μὴ εἰσελάσεσθαι εἰς τὴν κα-
τάπαυσιν αὐτοῦ, εἰμὴ τοῖς ἀπειθήσασι;
μὴ βλέπομεν, ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελ-
IIII. θεῖν δι' ἀπιστίαν. Φοβηθῶμεν οὖν, μή
ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ
ὑμῶν ὑστερηκέναι. καὶ γὰρ ἐσμὲν εὐηγγε-
λισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι. ἀλλ' οὐκ ὠφέ-
λησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγ-
κεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν εἰσερ-
χόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύ-
ψαλ. κδ. σαντες, καθὼς εἴρηκεν, ὡς ὤμοσα ἐν τῇ
ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-
παυσίν μου. καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ κατα-
γένε. β. βολῆς κόσμου γενηθέντων. εἴρηκε γάρ που
περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως. καὶ κατέπαυ-
σεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ
πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. καὶ ἐν τούτῳ πάλιν.
εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

Digitized by Google

ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται, τινὰς εἰσελθεῖν εἰς
αὐτὴν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες, δι'
ἣν οὐκ εἰσῆλθον διὰ ἀπείθειαν, πάλιν τινὰ ὁρίζει
ἡμέραν σήμερον ἐν Δαβὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον καθὼς εἴρηται. σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας, καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ. πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλ-

ἀνω. γ.

ἐκκ. ιε. ψαλ. λγ.

μοῖς αὐτῶ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. ἔχοντες
οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐ
ρανοὺς Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν
βλογ.γ. τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα
μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθε-
νείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα,
καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. προσερ-
χώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆ
χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕ
ρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν. Πᾶς γὰρ
V. ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος,
ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν
θεὸν, ἵνα προφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθῶν δυνάμε-
νος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ
αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν. καὶ διὰ τού-
την ὀφείλει, καθὼς ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, οὕτως
καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρ-
τιῶν. καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τι
α. παρ. μὴν, ἀλλὰ ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
κγ. καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών, οὕτως καὶ ὁ χρι-
στὸς. οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιε-
ψαλ.βα. ρέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτὸν, υἱός μου

Digitized by Google

σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. καθὼς καὶ ψαλ. βοᾷ
ἐν ἑτέρῳ λέγει. σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ
τὴν τάξιν μελχισεδέκ. ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας
πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θα-
νάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων
προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐ-
λαβείας, καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔ-
παθε τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο
τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σω-
τηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ
θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν μελχισε-
δέκ. περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυ-
σερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε
ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι δι-
δάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν
ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινα τὰ στοιχεῖα
τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνα-
τε χρείαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς
τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄ-
πειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐ-
στι. τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν διὰ
τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχόν-

τῶν πρὸς διάκρισιν καλοῦντε καὶ κακοῦ.

VI. ΔΙΟ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χρι-
σοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα,
μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι με-
τανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ
θεὸν, βαπτισμῶν, διδαχῆς, ἐπιθέσεών τε
Ε. Πέτ. Ε. χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίμα-
τος αἰωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ
ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ
φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δω-
ρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενη-
θέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευ-
σαμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλον-
τος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν
ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦν-
τας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ παρα-
δειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ'
αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτου-
σα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις, δι' οὓς καὶ
γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
τοῦ θεοῦ. ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας, καὶ τρι-
βόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς
τὸ τέλος εἰς καῦσιν. πεπείσμεθα δὲ περὶ

ἡμῶν ἠγαπημένοι, τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τῆς κόπου τῆς ἀγάπης, ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις, καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε, καὶ γένε. κβ.
οὕτως μακροθυμήσας, ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας, εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος. ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων,

ὧν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεὸν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν, οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ, ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς
VII. τὸν αἰῶνα. ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ μελχισεδὲκ βασιλεὺς σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας ἀβραὰμ, ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτὸν, ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν ἀβραὰμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλὴμ, ὅ ἐστι, βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. θεωρεῖτε δὲ, πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης; καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμ-

Digitized by Google

βάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν. ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος, ὅτι ζῇ, μὴ ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ, καὶ λαὶ, ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται. ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ. εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο, τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ, ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ. πρόδηλον γὰρ, ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνα-

τέτακται ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης μωϋσῆς ἐλάλησε. καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς
ψαλ. ρθ. ἀκαταλύτου. μαρτυρεῖ γάρ, ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. ἀθέτησις μὲν γάρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές. οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ, καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας. οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες. ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ
ψαλ. ρθ. τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν. ὤμοσε κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν. ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην

Digitized by Google

ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται, τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ. τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν. ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον. Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος. πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρα καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον, ὃ προσενέγκῃ. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ VIII.

γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερὰς, ὄντων τῶν ἱερέων τὰ προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα. οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν. ὅρα γάρ φησι, ποιήσῃς πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα, διαθήκην καινήν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς

Ε. ο. κ. πρό. ζ.

ἱερ. λα.

νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν, ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ. Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα, λατρείας, τό, τε ἅγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἁγία. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα, σκηνὴ, ἥτις λεγομένη ἁγία ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον. καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ

IX.

ἔξο. κς. καὶ. λς.

πλάκες τῆς διαθήκης. ὑπεράνω δὲ αὐτῆς χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος. τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες. εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων. τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν. ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμενα κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνοις ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς καὶ δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος

τράγων

τράγων καὶ μόχων. διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος
τὸς εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν
ὰν λύτρωσιν εὑρόμενος. εἰ γὰρ τὸ αἷμα γένε. ιγ.
ταύρων, καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμά-
λεως, ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁ-
γιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ α πμ. α.
πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν α. ἰω. α.
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδη- ἀποκ. α.
σιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λα- α. πέτ. γ.
τρεύειν θεῷ ζῶντι. καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης ῥωμ. ε.
καινῆς μεσίτης ἐστὶν, ὅπως θανάτου γενομέ-
νου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ
διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν
λάβωσιν οἱ κεκλημένοι, τῆς αἰωνίου κλη-
ρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγ
κη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου, διαθήκη γὰρ γαλ. γ.
ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει, ὅ-
τε ζῇ ὁ διαθέμενος. ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώ-
τη, χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. λαληθέ
σης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ
μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα γένε. κδ.
τῶν μόχων καὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ

ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ
βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισε, λέ
γων. τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετεί
ξο. 15. λατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. καὶ τὴν σκηνὴν δὲ
καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργείας τῷ
αἵματι ὁμοίως ἐράντιζε. καὶ σχεδὸν ἐν αἵ
ματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον,
καὶ χωρὶς αἱματεκχυμίας οὐ γίνεται ἄ
φεσις. ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγμα
τα τῶν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι.
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια, κρείττοσι θυσίαις
παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅ
για εἰσῆλθεν ὁ χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀλη
θινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμ
φανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ
ἡμῶν. οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυ
τὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ
ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ.
ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ κα
ταβολῆς κόσμου. νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συν
τελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρ
τίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.
καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις

Digitized by Google

ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,
οὕτως καὶ ὁ χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς ῥω. ε.
τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας ἐκ δευτέ α. πέτ. γ.
ρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν
ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν. ΣΚΙΑΝ Χ.
γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν,
οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, λαν. 15.
κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσ
φέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, οὐδέποτε δύνα
ται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. ἐπεὶ
οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ
μηδὲ μίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν
τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρμένους.
ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ'
ἐνιαυτόν. ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ
τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. διὸ εἰσερχό μεν
νος εἰς τὸν κόσμον, λέγει. θυσίαν καὶ προσ γαλ. λθ.
φορὰν οὐκ ἠθέλησας. σῶμα δὲ κατηρτίσω
μοι, ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ ἀνέκρινας. τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω, ἐν ψαλ. μ.
κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ,
τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου. ἀνώ-
τερον λέγων, ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν,

Digitized by Google

καὶ ὁλοκαυτώματα, καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ ἀπήτησας, αἵτινες καὶ
τοῦ τὸν νόμον προσφέρονται, τότε εἶπον,
ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά
σου, ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον
στήσῃ, ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν, οἱ
διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ
χριστοῦ ἐφάπαξ. καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστη-
κε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς
πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐ-
δέποτε δύανται περιελεῖν ἁμαρτίας. οὗ-
τος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας
θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δε-
ξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, ἕως
τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
φαλ. ροθ. ποδῶν αὐτοῦ. μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείω-
α. κορ. ιε. κεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. μαρ-
τυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. με-
ἱερε. λα. τὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι, αὕτη ἡ διαθήκη,
ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς, μετὰ τὰς ἡμέ-
ρας ἐκείνας λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου
ἐπὶ κα. η. καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοι-
ῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ τῶν ἁμαρ-

Digitized by Google

πῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-
σθῶ ἔτι. ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι
προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. ἔχοντες οὖν
ἀδελφοὶ παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν
ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν
ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ
καταπετάσματος, τουτέστι, τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,
προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν
πληροφορίᾳ πίστεως, ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρ-
δίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λε-
λουμένοι τὸ σῶμα, ὕδατι καθαρῷ, κατέ-
χωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἄκλι-
νῆ. πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος. καὶ κα-
τανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγά-
πης, καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλιπόν-
τες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθώς ἔ-
θος τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσού-
τῳ μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν
ἡμέραν. ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡ- ἄνω. 5.
μῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀλη-
θείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπε-
ται θυσία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως,

Digitized by Google

καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς
ὑπεναντίους. ἀθετήσας τις νόμον μωϋσέ-
ως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ
μάρτυσιν ἀπεθανάτισεν. πόσῳ δοκεῖτε χεί-
ρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας, ὁ τὸν υἱὸν τοῦ
θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθή-
κης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ
τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; οἴδα
μὲν γὰρ τὸν εἰπόντα, ἐμοὶ ἐκδίκησις. ἐγὼ
ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. καὶ πάλιν,
κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. φοβερὸν τὸ
ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. ἀναμι-
μνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς
φωτισθέντες, πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε
παθημάτων, τὸ μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ
θλίψεσι θεατριζόμενοι, τὸ δὲ κοινωνοὶ
τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. καὶ
γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ
τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν με-
τὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔ-
χειν ἐν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν οὐρα
νοῖς καὶ μένουσαν. μὴ ἀπορρίψητε οὖν τὴν
παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδο-

Mal. 13. Ματθ. 18. Ἰω. 8. Δευτ. 32 Ρωμ. 12. Ἑβρ. 10.

πίστιν μεγάλην. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονίσει. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

ΕΣΤΙ δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις πραγμάτων, ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ. χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι. πιστεύσαι γὰρ

XI.

Digitized by Google

δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ἤτοι ἐστὶ, μὴ
τοῖς ἐκζητοῦσιν οὐ τὸν μισθαποδότην γίνε-
γένε. ς. σθαι. πίστει χρηματισθεὶς νῶε περὶ τῶν μη-
δέπω βλεπομένων, εὐλαβηθείς, κατεσκεύα-
ἐκκ. μσ. σε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ
πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. πί-
γένε ιβ. στει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελ-
θεῖν εἰς τὸν τόπον, ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς
κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος
ποῦ ἔρχεται. πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς
ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κα-
τοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγ-
κληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς.
ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχου-
σαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ
γένε. κ. θεός. πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ
γένε. ιζ. καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσα-
το τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς
ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, κα-
θὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ
ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσ-

Digitized by Google

σὺς ἢ οὐ χρείαν ἔχομεν. λοιπὸν πῶς ἂν πεισθεῖεν οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες μὴ πεισθέντες, καὶ ἀσπασάμενοι καὶ ὁμολογήσαντες, ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον, ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς, θεὸς αὐτῶν κληθῆναι τούτων, ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. πῶς οὖν προσεποιήσαντο εὑρεῖν τὴν ἐπουράνιον πατρίδα, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερον, ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, λογισάμενος, ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ θεὸς, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. πῶς δὲ περὶ μελλόντων ἀλόγως Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ Ἠσαῦ. πῶς, ἐπαινῶ σε ἀδελφέ σου, ὅλως τῶν μὴ ὄντων ἐστὶν ἀλόγως, καὶ προσποιήσεως ἀδύνατον τὸ ἀκριβὲς ἐξέβαλον αὐτὸν

γένε. κθ.
ἔκκ. μθ.
γένε κε.
ῥωμ. θ.
γέν. κζ.

γένε.μν. τῶ. πίστει ἰωσὴφ τελευτῶν, περὶ τῆς ἐξό-
γένε. ν. δου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ πε-
ρὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. πίστει μωϋ-
ἔξο.β. σῆς γεννηθεὶς, ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν
ἔξο. α. πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παι-
ἔξο. β. δίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα
τοῦ βασιλέως πίστει, μωϋσῆς μέγας γενόμε-
νος, ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸν θυγατρὸς φα-
ραὼ, μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι
τῶ λαῶ τοῦ θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρ-
τίας ἀπόλαυσιν, μείζονα πλοῦτον ἡγησά-
μενος τῶν ἐν αἰγύπτῳ θησαυρῶν, τὸν ὀνει-
δισμὸν τοῦ χριστοῦ. ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν
μισθαποδοσίαν. πίστει κατέλιπεν αἴγυ-
πτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως.
τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. πί-
στει πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόχυσιν
ἔξο. ιβ. τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρω-
τότοκα, θίγῃ αὐτῶν. πίστει διέβησαν τὴν
ἔξο. ιδ. ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὡς διὰ ξηρᾶς, ἧς πεῖ-
ραν λαβόντες οἱ αἰγύπτιοι, κατεπόθη-
σαν. πίστει τὰ τείχη ἰεριχὼ κατέπεσε, κυ-
κλωθέντα ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά. πίστει ῥαὰβ ἡ

Digitized by Google

πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. Ἰησ. ε. Ἰησ. ς. Ἵνα δὲ τί ἔτι λέγω; ἐκλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαρὰκ τε, καὶ Σαμψών, καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε καὶ Σαμουήλ, καὶ τῶν προφητῶν, οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς, ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρε-

Ἰησ. ε.
Ἰησ. ς.
κβ. β.

σι, καὶ φιλαύτοις, καὶ τοῖς ὀπαδοῖς τῆς γῆς. καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες ἐπὶ τῆς πίστεως, οὐκ ἐνομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII. ἐωμ. ς. κολο. γ. ἐφε. δ. α. πέτ. β καὶ δ.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περιπέμψαν ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, διὰ καρτερίας τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν, καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν. ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας. ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ ἐκάθισεν. ἀνα λογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα κατὰ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε, πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται. υἱέμου μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύ-

παρ. γ. ἀποκ. γ.

Digitized by Google

γὴς παιδεύει. μασιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν, ὃν παραδέχεται. εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γάρ ἐστιν υἱὸς, ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρὶς ἐστὲ παιδείας ἧς μέτοχοι γεγόναστι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης. ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης. διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας, καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε, καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον, ἐπισκο- ς' ωμ. ιβ.

ποῦντες, μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας, ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ δι' αὐτῆς μιανθῶσι πολλοί. μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. ἴστε γὰρ, ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη. μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ, καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες, παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον. οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται, καὶ οὕτως φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον. ὥστε εἶπεν, ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος, ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ θεῷ

γένε. κε.

γένε. κε.

ἔξο. ιη. καὶ. κ.

ἔξο. ιθ.

Digitized by Google

πάντες, οὐ πνεύματι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ, κρεῖττονα λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον τὸν ἐπὶ γῆς χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς, οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων. Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω, οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. τὸ δὲ Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας. ἀγγαιεβ. σα. ς. XIII. ρωμ. ιβ. α. πέτ. ς.

ΚΑΙ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ κατανα λίσκον. ἡ φιλαδελφία μενέτω, τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε. διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι. τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη

ἀμέμπτ. πόσους δὲ καὶ μαχοὺς κρίνει ὁ
ἀνσ.α. θεὸς ἀφαλέγγυος ὁ τρόπος, ἀρκούμενος
τοῖς παροῦσιν. οὐ τὸς γὰρ εἴρηκεν, οὐ μή
σε οὖν ὦ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, ὥστε
φαλ.ριζ. θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν. κύριος ἐμοὶ βοη
θὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι
ἄνθρωπος. μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑ
μῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς
ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. ἰησοῦς χρι
στὸς χθὲς καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας. διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις
μὴ περιφέρεσθε. καλὸν γὰρ, χάριτι βεβαιοῦ
σθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐ
ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες. ἔχομεν
θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξου
σίαν, οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ὧν γὰρ εἰσ
ἀρθ.ιδ. φέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας, εἰς
τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώ
ματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
διὸ καὶ ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου
αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε.
τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς πα
ρεμβολῆς,

Digitized by Google

συμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες. οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μελλουσαν ἐπιζητοῦμεν. δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τουτέστι, καρπὸν χειλέων, ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε. τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός. πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε. αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες. ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν, πεποίθαμεν γὰρ, ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν

μιχε. β.

ὑμῖν τὸ ἀρέσκον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ
νων, ἀμήν. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ
ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως. καὶ
γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. γινώσκε
τε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον,
μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν,
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑ-
μᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. ἡ χάρις μετὰ
πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

Ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΘΟ-
ΛΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΙΑΚΩΒΟΥ.

ΤΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει τοῖς ἀπὸ τ̄
δώδεκα φυλῶν διασπορᾷ σι, καὶ
πιστώσασιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰη
σοῦν χριστόν. γράφει δὲ διδασκαλικὴν τ̄

ἐπιστολήν, διδάσκων πολλὴ διαφορᾶς πε-
ρὶ πραγμάτων, ποῖος μέν ἐστιν ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ποῖος
δὲ ἀπὸ τῆς ἰδίας αἱρέσεως τῶν ἀνθρώ-
πων ἐστί. καὶ ὅπου οὐ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἔργῳ δεικνύναι τὴν πίστιν, ἣν οὐχὶ οἱ ἀκρο-
ταὶ τοῦ νόμου, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ δικαιοῦνται.
περί τε πλουσίων παραγγέλλει, ἵνα μὴ
προκρίνωνται τῶν πτωχῶν οἱ πλούσιοι ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ ἐπιπλήτ-
τωνται ὡς ὑπερήφανοι. καὶ τέλος παρα-
μυθησάμενος τοὺς ἀδικουμένους, καὶ προ-
τρεψάμενος αὐτοὺς μακροθυμεῖν, ἕως τῆς
παρουσίας τοῦ κυρίου. μὴ διδάξας περὶ ὑπο-
μονῆς ἐκ τοῦ Ἰακὼβ τὸ χρηστὸν τῆς ὑπομο-
νῆς, παραγγέλλει προσκλεῖσθαι τοὺς πρε-
σβυτέρους αὐτῆ τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ σω-
ζῆν ἐπιτρέφειν τοὺς πλανηθέντας αὐτῆ
τῇ ἀληθείᾳ. ἵνα γὰρ τούτου μισθὸν πα-
ρὰ τοῦ κυρίου, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ οὕ-
τως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΛΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ ὑπομονῆς καὶ πίστεως ἀδιακρίτου. καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς πλησίον.

Περὶ τῶν ἐν ἡμῖν πυρώσεως καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν. ὅτι δὲ πάρεστι θεὸν τὸ αὐτὸν. ἔστι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν παρεῖναι τοῦτο.

Περὶ πραΰτητος καὶ ἀγνείας καὶ πράξεως ἀγαθῆς. μετανοητικῆς ἅμα καὶ μακαριστικῷ. καὶ περὶ ἐπιστήμης καὶ συμμετρίας λόγου.

β. Περὶ τῆς πρὸς ἕκαστον ἀγάπης. ἀπροσωπολήπτου κατὰ νόμον.

Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔργων καὶ οὐκ ἐκ θατέρου μόνου. ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν ἅμα δικαιοῦται ἄνθρωπος.

γ. Ὅτι ἡ προφητεία καὶ ἡ τῶν γλωσσῶν θαυματουργία τῶν κεκτημένων ἐστὶν ἀναγκαία εἰς ἀφέλειαν καὶ δόξαν τοῦ θεοῦ.

Digitized by Google

Περὶ ἀναισχυντίας ἀγαθῆς. καὶ ἀμάχου πρὸς ἀλλήλους. ἐκ φιλοσοφίας τῆς ἀληθοῦς σοφίας, οὐκ ἀνθρωπίνης. καὶ περὶ θείας σοφίας.

δ. Ὅτι ἐκ ῥᾳθυμίας καὶ φιλησυχίας. ἔρις καὶ ἀκαταστασία γίνεται καὶ πρὸς θεὸν ἔχθρα γίνεται.

Περὶ μετανοίας πρὸς σωτηρίαν. καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον.

Ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τὰ διαβήματα ἀνδρὸς κατευθύνεται.

ε. Περὶ πλεονεξίας πλησίων. καὶ τῆς ἐν κόσμῳ τρυφῆς αὐτῶν. καὶ περὶ δυσκοπρισίας θεοῦ.

Περὶ μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς παθημάτων καὶ περὶ ἀληθείας.

Παροιμίαι διάφοροι ἐκκλησιαστικαὶ προσήκουσαι μετὰ πίστεως.

Ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ.

1. ΙΑΚΩΒΟΣ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν. πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες, ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος. ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου. ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν

ματ. ζ. καὶ. κα. μάρ. ιχ. λου. ια. ἰω. 15.

πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. καυχάσθω δὲ
ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς, ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ.
ὁ δὲ πλούσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ. ὅ ἔκκ. ιδ.
τι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο, οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμὸν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. μὴ πλανᾶσθε ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, ἰώβ. ε

παρ' ὃ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀπο-
σκίασμα. βουληθεὶς ἀσενύησεν ὑμᾶς λόγῳ
ἀληθείας. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα
παρα.ιζ. τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. ὥστε ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς
τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βρα-
δὺς εἰς ὀργήν. ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δικαιο-
σύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται. διὸ ἀποθέ-
μενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν
κακίας, ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον
λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς
ματ.ζ. ὑμῶν. γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μό-
ἐωμ.ϐ. νον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.
ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιη-
τὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ, κατανοοῦντι τὸ
πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ.
κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ
εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρα-
κύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερί-
ας, καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐ-
πιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔρ-
γου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
ἔσται. εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ

χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρί, αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου. Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε αὐτῷ, σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχὶ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχὶ οἱ

II. λα. ιθ. σα. κ. καὶ. ιε. παροι. ηδ. ἑκ. μβ.

πλούσιοι κατεδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ
σπεύδουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ
βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικλη-
θὲν ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βα-
λα. ιθ. σιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν, ἀγαπήσεις
ματ. κβ. τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποι-
ματ. ιβ. εῖτε. εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτί-
αν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νό-
ρωμ. ιζ. μου, ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν
γαλ. ε. νόμον τηρήσει, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονε πάν-
λα. ιδ. των ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπών, μὴ μοιχεύσῃς, εἶ-
δαι. α. πε καί, μὴ φονεύσῃς. εἰ δὲ οὐ μοιχεύσῃς,
κγ. ις. φονεύσῃς δέ, γέγονας παραβάτης νόμου.
ματ. ε. οὕτως λαλεῖτε, καὶ οὕτως ποιεῖτε, ὡς διὰ
νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. ἡ
γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλε-
α. ἰω. γ. ος. κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. τί
τὸ ὄφελος ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις
ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πί-
στις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελ-
φὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λειπόμενοι ὦσι
τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς
ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε

Digitized by Google

καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπι-
τήδεια τῷ σώματι, τί τὸ ὄφελος; οὕτως
καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ'
ἑαυτήν. ἀλλ' ἐρεῖ τις, σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ
ἔργα ἔχω. δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν
ἔργων σου, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων
μου τὴν πίστιν μου. σὺ πιστεύεις, ὅτι ὁ θεὸς
εἷς ἐστι; καλῶς ποιεῖς. καὶ τὰ δαιμόνια πι-
στεύουσι, καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶναι
ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔρ-
γων νεκρά ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν γένε κβ.
οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέ-
πεις, ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐ-
τοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη;
καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ, ἡ λέγουσα. ἐπί- γένε. κε.
στευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ ἕω. δ.
εἰς δικαιοσύνην. καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. γαλ. γ.
ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται
ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; ὁμοί- ἰησ. β.
ως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη, οὐκ ἐξ ἔργων ἐ-
δικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ
ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ὥσπερ γὰρ τὸ

σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

ΙΙΙ. ματ. κγ. ΜΗ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε ἀδελφοί μου, εἰδότες, ὅτι μεῖζον κρῖμα λημψόμεθα. πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. ἰδοὺ τῶν ἵππων χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν, πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου. ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται. οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ

δαίμασαι τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι. ἀκατάσχετον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας. ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι; ἢ ἄμπελος σῦκα; οὕτως οὐδὲ μία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε, καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε, καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος, καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία, καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία, πρῶτον μὲν

ἀγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπει-
θής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν,
ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ
τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς
IIII. ποιοῦσιν εἰρήνην. Πόθεν πόλεμοι καὶ μά-
χαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν
ὑμῶν; τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν
ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε. φθο-
νεῖτε καὶ ζηλοῦτε καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυ-
χεῖν, μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε,
διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. αἰτεῖτε καὶ οὐ
λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν
ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχοὶ
καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡ φιλία
τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὃς ἂν βού-
ληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ
θεοῦ καθίσταται. ἢ δοκεῖτε, ὅτι κενῶς ἡ
α. πέτ. ε. γραφὴ λέγει, πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦ-
μα, ὃ κατῴκισεν ἐν ὑμῖν; μείζονα δὲ δί-
ἔφε. δ. δωσι χάριν. ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ, ἀντί-
στητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑ-
μῶν. ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθα-
ρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε

καρδίας δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε, καὶ α. πέτ. ε.
πενθήσατε, καὶ κλαύσατε. ὁ γέλως ὑμῶν εἰς
πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατή
φειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ
ὑψώσει ὑμᾶς. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων
ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ κρί
νων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου,
καὶ κρίνει νόμον. εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ
ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. εἷς ἐστιν ὁ νομο
θέτης, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέ ξακ. ιδ.
σαι. σὺ τίς εἶ, ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον; ἄγε
νῦν οἱ λέγοντες, σήμερον καὶ αὔριον πορευ
σώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν
ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ
κερδήσωμεν, οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς
αὔριον. ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ
ἐστιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ
ἀφανιζομένη, ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ
κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιή
σωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν
ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν, πᾶσα καύχησις
τοιαύτη πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποι
εῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

V. Αγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σκώληκόβρωτα γέγονεν. ὁ χρυσὸς ὑμῶν, καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν, ὡς πῦρ, ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει. καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε. ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον, οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. μακροθυμήσατε οὖν ἀδελφοὶ ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον. μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικε. μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων ἀδελφοί,

φὴ, ἵνα μὴ κατακριθῆτε. ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας ἀδελφοί μου, καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας. τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων. πρὸ πάντων δὲ ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον. ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οὒ, οὔ, ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε. κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις, ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος, κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων

μαρ. ε.

λων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δι-
ια. ἐκτ. ιζ καίου ἐνεργουμένη. ἦλιξ ἄνθρωπος ἦν ὁ-
λα. δ. μοιοπαθὴς ὑμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξα-
μκτ. ιθ. το τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς
γῆς, ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. καὶ πά-
λιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδω-
κε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐ-
τῆς. ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀ-
πὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐ-
τὸν, γινωσκέτω, ὅτι ὁ ἐπιστρέψας
ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ
αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ
θανάτου, καὶ καλύψει
πλῆθος ἁμαρ-
τιῶν.

Τῆς τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἐπι-
στολῆς τέλος.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ.

ΑΥΤΗΝ ἐπιστέλλει ὁ μακάριος πέτρος τοῖς ἐν τῇ διασπορᾷ οὖσιν ἰουδαίοις καὶ γενομένοις χριστιανοῖς. γράφει δὲ τὴν ἐπιστολὴν διδασκαλικὴν, ἐπιστηρίζων αὐτούς. διότι γὰρ ἀπὸ ἰουδαίων ἐπίστευσαν. καὶ πρῶτον μὲν ἐξηγεῖται καὶ ἀποδείκνυσιν, ὅτι ἡ εἰς τὸν χριστὸν πίστις, ἀπὸ τῶν προφητῶν κατηγγέλθη, καὶ δι' αὐτῶν ἐμηνύθη, ἡ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ λύτρωσις, καὶ ὅτι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν εὐηγγελίσθη τὰ πάντα, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. εἶτα συμβουλεύσας ἀξίως τοῦ καλέσαντος ἀναστρέφεσθαι. προτρέπει μὴ ἀπειθεῖν βασιλέως τιμᾶν. γυναιξὶ δὲ καὶ ἀνδράσιν ὁμοφροσύνην κατεγγέλλει. καὶ εἰς τὰ ἤθη παρακινέσας ὀλίγα, σημαίνει, ὅτι καὶ εἰς τὸ

ἀδύνη γέγονε παρὰ τοῦ κυρίου τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας καὶ ἀναστάσεως. ἵνα καὶ οἱ προφαινόντες ἀναχωσι, καὶ κριθῶσι μὴν τῷ σώματι, τῇ δὲ χάριτι τῆς ἀναστάσεως διαμείνωσι. ἡμῖν ὅτι τὸ τέλος πάντων ἤγγικε καὶ ὀφείλουσι πάντες ἕτοιμοι γίνεσθαι, ὡς λόγον ἀποδώσοντες τῷ κριτῇ. καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ τῆς ἐν χριστῷ ἀναγεννήσεως καὶ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν. καὶ περὶ σωτηριώδους πίστεως προκατηγγελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν.

Περὶ ἐλπίδος καὶ ἁγιασμοῦ. τῆς τε ὀφειλομένης ἡμῖν τῇ ὑποθέσει ἀσφαλοῦς ἀναστροφῆς.

β. Περὶ τοῦ ἐναξίως τῆς ὑποθέσεως ζῆν ἐν χριστῷ. πρὸς ὠφέλειαν καὶ τῶν ἔξωθεν εἰς δόξαν θεοῦ.

Περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς

καὶ φιλαδελφίας καὶ θεοσεβείας.
ἐν ᾧ περὶ δούλων ὑποταγῆς.
καὶ ἀνεξικάκου ὑπομονῆς ἤγε χεν
σήν.

γ. Περὶ ὑπακοῆς γυναικῶν. καὶ ὁμοιό
τητος τῆς πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐπὶ σω
τηρίᾳ τῇ ἐν πνεύματι εἰς τύπον
σάρρας.

Περὶ τῆς ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκας συμ
περιφορᾶς.

Περὶ τῆς πρὸς ἅπαντας ἐπιεικοῦς ἀνε
ξικακίας. ἧς τύπον ἦν ἡ ἐπὶ νῶε τοῦ
θεοῦ φιλανθρωπία ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἡ
ἤγε τοῦ βαπτίσματος τοῦ χριστοῦ συμ
πάθεια.

δ. Περὶ ἐκποδὼν θέσεως φαύλων πράξεων.
καὶ ἐπιχαλίνωσεως τῶν ἐν πνεύμα
καρπῶν. κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν
χαρισμάτων.

Ὅτι κοινωνία τῇ πρὸς τὸν χριστὸν κρεί
ττων ἢ τῶν φυσικῶν παθῶν. ἐλ
πὶς τε τῇ εἰς αὐτὸν, φέρειν τὰς
παρ' ἑτέρων πάθας.

Digitized by Google

ε. Παραίνεσις πρεσβυτέροις περὶ ἐπισκοπῆς τοῦ ποιμνίου, ὧν ὢ δεῖ κοινῆς πάντων πρὸς ἕκαστον ταπεινοφροσύνης εἰς νίκην δ κατὰ τοῦ διαβόλου.

Εὐχὴ ἐπὶ τελειώσεως τῶν πιστευόντων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Α.

α. ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις, διασπορᾶς πόντου, γαλατίας, καππαδοκίας, ἀσίας καὶ βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος ἰησοῦ χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. εὐλογητὸς ὁ θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀνα-

β. καρ. α. ἐφ. α.

Digitized by Google

γεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν διὰ ἀνα-
στάσεως Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κλῆρο
νομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον, καὶ ἀμά-
ραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς, εἰς ὑμᾶς
τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ
πίστεως, εἰς σωτηρίαν, ἑτοίμην ἀποκαλυφ
θῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ, ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶ-
σθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες ἐν
ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον ὑ-
μῶν τῆς πίστεως, πολὺ τιμιώτερον χρυσίου
τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζο-
μένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τι
μήν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ, ὃν οὐκ
ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες,
πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλα-
λήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, κομιζόμενοι τὸ τέ-
λος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν,
περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν, καὶ ἐξηρεύ-
νησαν προφῆται, οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χά-
ριτος προφητεύσαντες, ἐραυνῶντες εἰς τίνα,
ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου, τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦ-
μα χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν
παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας, οἷς

ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, διότι γέγραπται. ἅγιοι γένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, εἰδότες, ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ. προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι'

λα. ιε. ιθ. νϑ. κ. διατ. ι. ἐξ. ιβ. γαλ. ϛ. α. πετ. ε. καὶ. ζ. ἐβρ. ϑ.

Digitized by Google

ὑμᾶς, τοὺς διὰ αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς θεὸν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν, καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ, καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσε. τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

α. ἰω. α. ἀποκ. α.

ἡσαΐ. μ. ἐκκ. ιδ. ἰακ. α.

ΑΠΟθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε. εἰ περ ἐγεύσασθε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος, πρὸς ὃν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ

II.

ῥωμ. θ. ἐφε. δ. κολ. γ. ἑβρ. ιβ.

ἐκλεκτὸν, ἔντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶν-
τες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱερά-
τευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυ-
σίας, εὐπροσδέκτους τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ
ἡσαΐ. κη. χριστοῦ. διὸ καὶ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ. ἰ-
ρώμ. θ. δοὺ τίθημι ἐν σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἔκ-
λεκτὸν, ἔντιμον. καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ
ψαλ. ριζ. μὴ καταισχυνθῇ. ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πι-
ματ. κα. στεύουσιν. ἀπειθοῦσι δὲ λίθον ὃν ἀπεδοκί-
πρέ. λ. μασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
ἡσαΐ. η. κεφαλὴν γωνίας. καὶ λίθος προσκόμ-
ἐξο. ιθ. ματος, καὶ πέτρα σκανδάλου, οἱ προσκόπτου-
σι τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθη-
σαν. ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον
ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίη-
σιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ
σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμα-
ὡσηέ. β. στὸν αὐτοῦ φῶς. οἱ ποτὲ οὐ λαὸς, νῦν δὲ λα-
ρώμ. ιγ. ὸς θεοῦ. οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέν-
τες. ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους
καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθε τῶν σαρκι-
κῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ
τῆς ψυχῆς, τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἔχοντες

Digitized by Google

καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες, δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν, ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι θεοῦ. πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες, καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε. τοῦτο γὰρ χάρις παρὰ θεῷ. εἰς

ρωμ. ιγ.

ρωμ. ιβ. ἐφε. ε. κολ. β. πτ. β. α. κορ. ζ.

τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν
ἀπαξ. γ. ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμ-
μόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐ-
α. ἰω. γ. τοῦ, ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέ-
θη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. ὃς λοιδο-
ρούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ
ἀπαξ. γ. ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίω-
ως. ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγ-
κεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα
ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιο-
σύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθη-
τε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ'
ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα, καὶ ἐπί-
σκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. Ὁμοίως αἱ
III. γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀν-
κολ. γ. δράσιν, ἵνα καὶ εἴτινες ἀπειθοῦσι τῷ λό-
ἐφε. ε. γῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ
λόγου κερδηθήσονται, ἐποπτεύσαντες τὴν
ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν, ὧν ἔστω
α. πμ. 6. οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐν πλοκῆς τριχῶν, καὶ περι-
θέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κό-
σμος, ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρω-
πος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ, τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου

Digitized by Google

πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι, μηδεμίαν πτόησιν. οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, φιλόφρονες, μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν. ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν. ὅτι αἱ

γένε. ιη. α. πορ. ζ. παροι. ιγ. ψ. κε. ρωμ. ιβ. α. θεσ. ε. ψαλ. λγ.

ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε. κύριον δὲ τὸν θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ ἐν ὑμῖν ἐλπίδος μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε ὑμῶν, ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας. ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ πνεύματι, ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς, ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία, ἐν ἡμέραις Νῶε κατα-

1 Πετρ. γ. καὶ ἀ. 1 Πετρ. γ. ιδ. ματθ. ε. 1 Πετρ. γ. ιε. 1 Πετρ. γ. ιστ. 1 Πετρ. γ. ιζ. 1 Πετρ. γ. ιη. ρωμ. ε. 1 Πετρ. γ. ιθ. γένε. ε. ματθ. κδ.

Digitized by Google

σκαλαζομένης κιβωτὸς, εἰς ἣν ὀλίγαι, τουτέ
στιν, ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος,
ὃ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισ- λου. ιζ.
μα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συ-
νειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν,
δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δε-
ξιᾷ τοῦ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποτα-
γέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων. ΧΡΙΣΤΟΥ οὖν παθόντος IIII
σαρκὶ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν
ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρ-
κὶ πέπαυται ἁμαρτίας, εἰς τὸ μηκέτι ἀν-
θρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ,
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. ἔφε. δ.
ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος
τοῦ βίου, τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσα-
σθαι, πορευομένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμί-
αις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθε-
μίτοις εἰδωλολατρίαις. ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ
συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσω-
τίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, οἳ ἀπο-
δώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι
ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς

ἀνηγγελίαν, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἄνθρω-
πους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρονήσατε
οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς. πρὸ
πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτε-
νῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁ-
μαρτιῶν. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογ
γυσμῶν. ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα,
εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ
οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ. εἴ τις λα
λεῖ, ὡς λόγια θεοῦ. εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ
ἰσχύος, ἧς χορηγεῖ ὁ θεὸς, ἵνα ἐν πᾶσι δοξά
ζηται ὁ θεὸς διὰ τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ
δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, ἀμήν. ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ
ἐν ὑμῖν πυρώσει, πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γι-
νομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, ἀλλὰ
καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς χριστοῦ παθήμασι, χαί
ρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης
αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ ὀνειδίζε-
σθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς
δόξης καὶ τοῦ θεοῦ πνεῦμα
ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. κατὰ μὲν αὐτοὺς
βλασφη

παροι. ι. ἰωαν. ιβ. ἑβρ. ιγ. φιλιπ. β.

Digitized by Google

βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιὸς, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος, εἰ δὲ ὡς χριστιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ. ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ὑμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ. παροιμ.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ, ὁ συμπρεσβύτερος, καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνὸς, ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ χριστοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μηδὲ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποιμένος, κομιεῖσθε τὸν V.

ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. ὁμοίως
νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάν-
τες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι. τὴν τα-
ιακ δ. πεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς
ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ
ματ.5. δίδωσι χάριν. ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν
λου.1β. κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ
ρωμ.1β. ἐν καιρῷ, πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπ-
ριπτοντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει πε-
ψαλ.νδ. ρὶ ὑμῶν. νήψατε, γρηγορήσατε, ὅτι ὁ ἀντί-
δικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμε-
νος περιπατεῖ, ζητῶν τινα καταπίῃ. ὧ ἀν-
τίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν
παθημάτων, τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφό-
τητι ἐπιτελεῖσθαι. ὁ δὲ θεὸς πάσης χά-
ριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ
δόξαν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας,
αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώ-
σαι, θεμελιώσαι, αὐτῷ ἡ δόξα, κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. διὰ σι-
λουανοῦ ὑμῖν πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζο-
μαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα. παρακαλῶν καὶ
ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν

τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν ἐστήκατε. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ.

ΤΑΥΤΗΝ πάλιν ὁ αὐτὸς πέτρος ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐλλάδος τοῖς ἤδη πιστεύσασιν. ἔστι δὲ ἡ ἀπὸ τόλη, ὑπόμνησις τῶν προφητῶν. ἐφ' ὡς μὲν γὰρ τὰ χείρω ἑαυτὸς ἔσεσθαι τὴν ἀνάλυσιν τοῦ σώματος, ἐπῆλθε πάντας ὑπομνῆσαι πολλῶν κατηχήθησαν, τὴν διδασκαλίαν, καὶ πρῶτον φάσκουσιν ἐκ τῶν προφητῶν αὐτὴν, ἀναγ-

γελιοδεῖσκιν ἡμῖν ὅτι οὐ προφητείαν οὐ σοφίαν τοῦ σωτῆρος, οὐκ εἰσὶν ἀνθρώπινοι, ἀλλὰ παρὰ θεοῦ ἐλαλήθησαν. ἔπρεπε παραγγέλλειν μὴ προσέχειν τοῖς ἀποστόλοις, λέγων ἑστάναι αὐτῶν ἀπώλειαν, ὥσπερ καὶ τῶν παραβάντων ἀγγέλων γέγονε. προμηνύει δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἡμέρας ἑστάναι ἐν αἷς ἐμπαίκται περιπατήσουσι, καὶ θελήσουσιν ἀπατᾶν τινὰς, λέγοντες, μάτην γένεσθαι παρουσίαν τοῦ σωτῆρος, διὰ τὸ ἀεὶ γένεσθαι, καὶ μή ποτε παραγενέσθαι. ἀπὸ τούτων οὖν καὶ μάλιστα ἀπέχεσθαι παραγγέλλει, σπουδάσαι μὴ ὀλιγωρεῖν ἐν τοῖς χρόνοις, πάντας γὰρ τὸν χρόνον μηδὲν εἶναι ἐνώπιον κυρίου, διὰ τὸ καὶ τὴν μίαν ἡμέραν ὡς χίλια ἔτη εἶναι, καὶ τὰς χίλια ἔτη, ὡς ἡμέραν μίαν. ἑστάναι δὲ τὰς χέρας τὴν ἡμέραν κυρίου διαβεβαιοῦται μὴ ἀποδέκνυσιν, καὶ ἐντέλλεται ἑτοίμους εἶναι πάντας εἰς αὐτὴν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς. καὶ ἀγαπᾶν τὰς ὁδοὺς τοῦ ἀποστόλου παύλου γραφέντας, καὶ μὴ προσέχειν τοῖς διαβάλλουσιν αὐτόν, διὰ τὸ καὶ πάσας τὰς

διὰ τῆς γραφῆς, διεγείρειν αὐτούς. ὑπομιμνήσκειν οὖν καὶ διηγήσεως πάντας προειδότας καὶ τὰ πράγματα, παραινεῖ μὴ ἐκπίπτειν τοῦ στηριγμοῦ τῆς πίστεως, καὶ οὕτως τελειοῦσθαι τὴν σωτηρίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ πλάσεως τῶν ἐν πίστει ἔργοις βεβαιουμένοις. τοῖς τῆς ἀρετῆς ἐλπίσι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν.

Παραγγελία εἰς ὑπόμνησιν τῆς διδασκαλίας μετὰ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ. καὶ ὅπως ἐν ὄρει ἁγίῳ τοῦ θεοῦ σὺν τῷ ἡμᾶς ἐπήκουσε φωνῆς.

β. Πρόρρησις ἀποστολῆς ἐπανοδίας αἱρετικῶν. ἀσεβείας αὐτῶν καὶ μελλούσης πολιορκίας.

γ. Ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων αἱρετικῶν. ἐν ᾧ ὅτι ἀμφισβήτησις ἔξω χρισθῆς. ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ τε τοῦ αἰῶνος ὥστε μὴν ἀπρεπίζεσθαι καὶ πάσης ἀρετῆς.

ΠΕΤΡΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ. ΔΕΥΤΕΡΑ.

1. ΣΥμεὼν πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, καὶ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ, τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες. ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ

Digitized by Google

ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ, τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀπράκτους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν. ᾧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν. διὸ μᾶλλον ἀδελφοὶ σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι. ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, εἰδὼς, ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. ὡς καὶ ἰω. κα.

δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ
ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.
α.πετ.ϛ. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δό-
ματ. ιϛ. ξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν, ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ, καὶ
ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον.
ᾧ καλῶς ποιεῖτε, προσέχοντες, ὡς λύχνῳ
φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα
διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν
β.πμ. γ. ταῖς καρδίαις ὑμῶν. τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. οὐ γὰρ θελήματι
ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι, ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

Digitized by Google

ΕΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας. καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς. καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐρρύσατο. βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγ-

II.

ἰώβ Α.

γένε. ξ.

γένε. θ.

κατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζον. οἶδε κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες. ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. οὗτοι δὲ ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ γεγενημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκατάπαυστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα, καταλιπόντες τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ

τῷ βαλαὰμ τῷ βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἀριθ. κβ
ἠγάπησεν· ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανο-
μίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φω-
νῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφή-
του παραφρονίαν. οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυ- ἰουδ. α.
δροι, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι,
οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρη-
ται. ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγξάμε-
νοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀ-
σελγείαις, τοὺς ὀλίγως ἀποφυγόντας, τοὺς
ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐ-
τοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρ-
χοντες τῆς φθορᾶς. ᾧ γάρ τις ἥττηται, τού- ἰω. β.
τῳ καὶ δεδούλωται. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες ῥωμ. ς.
τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου, ἐν ἐπιγνώσει τοῦ ἑβρ. ς.
κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις ματ ιβ.
δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἥττωνται, γέγονεν
αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων.
κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς, μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν
ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν, ἐπι-
στρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας
ἐντολῆς. συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀλη-
θοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ παροι. κς

ἅγιον ἐξέφαμεν, καὶ νῦν λουσάμενοι εἰς καθ-
III. αρισμὸν βορβόρου. ΤΑΥΤΗΝ ἤδη ὑμῖν καὶ
πάντοτε δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν
αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλι-
κρινῆ διάνοιαν μνησθῆναι τῶν προειρημέ-
νων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν,
καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς, τοῦ
αʳ τιμ. δ. κυρίου καὶ σωτῆρος. τοῦτο πρῶτον γινώ-
β. τιμ γ. σκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡ-
ἰουδ. α. μερῶν, ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν
ἐζα. ιβ. ἐπιθυμίας πορευόμενοι, καὶ λέγοντες, ποῦ
ἔστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς
γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως
διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. λανθάνει
γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν
ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος
συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ
τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλε-
το. οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτῷ λόγῳ
τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς
ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσε-
βῶν ἀνθρώπων. ἓν δὲ τοῦτο μὴ λαμβανέ-
τω ὑμᾶς ἀγαπητοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ

Digitized by Google

κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥσπερ τινὲς βραδύτητα ἡγοῦνται. ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου, ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίοις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οἱ οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. διὸ ἀγαπητοὶ ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι, καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ. καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε. καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς παῦλος κα-

α. θεσ. ε. ἀποκ. γ. ῆ. ις. ῆ. ις. ἀποκ. κα ἡσαΐ. ξε. ῆ. ξς. ξ ωμ. β.

τοῦ τῶν αὐτῶν δοξῆσαν σοφίσεων ἐγράψαμεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἐστί δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. ὑμεῖς οὖν ἀγαπητοὶ προγινώσκοντες, φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι, καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

ἀμήν.

Τέλος.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

ΤΑΥΤΗΝ αὐτὸς ὁ Ἰωάννης, ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράψας, ἐπιστέλλει, ὅστις μνήσκων τοὺς ἤδη πιστεύσαντας εἰς τὸν κύριον. Μὴ προῶπτον μὲν ὥσπερ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, οὕτω μὴ ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ θεολογεῖ πολὺ τὸ λόγῳ, ἀποδεικνὺς αὐτὸν εἶναι ἀεὶ ἐν τῷ θεῷ, μὴ διδάσκων τὸν πατέρα φῶς εἶναι, ἵνα καὶ οὕτως γνῶμεν τὸν λόγον ὡς ἀπαύγασμα ἐξ αὐτοῦ ὄντα. Θεολογῶν δὲ, ἐξηγεῖται μὴ νεώτερον εἶναι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, ἀλλ'

ἀπ' ἀρχῆς μὴ ἀεὶ τυγχάνῃ αὐτὸ, νυνὶ
δὲ πεφανερῶσθαι ἐν τῷ κυρίῳ, ὅστις ἐστὶ
ζωὴ αἰώνιος, καὶ θεὸς ἀληθινός. καὶ τὸ
αὔτιον δὲ τῆς τούτου παρουσίας, καὶ ἐπι-
φανείας αὐτῆς πίθησι, λέγων εἶναι τοῦτο, αὐτὸ
τὸ λῦσαι τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, καὶ ἡμᾶς
ἐλευθερωθῆναι ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ γι-
νώσκειν ἡμᾶς τὸν πατέρα, καὶ αὐτὸν τὸν
υἱὸν, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν. Γρά-
φομεν πρὸς πᾶσαν ἡλικίαν, πρὸς παι-
δία, πρὸς νεανίσκους, πρὸς γέροντας.
ἐπὶ μὲν θεὸς ἐγνώσθη, ἡ δὲ διαβολικὴ
ἐνέργεια λοιπὸν νενίκηται καταργηθέντος
τοῦ θανάτου. Εἶτα λοιπὸν διὰ ὅλης τ' ἐπι-
στολῆς πολλὴ ἀγάπης διδάσκει, θέλων ἡ-
μᾶς ἀλλήλους ἀγαπᾶν, ἐπειδὴ καὶ ὁ χρι-
στὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐξηγεῖται οὖν πολλὴ
διαφορᾶς φόβου καὶ ἀγάπης, καὶ τέκνων
θεοῦ καὶ τέκνων διαβόλου, καὶ περὶ ἁμαρ-
τίας θανατικῆς καὶ μὴ θανατικῆς. μὴ περὶ
διαφορᾶς πνευμάτων. μὴ λοιπὸν διακρί-
νῃ, ποῖον μὲν πνεῦμα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, ποῖον δὲ
τῆς πλάνης. Καὶ πότε μὲν γινωσκόμεθα

τέκνα

πεπαιδεῦσθαι, πότε δὲ διδάσκαλον. Καὶ τοῦτο ποίας ἁμαρτίας ὀφείλομεν ἀγχεδαι καὶ τῶν ἁμαρτανόντων, καὶ περὶ ποίας οὐ δεῖ ἀγχεδαι. καὶ ὅτι ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν πλησίον, οὐκ ἔστιν ἄξιος τῆς κλήσεως, οὐ γὰρ δύναται λέγεσθαι τοῦ χριστοῦ. καὶ τὴν ἑνότητα δὲ τὴν πρὸς τὸν πατέρα δείκνυσιν. καὶ ὅτι ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. διαιρεῖ δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, λέγων, μὴ τὸ εἶναι τὸν χριστὸν, εἶναι δὲ τοῦτο τὸ λέγειν, μὴ εἶναι τὸν υἱὸν αὐτὸν τὸν χριστὸν, ἵνα δῆλον ὡς μὴ ὄντως ἐκείνου, ἑαυτὸν ἐν τῷ εἶναι ὁ φάσκων. παρακαλεῖ δὲ διὰ ὅλης τῆς ἐπιστολῆς, μὴ ἀθυμεῖν τοὺς πιστεύοντας τῷ κυρίῳ, εἰ μισοῦνται ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ μᾶλλον χαίρειν, ὅτι τὸ μῖσος τοῦ κόσμου, ἀποκινοῦσιν τοὺς πιστεύοντας μεταβεβηκέναι ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κόσμου, καὶ εἶναι λοιπὸν τῆς οὐρανίου πολιτείας. καὶ ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς ἐπιστολῆς πάλιν ὑπομιμνήσκει λέγων, ὅτι ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς, ζωὴν αἰώνιόν ἐστι, καὶ φῶς ἀληθινὸν, καὶ ἵνα τούτῳ δουλεύωμεν, καὶ φυλαττώμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

Επις. &

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Εὐαγγελικὴ θεολογία χριστοῦ. ἐν ᾧ περὶ ἐξομολογήσεως καὶ προσαναχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν.

β. Ὅτι τήρησις ἐντολῶν θεοῦ τὴν γνῶσιν βεβαιοῖ.

Περὶ ἀγάπης καὶ ἀσεβείας. ἐν ᾧ πάροινέσις πολὺ χάριτος ἑκάστου ἡλικίαν. καὶ πολὺ ἀποτροπὴ τοῦ πρὸς τὸν κόσμον ἀγάπης.

Περὶ ψευδαδέλφων αἱρετικῶν. καὶ ὅτι ἡ εἰς χριστὸν ἀσέβεια, πατρὸς ὁμολογία. ἡ γὰρ τοῦ πατρὸς δοξολογία, τοῦ υἱοῦ ἐστι δοξολογία.

Περὶ θείου καὶ πνευματικοῦ χαρίσματος ἐν ἁγιασμῷ ἐπ' ἐλπίδι εἰς γνῶσιν θεοῦ.

γ. Ὅτι πᾶς ὁ ἐν χριστῷ, ὁ ἐκ τοῦ ἁμαρτίας. ὁ δὲ ἁμαρτάνων, ἐστὶν ἐκ τοῦ διαβόλου.

Περὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸν πλησίον. καὶ

Digitized by Google

μεταδόσεως μεταδοτικῆς.

Περὶ σωφροσύνης ἀγαθῆς ἐν πίστει Ἰησοῦ χριστοῦ.

δ. Περὶ διακρίσεως πνευμάτων ἐφ' ὁμολογίας τοῦ κυρίου ἐν ὑποκρίσεως.

Περὶ φιλαδελφίας εἰς θεοσέβειαν.

ε. Περὶ θεολογίας ἡμῶν ἐν δόξῃ πατρὸς ἢ περὶ νίκης τῆς κατὰ τοῦ πονηροῦ.

Ἢ πίστεως Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ζωήν.

Περὶ ὑπομνήσεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ. Ἢ προσευχῆς ἢ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν.

Περὶ ἐκπορεύσεως δαιμονικοῦ σεβάσματος.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

1.
ΗΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν, ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν, καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἐπαγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐ-

1. ἰω. α.

Digitized by Google

τῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδό-
μεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·
ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ἐὰν εἴπωμεν, ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν

ἑβρ. θ. α. πέτ. α. ἀποκ. α. γ. βασ. β. α. παρ. ε. παρ. ι. ἐκκ. ζ.

II.

φάσης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν. ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλὰ ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος, ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς. πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν. ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε

Ἰω. ιγ. ιϛ. ιε.

τὴν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. γράφω ὑμῖν παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ. ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί. καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ. ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα. παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ, καὶ καθὼς ἠκούσατε, ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν, ὅθεν γινώσκομεν, ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν. εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν. ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν, ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ

ἀπ' ἐξ ἀρχῆς μὴ ἡ ἀπὸ τυγχάνῃ αὐτὸ, νυνὶ
δὲ πεφανερῶθαι ἐν τῷ κυρίῳ, ὅστις ἐστὶ
ζωὴ αἰώνιος, καὶ θεὸς ἀληθινός. καὶ τὸ
αὔτιον δὲ τῆς τούτου παρουσίας, καὶ ἐπι-
φανείας αὐτῆς τίθησι, λέγων εἶναι τοῦτο, ἵνα
τὸ λῦσαι τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, καὶ ἡμᾶς
ἐλευθερωθῆναι ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ γι-
νώσκειν ἡμᾶς τὸν πατέρα, καὶ αὐτὸν τὸν
υἱὸν, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν. Γρά-
φει οὖν πρὸς πᾶσαν ἡλικίαν, πρὸς παι-
δία, πρὸς νεανίσκους, πρὸς γέροντας,
ἕτι δὲ μᾶλλον θεοσεβώδη, ἢ δὲ διαβολικὴ
ἐνέργεια λοιπὸν νενίκηται καταργηθέντος
τοῦ θανάτου. Εἶτα λοιπὸν δι' ὅλης τῆς ἐπι-
στολῆς σοβεῖ ἀγάπης διδάσκει, θέλων ἡ-
μᾶς ἀλλήλους ἀγαπᾶν, ἐπειδὴ καὶ ὁ χρι-
στὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐξηγεῖται οὖν σοβεῖ
διαφορᾶς φόβου καὶ ἀγάπης, καὶ τέκνων
θεοῦ καὶ τέκνων διαβόλου, καὶ περὶ ἁμαρ-
τίας θανατικῆς καὶ μὴ θανατικῆς. μὴ περὶ
διαφορᾶς πνευμάτων. μὴ λοιπὸν διαιρεῖ,
ποῖον μὲν πνεῦμα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, ποῖον δὲ
τῆς πλάνης. Καὶ πότε μὲν γινωσκόμεθα

τέκνα

Digitized by Google

τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ
τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ γεγεννημένος
ἐκ τοῦ θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρ-
μα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται
ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. ἐν
τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, καὶ
τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν
δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ. καὶ ὁ μὴ
ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη ἐστὶν
ἡ ἀγγελία, ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους. οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πο-
ηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ
χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
δίκαια. μὴ θαυμάζετε ἀδελφοί μου, εἰ μι-
σεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι με-
τεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν,
ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς. ὁ μὴ ἀγα-
πῶν τὸν ἀδελφόν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρω-
ποκτόνος ἐστί. καὶ οἴδατε, ὅτι πᾶς ἀνθρω-
ποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ
μένουσαν. ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγά-

ἰω. ιγ. ιη. ιε. γένε. δ. λα. θ.

Digitized by Google

ἐστιν, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐ- Ἰω. π.
τοῦ ἔθηκε, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελ
φῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι. ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν
βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγ-
χνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ
μένει ἐν αὐτῷ; τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν
λόγῳ μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀλη-
θείᾳ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐκ τῆς
ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσ-
ομεν τὰς καρδίας ἡμῶν. ὅτι ἐὰν κατα-
γινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ
θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάν-
τα. ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ κα- Ἰω. ε.
ταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς
τὸν θεόν, καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν
παῤ αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν,
καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ Ἰω. ε.
αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύωμεν μη..ιζ.
τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Ἰω. γ.
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντο- μη. ιε.
λήν. καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ
μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τού-

τα γινώσκομεν, ὅτι μένει ἐν ἡμῖν ἐκ τοῦ πνεύ-
IIII. ματος, οὗ ἡμῖν ἔδωκεν. Ἀγαπητοὶ, μὴ
παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζε-
τε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ὅτι πολ-
λοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν
κόσμον. ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ
θεοῦ. πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χρι-
στὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι. καὶ
πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν ἰησοῦν
χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἐστι. καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ τοῦ ἀντιχρίστου. ὃ ἀκη-
κόατε, ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐ-
στὶν ἤδη. ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε τεκνία, καὶ
νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑ-
μῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
εἰσὶ, διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ
κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ
ἰω.β. ἐσμέν. ὁ γινώσκων τὸν θεὸν, ἀκούει ἡμῶν.
ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ
τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. ἀγαπη-
τοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐστι. καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ θεοῦ

Digitized by Google

γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν θεόν. ὁ μὴ ἀγα-
πῶν, οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήκαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ἠγάπησεν ἡμᾶς ὁ θεός, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται. ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ὑμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ, καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστί, καὶ

ἰω. γ.

ἰώβ. α πμ. ε.

Digitized by Google

ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ
ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ. ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ
ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθώς ἐκεῖ-
νός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τού-
τῳ. φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τε-
λεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ
φόβος κόλασιν ἔχει. ὁ δὲ φοβούμενος οὐ
τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἡμεῖς ἀγαπῶ-
μεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡ-
μᾶς. ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν. ὁ γὰρ
ἀγ. γ. μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρα-
κε, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται
ἀγ. ιε. ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν
ἐφ. ε. ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν, ἀγα-
V. πᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ΠΑΣ ὁ πι-
στεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται. καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννή-
σαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐ-
τοῦ. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἀγαπῶμεν
τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶ-
μεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· αὕτη

γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ πνεύματος Ἰησοῦς Χριστός, οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι. καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, πατήρ, λόγος, καὶ πνεῦμα ἅγιον, καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, πνεῦμα, καὶ ὕδωρ καὶ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ. ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρ-

ματ. ιοκ.

α. κορ. ιε.

ἰω. γ.

τυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ
ὑοῦ αὐτοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι
ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς, καὶ αὕτη
ἡ ζωὴ ἐν τῷ ὑῷ αὐτοῦ ἐστιν. ὁ ἔχων τὸν
ὑὸν, ἔχει τὴν ζωήν. ὁ μὴ ἔχων τὸν ὑὸν τοῦ
θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. ταῦτα ἔγραψα
ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑοῦ τοῦ
θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε,
καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑοῦ τοῦ
θεοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία, ἣν ἔχομεν
πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ
τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν, καὶ ἐὰν
οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμε-
θα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτή-
καμεν παρ' αὐτοῦ. ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θά-
νατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς
ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρ-
τία πρὸς θάνατον, οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα
ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶν,
καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. οἴδα-
μεν, ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ
ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τη-
ρεῖ ἑαυτὸν,

Digitized by Google

ρεῖ ἑαυτὸν, μὴ ὁ πονηρὸς ἅψηται αὐτοῦ. οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν. καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος. τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων, ἀμήν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

ΤΑΥΤΗΝ ὁ πρεσβύτερος γράφει κυρίᾳ μὴ τοῖς τέκνοις αὐτῆς. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὕτη. ὁρῶν τὰ τέκνα αὐτῆς καλῶς ἀνακρεφόμενα ἐν τῇ πίστει, καὶ πολλοὺς πλάνους περιερχομένους, καὶ λέγοντας, μὴ εἶναι τὴν παρουσίαν τοῦ χριστοῦ ἐν σαρκὶ, γράφει τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν ἐπαινέχεται αὐτῆς τὰ τέκνα. εἶτα διδάσκων,

μὴ νεώτερον εἶναι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, παρεμνεῖ πάλιν τοῦ ἀγάπης, μίαν ἕνα μένωσιν ἐν τῇ διδαχῇ τῇ παραδοθείσῃ αὐτοῖς. καὶ λοιπὸν διδάσκει οὐκ ἀρχαῖον εἶναι, τὸν λέγοντα μὴ ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι τὸν χριστόν. παραγγέλλει δὲ, ὥστε τοὺς τοιούτους μὴ δέχεσθαι εἰς οἰκίαν, μὴ γὰρ λέγειν τοῖς τοιούτοις, χαίρειν. καὶ οὕτως τελεῖ τὴν ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

κ. Μετὰ τὸ προοίμιον φησὶ ὀρθοῦ βίου ἐν ἀγάπῃ θεοῦ καὶ πίστεως καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν.

Ὅτι οὐ δεῖ αἱρετικὸν εἰσοικίζειν ἢ χαίρειν ἐφ' ἁμαρτίαις.

Ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐν ᾗ ἐλπίδι προσφέλθωμεν.

Εὐχὴ φησὶ τελειώσεως καὶ ἀνακρίσεως. ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν καὶ χρεών.

Digitized by Google

Περὶ τῆς Διστρεφοῦς φαυλότητος καὶ μισαδελφίας

Περὶ Δημητρίου ᾧ μαρτυρεῖ τὰ κάλλιστα.

Περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς πρωφελίας ἐν τάχει.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤ. ΔΕΥΤΕΡΑ

Πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, παρὰ θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ. ἐχάρην λίαν, ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν

1.

ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ
τοῦ πατρός. νῦν νεωτέραν σε κυρία, οὐχ ὡς
ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχο-
μεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν
κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντο-
λὴ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐ-
τῇ περιπατῆτε, ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλ-
θον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες
Ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί. οὗτός
ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε
ἑαυτοὺς, μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα,
ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. πᾶς ὁ
παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδα-
χῇ τοῦ χριστοῦ, θεὸν οὐκ ἔχει. ὁ μένων ἐν τῇ
διδαχῇ τοῦ χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα
καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς,
καὶ ταύτην διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβά-
νετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ
λέγετε. ὁ γὰρ λέγων χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. πολλὰ ἔχων ὑ-
μῖν γράφειν. οὐκ ἠβουλήθην διὰ χάρτου καὶ
μέλανος. ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,

Digitized by Google

στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ἀμήν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ Καθολικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

ΕΣΤΙΝ ἡ ἐπιστολὴ συγκρίσεως φιλοξενίας. ἡ πρῶτον μὲν ἀποδέχεται τὸν γαΐον, μαρτυρουμένου παρὰ πάντων, ἐπὶ φιλοξενίᾳ. ἡ προτρέπεται τῇ αὐτῇ προθέσει ἐμμένειν, καὶ προπέμπειν ἡ δεξιοῦσθαι τοὺς ἀδελφούς, πάλιν τε αὐτῷ μὲν ἃ προσφοράν ἀποδέχεται. αὐτιᾶται δὲ διστρεφῆ, ὡς μήτε αὐτὸν παρέχοντα τοῖς πτωχοῖς, ἀλλὰ ἡ κωλύοντα τοὺς ἄλλους, καὶ πολλὰ φλυαροῦντα. τοὺς δὲ τοιούτους λέγει ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ἀληθείας, καὶ μηδὲ εἰδέναι τὸν θεόν. σημήριον δὲ θεωρίσασι μαρτυρῶν αὐτῷ τὴν κοινωνίαν.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΤ. Γ.

1. Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς, ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους, οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις, προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. ἔγρα-

Digitized by Google

ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐθέλει δέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο ἐὰν ἔλθω, ὑποτμήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς. καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν. ὁ δὲ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας. καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδατε, ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι. πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι. ἐλπίζω δὲ ἐν τάχει ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

ΤΑΥΤΗΝ ἡ ἐπιστολὴ γράφει τοῖς ἅπασι πιστοῖς. ἡ δὲ πρόφασις αὐτῆς παρεισελθόντων τινῶν, καὶ διδασκόντων ἀδιαφόρως ἔχειν τὴν πίστιν, καὶ ἀρνουμένων τὸν κύριον, ἀναγκαίαν ἔσχε γράψαι, καὶ ἀσφαλίσασθαι τοὺς ἀδελφούς. καὶ πρῶτον μὲν παρακαλεῖ αὐτοὺς ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἐμμένειν τῇ παραδοθείσῃ αὐτοῖς πίστει. ἔπειτα ἀποκηρύττει τοὺς τοιούτους, ὡς πλάνους. καὶ παραγγέλλει, μὴ δεῖν μίαν κοινωνίαν ἔχειν πρὸς τοὺς τοιούτους, εἰδότας, ὅτι οὐκ ἀρκεῖ τὸ κληθῆναι μόνον, ἐὰν μὴ καὶ ἀξίως περιπατήσωμεν τῆς κλήσεως. καὶ γὰρ καὶ τὸν πρότερον λαὸν ἐξαγαγὼν ἐξ Αἰγύπτου ὁ θεὸς, καὶ μὴ ἐμμείναντας τῇ πίστει, ἀπώλεσε. καὶ ἀγγέλων δὲ μὴ τηρησάντων τὴν ἰδίαν ἀρχὴν, οὐκ ἐφείσατο. ἀλλ'

Digitized by Google

μὴ δεῖσθαι τῶν τοιούτων ἀπαχθεῖν. καὶ γὰρ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, οὐχ ὑπήνεγκε βλασφημίαν τὸ διαβόλῳ, λέγεσθαι χ' οὐ τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν ὡς σοφόμων διδάσκει. εἶτα παρχνεῖ εἰς τὰ ἤθη καὶ ἐπανάξαμεν αὐτοῖς βεβαιότητα τῆς πίστεως παρὰ τοῦ κυρίου, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

α. Περὶ προσοχῆς τῆς εἰς χριστὸν πίστεως, διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν.

Περὶ μελλούσης αὐτῶν κολάσεως. καὶ ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἁμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν.

Ἔλεγχος αὐτῶν διὰ τὴν πλάνην καὶ ἀνασέβειαν. καὶ ἀσελγείαν. καὶ βλασφημίαν καὶ διὰ πλάσιν ἐστηριγμένην τῆς εἰς ἀπάτην ἀναισθησίας.

Περὶ ἀσφαλείας αὐτῶν διὰ τὴν πίστ

συμπαθείας τε καὶ φειδοῦς εἰς τὸν πλησίον ἐν σωτηρίᾳ ἐν ἁγιασμῷ. Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν καὶ περίσωσιν καθαρὰν σὺν δόξῃ τοῦ θεοῦ.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΟΥΔΑ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

I.

ΙΟΥΔΑΣ ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις, καὶ ἰησοῦ χριστοῦ τετηρημένοις, κλητοῖς. ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ πα-

Digitized by Google

ἐκκλησίᾳ τοῖς ἁγίοις πίστει. παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρῖμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην θεὸν, καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν. ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως

ἀριθ. ιδ'.

γένε. ιθ.

ζαχ. γ. ἔκκ β:

σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν
βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν, ἐπιτιμήσαι σοι
κύριος. οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφη-
μοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα
ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
γένε. ιθ. οὐκοῦν καὶ τούτοις, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύ-
ἀριθ. κβ. θησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ
ἀριθ. ις. ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπ-
ώλοντο. οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν,
συνευωχούμενοι ἀφόβως,
ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι,
β. πέτ. β. ὑπὸ ἀνέμων περιφερόμεναι, δένδρα
φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντες,
καὶ ἐκριζωθέντες, κύματα ἄγρια θαλάσ-
σης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας,
ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. προεφήτευσε δὲ καὶ
τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, λέ-
ἀπολ. α. γων. ἰδοὺ ἦλθε κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν
αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ
ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ
πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν, ὧν
ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν

ων ἐλέγχουσιν κατ' αὐτῶν ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν. ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεᾶτε διακρινόμενοι, οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους, καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν

α. τιμ. δ.
ε. τιμ γ.
β. πέτ. γ

ἀγαλλιάσει, μόνῳ σοφῷ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ, τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅσα εἶδε. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα. ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς. Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς οὔσαις ἐν τῇ Ἀσίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ

Digitized by Google

ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων, ἃ κολο α.
ἐστὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν. καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, ναὶ, ἀμήν. ἐγώ εἰμι τὸ α. καὶ τὸ ω. ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ κύριος, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ παντοκράτωρ. ἐγὼ ἰωάννης, ὁ καὶ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ χριστοῦ. ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην

α. πέτ. α
α. ἰω. α.
ησαΐ. ξγ. ματ. κδ. ἰουδ. α.

λην ὡς σάλπιγγος, λεγούσης. ἐγώ εἰμι τὸ
Α. καὶ τὸ Ω. ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. καὶ
ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμ-
ψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, ταῖς οὐσίαις, εἰς Ἔφε
σον, καὶ εἰς σμύρνην, καὶ εἰς πέργαμον, καὶ
εἰς θυατείρα, καὶ εἰς σάρδεις, καὶ εἰς φι-
λαδέλφειαν, καὶ εἰς λαοδικείαν. καὶ ἐπέ-
στρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν, ἥτις ἐλάλησε
μετ' ἐμοῦ. καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχ-
νίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅ-
μοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδή-
ρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώ
νην χρυσῆν. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ αἱ τρί
χες λευκαὶ, ὡσεὶ ἔριον λευκὸν, ὡς χιών. καὶ
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός. καὶ οἱ
πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν
καμίνῳ πεπυρωμένοι. καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς
φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. καὶ ἔχων ἐν τῇ
δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτὰ, καὶ ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκ
πορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος
φαίνει ἐν δυνάμει αὐτοῦ. καὶ ὅτε εἶδον
αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς
νεκρός.

Digitized by Google

νεκρός. καὶ ἐπέθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ, λέγων μοι. μὴ φοβοῦ, ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ᾅδου, καὶ τοῦ θανάτου. γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἰσὶν, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσί. καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί. ἠσαΐ. μδ. ιγ. μθ.

II. Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον. τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν. οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονήν σου. καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασω τοὺς φάσκοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἰσί. καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου

πεκοπίακας καὶ οὐ πέπμπκας. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. μνημόνευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον. εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι τάχει, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας σμυρναίων γράψον. τάδε λέγει ὁ πρῶτος, καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἔζησεν· οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, πλούσιος δὲ εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμε-

Digitized by Google

ζωῆς λέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ὁ ἔχων
οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις. ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θα-
νάτου τοῦ δευτέρου. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον. τάδε λέγει
ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν
ὀξεῖαν. οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοι-
κεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ, καὶ κρα-
τεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πί-
στιν μου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐμαῖς, οἳ τις πιστὸς
ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ'
ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ σατανᾶς. ἀλλ' ἔχω
κατά σου ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας
τὴν διδαχὴν βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ ἀριθ. κδ.
βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν
υἱῶν ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ πορ-
νεῦσαι. οὕτως ἔχεις καὶ σὺ, κρατοῦντας
τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν, ὃ μισῶ. με-
τανόησον, εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ
πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ
στόματός μου. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ

Digitized by Google

πνεῦμα λέγει τοῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον. τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, καὶ τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἐᾷς τὴν γυναῖκα Ἰεζαβὴλ τὴν λέγουσαν ἑαυτὴν προφῆτιν, διδάσκειν, καὶ πλανᾶσθαι ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι, καὶ εἰδωλόθυτα φαγεῖν. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον, ἵνα μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν. ἰδοὺ ἐγὼ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς, εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν,

Digitized by Google

καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ. καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τῆς σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος, πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἥξω. καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται. ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ιερε. ιζ. ψαλ. β.

ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον. τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας. οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι τὸ ὄνομα ἔχεις, ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον III.

ξον τὰ λοιπά, ἃ μέλλει ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ
εὕρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκου-
σας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ
α.θεσ.ε. γρηγορήσῃς, ἥξω ἐπί σε ὡς κλέπτης. καὶ οὐ
α.πέτ.γ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπί σε. ἔχεις ὀ-
λίγα ὀνόματα καὶ ἐν σάρδεσιν, οἳ οὐκ ἐμό-
λυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσου
σιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ὁ
νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευ-
κοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐκ βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐξομολογήσομαι
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ
ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς
ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
σίαις. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν φιλαδελφίᾳ
ἐκκλησίας γράψον. τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ
ησαΐ.κβ. ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖδα τοῦ δαυΐδ,
ἰωβ.ιβ. ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς κλείει, καὶ κλείων, καὶ
οὐδεὶς ἀνοίγει. οἶδά σου τὰ ἔργα. ἰδοὺ
δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμέ-
νην, καὶ οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν,

ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον. καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων αὐτοὺς ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται. ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα ἥξωσιν καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε, ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου. καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι. καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου τῆς καινῆς ἱερουσαλὴμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας λαο-

σημείων γράψεν. τάδε λέγει, ἀμὴν ὁ μάρ-
τυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτι-
σεως τοῦ θεοῦ. οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε
ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστὸς, ὄφελον ψυχρὸς εἶης
ἢ ζεστός. οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυ-
χρὸς οὔτε ζεστὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ σ
ματός μου, ὅτι λέγεις, ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ
πεπλούτηκα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω, καὶ
οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεε-
νὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός.
συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ-
σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτή-
σῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ, καὶ
μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου,
καὶ κολλούριον ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς
σου, ἵνα βλέπῃς. ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐ-
λέγχω, καὶ παιδεύω. ζήλωσον οὖν καὶ με-
τανόησον. ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν,
καὶ κρούω. ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου,
καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς
αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς
μετ' ἐμοῦ. ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι

παροι. γ. ἑβρ. ιβ.

μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα, ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγουσα. ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι. καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος. καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ σαρδίνῳ. καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου, ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι κδ. καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους κδ. πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἔχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς, καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ φωναὶ, καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμενοι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα

IIII.

τοῦ θεοῦ. καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ. καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου, καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα, γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρωπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετωμένῳ, καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν καθ' ἑαυτὸ εἶχον ἀνὰ πτέρυγας ἑξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν γέμοντα ὀφθαλμῶν. καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν
ησαΐ. ς. ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντες. ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν, καὶ ὁ ὢν, καὶ ὁ ἐρχόμενος. καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν, καὶ τιμὴν, καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. πεσοῦνται οἱ κδ. πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου, ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων: καὶ βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες. ἄξιος εἶ κύριε λαβεῖν

τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶ, καὶ ἐκτίσθησαν.

V. ΚΑΙ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ. τίς ἐστὶν ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό. καὶ ἔκλαιον πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι, καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι. μὴ κλαῖε. ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβὶδ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα

ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἵ εἰσι τὰ τοῦ θεοῦ πνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ οἱ κδ. πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάρας, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων, καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες. ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ οἶξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας ἡμᾶς τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς, καὶ γλώσσης, καὶ λαοῦ, καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας ἡμᾶς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς. καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων, καὶ
Δαν. ζ. πρεσβυτέρων, καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ. ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον, λαβεῖν τὴν δύναμιν, καὶ πλοῦτον, καὶ σοφίαν, καὶ ἰσχὺν, καὶ τιμὴν, καὶ δόξαν

ξύλον, μὴ ἀλογίσων. καὶ πᾶν κτίσμα, ὃ ἐστιν
ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑποκάτω
τῆς γῆς, μὴ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἃ ἐστι, μὴ τὰ
ἐν αὐτοῖς πάντας, ἤκουσα λέγοντας· τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ
εὐλογία, μὴ ἡ τιμὴ, μὴ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ
τέσσαρα ζῶα ἔλεγον, ἀμήν. μὴ οἱ εἰκοσιτέσ-
σαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν, μὴ προσεκύνη-
σαν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΚΑΙ εἶδον, ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον ἓν ἐκ VI.
τῶν σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν
τεσσάρων ζώων, λέγοντος, ὡς φωνὴ βρον-
τῆς, ἔρχου μὴ βλέπε. καὶ εἶδον· μὴ ἰδοὺ
ἵππος λευκὸς, μὴ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ
ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ
ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. καὶ ὅτε ἤ-
νοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκου-
σα τοῦ δευτέρου ζώου, λέγοντος, ἔρχου καὶ
βλέπε. μὴ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός,
καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ,
λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, μὴ ἵνα ἀλ-

ἥλους σφάξωσι, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαι-
ρα μεγάλη. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφρα-
γίδα, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου, λέγοντος, ἔρ-
χου καὶ βλέπε, καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ ἵππος
μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυ-
γὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν
μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων, λέγουσαν, χοί-
νιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κρι-
θῆς δηναρίου, καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον
μὴ ἀδικήσῃς. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖ-
δα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρ-
του ζώου, λέγουσαν, ἔρχου καὶ βλέπε. καὶ
εἶδον. καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθή-
μενος ἐπάνω, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ
ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐδόθη αὐ-
τοῖς ἐξουσία ἀποκτεῖναι ἐπὶ τὸ τέταρτον
τῆς γῆς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν θα-
νάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς. καὶ ὅτε
ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑπο-
κάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσ-
φαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὴν
μαρτυρίαν ἣν εἶχον, καὶ ἔκραζον φωνῇ μεγ-

φωνῇ, λέγοντες, ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος, καὶ ὁ ἀληθινὸς, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαὶ, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς, ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρὸν, ἕως οὗ πληρώσονται καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. καὶ εἶδον, ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα. καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου σειομένη. καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον εἱλισσόμενον. καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ δυνατοὶ, καὶ πᾶς δοῦλος, καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰς πέ-

τρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ
ησκί. β. ταῖς πέτραις, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψα-
ωσηέ. ι. τε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ
λϛ. κγ. τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ὅ-
τι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐ-
τοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι. ΚΑΙ με-
VII. τὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶ-
τας ἐπὶ τοὺς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρα-
τοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς,
ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ
τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ παῦν δένδρον. καὶ
εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβάντα ἀπὸ ἀ-
νατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ
ζῶντος, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσ-
σαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆ-
σαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, λέγων. μὴ
ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν,
μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς
δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων
αὐτῶν. καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφρα-
γισμένων, ρμδ, χιλιάδες ἐσφραγισμένοι,
ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐκ φυλῆς
Ἰούδα,

Ἰούδα, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Ῥουβὶμ, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Γὰδ, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Λευὶ, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Ἰσσαχὰρ, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ, ιβ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο. ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ λαῶν, καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκὰς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες. ἡ σωτηρία τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ

Επς. C γ

θρόνου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἑστήκεσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες, ἀμήν. ἡ εὐλογία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι. οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἴρηκα αὐτῷ. κύριε, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέ μοι, οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλάτυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου, διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου, σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσ-

σιν, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωὰς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. ΚΑΙ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. καὶ εἶδον ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασι, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸ λιβανωτὸν, καὶ γέμισεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔλαβεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ ἀστραπαὶ, καὶ

ἔσται. μβ

ἔσται. με

VIII.

σεισμός. καὶ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς, ἵνα σαλπίσωσι. καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον, ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη. καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ἄψινθος. καὶ γίνεται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον. καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ

Digitized by Google

ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ. οὐαὶ, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν. IX.

ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα, εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς, καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν

στρεφανίδας ὡσεὶ τῶν μετώπων, καὶ ἔδοθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε, καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν, ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν πάσῃ ἄνθρωπον. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὑρήσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων, ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν, ὡς λεόντων ἦσαν. καὶ εἶχον θώρακας, ὡς θώρακας σιδηροῦς. καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν, ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν. καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. καὶ

ξσκί. β. ωσκέ. ι. λϛ κγ. σόφ. ιε.

ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα ἑαυτῷ ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει, Ἀπολλύων. ὁ οὐαὶ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὃς εἶχε τὴν σάλπιγγα. λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δύο μυριάδες μυριάδων. καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρινοὺς καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις. καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόν-

των, καὶ ἐκ τῶν σωμάτων αὐτῶν ἐκπο-
ρεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. ὑπὸ
τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρί-
τον τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐκ
τοῦ καπνοῦ, καὶ ἐκ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευ-
μένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. αἱ γὰρ ἐξου-
σίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσίν. αἱ
γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι
κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. καὶ
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάν-
θησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε με-
τενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐ-
τῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια
καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ,
καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα, καὶ τὰ ξύ-
λινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται οὔτε ἀκού-
ειν, οὔτε περιπατεῖν, καὶ οὐ μετενόησαν
ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρ-
μακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐ-
τῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

XI. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν κα-
ταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημέ-

νεφέλην. καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός. καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον, καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον γράφειν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν μοι. σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ τοῦτο γράψῃς. καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλει σαλπίζειν, καὶ τελεσθῇ τὸ

δαν. ιβ.

μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις. καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσα. ὕπαγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ. δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι, λάβε, καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου, ὡς μέλι γλυκύ. καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγει μοι. δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις, καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς. ΚΑΙ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων ἔγειρον καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ

ἐξω. γ.

κα.

ἐκβαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς. καὶ
ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁ-
γίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα
δύο, καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου,
καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.
οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι
αἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τῆς γῆς ἑστῶσαι. καὶ
ἐάν τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπο-
ρεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατε-
σθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. καὶ ἐάν τις αὐτοὺς
θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀπο-
κτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖ-
σαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ βρέχῃ ὑετὸς ἐν
ταῖς ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας, καὶ
ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέ-
φειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν
πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ
ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ
θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιή-
σει πόλεμον μετ' αὐτῶν, καὶ νικήσει αὐ-
τοὺς, καὶ ἀποκτανεῖ αὐτοὺς, καὶ τὸ πτῶ-

ματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆ
μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς σό-
δομα καὶ αἴγυπτος, ὅπου ὁ κύριος ἡμῶν ἐ-
σταυρώθη. καὶ βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν
καὶ φυλῶν καὶ γλωττῶν τὰ πτώματα αὐ-
τῶν, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐθνῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ
ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφή-
σουσιν τεθῆναι εἰς μνήματα. καὶ οἱ κατοι-
κοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσι ἐπ' αὐτοῖς καὶ
εὐφρανθήσονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλ-
λήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασά-
νισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς
ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν αὐτοῖς. καὶ ἔστησαν
ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέ-
γας ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.
καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς. ἀναβῆτε ὧδε. καὶ
ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ.
καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν,
καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέ-
γας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ

ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθε, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ. καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι. ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ οἱ κδ πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες. εὐχαριστοῦμέν σοι κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις, καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,

τοῖς μικροῖς, καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ, καὶ σεισμὸς, καὶ χάλαζα μεγάλη. XII. ΚΑΙ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα. καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κράζει, ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρός, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτά. καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς, φάγῃ. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ·

ρᾷ. καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην, λέγουσαν. ἐν τῷ οὐρανῷ ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι κατεβλήθη ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν, διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν, λόγον τῆς μαρτυρίας

αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ὁ ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων, ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα, καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν, καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ταύτην ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος

αὐτῆς

μετος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. ΚΑΙ εἶδον ἐκ τῆς XIII.
θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον, ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαυμάσθη ὅλη τὴ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. καὶ προσεκύνησαν τὸν δράκοντα, ὅς ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες. τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφη-

μίας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι
μῆνας τεσσαράκοντα δύο, καὶ ἤνοιξε τὸ
στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεὸν
βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν
αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. καὶ
ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν
ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς. καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν
καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάν-
τες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέ-
γραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βίβλῳ τῆς ζω-
ῆς τοῦ ἀρνίου ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου. εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω εἴ τις
αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν
γείε.θ. ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ
ματ.κς. αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. ὧδε
ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίου, καὶ
ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ
πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ,
καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦν-

τοις ἐν αὐτῇ, ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θη-
ρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πλη-
γὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ: καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγά-
λα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
πων. καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἐδόθη αὐτῷ
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς
κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα
τῷ θηρίῳ, ὃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρ-
ης, καὶ ἔζησε. καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦνα-
ι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λα-
λήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι
ἐὰν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θη-
ρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι μὴ ποιεῖ πάντας
τοὺς μικροὺς, καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς
πλουσίους, καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐ-
λευθέρους, καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσι αὐ-
τοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς
δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν, καὶ
ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆ-
σαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα ἢ τὸ ὄνομα

τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου. ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ, χξς.

XIIII. ΚΑΙ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαρακοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης. καὶ φωνὴν ἤκουσα κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν, καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων. καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰμὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαρακοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων

ἐστηριγμένη τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, καὶ ἐν
τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη δόλος,
ἄμωμοί εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ
θεοῦ. καὶ εἶδον ἄγγελον πετώμενον ἐν με
σουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον
εὐαγγελίσαι τοὺς καθημένους τοὺς κατοι
κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶν ἔθνος, καὶ
φυλὴν, καὶ γλῶσσαν, καὶ λαόν, λέγοντα ἐν
φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν, καὶ δό
τε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς
κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιή ψαλ. ξμε
σαντι τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ θάλ πρά. ισ.
ασσαν, καὶ πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἄλλος ἄγγε ἰησοῦ. καὶ
λος ἠκολούθησε, λέγων· ἔπεσεν ἔπεσε βαβ ἱερε. νε.
βυλὼν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου
τῆς ὀργῆς αὐτῆς πεπότικεν πάντα
τὰ ἔθνη. καὶ τρίτος ἄγγελος ἠκολούθησεν αὐ
τοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις τὸ θη
ρίον προσκυνεῖ, καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ,
ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ οὗτος πίεται ἐκ
τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ, τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμέ

καὶ ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβήσεται εἰς αἰῶνα αἰώνων. καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον, καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ὧδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, ὧδε οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι. γράψον, μακάριοι οἱ νεκροὶ, οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναὶ, λέγει τὸ πνεῦμα ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ δὲ ἔργα ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν μεγάλῃ τῇ φωνῇ τῷ καθημένῳ

μετ. ιγ.

ἰωήλ γ.

Digitized by Google

ἐπὶ τῆς νεφέλης. πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθε σοι ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄγγελος, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων. πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην, καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων. ΚΑΙ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἄγγ- XV.

φέλους ἐπὶ ἔχοντας πλοκὰς ἐπὶ τοὺς ἔχ
φάντας, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς
τοῦ θεοῦ. καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην
μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ
τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ, καὶ
ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθ-
μοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν
θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας
τοῦ θεοῦ. καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν μωσέως
δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέ
γοντες. μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου
κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι
καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου ὁ βασιλεὺς τῶν
ἁγίων. τίς οὐ μὴ φοβηθῇ κύριε, καὶ δο-
ξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι
πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσι
ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου
ἐφανερώθησαν. καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ
ἰδοὺ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ-
ρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγ
γελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ
ἐνδεδυμένοι λίθον καθαρὸν λαμπρὸν

ἱερ. 1.

ν.

καὶ περιζωσμένους περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε, ἐκχέετε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ εἰς τὴν γῆν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τὴν εἰκόνα προσκυνοῦντας αὐτοῦ. καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανε τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιά

ἀπὸ τοῦ ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκ τοῦ
μηκέτι τῶν ὑδάτων. καὶ ἐγένετο αἷμα.
καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου, λέγοντος. δί-
καιος κύριε ὁ ὤν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὅσι-
ος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ
προφητῶν ἐξέχεαν. καὶ αἷμα αὐτοῖς δέδω-
κας πιεῖν, ἄξιοί γάρ εἰσιν. καὶ ἤκουσα ἄλ-
λου ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγοντος. ναὶ κύ-
ριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ
δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. καὶ ὁ τέταρτος
ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς
ἀνθρώπους ἐν πυρί. καὶ ἐκαυματίσθη-
σαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφή-
μησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, τοῦ ἔχοντος ἐξου-
σίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας. καὶ οὐ με-
τενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. καὶ ὁ
πέμπτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐ-
τοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγένετο
ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,
καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ

ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοδα-
πῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων
αὐτῶν. καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν
φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν
τὸν Εὐφράτην. καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ,
ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν
ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. καὶ εἶδον ἐκ τοῦ
στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόμα-
τος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευ-
δοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα
ὅμοια βατράχοις. εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαι-
μόνων ποιοῦντα σημεῖα ἐκπορεύεται ἐπὶ
τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τῆς οἰκουμένης
ὅλης συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον τῆς
ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ
παντοκράτορος. ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέ-
πτης. μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ,
καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. καὶ
συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλ-
ούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. τῇ ὁ ἕβ-
δομος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ

ἄνω. γ. ματ. κθ

λϛ. ιβ. α. κορ. ε. α. θεσ. ϛ. β. πέτ. γ

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα, γέγονε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο, καὶ οὕτως σεισμὸς οὕτως μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον. καὶ βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. πᾶσαι νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII. ΚΑΙ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων, τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων μοι· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρῖμα τῆς πόρνης, τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν,

Digitized by Google

μοῦ καὶ ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν. καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κέρατα ἑπτά. καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφύρᾳ καὶ κοκκίνῳ, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ, καὶ λίθῳ τιμίῳ, καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ. καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος. Διὰ τί ἐθαύμασας; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, καὶ τοῦ ἔχοντος

τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς, καὶ τὰ δέκα κέρατα· τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον, ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καίπερ ἔστιν. ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν ἐπτὰ, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν. οἱ πέντε ἔπεσον, καὶ ὁ εἷς ἐστὶ, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε, καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν. οἵτινες βασιλείαν οὐκ ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. οὗτοι

τοῦ μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ιγ.ιδ.
ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων
ἐστὶ, καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ κλητοὶ, καὶ ἐκλεκτοὶ, καὶ πιστοί. καὶ
λέγει μοι. τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη
κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη, καὶ
γλῶσσαι. καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες
καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρ-
νην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν
καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγο-
νται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. ὁ γὰρ
θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆ-
σαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν
γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν
αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι τελεσθῇ τὰ ῥήμα-
τα τοῦ θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ
πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ
τῶν βασιλέων τῆς γῆς. ΚΑΙ Μετὰ XVIII.
τοῦτο εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνον-
τα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν με-
γάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐ-
τοῦ. καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ μεγάλῃ, λέ- ιη.
γων.

Ἱερεμ. γων. ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ
ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυ-
λακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ
φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ με-
μισημένου, ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
πορνείας αὐτῆς πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη.
καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρ-
νευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι αὐτῆς, ἐκ τῆς δυ-
νάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. καὶ
ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέ-
γουσαν. ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα
μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐ-
τῆς, ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς,
ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ
ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ, ὡς καὶ
αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν. καὶ διπλώσατε
αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς, ἐν τῷ
ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ δι-
πλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν, καὶ ἐστρη-
νίασε, τοσοῦτον κεράσατε αὐτῇ βασανισ-
μὸν καὶ πένθος, ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέ-

γει. κάθημαι

γης, καὶ θαλάσσης βασιλίσσης, καὶ χέρσου οὐκ ἔσκ. μζ.
ἐστὶ, καὶ πόντος οὐ μὴ ἔσται ἔτι· καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ τῆς, θεάτρου, καὶ πέντε, καὶ λαμπὸς, καὶ συρίγγων οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ τῆς· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ τῆς· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ τῆς· καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ τῆς· καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ τῆς· ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς· ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς. Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλουϊά· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐστὶν· ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις ἔφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς· καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλουϊά· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέγοντες· ἀμὴν· ἀλληλουϊά. καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε λέγουσα· αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν λεγόντων· ἀλληλουϊά· ὅτι ἐβασίλευσε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν καὶ δώσωμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν· καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν· τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσιν. καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας. καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός. καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων. καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτοῖς, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην θείου. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν. καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστι διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον. καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη. καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτὸν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγε ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἐστὶν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός· καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· τὰ γὰρ πρῶτα ἀπῆλθαν. καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα· καὶ λέγει· γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. καὶ εἶπέ μοι· γέγονα· ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν· ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός· τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· καὶ ἔχει τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, ἔχον πύλας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· ἀπὸ ἀνατολῶν πύλαι τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πύλαι τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πύλαι τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πύλαι τρεῖς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτοῖς δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε μέτρον καλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδας· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. καὶ ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἰάσπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἰάσπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶν καὶ τὸ ἀρνίον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν· καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν· καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου. καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου· ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ· καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐ χρείαν ἔχουσιν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίσει ἐπ' αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν· καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα· καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὦ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσι εἰσέλθωσιν ἐν τῇ πόλει· ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φάρμακοι καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω· καὶ ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν· ναὶ ἔρχου κύριε Ἰησοῦ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

μίσμα, καὶ μῦρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ
καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον. καὶ
κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων, καὶ ῥε-
δῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώ-
πων. καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυ-
χῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα
τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ
σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ εὑρήσεις αὐτά. οἱ
ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐ-
τῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ
πενθοῦντες, καὶ λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ ἡ πό-
λις ἡ μεγάλη ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ
πορφυροῦν, καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσω-
μένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ, καὶ μαργα-
ρίταις, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος
πλοῦτος. καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ
τῶν πλοίων ὁ ὁμιλῶν, καὶ ναῦται καὶ ὅσοι
θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστη-
σαν, καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ
πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ

τὰς κεφάλας αὐτῶν, καὶ ἔκραζον, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι, καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι· καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν, καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν, οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγ-

XIX. μένων ἐπὶ τῆς γῆς. ΚΑΙ Μετὰ ταῦ-
τα. ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ
οὐρανῷ, λεγόντων τὸ ἀλληλούϊα, ἡ σω-
τηρία καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δυνά-
μις κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἀληθιναὶ καὶ
δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν
πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις ἔφθειρε τὴν γῆν
ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷ-
μα τῶν δούλων αὐτοῦ, ἐκ τῆς χειρὸς αὐ-
τῆς. καὶ δεύτερον εἴρηκαν, ἀλληλούϊα.
καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι
οἱ κδ΄ καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσε-
κύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ
θρόνου, λέγοντες, ἀμὴν ἀλληλούϊα. καὶ
φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν, αἰνεῖτε τὸν θε-
ὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ
φοβούμενοι αὐτὸν, καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ με-
γάλοι. καὶ ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ,
καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς
φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντες, ἀλλη-
λούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ὁ παντο-

πρόσωπον· χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα,
καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν
ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου· καὶ ἡ γυνὴ ἡτοίμασεν
ἑαυτὴν, καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάλη-
ται βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρόν. τὸ ματ. κβ.
γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματά ἐστιν τῶν ἁ- λχ. ιθ.
γίων. καὶ λέγει μοι. μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖ-
πνον τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι.
οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοί εἰσιν τοῦ θεοῦ. καὶ
ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ, προσ-
κυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι ὅρα μὴ σύν-
δουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου,
καὶ τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰη-
σοῦ. τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυ-
ρία Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰ-
δοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
αὐτὸν πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιο-
συνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὄνο-
μα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐ- ἰσαι. ξγ.

τός. καὶ περιβεβλημένον ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι. καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθουν αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ψαλ. β. ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη. καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ, καὶ τῆς ἄνω. ιζ. ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος, καὶ ἔχει κ. π. ς. ἐπὶ τὸ ἱμάτιον, καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ τὸ ὄνομα γεγραμμένον, βασιλεὺς βασιλέων, καὶ κύριος κυρίων. καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν ἡλίῳ, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε καὶ συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων, καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων,

φοὶ δούλων, καὶ μικρῶν, καὶ μεγάλων. καὶ
εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς,
καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα
ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ
ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς
λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. ζῶντες
βληθήσονται οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυ-
ρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ. καὶ οἱ λοι-
ποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ καθη-
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα ὄρνεα ἐχο-
ρτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

ΚΑΙ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα XX.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς ἀ-
βύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖ-
ρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα τὸν
ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβολος καὶ σα-
τανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔ-

θελεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀβυσσον, καὶ ἔκλεισεν
αὐτὸν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα
μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθῇ χί
λια ἔτη. καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆ
ναι μικρὸν χρόνον. καὶ εἶδον θρόνους, καὶ
ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρῖμα ἐδόθη
αὐτοῖς. καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμέ
νων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνη
σαν τῷ θηρίῳ, οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν, καὶ ἔ-
ζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ χριστοῦ χί-
λια ἔτη. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζη
σαν ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕ-
τη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. μακάριος καὶ ἅ-
γιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώ
τῃ. ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ
ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ,
καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐ
ἐξεκ.γ. τοῦ χίλια ἔτη. καὶ ὅτε ἐτελέσθησαν τὰ χί-
κβ λδ. λια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυ

βασιλῆς τῆς γῆς, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην. καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς, καὶ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου τὸ θηρίον, καὶ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτῷ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς μικροὺς καὶ μεγάλους ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ βιβλία ἠνεῴχθησαν. καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς, καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργ

γα αὐτῶν· καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκροὺς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν· καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος. καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

XXI. ἀποκ. ξε. κ. ξς. α. πέτ. γ

ΚΑΙ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν, ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην, ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν θεὸς αὐτῶν· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφ-

ἀποκ. κε.

θαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται, οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνου. ἰδοὺ καινὰ πάντα ποιῶ. καὶ λέγει μοι. γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι. καὶ εἶπέ μοι γέγονε, ἐγώ εἰμι τὸ α, καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. δειλοῖς δὲ, καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις, καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις, καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψεύδεσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι δεύτερος θάνατος. καὶ ἦλθε πρός με εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων. καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων. δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν

ἅγιοι μγ. ε. κορ. ε.

πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι, ἔχουσά τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσι ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστι τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἀπ' ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ μεσημβρίας πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. καὶ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε μέτρον κάλαμον χρυσοῦν ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς, καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος, καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ἐν τῷ κα-

Digitized by Google

λάμῳ ἀπὸ σταδίων δώδεκα χιλιάδων. τὸ μῆκος, καὶ τὸ πλάτος, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἰάσπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος, σάρδιος. ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βηρύλλιος, ὁ ἔνατος, τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυσος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου, καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρόν, ὡς ὕαλος διαφανής. καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ. ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἀρ- ἅσκ. ξθ.

κίον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ. ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν. καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον, καὶ τὰ ἔθνη, τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, καὶ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου. XXII. Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου, ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδόντα τὸν καρπὸν αὐτοῦ. καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν, καὶ πᾶν κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται. καὶ

Digitized by Google

οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ, καὶ
ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν, καὶ νὺξ
οὐκ ἔσται ἐκεῖ, καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσιν λύ-
χνου, καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς
φωτίζει αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶπέ μοι. οὗτοι
οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί. καὶ κύριος ὁ
θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ἀπέστειλε τὸν
ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ
ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. ἰδοὺ ἔρχομαι τα-
χύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. καὶ ἐγὼ
ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα, καὶ ἀκούων. καὶ
ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυ-
νῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα, καὶ λέγει μοι.
ὅρα μή, σύνδουλός σου γάρ εἰμι καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ θεῷ
προσκύνησον. καὶ λέγει μοι μὴ σφραγίσῃς
τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τού-

ται, ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι. καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωθήτω ἔτι. καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω ἔτι καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐσται. ἐγώ εἰμι τὸ α, καὶ τὸ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ἔσχατος, μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλεῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω δὲ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ, καὶ πόρνοι, καὶ οἱ φονεῖς, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ῥίζα, καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός. καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, ἐλθέ. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, ἐλθέ. καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω. καὶ ὁ θέλων, λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. συμμαρτυρῶ γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας

ἐστὶ. μκ μὴ. μσ.

ἐστὶ. νε.

προφητείας τῆς βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπιθῇ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων βίβλου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βίβλου ζωῆς, καὶ πόλεως ἁγίας, καὶ γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ. λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα. ναὶ ἔρχομαι ταχύ, ἀμήν. ναὶ, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν. ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

Digitized by Google

ΑΠΟΔΗΜΙΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

ΑΠΟ Δαμασκοῦ ἦρξατο, καὶ οὐκ ἦλθεν εἰς ἱερουσαλήμ, ἐκεῖθεν εἰς ταρσόν, κἀκεῖθεν εἰς ἀντιόχειαν. καὶ πάλιν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ πάλιν εἰς ἀντιόχειαν, κἀκεῖθεν ἀφορισθεὶς μετὰ βαρνάβα εἰς τὴν ἔσπερον, κατῆλθεν εἰς σελεύκειαν, εἶτα εἰς κύπρον, ἔνθα καὶ παύλῳ ἦρξατο καλεῖσθαι. εἶτα εἰς πέργην, εἶτα εἰς ἀντιόχειαν τῆς πισιδίας, εἶτα εἰς ἰκόνιον, εἶτα εἰς λύστρα καὶ δέρβην τῆς λυκαονίας, εἶτα εἰς παμφυλίας, εἶτα πάλιν εἰς πέργην, εἶτα εἰς ἀτταλείαν, εἶτα πάλιν τρίτον εἰς ἀντιόχειαν τῆς συρίας. εἶτα πάλιν τρίτον εἰς ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν περιτομήν. εἶτα πάλιν τέταρτον εἰς ἀντιόχειαν. εἶτα διῆλθε τὴν συρίαν, καὶ τὴν κιλι-

κέδων. εἶτα πάλιν διάτερον εἰς Βέρβην καὶ
Λύστρα, ἔνθα τὸν Τιμόθεον συνέτεμεν,
εἶτα εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώ-
ραν, εἶτα εἰς Μυσίαν, εἶτα εἰς Τρωάδα.
κἀκεῖθεν εἰς Νεάπολιν, εἶτα εἰς Φιλίππους
τῆς Μακεδονίας. εἶτα διελθὼν τὴν Ἀμ-
φίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἦλθεν εἰς
Θεσσαλονίκην, εἶτα εἰς Βέροιαν, εἶτα εἰς
Ἀθήνας, εἶτα εἰς Κόρινθον, εἶτα εἰς Ἔφεσον,
εἶτα εἰς Καισάρειαν, εἶτα διάτερον εἰς
Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, εἶτα εἰς τὴν Γα-
λατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, εἶτα πά-
λιν διάτερον εἰς Ἔφεσον. εἶτα διελθὼν
τὴν Μακεδονίαν, ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα. κά-
κεῖθεν διελθὼν τὴν Μακεδονίαν, ἦλθε
πάλιν διάτερον εἰς Φιλίππους, καὶ ἀπὸ
Φιλίππων πάλιν εἰς Τρωάδα, ἔνθα τὸν
Εὔτυχον ἤγειρε πεσόντα. εἶτα εἰς τὴν Ἄσ-
σον, εἶτα εἰς Μιτυλήνην, εἶτα εἰς τὸ Ἄντι-
κρυ Χίου, εἶτα εἰς Σάμον, κἀκεῖθεν εἰς Μίλη
τον, ἐκεῖθεν μετὰ τεσσάρων καὶ τὰς ἐν Ἐφέ
σῳ ὁμιλήσων αὐτοῖς, εἶτα εἰς Κῶ, εἶτα εἰς

ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς πάταρα, κἀκεῖθεν εἰς τύρον, εἶτα εἰς Πτολεμαΐδα, κἀκεῖθεν εἰς καισάρειαν, κἀκεῖθεν πάλιν τέταρτον ἐλθὼν εἰς ἱερουσαλήμ. κἀκεῖθεν πάρεμφθη εἰς καισάρειαν, καὶ λοιπὸν δέσμιος ὢν ἐρώμην. οὕτως ὅπερ καισαρείας ἦλθεν εἰς σιδῶνα, κἀκεῖθεν εἰς μύρα τῆς λυκίας, εἶτα εἰς κνίδον, κἀκεῖθεν πολλὰ παθὼν, ἦλθεν εἰς Κρήτην, ἔνθα ἡ ἔχιδνα καθήψατο τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔμεινεν ἀβλαβής. εἶτα εἰς συρακούσας, εἶτα εἰς ῥήγιον τῆς καλαβρίας, εἶτα εἰς ποτιόλους. κἀκεῖθεν πεζὸς ἐλθὼν εἰς ῥώμην, ἅπαντα τὰ ὁμοίως αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἀπωίου φόρου καὶ τρεῖς ταβέρνας. καὶ λοιπὸν εἰσελθὼν εἰς ῥώμην, καὶ διδάξας χρόνον ἱκανὸν, ὕστερον ἐν αὐτῇ τῇ ῥώμῃ ἐμαρτύρησεν, αὐτόθι τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενος. ῥωμαῖοι περικαλλέσιν οἴκοις καὶ βασιλείοις τὸ λείψανα τοῦτου καθέξουσιν, ἐπέτειον αὐτῷ μνήμης ἡμέραν πανηγυρίζουσι τῇ πρὸ τριῶν καλανδῶν ἰουλίων,

ἐκ τῶν ὅλων μικρὸν τοῦτο μαρτύριον ἐπεξ-
τείνοντες πολλὰς δὲ καὶ πρὸ τούτου ἤδη
παρεμνέσεις ὑπέρ τε βίου καὶ ἀρετῆς ὁ
μακάριος ἐποιήσατο, καὶ πολλὰ τοῦ τῶν
πραγμάτων τοῖς ἀνθρώποις εἰσηγήσατο.
ἔτι δὲ ὅλος καὶ ἡλίκης τῆς ὑφῆς τῶν ἑκατέρω
σε μέρων ὑπὸ τούτων τὴν ὅλην ἀνθρώ-
ποις διέγραψε πολιτείαν. ἀναγκαῖον δὲ
ἡγησάμην ἐν βραχεῖ καὶ τὸν χρόνον ὑπο-
σημειώσασθαι τοῦ κηρύγματος παύλου,
ἐκ τῶν χρονικῶν κανόνων ἀσεβίῳ τῷ πρε-
φίλῳ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν ποιούμενος.
ἔνθα δὴ τὴν βίβλον μετὰ χεῖρας εἰλη-
φὼς, καὶ ταύτην ἀνατπύξας, ἀρίσκω τὸ
πάθος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει περείου
καίσαρος γεγενημένον, τὴν τρίμερον δὲ
ἀνάστασιν, καὶ πάλιν τὴν εἰς οὐ-
ρανοὺς ἀνάληψιν τοῦ χριστοῦ. καὶ μεθ' ἡμέ-
ρας τινὰς ὀλίγας εἶδον ἐκεῖ τοὺς ἀποστό-
λους προχειριζομένους εἰς διακονίαν, τὸν
αὐτοφερώνυμον στέφανον, καὶ τοὺς ἀφ' οὗ-

σὸν, καὶ μετέπεμψατο αὐτὸν ἰουδαίων πάλιν
καταλαμβάνω, καθὼς ἤδη προεῖπον.
καὶ τὸν στέφανον ἀγωνιζόμενον ἔπεισε, καὶ
τὸν παῦλον σωφρονοῦντα πάνυ τῷ
φόβῳ, ὃς μικρὸς ὕστερον τοῖς ἄρχουσι τῶν
ἰουδαίων παρασὰς, ἀθυμοτέρας ἐκομίζετο
πρὸς τοὺς ἐν δαμασκῷ ἰουδαίους κατὰ
τῶν μαθητῶν. κατὰ μέσην δὲ πως ὁδὸν ἡ
κλῆσις αὐτῷ γεγένηται παρὰ τοῦ θεοῦ,
ὡς μικρῷ προσκαλωσάμενον τὸ ἔτος ἐκεῖ-
νο. ἐπλεκόμενον δή τε τῷ ἑνδεκάτῳ
ἔτους πρεσβυτέρου καίσαρος, καταξιοῦσθαι τὸν
παῦλον τοῦ κηρύγματος φησὶν ἡ ἱστορία, κῆ
πως ἅπασαν οἰκουμένην διαδραμεῖν ἀνα-
γελιζόμενον πῶς εἰς χριστὸν ἀσεβῶν μέ-
χρι τρισκαιδεκάτου ἔτους κλαυδίου καί
σαρος, ἡγεμονεύοντος τότε τῆς ἰουδαίας
φήλικος. ἐφ' οὗ κατηγορηθεὶς ὑπὸ τῶν ἰουδαί-
ων, πῶς ἀπολογίαν ἐποιήσατο παῦλος.
ὃς δὴ τὸν ἀπόστολον εἰς τὸ κατὰ καισάρειαν
ἀπὸ δεσμωτήριον κατῆρξεν ἀθῆ δυσὶν ἔτε
σι. μεθ' ὃν διαδεξάμενος πῶς ἀρχὴν τοῦ

νιος φῆστος, ἀνθ' ὧν ἀνακρίνειν ὤρμησε τὸν ἀπόστολον, τοῖς ἰουδαίοις ἐν τούτῳ μεγίστην χάριν καταθέμενος. τότε οὖν ὁ μακάριος νομίσας οὐκ ἄλλως ἀπαλλαγήσεσθαι τῆς ἐπιβολῆς, ἢ καίσαρα ἐπικαλεσάμενος, ἐσῳ ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦ καίσαρος. καὶ εἰς ῥώμην ἐκπέμπεται πρὸς νέρωνα καίσαρα. σωθεὶς δὲ αὐτῷ τῷ ἀρχιστρατήγῳ καίσαρος, ὃν καὶ εἰκότως σωσανχμάλωτόν που τῶν ἐπιβουλῶν ἀποκαλεῖ. ἡ λουκᾶς, ὁ τὰς πράξεις τῶν ἀποστόλων γράφων παραδιδούς. καὶ κεῖσε οὖν ἐπὶ τῆς ῥωμαίων ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐφυλάττετο. ταῦτα γὰρ ἡ μέχρι τούτων ἱστορεῖ λουκᾶς ἐν τοῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, κατ' ἐκεῖνον καιρὸν τὸ βιβλίον συγγραφόμενος, ἡ τὰ καθεξῆς ἔπισχε τότε γινώσκων, οὐδὲ τὸ μαρτύριον αὐτῷ ἐγκατέθετο τῇ βίβλῳ. καταλιπόντες γὰρ αὐτὸν ἐκεῖσε λουκᾶς τε καὶ ἀρίστραχος ἦλθον. ἀσέβιος δὲ τοὺς μετέπειτα χρόνους ἀκριβῶς περιεργασάμενος, ἱστόρησεν ἡμῖν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῆς

ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τούτου μὴ τὸ μαρτύριον. καὶ φησὶ τὸν παῦλον ἄνεπεν σπεῖραι, καὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἀκωλύτως κηρύξαι ἐπισημαίνεται δὲ. τότε μὲν οὖν ὑπὸ νέρωνος ἀπολογησάμενον τὸν παῦλον, αὖθις ὑπὸ τινὸς τοῦ κηρύγματος διαμονὴν λόγος ἔχει σπάσασθαι δοκεῖ καὶ σπερος ἀπολυθέντα, καὶ εὐαγγελίσασθαι ἐφ' ἑτέροις δέκα ἔτεσιν. εἰς ἄκρον δὲ μανίας ὁ νέρων ἀφικόμενος, ἀνεῖλε μὲν ἀμφιπώναν πρώτην τὴν ἰδίαν μητέρα, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ πατρός. μὴ ὀκτὼ οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, καὶ ἄλλους μυρίους τῷ γένει προσήκοντας. μετέπειτα δὲ καθολικὸν ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν, καὶ οὕτως ὑπὸ τοῖς κατὰ τῶν ἀποστόλων ἐστήρθη σφαγάς. μεταστέλλεται γὰρ τὸν παῦλον αὖθις, τῷ βήματι παραστῆναι, σωμῆλθε δὲ πάλιν ὁ λουκᾶς αὐτῷ, ἔνθα δὴ σωτέθη τὸν παῦλον τριακοσιοστῷ ἕκτῳ ἔτει τοῦ σωτηρίου πάθους, τρισκαιδεκάτῳ δὲ νέρωνος μαρτυρήσαντα, ξίφει τινὶ

κεφαλὴν ἀποτμηθέντος. ἐπὶ τοίνυν τοῦ
ἐνιαυσίου καὶ δεκάτου ἔτους τιβερίου καίσα-
ρος, ἐξ οὗ κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον ἤρξατο,
ἕως τοῦ εἰκοστοῦ διαπέρου ἔτη ιδ', καὶ τοῦ
γαΐου δὲ ὡσαύτως ἔτη ιδ', αὖθις δὲ καὶ
τοῦ κλαυδίου ἔτη μικρὸν ἐλάττω ις', ὧν
διακοσίαις καὶ νέρωνι τρισκαιδεκάτῳ ἔ-
τει τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς, τὸν ἀποστόλον οὕτω
λε. γράφει ὁ αὐτὸς ἀπόλλως καὶ
τιμοθέῳ, τοῦδε μὲν τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀπο-
λογίας, φράσων τάδε, ἐν τῇ πρώτῃ μου
ἀπολογίᾳ, οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλ-
λὰ πάντες με ἐγκατέλιπον, μὴ αὐτοῖς λο-
γισθείη. ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐν-
δυναμώσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα
πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσωσι πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος, τοῦ-
τον λέγων εἶναι τὸν νέρωνα. τοῦδε δὲ τῆς
δευτέρας ἐν ᾗ τελευτᾷ τῷ κατ' αὐτὸν
μαρτυρίῳ, φησί. τὴν καλὴν διακονίαν σε
πληροφόρησον. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι,
καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκε. καὶ

ὅτι λουκᾶς ἦν πάλιν σὺν αὐτῷ, μετ' ὀλίγας
τῆς ἐπιστολῆς, ἀσπάζεται σε Λουκᾶς ὁ σὺν ἐμοί. ἔστιν οὖν ὁ πᾶς χρόνος τοῦ
κηρύγματος Παύλου, εἴκοσι καὶ ἕν ἔτος. καὶ
δύο ἕτερα ἔτη. ἃ διετέλεσεν ὑπὸ τῷ κα-
τὰ καισάρειαν δεσμωτηρίῳ. πρὸς δὲ τού-
τοις πάλιν τὰ ὑφ' ἡμῶν πρότερα δύο ἔτη,
καὶ τὰ τελευταῖα δὲ ἔτη δέκα. ὥστε
τε εἶναι τὰ πάντα ἔτη ἀπὸ
τῆς γενέσεως αὐτοῦ μέ-
χρι τῆς τελειώσε
ως τριάκον
τα καὶ πέν
τε.

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙ Νέρωνος τοῦ καίσαρος ῥωμαίων ἐμαρτύρησεν αὐτόθι παῦλος ὁ ἀπόστολος, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἕκτῳ ἔτει τοῦ σωτηρίου πάθους, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενος καὶ ἐν ῥώμῃ, πέμπτῃ ἡμέρᾳ πανέμου μηνός. ἤτις λέγοιτ' ἂν παρὰ ῥωμαίοις τῇ πρὸ τριῶν καλανδῶν ἰουλίων. καθ' ἣν ἐτελειώθη ὁ ἅγιος ἀπόστολος τῷ κατ' αὐτὸν μαρτυρίῳ, ἑξηκοστῷ καὶ ἐνάτῳ ἔτει τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ παρουσίας.

ΤΕΛΟΣ.

REGISTRVM.

a b. A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z &. A A B B C C D D E E F F G G H H I I K K L L M M N N O O P P.
A B C D E E G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z &. a b c d e f.

Omnes quaterniones.

Ἐνενήκοντα πόνῳ μὲν καὶ ἑξιότητι τοῦ Ἰωάννου ἀντωνίου τοῦ σαβίου, ἀνελώμασι δὲ τοῦ Μελχίορος τοῦ σέσσου ἔτει χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ τριακοστῷ ὀγδόῳ.

Venetijs per Io. Ant. de Nicolinis de Sabio. Sumptu uero et requisitione Dñi Melchioris Sessæ. Anno Domini.
M D XXXVIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

554

Digitized by Google